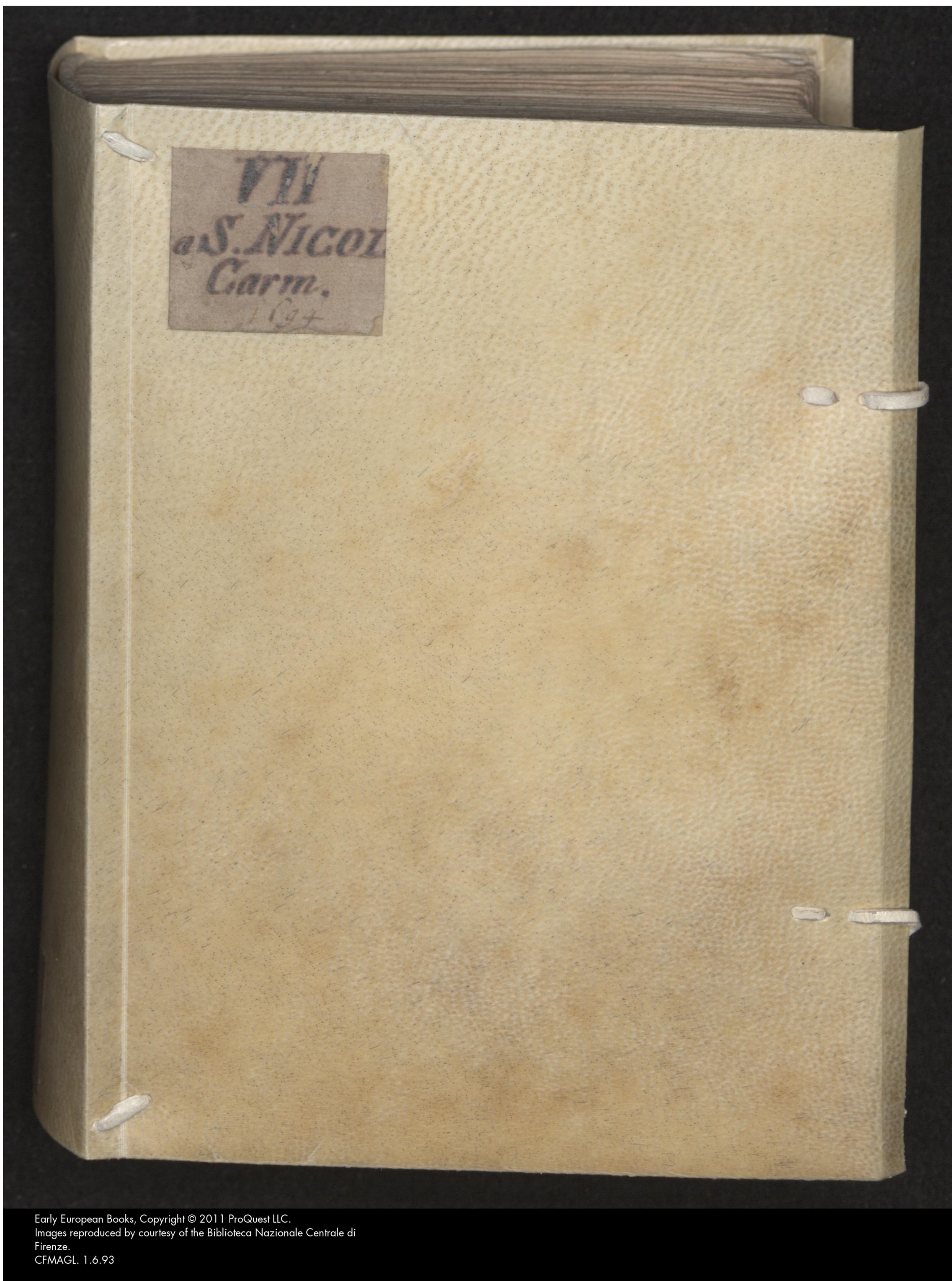
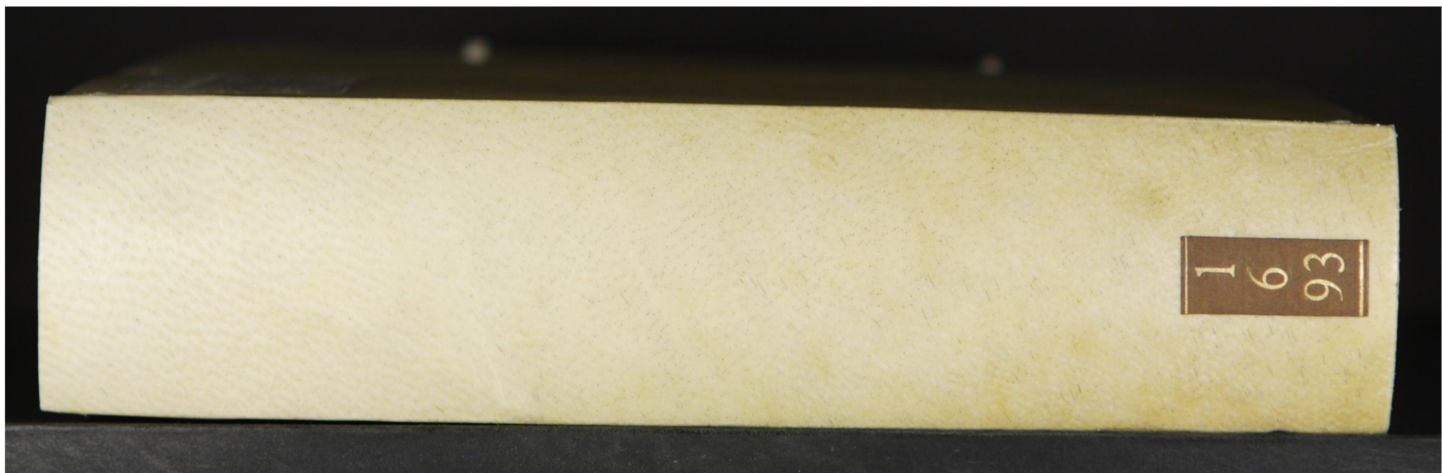
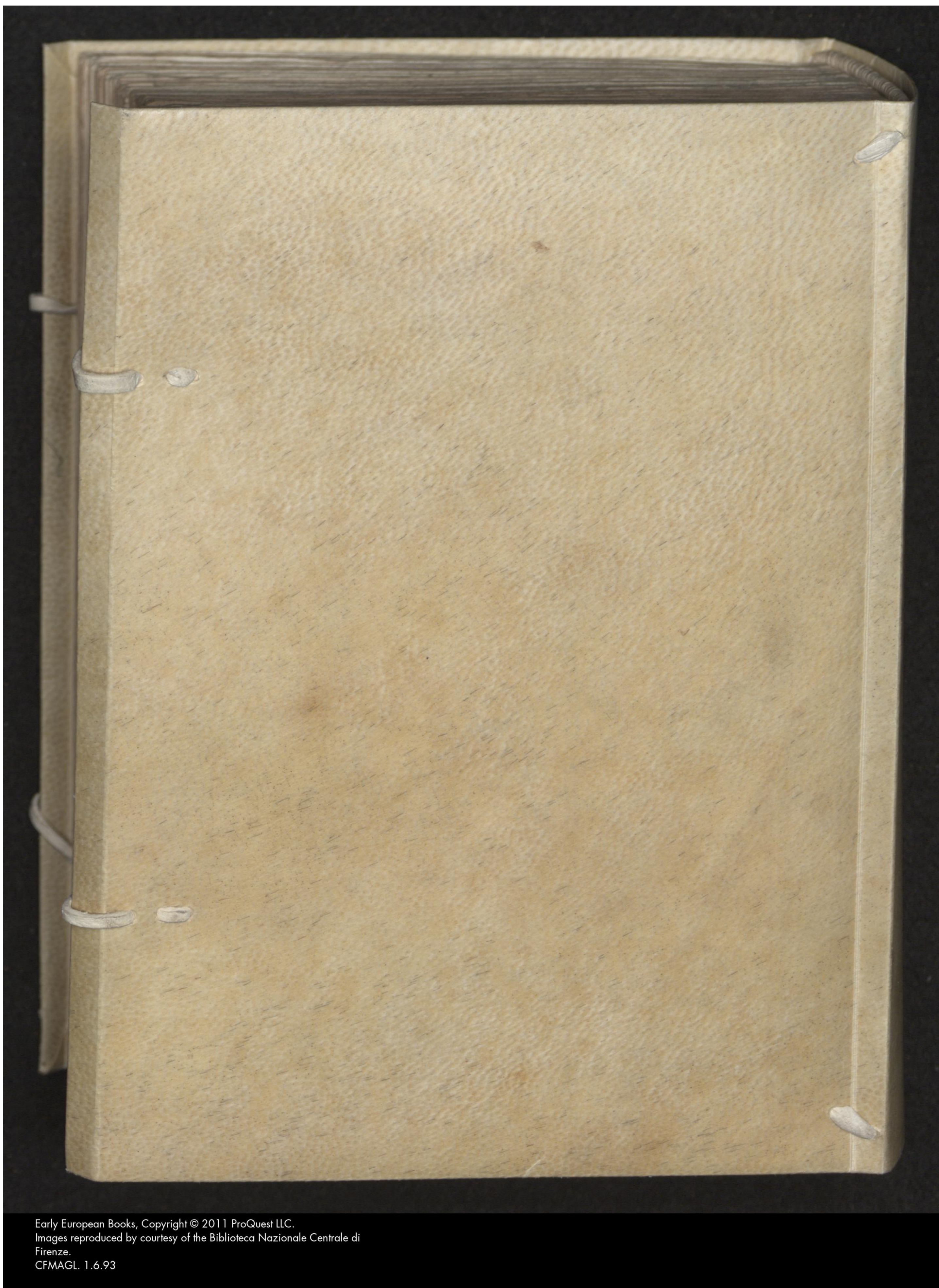

VII
a S. NICOL
Carm.
1694

1
6
93

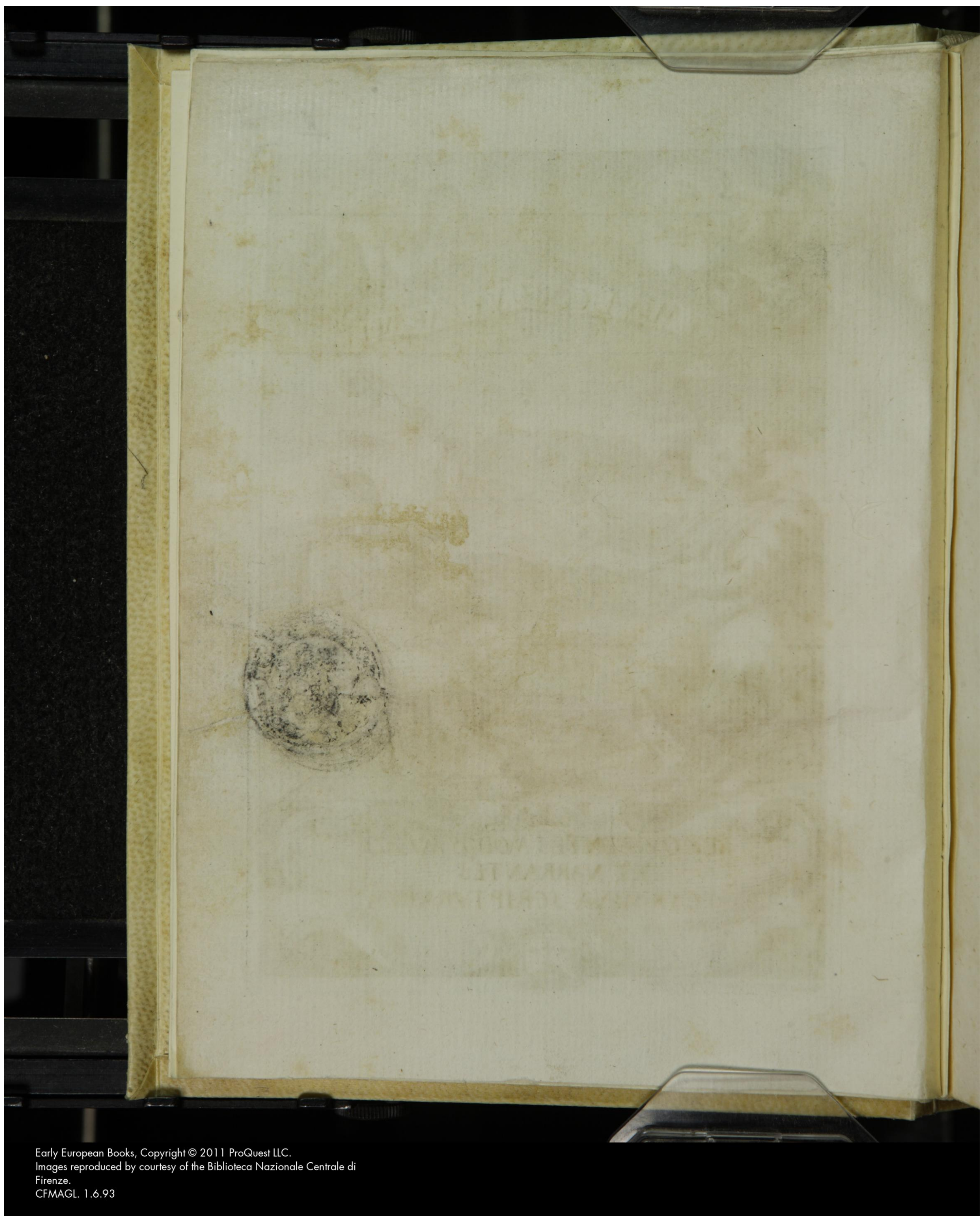

GEMINÆ CORONÆ CARMELI.
HISTORIA SACRA
POESIS SACRA
EXQUIRENTES MODOS MUSICOS
ET NARRANTES
CARMINA SCRIPTURARUM.
Eccles. cap. 44.
Paulus Petrini inven. et Sculp. Neap.

GEMINÆ CORONÆ CARMELI.

CARMINA

F. ANTONII A' S. NICOLAO CARMELITÆ EXCALCEATI NEAPOLITANI.

Ad Sanctos ELIANI Ordnis ante Reformationem Directa.

PARS PRIMA.

Accessit ejusdem Manipulus Varius Florum Poeticorum.

NEAPOLI M.DC.XC.IV.

Ex Officina Sociorum, Porpora, Troyse, & Pietroboni.

SVPERIORVM PERMISSV.

VIRGINI DEIPARÆ CARMELI REGINÆ.

EN Tibi Augustissima Carmeli Regina, has quascumque vides consecro coronas. Sunt geminæ, ut geminum signent tuæ virgineæ maternitatis decus. Sunt Carmeli, ut noscas, à dilecto colle non esse degenera germina. Hinc duplicem præseferunt Eliæ spiritum, expriruntque vetustos Carmeli decores, & recentes. Spontè tuas anhelant ambire comas, ut caducas exuant

florum ſpecioſitates, induantque immortales aſtrorum pretioſitates, æmulæ illius è duodeno ſidere compactæ coronæ, quæ tua præcingit tempora. His tù amiciri ſertis ò Deipara ne dedigneris: ſunt enim ex liliis præcipuè contexti manipuli, qui tibi Genitrici, convallis lilii ritè aptantur, nec deſunt genuina roſaria, divinum tuæ charitatis denotantia ruborem. Sed nec mireris fęderatos Parnaſſi colles cum Carmeli Montibus, aut ſociatas Heliconis aquas, cum Eliæ fontibus: Quandoquidem, non his undis potantur mendacia, nec hiſce cacuminibus, Danaæ colliguntur fabulæ; Quin potius, Charites æthereæ, commixtæ Camenis, nil niſi veridicos faſtos ad lyræ melos modulari norunt. Faſtos inquam, illos tuæ Carmeliticæ Familiæ, quos ſemper ad-

ve-

venientia tempora obſtupuerunt, & ſæcula ipſa, quaſi moræ impatientia dum geſtarunt, nimis portentoſa proclamarunt. Non ergo abs re, annorum monimenta, Virgineæ Prolis, à Virginibus Muſis perſonandas exiſtimavi; cùm caſtas, caſta deceant; & Mariana meditando volumina ingenuis carminibus opus cudendum commendare, non ultrà fas ſum arbitratus. Fortaſſe cogitanti mihi, ſacris Muſis patrocinium impingere, illud ab alio Numine fore præſtolandum ſum veritus? Abſit; ſed ſub cujus auſpicio pullularunt, ſub illius umbra ſiſtantur. Nec te ò Sereniſſima Maria latet, me voti compotem eſſe, quidquid Palladii luſus à Phœbo concinatur, tibi ad obſequii vectigal deferendum. Hæc igitur mei votivi amoris cape tributa; licet enim

immeriti filii ; meritiſſimæ tamen Parenti perſolvuntur, quæ ſolo intuitu, pauperiem ipſam, ditare eſt potis. Adſis interea, dum partem alteram, Camenis fido. Tempus adveniet ſpero, quo Tereſia cum excalceata mea familia, alteram coronam, tuis panompheis crinibus implicabit, ut in votis habet ille Tuæ Sereniſſimæ Majeſtatis.

Servus Humillimus, & Filius
F. Antonii à S. Nicolao.

AD LECTOREM.

HAbes (candide Lector) primam partem, Geminarum Carmeli Coronarum, dabit operi coronidem pars secunda. Altera est vigintiquinque Sanctorum Elianæ religionis, antè Carmeli instauratricem Teresiam. Altera erit totidem Heroum, post reformationem, incipietque à Teresia, & Joanne à Cruce, usque ad venerabiliores Magnates nostri Ordinis. Fateor in prima, non individualiores in vita gestorum enunciasse decores; quippè cum famigerati resplendeant in Ecclesia Coriphęi; satis eorum fastorum, Orbis Christianus est Echo; At in secunda precipuę eorum virtutes, admiranda opera, & cœlestium Charitum favores, carmine elegiaco conscribentur. Tù ò benevole Lector, ne dedeceat putes meam professionem, carminibus insudasse. Non enim ut latinę poeseos delicium, eruditis antefero; sed ut Superiorum obedientię consulàm, quorum nutibus parere Religiosi est unica laus. Profectò Parnassi bifidum collem ascendisse quandòque, ob meę valetudinis lenimenta (sequestro severioris disciplinę studio) negare non possum; Attamen nulla

preli

prȩli tradidissem luci carmina, nisi expressa Prȩlatorum ursissent imperia. Hinc in Poeta religioso, mimicos sales, aut mordaces satyras non prȩstolare. Procùl ò, procul este dedecora carminum, à decore Carmeli, & si aliqua probas uni Beatissimȩ Virginum Virgini asseras; si secus, aut compatere, aut lepidè mone. Vnum scias: versus hos, & omnia, Ecclesiæ orthodoxȩ nutibus velim subjaceant, & Fatorum, Fortunȩ, Deorum, & similium nomina, Musarum esse pura blandimenta. Vale.

JESVS

JESUS MARIA

F. Philippus à S. Nicolao Vicarius Generalis, Fratrum Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo Congregationis S.Eliæ. Tenore præsẽtium facultatem concedimus R.P.F. Antonio à S.Nicolao Provinciæ nostræ Neap. Sacerdoti professo, ut typis mandare possit Librũ cui titulus: *Geminæ Coronæ Carmeli, Carmina, &c.* ab ipso compositum, & à nostræ Congregationis Theologis recognitum, & approbatum. In quorum fidem, &c. Datum Romæ in Conventu nostro S. Mariæ de Scala hac die 17. Decembris 1693.

F. Philippus à S.Nicolao Vicarius Generalis
F. Michael à SS.Trinitate Secret.

APPROBATIO.

IAm Carmelus noster A.R.P. nulli montium invidet ultrà. Iam ipsum non fictæ somniis incolant Musæ. Nec sanè miror circum resonare cantibus, in cujus fronte, illa principatur Timpanystria, cujus laus est voce pollere, Mariam inquam, de qua in Canticorum Canticis testatus est sponsus: Sonet vox tua in auribus meis, Vox enim tua dulcis. Equidem committere te profiteor Poeticum hunc Montem, cujus titulus: *Geminæ Coronæ, &c.* Floribus onustum, non sine animi delectatione me conscendisse, & undique circuisse; ut sic qualem expertus sum, nulli orthodoxæ fidei veritati dissonum, aut morum obnoxium integritati, talem subscribam ab omni cujusvis generis censura absolutum. Sic censeo

R.V.A.R.

Addictiss. Servus, & Filius
F. Aloysius à Matre Dei Theologiæ Sacræ Lector.

JESUS MARIA.

PVlchrè A.R.P. Carmelus, Mons coagulatus, Mons pinguis, gemina redimitur corona; Hujusmodi si quidem opus hoc, cui titulus: *Geminæ Coronæ Carmeli. Carmina, &c.* à R.P.F. Antonio à S.Nicolao compositum, nomen habet, & omen. Coronetur inquam, & caput ejus, super libanum exaltatum, calvitio non amplius erubescat, quemadmodum jam pridem Propheta fleverat, exiccatus est vertex Carmeli. Hinc operis hujus emergit argumentum. Si enim Cæsar præ omnibus perpetuo coronæ usu, quo calvitiem decoraret, gavisus est privilegiis; Etiam inglorios Carmeli vertices, potiori ju-

ri jure credendum, hoc duplici lætandos esse diademate; itaùt, velata capitis ignominia exuberet undique redimitus. Cæterum coronas has, ut tuæ commissionis jura persolvam, ita omni flore pubescentes, tãtoque artificio contentas expertus sum, ut nullus flos, aut inconcinnè defluat, aut morum non redoleat probitatem. Tales subscribo fidei orthodoxæ consonas, & nulli prorsus cujusvis censuræ obnoxias.

R.A.R.A.

Addictiss. Servus, & Filius
F. Mauritius à S. Philippo Sacræ Theologiæ Lector.

EMINENTISS. SIG.

F. Antonio di S. Nicolò Carmelitano Scalzo, supplicando espone à V.E. come deve stampare alcune sue compositioni in verso latino sopra i Santi della Religione Carmelitana; Che perciò prega V.E. si degni commettere la revisione di dette compositioni à chi le parerà, e l'havrà à gratia, ut Deus.

Rev. Pater Magister Frater Henricus Scalesius à Pimontio Ordinis Prædic. videat, & in scriptis referat die 17. Decemb. 1693.
Canonicus D. Ianuarius de Auria Conf. S. Offic. Deputatus super editione Librorum.

EMINENTISSIME DOMINE

VT obedirem mandatis E.V. legi Librum continentẽ vitas Sanctorum Carmelitici Ordinis, elegiaco carmine conscriptum a Rev. P. F. Antonio à S. Nicolao Carmelita Excalceato, in quo nedũ nec hilum reperi catholicæ fidei, aut innocuis aduersum moribus, quin potius, quantum metrica pati poterat compositio, omnia pietatem adhalantia, ut opus dignum existimem (ni aliud E.V. judicaverit) communis fieri juris, nec amplius in tenebris delitescere. Ex Collegio D. Thom. Aquinatis 11. Kal. Ianuarii 1693.

F. Henricus Scalesius à Pimonte S.T.M. & Conf. Offi. Ord. Præd.

Attenta relatione suprascripti Rev. P. Revisoris quod possunt imprimi.

Imprimatur die 23. Ianuarii 1694.
Canonicus D. Ianuarius de Auria Conf. S. Offic. Deputatus super editione Librorum.

ECCEL-

VII

ECCELLENTISSIMO SIGNORE

IL P.F. Antonio di S.Nicolò Carmelitano Scalzo, supplicando espone à V.E. come desidera dare alle Stampe un Libro intitolato, *Geminæ Coronæ Carmeli*; Per tanto supplica V.E. voglia commetterne la revisione à chi li piacerà, e l'havrà à gratia ut Deus.

Rev.D.Matthæus Gaudiosus videat, & in scriptis referat, Die 21. Maii 1694.

Soria Reg. Iacca Reg.

Cæteri Illust. & spectabliles Regentes non interfuerunt.

Mastellonus.

EXCELLENTISSIME DOMINE

LIbrum, cui inscriptio, *Geminæ Coronæ Carmeli*, heroico Carmine, metro dulcisono, sacra, facunda, fœcundaquè Clio per R.P.F. Antonium à S.Nicolao, ex Discalceatis Sanctæ Matris Teresiæ elegantèr congestum, de mandato E. V. summa jucunditate perlegi, nèc minimum quidèm, Regiæ Iurisdictioni adversans mihi occurrit: quapropter, si E.V. placuerit, prælo meritissimum censeo. Neap. 25. Maii 1694.

E. V.

Humillimus, & Devinctiss. Servus

Abbas Matthæus Gaudiosus J.U.D.S.Th.D. & Mag. Rev. Capit. Neap. & Cleri Procurator.

Imprimatur. Verum in publicatione servetur Reg. Pragmatica.

Soria Reg. Miroballus Reg. Gascon Reg.

Spect. Reg. Carrillo Ill. Dux Vareta non interfuit.

Mastellonus.

DIVO-

DIVORUM

NOMENCLATURA,

Quorum Vitæ in hoc Volumine recenſentur.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. ELIÆ.

CARMINUM princeps decebat Eliam Carmelitarum Principem. Quis autem Elias, qui mores, quod viri studium, sat sacra eloquia testantur. Texunt enim illius historiam his verbis: Surrexit Elias tamquam ignis, & verbum ejus quasi facula ardebat, &c. Ego pro mei instituti modulo, & ut brevitati consulam, hæc pauca re-

censeo . Filius fuit Sabachi de Tribu Levitica, & secundum non nullos Bosemad filiæ Regis Salomonis, ut ex quibusdam Hebræis traditionibus eruitur. Prodigiosum profectò fuit Sabachi Patris somnium, in quo vidit infantulum igne enutriri inter Nutricis ulnas per manus Angelorum. Hocque à S. Epiphanio æternitati commendatum his verbis invenimus: (Viri niveum præseferentes habitum pusionem salutabant; Matrisque uberibus in ignem evellebant, quin & flammam ignis cibi loco ministrabant.) Portentum hoc, indicium sanè fuit, quantum Elias super ignis elemento exerciturus dominium foret, probavitque exitus rem. Nam de Cœlo dejecit ignem ter, vocavitque flammas, ut suum devorarent holocaustum; aliàsque ut Milites combureret, & tandem igneo curru raptus ad Paradisum evolavit. Cœtera ejus portenta enumerare operæ pretium non arbitratus sum. Sufficiat quippè quid de nostro Thesbite maximo conscripserit S. Isidorus inquiendo: Elias, qui interpretatur Dominus Deus, Thesbites, Sacerdos magnus, atque Propheta, habitator solitudinis, fide plenus, devotione summus, in laboribus fortis, industria solers excellenti ingenio præ-

ditus,

ditus, in exercitatione disciplinæ rectus, in sancta meditatione assiduus, metuque mortis intrepidus. Verberavit Tyrannos, sacrilegos interfecit, multisque signis virtutum effulsit. Triennii siccitate clausit imbribus cœlum, oravit rursumi, & Cœlum dedit pluvias. Mortuum muleris filium suscitavit, cujus virtute hidria farinæ non defecit, & vas olei perpetuo fonte manavit. Cujus verbo super sacrificium ignis de Cœlo venit. Duos quinquagenarios cum militibus cœlesti igne combussit. Jordanem transiens, tactu melotis abrupit aquas. Post hæc igneo curru in Cœlum raptus ascendit, venturus juxta Malachiam Prophetam in fine Mundi præcursurus Christum annunciaturus ultimum ejus adventum, &c. Hæc panegerysta Isidorus, quibus ego non immorans de duobus Lectorem monitum volo. Alterum à nostro P. Elia sub specie nubeculæ è mari salientis Mariam Virginem visam fuisse, dum in Carmeli clivo moraretur, & ex tunc sese Deiparæ dedicasse, totumque Prophetarum ordinem, illius auspiciis devovisse, ut cursu temporis contigit. Alterum verè Thesbitem Ordinis prophetici fuisse Protoparentem, qui labentibus sæculis Carmeliticum

induit nomen. Quot autem Heroes gratiæ cœlestis Elianus exercitus prodiderit consule Abbatem Trithemium ita utrique annuentem. A loco, ab habitu, à conversatione Elias Fundator est Carmelitanæ Religionis, in qua si quis stellas dinumeret, & Sanctos dinumerare poterit. In sequenti autem carmine prædicta omnia obiter tanguntur, licet Musa suo more inter delicias terrestris Paradisi aliquantulum plus moræ impartierit.

CARMEN I.

CArmeli Montes, & Montibus addita Cœli
Limina, sidereis proxima regna plagis,
Quò saliunt vitrei per quadrua compita fontes,
Sternit ubi vernum Dædala terra thorum
Ipse canam: Nostris tu Virgo cantibus adsis
Virgo, quæ nostri collis es alta Parens.
Aspice sudantes gemina sub mole Camenas,
Utque duplo pressus pondere Phębus hiet.
Tu fac desueto plectrum tetigisse cothurno,
Tu fac suspensam sollicitare chelyn.
Thesbites mihi primus erit testudinis ordo
Fervida qui calido pectore verba tonat.
Fama tulit, puerum contempto lactis amore
Porrecto riguas vase bibisse faces.
Hinc superis ignes deducit sedibus: Æther
Instruit arsuros ad sua vota rogos.
Evenit: rigida dum clamat voce Sacerdos
Ardeat ante meos hostia cæsa pedes.
Haud minus undantes Hyades, imbresque sonantes
Continuit, pluvium clauserat ille polum
Heù frustrà tellus sitienti supplicat ore
Nimbiferas frustrà rura precantur aquas

Ter gelidum Capri limen penetrarat Apollo,
Flammivomo totidem viſerat orbe Canem
Nec madidus laticum curvarat Aquarius urnam
Surdaque rorigeras Alba negarat opes;
Sed rogat Elias ſubitoque tonitrua Cœlo
Exiliunt, pluvii dant bona ſigna Jovis
Parent Plejades: in flumina ſolvitur axis,
Arida mox pota Najade, terra madet
Scit reſerare fores, ſcit claudere limen Olympi
Vates, ſcit nimbos, ſcit revocare focos.
Quos memorem mortis ſectos à falce Prophetas,
Queis Baal indignum numen, & omen erat?
Bis retegit gladium, ſtrictis bis fulminat armis,
Et quadringentos demetit enſe Magos.
Ite ait ad ſtygios, O turba venefica, poſtes,
Non ſemel in veſtro nata cruore mori
Ite Acheronteas lacrymis replete lacunas
Sat Phlegetonteo victima pacta Jovi.
Diſcite juſtitiam Mortales; ecce trucidat
Innumeros unus, cui Deus unus adeſt.
Surge animo: majora decet Polyhymnia pangas;
Altius Aonium nunc mediteris opus.
Quid Pater Elias typica ſub nube tuetur,
Quæ de cæruleo ſcandit ad aſtra freto?

Pande

Pande arcana, precor, precor hæc portenta revela?
 Dic quæ ſub parva grandia nube latent?
Mira fides! ſub nube latet lux ipſa! ſuperni
 Luminis intacta Virginitate Parens!
Quam non dum cupido geſtarunt ſæcula Mundo
 Huic tamen, & tellus, & famulantur aquæ
Namque aderat cunas ante, ante exordia terræ
 Ante fluentiſoni brachia curva maris
Hactenus è nihilo, non avolitarat abyſſus,
 Spumeus haud vitreas fuderat amnis opes;
Nec tumidi ſteterant immani pondere montes,
 Aut placido facilis tubere collis erat;
Hæc tamen æterno concepta Tonantis ab ore,
 Ætherei fuerat Numinis unus amor
Hanc videt Elias, nebuloſo tegmine tectam,
 Hancque colit curvo poplite pronus humi
Nata Deo exclamat: celſis, ò celſior aſtris
 Sidereum noſco, quàm benè Diva jubar!
Te mea vota petent, tibi ſacra dicabitur ara
 Surgent auſpiciis condita fana tuis
Uretur fumans Nabathæi thuris acervus
 Quidquid Oronteo, colligit amne Syrus
Vos mea progenies genus, alto è ſanguine Vatum
 Ecbatani colitis qui pia teſqua jugi

Divi-

Diviparam,mora nulla,Auguſtam noſcite veſtram.
Sub labaris noſter militet ordo ſuis.
Quam modo ſurgentem ſublimis ad ardua collis
Cernitis: eſt noſtrum Virgo Deique Satrix
Augur or : hæc puro prolis foret integra partu
Ut ſolet Erithræ gignere concha ſalo
Illius aſtrorum Princeps miretur honores,
Ante ſuos jaceat cernua Luna pedes
Eja age: Nunc largo flores profundite nimbo,
Candida puniceis texite ſerta roſis
Reginæ laudes veſtro ſint jugiter ore
Et reſonent nomen concava ſaxa ſuum.
Sivè caput Titan Eois exerat undis,
Seù Tarteſſiaco gurgite condat equos.
Quin etiam noſtris Saron concentibus adſit
Et Libani cedrino culmine plaudat apex.
Sic ait, & tacito ſub pectore multa revolvit;
Urget fatidicus, nam ſua corda furor
Uſque adeò ſuperis agitur fulgoribus Heros,
Cominus, ut videat fata futura Pater.
Non ævum latitat, venturaque temporis ætas,
Panditur ætherea poſtera luce dies,
Scilicet, ut ſeri venient in ſæcla Nepotes
Induperatricis lecta propago poli

Cujus

Cujus ab auſpiciis Diæque ſub omine Matris,
    Carmeli vertex, altius alta petet
Celſa ſuper, Zephiroſque leves, convexaque Sphęræ
    Aligerum Dominæ tollere regna ſciet,
Quaque vel Heſperio ſe proluat æquore Phębus,
    Aut ubi Mygdoniis mane reſurgat aquis
Terrarum ſpatia extremæ confinia Thules
    Ultima calcabit Virgine regna duce,
Effuſoque alii teſtantes ſanguine Divam
    Purpureis vittis tempora vincta gerent
Tartareis alii ſpoliantes infera prædis
    Geſtabunt meritis candida ſerta comis
Tandem inquit fęlices, queis Capitolia Cœli
    Pandent æthereas ex adamante ſeras
Invideo properas palmas, celereſque triumphos,
    Et citò victrici parta trophæa manu.
Me manet hoc fatum extremos conſumere Soles,
    Inficietque meam tarda ſenecta cutem;
Quippè ſeneſcentis percurrere tempora Mundi
    Fas erit, & longæ tædia ferre moræ.
Poſtremos tremulæ cernam telluris hiatus,
    Atque ruinoſi fata ſuprema ſoli:
Tunc mihi fata dabunt ſociis comes ultimus addi,
    Perque necem, ſuperum nare juvabit iter.

Redde diem Titan, ne gaudia tanta moreris,
Profilias celeri Parca cupita gradu
Quando quadrifido fufpenfum robore corpus
Ingeminet nomen fpes mea Chrifte tuum:
Purpureus fundet latices, rofeafque fcatebras
Pectus; fed repetet vox moritura Deum.
Quamquã ò; Sed jã plura loqui vetat entheus ardor
Illius æthereus vifcera torquet Eros
Cœlica Thesbitis depafcit flamma medullas
Ardet, ut accenfa cerea tæda ftrue.
Sed jam tempus adeft antiquas linquere fedes,
Venit & Elyfias hora fubire plagas
Protinus aerio libratus turbine currus
Apparet bijugis follicitatus equis.
Flagrat inexhauftis circumdatus ignibus axis,
Et rota flammiferis orbibus urget iter
Igne jugum, facibus temo, candefcit & umbo,
Et jacit ardentes orbita curva faces
Flammea fpumantes fubducunt plauftra jugales
Eructant ignes naribus, ore focos;
At fubit intrepido Vates incendia greffu
Mira fides! mediis ignibus alta petit!
Illum afcendentem Calvus, nubefque fecantem
Cernit! & igniferos horret alumnus equos!

Quò

Quò properas inquit currus auriga Sionis?
Comprime mi genitor fervida lora manu
Is rapitur : Curru sonipes sic æthera tranat
Elysium tandem sistat, ut ante nemus.
Sunt hic æterno pomaria florida vere
Olim primævo jam reserata Patri,
Qui mox Tartarei deceptus fraude Colubri
Assiduo flevit perdita regna freto.
His neque Pierius furor, aut Phœbeja Vatum
Somnia componant Alcinoi nemora
Auriferas quamvis frondes (sic lusit Apollo)
Gemmato pariat germine dives humus
Non his deliciæ Hesperidum, nec Adonitis horti
Æquentur, Paphio culta, vel arva solo
Sed neque Penei colles, viridantia Tempe,
Aut Tiburtini risus amenus agri
Aptentur : Sunt saxa velut composta lapillis,
Aut nigra fulgenti glarea Chrisolito
Hic Platanus, Cedrus, Terebintus, Palma, Cupressus
Surgit & in solam Pinea creta diem
Tollitur è tenero Vitis dans palmite fructum
Connubio gaudet Populus alta suo;
Omne sed æquevo discernitur ordine robur,
Ut manet extensa ferrea fronte phalanx

Jungitur arboribus vernantis gratia Floræ
Mille coloratus germina prodit ager
Æmula ſiderei ſunt ignis, & aſtra laceſſunt,
Sic ſine fine ſuus fulget honore rubor
Paſſeris hic cantus: Tutis modulamina limphis
Mellifluo promit gutture blandus Olor
Garrula plumigeræ reſonant comitia plebis
Hic ſibi perpetuam gaudet habere domum
Hìc in aromaticos vaga ſolvitur aura vapores
Nectareo Zephirus replet odore nemus
Quidquid Achæmenius de ceſpite carpit amomi
Quidquid Panchæo demetit Indus agro,
Succina ſivè legant, fruticis ſeù munera coſti
Omnia fragranti flamine ſpirat humus.
In medio Fluvius vitreis ditiſſimus undis
Alluit expanſo proxima prata vado
Indè quatergemini volitant è fontibus amnes
Vecturi Oceano plena tributa Patri.
Hos prope Flumineos fluctus ea vivida ſurgit
Arbor frondigeras expatiata comas
Vitales ramos, vitalia brachia pandit,
Mortis & eſt fructus vincere tela potis
Quippè graueſcentes annos, arcetque ſenectam,
Et facit ut canis retrò juventa migret

Largitur

Largitur tantum properis ætatibus ævum,
Filet ut æterno ſtamina Parca cholo
Hic roſeas luces niveo Sol axe reducit,
Non umquam picei turbinis undat hyems
Non Nemæa nocent rabidis rugitibus aſtra
Curva nec hybernas amphora fundit aquas
Vere novo placidis ſolvuntur lora Favonis
Uberis Autumni lucida ſigna tepent.
Denique concordi junguntur tempora dextra,
Undique tuta quies, omnia pace nitent.
Defluus è curru Vates hæc oſtia calcat
Igniferoque vias indicat enſe Cherub:
Hæc dum regna colit Thesbites, Muſa quieſcas
Siſte gradum, rivos prata bibere ſatis.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. ELISEI.

EXaraturus epitomen fastorum Divi Elisei, utar ferè verbis Divinæ Scripturæ, quæ sic ejus gestorum est præco: Monito Elia à Domino, ut per desertum reverteretur in Damascum, utque illuc perventum, ungeret illicò Eliseum filium Saphat Prophetam pro se: Cum Dei monitis obtemperasset Thesbites, reperit Eliseum arantem in duodecim jugis boum, nullàque interposita mora misit pallium super illum, qui statim relictis bobus cucurrit post Eliam. Intereà rapere volens Dominus Eliam per turbinem in Cœlum, ibant ambo Prophetæ per Jordanis ripam, tulitque Thesbites pallium suum, & involuit illud, & percussit aquas, quæ extemplo divisæ sunt in utramque partem, & transierunt ambo

per ſiccum. Elapſo autem flumine, dixit Elias, ò Eliſee, antequam tollar, poſtula quid velis; reſponditque Eliſeus velle ſuum duplicem ſpiritum; cui Elias annuit conceſſurum, ſi tempore quo tolleretur eum videret. Non aliter evenit; Nam cum incederent ſermocinantes ecce currus igneus, & equi ignei diviſerunt utrumque, & aſcendit Elias per turbinem in Cœlum, unàque Eliſeus videns clamabat. Pater mi, currus Iſtrael, & auriga ejus. Inter hæc cecidit pallium Thesbitis, collectumque ab Eliſeo percuſſit cum illo Jordanis undas, quæ ſimiliter ut in Elia, diuiſæ ſunt hùc, atque illuc, & tranſiit Eliſeus. Portentum hoc obſtupeſcere fecit Prophetarum filios, adeò ut venientes in ejus occurſum, adoraverint eum proni in terram, atque alta voce clamaverint: Requievit Eliæ ſpiritus ſuper Eliſeum. Tali miraculorum primordio, cœtera, toto vitæ curſu reſponderunt: Nam ferrum, quod è manubrio ſecuris exciderat ſuper aquas Jordanis, enatare fecit. Aquas amarore congenitas materna in ſcaturigine, dulcedine donavit. Neci devovit quadraginta duos pueros, qui parentibus inſtigantibus, Prophetam Dei illudebant, & caluitiei nota exprobabant:

vin-

vindicesque voluit duos Vrsos è proximis saltibus egressos, qui tantam stragem patraverint. Cæcitate milites Regis Assyriorum percussit nitentes Prophetam vinctum trahere; cumque sic orbos effecisset in mediam Samariam duxit, apertisque eorum oculis, tantùm de erroribus monitos voluit, benignèque dimisit. Mulieri Sunamitidi sterilitatis infelicitatem deflenti à Domino prolem impetrauit, hancque, absente Eliseo mortuam suscitavit. Tribus Regibus, eorumque exercitibus incolumitatem largitus est: pluviam enim in desertis sterilissimis desuper obtinuit, cujus beneficio sospes servatus est triplex exercitus, moxque Vates ad sonitum Psaltis nunciavit victoriam adversus hostes. Naaman Syrum lepra mundavit recusatis ejus opibus, aliosque lepra contexit, qui meritos honores Deo negaverant. Regum Jezabelis, & Achab exprobavit veteres fraudes, eorumque genus perdidit: Vnxit Regem Israelis Jehu, filium Josaphat, cumque jam Eliseus ægrotaret infirmitate, qua & mortuus est, Joas flebat coram eo, dicebatq; Pater mi, Pater mi, currus Israel, & auriga ejus. Morti proximus Sanctus Propheta, jussit Regi, ut reserata fenestra, quæ Orientem respiceret,

ceret, ſagittas jaceret, percuteretque terram: Rex verò ter percuſſit terram, impatienſque Eliſeus, illumq; increpans de ſua vecordia monitum voluit, dixitque ſe ignavum fuiſſe in ſagittando: Si enim pluries arcum tetendiſſet, & tela vibraſſet, totam Syriam ſuæ ditioni ſubieciſſet: Mox Sanctus Propheta verè hæres zelotipus ſui Patris Eliæ, animam ſuo Creatori reddidit. Hæc & alia portenta vivens egit Eliſeus, nec defuerunt in morte non inferiores miraculorum tractus, inter quos celeberrimus eſt ille in ſuo ſepulchro concelebratus: tùm cùm cadaver latrunculi projectum in Eliſei tumulum, eo quod oſſa tetigerit Prophetæ revixit, ſtetique ſuper pedes ſuos. Uſque in hanc diem ejus ſepulchrum, miraculorum eſt urna, ad quod ne dum finitimæ, ſed remotæ etiam nationes accurrunt. In illa tumba videre eſt, obſeſſos à ſpiritibus immundis liberari, unàque Dæmones variis brutorum ululatibus conqueri. Sanctiſſimus hic Vates fuit primus amor, primogenituſque filius Thesbitis, ex cuius cœleſti regimine Prophetarum ordo mirabiliter incrementum accepit. Audi de hoc teſtimonium doctiſſimi Jacobi Tiring. Vocatus eſt Carmelus Prophetarum Colonia, ob Eliæ, & Eliſei præſentiam, ex qui-

bus ordo principium, & incrementum novit: In Carmine quod sequitur ferè omnia supradicta enumerantur; sed Regum victoriam, & miracula post obitum subsecuta, profusiori eloquio Elegia per poeticos modulos extendit.

CARMEN II.

ADde sonum fidibus, sculpendaq; robore Cedri
Carmina dum meditor, Pieris adde sonum
Hactenus Eliam tonuere cacumina Pindi,
Nunc & Heliseum Phocidis unda canat.
Filius hic Saphat, primus Thesbitis alumnus,
(Cui geminus rapti spiritus hæsit Heri)
Jam Cœlo dignus, Vatis jam dives amictu,
Linquit araturos jugera mille boves.
Jordanis rapido ponit vestigia fluctu,
Et refugas Domini tegmine sistit aquas
Fluminis undantem cohibet quasi compede molem
Mollis arenoso margine ripa silet.
Melotâ fluvium findit, qui protinus altè
Tollitur: hinc vitreus pendet, & inde liquor
Culminis in speciem bifido dat tramite callem
Transeat ut sicco glauca fluenta pede.

Obstu-

Obſtupuit Jerico pubes ! Heù clamat in iſto
Duplex Eliæ ſpiritus ecce manet !
Fortè Paleſtinos deſerta per avia colles
Viſerat. Ad Solimen, flexerat inde gradus:
Nuncius en querulis feriens ſingultibus auras
Aduenit, & mœſta talia voce refert.
Te dilecte Deo lacrymarum fontibus accit
Joram, qui Samaræ regna paterna regit.
Te quoque palmiferæ Princeps ſuſpirat Judæ,
Joſaphat, ut properes ad ſua caſtra rogat.
Tu ne vota Pater tantorum deſpice Regum
Flexerunt humiles non ſemel aſtra preces
Ingemuit dictis Vates: age dixit eamus
Sunt ubi Idumeis credita caſtra plagis,
Nec mora: tranſiliens cinctas indagine ſiluas
Venit ad Iſacios per ſabuleta duces.
Aſpicit innumero poſſeſſas agmine valles,
Et vigiles ſuperat Militis excubias:
Ter geminus, promptis eſt hìc exercitus armis,
Ferrato quadrupes calce repulſat humum
Eſt cui quadrigis fas latos currere campos
Alter cornipedis ſpumea lora capit.
Hìc miles certare manu: ſtudet ille pharetrâ
Miſſilia ad certos tela vibrare ſcopos.

Obſtrepit æriſono turmalis buccina cantu,
Signant bellaces timpana tacta notas,
Et reboant colles, & inundant milite ſaltus,
Hic dices, Getici Regia Martis adeſt.
Hæc oculis menſus Vates: Rex obvius illi,
Fit Joram, Tyria quem tegit arte chlamys
Ægide munitur pectus, frons caſſide ſplendet
Stringit ſuſpenſo baltheus enſe femur
Indè genu curvus, lacrymis ſic fatur obortis
Hei mihi; ſed vetuit dicere plura dolor,
Hei mihi mox repetit. Cadimus, non ulla ſalutis
Spes manet, ad caſum ſors inhonora trahit.
Heù heù quid juvit trinos ſimul iſſe Dynaſtas?
Serviat ut famulo trina corona Moab?
Ah ſaltem hoſtili periiſſem Martis agone,
Juviſſet manibus conſerviſſe manus
Iſràel cuneos, & inexpugnabile robur
Irato calcant barbara fata pede!
Arduus Iſacios nos contrà militat Æther,
Et conjuratus porrigit arma polus!
Septima lux rediit, quo vaſtas agmen arenas
Circuit; at ſterilem non niſi preſſit humum
Non fluvius, non limpha patet, non uda ſcatebris
Vena fluit: riguo nam caret amne ſolum

Æneus

Æneus imbriferas nubes occlusit Olympus
Denegat optatas axis avarus aquas
Sic animo languet, pugnis exercita pubes,
Invictas acies sternit anhela sitis.
Nunc ubi ver pulsum radiis Sol avreus egit,
Et cremat æstivus dum rugit arva Leo
Non cubat umbroso defessus fornice Miles
Non trahit è gelido cimbia plena lacu
Arida, sed rabida tabescunt viscera flamma
Heù solum ad lacrymas turbida vena patet.
Liber equus nuper labris ardentibus ignem
Fuderat, ad rivos exilientis aquæ;
Nunc tardo sitiens raptat vestigia dorso
Despicit undantes terga per ima jubas
Pondus iners, torpet sonipes, eques acer anhelat.
Neuter ab alterius munere, munus obit.
Sic nos non æquo frangit Mavorte, Moàbus
Sed petimus duram sorte premente necem,
Atque utinam strictis morerer modo glorius armis
Solamen tantis Fors foret ista malis.
Tu Pater æthereas credit cui Divus habenas
Cœlipotens, aris Tu dominàte suis,
Cujus consuetum patitur mens enthea Numen,
Jugiter & Dio est auris aperta sono.

Asser

Affer opem miſeris, ſummo diſcrimine rerum
Jam poſitis : lapſis tu Pater una ſalus;
Funde preces, ſtellas urge, Cœlumque fatiga,
Fac ſaliant ſuperos thura Sabæa lares.
Erige ſacratas ad conſcia ſidera palmas
Excutiatque manu tela triſulca Monas
Prodigat undantem, pluvius, vel Juppiter imbrem,
Aut reſerat venas terrea Nais aquæ
Olim demerſo Moſes Pharaone rubenti
Æquore, deſertam cum peragraret humum
Marmora dura dedit, ſubitos effundere fontes,
Sciſſa ſilex virgæ verbere rore pluit.
Sudatoſque novos latices plebs arida ſuxit
Cùm vomuit, tactus flumina vina lapis.
Te mandante etiam limphas manaſſe ſalubres
Scimus, & has virus dedidiciſſe vetus
Nuper amarus erat, nunc eſt fons dulcior Hyblæ
Nectare, fœcundo qui rigat, imbre ſata
Es potis imperio ſimili nunc flectere Cœlum.
Eſt aliquid : Tantum vota ciere virum.
Scilicet his precibus, modò fundat amabilis Æther
Quas olim Charitum fudit amicus opes
Hos dedit immixtos inter ſuſpiria queſtus
Rex : Tum præſago ſic ait ore Pater.

Adve-

Adveniat Pſaltes, & fila ſonantia plectro
Temperet, auriferam, ſollicitetque chelyn
Me circum, citharæque leves, lituique canori,
Cimbalaque effundent dulce per arva melos:
Extemplo miles poſitis cum caſſide telis
Argutum tenero pollice tangit ebur,
Impellitque lyram curva teſtudine ſtructam
Reddidit harmonicos tibia pulſa modos.
Ut Cœlum intonuit fidibus, numeriſque ſonoris,
Hæc ſupero Vates verba furore dedit.
Parce metu Joram, gelidi procul eſte timores
Intempeſtivo corda pavore tremunt.
Auditæ ſuper aſtra preces. Sitientibus oris
Effuſo latices mox dabit amne polus,
Fundet inhexauſtas populis bellantibus undas
Alveus en vitreis iſte tumeſcet aquis!
Jam Deus iratam retrahit de fulmine dextram
Miteſcunt humili ſidera capta prece
Hos meruere tui ſparſi de lumine rores
Aſpicis ut tumido gurgite limpha ſalit!
Vera cano: ſiccum merges Rex guttur in unda
Ocius optato pocula fonte cape
Tecum potabit ſitiens cataphractus Judæ,
Cumque loricato milite curſor equus

Macte

Macte animi: majora tibi jam ſidera ſpondent
Læta ſonent feſtis timpana mixta tubis
Ecce tuas circum volitat victoria turmas,
Iamque triumphali ſternitur enſe Moab.
Hæc dicit Dominus; Victricia tempora lauro
Præcinges, ferro gens inimica ruet
Jam video pingues ſtrato procul agmine fruges
Sanguine fœcundis luxuriare comis.
Quin etiam ingenti præcludi męnia vallo,
Altaque ferrata grandine ſaxa quati.
Te victore domus Joram, murique dehiſcunt,
Structaque præcipitat ſub tua juſſa ſilex.
Omnis honos Urbis vileſcit, inutilis armis
Poſtàc immundus funere pagus erit
O ubi marmorei fontes, & amena vireta?
O ubi vernanti germine prata micant?
Jam turres, ſpeculæque jacent, arceſque ſuperbæ!
Pegmata jam video præcipitata ſolo!
Quidquod & agreſtis nova per magalia Paſtor
Balantes circum compita coget oves
Inveniet galeas per arata novalia Cultor,
Hiſque novam ſtructo vomere findet humum.
Non ſecus ac cedrus, quæ vertice ſidera pulſat
Mox, ab Amazonia cœſa bipenne cadit,

Sic

Sic ruet ex alto Fortunæ culmine Mesam
Accipiet fastus prȩmia digna sui.
Ergo iterate sonos, epinicia pangite nervis
Cantate: Hæc tumidi fata rebellis erunt
Eventu monstrata fides: quæ dixit Aruspex
Attulit elati clepsydra certa senis
Intereà Eoas vulgantur gesta per Urbes
Innumerisque refert Fama peracta tubis.
Addidit ereptum de Mortis falce triumphum
Cessit, ut imperio trux Libitina suo.
Tùm, cùm nigra dies infantem mersit acerbo
Funere, qui mœstæ spes genitricis erat;
Quippè memor pueri prece Sunamitidis orti,
Hunc voluit matri bis tribuisse suæ
Tunc Naaman Syriis Princeps illustrior oris
Clarus erat Martis robore, dives opum
Illius armatam redimivit adorea frontem,
Sæpius implicuit lavrea spira comas,
Et sua milleni fodiebant arva coloni
Immensus nullo limite campus erat
Ditia centeni sulcabant rura juvenci
Area nec segetes, nec capiebat humus
Regis amore potens, multoque potentior auro
Militiæ primus Dux erat Assyriæ.

Hunc tamen immundo fœdabat vulnere lepra,
Serpebat toto corpore dira lues.
Tergeret hanc frustrà medicis Epidaurius herbis
Hanc frustra scatebris Ænara therma suis.
Audierat Vatis stupidum portenta per orbem
E' Cœlo dixit, nostra petenda salus:
Natus Abelmeula putrem de corpore tabem,
Credo equidem pellet: Non mihi vana fides
Hæc ait,& variam peditumq;, equitumq; cohortem
Præmittit bijugas, quæ regat arte rotas
Nutantes properant currus, rapit essеda collo
Curvato vitulus, lentaque plaustra trahit
Portantur tyrio saturatæ murice vestes,
Denaque puniceo syrmata lota salo:
His comites, fusis argentea pondera virgis,
Nataque Chalcidico plurima bacca mari.
Non deerat flavo Panchaja fœta metallo
Quidquid alit rutilis aurifer Hermus aquis
Insequitur Naaman dives Garamantide gaza,
Quem præeunt variis barbara sistra sonis,
Ut Samaras adiit vicino jam agmine portas,
Quæ tulimus dixit munera, ferte Patri.
At renuit Vates, auri, argentique talenta
Sint ait à nobis gemmea dona procul

Thesauris

Thesauris inhient capti telluris amore ;
Nam me divitiis attrahit Æthra suis
Tu Syre Jordanis, vitreo te merge fluento,
Lurida septena corpora terge vice
Sic maculosa tuam lædet non pustula carnem
Mundaque primævo surget honore caro.
Vade age,quæ dudum sprevit medicamina morbus,
Ad tactum fugiet prætereuntis aquæ.
Dux paret. Fluvii conspergit fluctibus artus
Protinus immunda de cute pestis abit
Purpureus nitet ore color, candore nivali
Membra micant, grates solvit & ipse Deo,
Sed citius recolam, per odora cacumina montis
Tmoli, Cecopriæ quot glomerentur apes
Quot thyma, quot violæ surgant, cũ portitor Helles
Splendet, quot conchas Oceanitis alat,
Quam celebrata feram Divi portenta; sed illa
Pangere post obitum, nunc mage Phœbus avet.
Postquam fata senex annosi exegerat ævi,
Et tandem cineres conderet urna pios
Ecce super jacitur tumulum super incubat ossa,
Læthifera Lachesis cuspide tactus homo.
Sentiit ut tactum nigri Rex invidus Orci
Protinus epotas evomit exuvias

Pallida devictæ fugiunt vestigia mortis,
Jam redivivus habet frigida membra calor
Seque cavo promit defunctus marmore vivum
Postque iterum, lucem fata superstes adit.
O Domini virtus! Cœli, Superûmque potestas!
Largiri vitam mortua saxa queunt?
Ipsam etiam Fama est proferre oracula tumbam
Sæpe dedisse sonos, muta sepulchra ferunt.
Ast Herebus sua damna gemit, scessisque capillis,
Persephone madidas inficit ungue genas
Bacchatur cineres circum feralis Enyo,
Et rapit anguineas torva Megera comas;
Nam remeare animas ad dulcia munera vitæ
Non patitur Phlegeton, Styx truculenta vetat,
Tartareasque dolet non ultrò linquere prædas
Unde suo semper murmurat ore Charon;
Hinc serpentum animos, rabiem fingitque ferarum
Dum ciet obsessi corpora Semiferi
Nam mugisse boves credas, fremuisse cerastas
Hinc ululasse lupos, inde latrasse canes;
Sed cineres supera cunctos virtute medentur
Omnis energumeni viscere tortor abit
O fœlix tumulus! felicia marmora vestro,
Quæ pretiosa sinu conditis ossa Patris!

At mage

At mage fortunate cinis, miracula tanta,
Qui ſtruis & Charitum largius imbre pluis
Te meritò repetunt extremo cardine gentes,
Et meritò fuſis floribus urna nitet.
Quonam ego te cinis æquali dignabor honore?
Muta ſilet Pindi, Phocidos aura tacet.
Hoc tantum libeat monumento figere carmen,
Quod Dius teli cuſpide cudat Amor.
Sarcophagis hæc oſſa valent revocare ſepultos
Hic facit extincta vivere morte cinis.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ JONÆ ORDINIS PROPHETARUM.

IOnam Ordinis Prophetici alumnum celeberrimum, ajunt fuisse filium illum Sunamitidis, ab Elisei precibus obtentum, & ab eodem suscitatum : Hoc tamen cum sacris in litteris minimè liqueat, probabilitatis fides apud Authores remanet. Quod certum: à Deo fuisse præelectum, ut Ninivitico populo pœnitentiam prædicaret. Erat Ninive Urbs magna (quæ modo Babylon) cujus mœnia, vix trium dierum spatio circuibat hospes, & tunc innumeris sordebat criminibus. Restitit huic mandato Propheta, ratus Divinam misericordiam condonaturam genti Niniviticæ, sicque

vel

vel frustrà verba laturum, vel non fatidico spiritu supernam legationem obiturum. Id circò à Divinis vocibus aufugiens, Joppen descendit, & navem, maritimo itineri promptam, Tarsim versùs ascendit, sic opinans à Dei præceptis fore solutum. Cum autem mioparo medium secaret iter, & strata æquora fœlicem cursum sponderent; repentè mota est valida tempestas, cujus sedandæ gratia per nauticum concilium statutum fuerat, ut Jonam in tanta procella dormientem, moxque expergefactum in mare projicerent. Ergo ubi suasionibus ipsius met Prophetæ, suum noscentis errorem Nautæ illum in tempestosum projectant elementum, en Cetus immensæ magnitudinis illum viuentem sorbet. Inclusus Jonas in visceribus Balenę se maximè reum culpæ confessus est, & triduo in piscis alvo plorans Divinam flexit pietatem. Tandem redditus est incolumis super littore, quando ibi illum piscis evomuit. Fervidior ut malè actum corrigeret, iter arripuit, & Niniviticam Civitatem properantiùs ingressus, illi populo, Divinam indignationem aperuit. At crediderunt Rex, & Ninivitæ, sancto Prophetæ: quà propter in jejunio; & cinere profusa gens tota,

ipsaque

ipſaque animalia, bruta eiſdem obnoxia, indulgentiam à Deo, & meruerunt, & impertiti ſunt. Hæc breviter tetigimus cum ſit hiſtoria notiſſima; at profuſiùs Muſa nunc in tempeſtoſo turbine immorans, nunc in Populi jejunio plorans ſuos à ſuo œſtro ducta numeros pangit.

CARMEN III.

NUnc age cęruleas, tumidæ pete Tethyos undas
 Muſa: procelloſi, per vada vade maris;
Sed prius aerios Carmeli ſcande receſſus,
 Quà Jonas facilem ſternit ad aſtra viam.
Hic illi ſpelunca domus, thorus herbida cautes
 E' puro præbet pocula fonte latex.
Sed dum teſqua colit rigido ſub fornice: Numen
 Alloquitur Vatem. Sic tonat ore Deus.
Quando erit ut noſtris adamantina corda Ninive
 Vocibus effringat? pectora ahena terat?
Ah nimium riguere malo. Magis aſpera ſaxo,
 Odryſiáque magis conglaciata nive.
Ah ſatis iratum tenuit patientia fulmen:
 Quid juvit trifidas non properaſſe faces?

Debue-

Debuerant Cœli dudum ſenſiſſe boatus,
Fulgura flammivomi ſuſtinuiſſe poli.
En genus omne patrat ſceleris gens dura: Tonantem
Spernit cuique ſua eſt dira cupido Deus.
Illic nulla fides, furor undique, & undique crimen,
Impietas victrix occupat omne latus,
Scilicet effuſis Venus aurigatur habenis,
Cui ſocio Bacchus fœdere jungit equos;
At ſuperas Aſtrea plagas fugitiva reviſit,
Et ſoror hæc odit perfida tecta Themis.
Non Phlegetonteas pavet improba turba lacunas
Non timet Infernæ flammea regna Stygis
Proh pudor! æternis noxa occultanda tenebris
Eſt celebrata viden? (Sole tremente) die!
Quid moror ultrici populum mactare machera?
Cui tonitrus ſervo, fulmina, tela, faces?
Sæpè reo novit nimia indulgentia; ſæpè
Tarda manus ferro, corpore vulnus alit.
Tu celer ad grandis modò mœnia tende Ninives
Illuc hos imo pectore funde ſonos.
Jam, jam ſidereos penetrarunt tot mala poſtes,
Ad Domini ſolium, tot ſaliere doli:
Sed facinus deleſſe parat, ſubitáque ruina
Altores ſcelerum proſtituiſſe lares:

Quippè quaterdeno, cum Sol remeaverit ortu,
Urbs erit ex imo cardine ſtrata ſolo
Hæc fatur Dominus; Domini tamen ore Propheta
Eripuit ſe ſe, terga deditque fugæ;
Namque ratus placidum, mitem, veniæque paratum
Jacturum vacua fulmina nulla manu
Maturare fugam Tharſis meditatur Eoam;
Sic vitare ſui Numinis ora putat.
Nec mora littoreas Joppes deſcendit ad oras
Tendentem Tharſis, invenit inde ratem.
Roſtratam ſcandit puppem, pictâque carina,
Æquoreas findi remige geſtit aquas.
Suppara mox turgent Zephiris, lenique volatu.
Cœruleum Nautis aura ſecundat iter.
Tùm ſubitò nox atra furit, ruit æquore toto
Tempeſtas nimio ſpumat & unda freto.
Exoritur pelagó nimbis glomeratus Orion,
Jamque fluentiſono gurgite ſævit hyems
Eolii fracto, promunt ſe carcere Venti
Frontibus adverſis mutua bella gerunt.
Confligunt, Caurique truces, Boreæque minaces
Hìc Notus, Auſter ibi prælia ſæva cient
Africus ex imis conturbat ſedibus undas;
Aſt indignatas plus citat Eurus aquas

Criſpa-

Crispatum dices nunc sidera verberat æquor
Dytis idem refluum lurida regna petit
Nautarum gelidos ingens tremor occupat artus
Purpureus toto corpore sanguis abest,
Quacumque aspiciunt, nihil est, nisi mortis imago
Expectant tumulum, fluxile marmor aquæ
Ipse ratem ducens alta de puppe Magister
Naufraga, sed frustrà ponere vela jubet.
Imperat in vanum, remos, clavumque regenti;
Nam fert insanus per mare verba Notus.
Inde ait: unde novo manet orta procella furore?
Cur intempestus nunc vada Caurus agit?
Nereidum, Phorcique Choros resilire per undas,
Non ego conspexi, non resonare salum.
Spondilus haud scopulo, saxo nec adhæsit echinus,
Proxima non adiit littora fusca fulix
Ante nec instabilis rubuerunt cornua Phœbes
Palluit, aut Fratris funere tristis Hyas.
Forsitan hos triplici Neptunus cuspide fluctus
Asperat? an glauco regna tridente movet?
Quid moror? (auxilio nil enim nisi vota superstunt)
Numina nunc multa sollicitate prece,
Quisque suo superos veneretur corde Patronos,
Et patrium supplex invocet ore Deum

Scilicet ut ſtrato ſubsídant æquora ponto,
 Sævaque ſpumoſæ Doridis ira cadat
Hæc fatus : Palmas omnes ad ſidera tollunt
 Immixtus lacrymis, clamor & aſtra ferit.
Interea poſitos Jonæ ſopor irrigat artus
 Olli ſubrepens lumina ſomnus agit,
Quem lybico potuit non ſolvere murmure Tipho
 Rumpere, vel rabidi ſibilus Oceani,
Ergo illum rigido, Rector ſic increpat ore,
 Nunc ubi mors ſupereſt, nat tibi tuta quies?
Nonne vides quanto Portumnus gurgite creſcat!
 Verberet ut quaſſam, flatus, & unda ratem!
Surge age cum reliquis Cœlum, Divóſque laceſſe
 Fortè tuum poterunt vota ciere Deum.
His Jonas: ſalſo me me demergite regno
 Irato Juvenes, me tumulate mari
Ipſe ego ſolus ſum intempeſtæ cauſæ procellæ
 Ipſe etiam merear piſcibus eſſe cibus.
Ilicet à Domino fugi, cui ſumma poteſtas,
 Qui mare, qui terras temperat, aſtra regit.
Non ego vana loquor, me me ſepelíte profundo
 Deponet juſtas protinus unda minas:
Ergo ubi ſors cecidit Jonam ſuper: illico Vatem
 In mare præcipitem Nautica turma jacit.

Ecce

Ecce autem pelago veniens Atlantide, Cetus
Immani liquidum corpore verrit iter
Pone natans rictus tollit: Vasto oris hiatu
Ex alto jactum robore sorbet onus.
Inde putes subitò mitescere marmoris æstus
Ferales animos deposuisse Notos,
Et ponto totum Nerei cecidisse fragorem
Sic placidum tuta sternitur æquor aqua.
At Jonas teretem balenæ adlabitur alvum
Spiramenta animæ, viscera, vivus adit
Quippè procellosas ubi decidit ictus in undas
Secretam piscis sentit in ore domum,
Impavidusque sedet squamoso corpore Vates
Æquoreas cernit dum nil obesse minas
Findebat rabidi pelagus secura pericla,
Ut putat in somno verrere Nauta salum,
Nam non pistris edax, malè sorpserat ore Prophetam
Debita nec fuerat faucibus esca suis
Ter Pater Heliadum roseo temone quadrigas
Duxerat, & rutilo vexerat ore diem,
Ter nox atra polum stellis ambita tenuerat,
Altaque luciferi texerat umbra jubar.
Tunc è squammiferi latebroso carcere ventris
Ad Dominum Jonas talia verba tulit.

O opifex

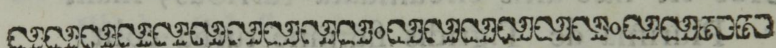
O opifex rerum, ſuperi regnator Olympi,
Qui regis æterna cœlica ſceptra manu
Dum me funeſtæ jactarent undique clades,
Et fureret denſis fœta procella malis
Ecce tuas noſter volitavit clamor ad oras
Ad te ſpes rapido remige tendit iter,
Et tu non ſurdas flexiſti vocibus aures
Illicò, ſed famulæ, te tetigere preces
Me pelagi Syrtes, ſalſique vorago barathri
Obruerant, imum preſſerat unda caput,
Nec non extremi vallarant carcere montes,
Meque repentino clauſerat ore ſolum
Ipſe tamen medio ſtygiæ tumulatus abyſſi
Læta meo geſſi vota vovere Deo.
Ad tua confugiam ſperans altaria dixi
Fundam ſolemnes ad nova fana preces
Thura dabo, Cylicis adoleſcent ignibus aræ,
Imponamque ſacris exta cremanda focis
Numinis accenſo, laudum jaculatus amore
Carminibus Vati reddita fata canam.
Hæc Domino pendam, voti reus orbe quotanni
Donec torta cholo ſtamina parca trahat.
Vix ea fatus erat (mandante Tonante) per undas
Aligeris ſquamis littora Cètus adit

Illic

Illic abſorptam projectat bellua prædam
    Accelerans liquidas, per vada nota vias
Extumulatus aqua Vates pede preſſat arenam
    Excipit humentes arida terra gradus,
Moxque iterum, ſupero compulſus Numinis ore
    Quà Ninives ſurgunt pergama, tendit iter
Urbs eſt hæc altis circumdata turribus, illam
    Plurima de Tigridis flumine turba colit
Vaſta ſuis adeò ſpatiis, ut luce viator,
    Vix triplici poſſit mœnia circuere.
Hic Regis Superum minitantes indicat iras,
    Et canit exitii proxima fata ſui.
Credidit at Cœli gens territa vocibus: Ipſe
    Rex ſolio ſurgens fletibus ora rigat
Exuitur chlamydem, ſquallent è pulvere crines
    Regia ſetoſo tegmine membra tegit:
Quin etiam diuturna pati jejunia mandat;
    Excluſo prohibet fonte levare ſitim
Extemplo Populus ſcabroſi veſte Cameli
    Velatur, menſæ pabula nulla parat
Numina ſollicitat cumulans altaria donis
    Porrigit ad ſuperas brachia tenſa plagas
Cœlipotens donec gentem miſeratus ab alto
    Induerit placidus mitia corda Pater

Conti-

Continuit pietas fulmen, deferbuit ira
Indignata Dei pectora mulsit amor
Credite fata Deûm flecti sperare precando
Æthereum possunt vincere vota Jovem,
Sed nos non modicum numeris sulcavimus æqnor
En vicina vocant littora: Phœbe vale.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. JOANNIS BAPTISTÆ.

DIes natalitius Præcursoris Joannis Baptistæ, si universæ Ecclesiæ festivus elucet, festivior Elianæ familiæ resplendet, semperque resplendebit. Præcursor enim Joannes, non semel ab æterna ve-

na veritate Elias vocatus est, ipsumqe in virtute Eliæ multoties venisse à Christo prædicatus est. Insuper Prophetici Ordinis instaurator est promulgatus, tum, cum Eremiticæ phalangis ab Elia progenitæ, quæ prope Carmeli, Jordanisque fines degebat, in lege gratiæ Antesignanus est appellatus. An autem sequestra censuræ nota, nuncupari possit primus Generalis Carmelitarum post Salvatoris adventum, an verò director incolarum Carmelo viventium aliis judicandum remitto. Mihi profectò semper complacui ab hisce litibus abstinere. Quod luce meridiana clariùs: Joannem à nostro Ordine singularissimum recognosci Patronum. Imò in nostris Eremis, diem hunc inter cœteros festivos Principatum obtinere adamantina lege statutum invenitur. Aliis autem Conventibus nostræ Congregationis Excalceatæ moris est, primo mane hujus ad Eremitorium (quod in unoquoque Monasterio reperitur) pergere. Ibi altare concinnè constructo floribus illud comere labor est fervidi tyronis; nec non mirtetis, odoriferisque graminibus pavimentum tegere, ut undequàque Sabeam expiret auram, argumentosæ juventæ industrius est sudor. Mox litatis sacris, Divinaque sinaxi refecto

Adoleſcentium cœtu, omnium eſt opere pretium muſica tangere inſtrumenta, queis ſacræ cantiunculæ in Baptiſtæ encomia commiſcentur, præſertim, quæ in ejus celeberrimam Vitam feruntur. Inter harmonicos numeros, interque melicos concentus, noſtra licet cantu tenuiſſima Camena, ſic obedientiæ gratiæ, vitam, geſtaque Præcurſoris commemorans ceciniſſe olim meminit.

CARMEN IV.

DIve potens tacitæ fregiſſe repagula linguæ;
Et ſolviſſe ſenis vincula muta patris.
Dum tua Carmelus recolit cunabula: Solis
Dum te Divini Luciferum celebrat:
Da mihi Zacharide calamo triviſſe labellum
Quadriforique manus incubuiſſe ſono
Cernis ut è variis argentea lilia nodis
Plebs ſacra componat, picta roſeta ſtruat?
Utque levi cœdat mirteta virentia ferro.
Mixtaque cum cythiſis alba liguſtra legat?
Scilicet effuſis ſurgant altaria ſertis
Dædala, quæ multo flore corolla tegat.

Aſpicis

Aſpicis ut calamos inflet (queis cimbala dupla
Sunt comites) lituis æmula buxus hiet?
Ecce tuis pubes ſupplex advoluitur aris,
Et centum geminos tollit ad aſtra ſonos
Davidicas illum juvat alternare Camenas
Iſte Paleſtinum pollice tangit ebur
Plaudite Cœlicolæ reſonant è collibus. Imæ
Hæc repetunt valles, plaudite Cœlicolæ.
Et tibi de patula ſuſpendant timpana fago
Harmonicumque dicat lætus Alexis opus,
Quandò igitur te cuncta canunt benè ſiſtra Joannes
Æthere de ſummo tu mihi dexter ades.
Et me raucifera diſperdere verba cicuta
Ne pudeat; gracilis carmen avena ferat.
Idalios inter Cycnos, Phœbique ſorores
Stridentem ſtipulam, me ſociaſſe juvet.
Quod ſi noſtra tuis flammeſcent pectora donis
Mota ſed & ſupero ferveat igne fibra;
Non me Threjiciæ teſtudinis aurea movebunt
Barbita, biſtonias, quæ rapuere feras,
Illa licet glacialem Hemum, gelidoſque Triones
Deſueto dederint igne calere polos,
Nec me Dircæi dulciſſima plectra ciebunt
Vatis. Echionias apta vocare petras

Iſta licet melico fundarint murmure Thebas,
 Quemque ſonum fuerit ſpontè ſecuta ſilex:
Nam canerem quãto gravidum pluit ubere Cęlum,
 Quanta tuis nexit Gratia ſerta comis.
Eja age. Maturis jam ſeptima Solibus æſtas
 Vexerat arentis ſidera ſicca Canis,
Et totidem gelidis Aquilonis fluxerat alis
 Obdurans glaciem frigore triſtis hyems.
Tum tu, degeneres luxus, commercia vana
 Oſus, ſancta licet tecta paterna fugis
Deſpicis è Pario, ſublimes marmore turres
 Exuis è tyrio vellera texta colo
Horrendo ſilvæ nemori, ſuceedis Ephebe,
 Teque juvat graciles figere rupe gradus
Sunt ubi prærupto conſtructa ſedilia ſaxo
 Surgit & exciſa concava caute domus.
Faucibus anguſtis multo ſpecus obbice pendet,
 Quem ſuper ilicei roboris umbra cadit
Hic tu primævæ metiris tempora vitæ,
 Et comitante fera luſtra caſaſque trahis;
Sed teneros artus, mordet gibboſa Cameli
 Endromis, hirſutis undique texta pilis
Baltheus eſt olidæ pellita lacerna capellæ
 Lactea, quæ rigida cuſpide membra ferit

Saxa inter, rupeſque ; ſcatentes melle myricæ
Te pavere, tulit ſæpè locuſta dapes.
Quique ſibi nulla fons egerat arte canales
Hauſtibus exiguis pocula parva dedit.
Prodiga, ſed nimii deſcendens gurgitis hauſtu
Numinis ubertas plena fluenta pluit
Nutriit illa tuam cœleſti nectare mentem
Ambroſios animo, fudit & illa favos.
Aliger ut fama eſt pia viſere tecta frequenter
Geſtiit, alpeſtres, & coluiſſe plagas
Æthereæ linquens ſtellata palatia ſedis,
Te docuit dia fundere vota prece,
Et melior Chyron ſilvis, ſapientior illo,
Concava ſidereas duxit in antra ſcholas
Hoc ſtudium tibi Dive fuit, vel pectora pugno
Tundere, vel lacrymis immaduiſſe ſinus.
Tunc ipſæ cœpere feræ manſueſcere : ſævas
Hoſpitis ingenio dedidicere fibras.
Invenere fidem, ſiluis quæ Thracius Orpheus
Olim Strymoniis monſtra patravit aquis ;
Nam juxtà Lybicos, non territa cerva leones
Et tygrides juxtà parvula dama ſtetit.
Immixtique ſimul lepori luſere moloſſi,
Nec timuit diras mollior agna lupos,

Sed

Sed nec aves ceſſere feris, cum Turture, Milvus,
Accipitri cantus juncta Columba dedit.
Iſmariæ non hæc cytharæ portenta fuerunt,
Nec Getica credas, hæc celebrata lyra,
Sed vitæ integritas, expers, & criminis ævum
Sub caſto mulſit noxia bruta ſpecu,
Ipſaque ſilvanis veneranda infantia Faunis,
Fraterno rabidas junxit amore feras.
Non ſic Tęnarijs emerſa paludibus, æquo
Hæc potis eſt oculo luſtra videre cohors.
Sueuerat hic olim, furvo plaudente Senatu
Cimmerios Erebus compoſuiſſe jocos
Cum nova pallentes veheret Latonia noctes,
Et tegeret tenebris Lathmia Diva polos
Tunc inferna phalanx (Satyros deluſa vetuſtas
Credidit & Dryades) advolitabat agros.
Concilium infelix, humana in damna ruebat,
Gaudebatque ſuos enumerare dolos.
Ah quibus hic furiæ, quantis riſere cachinnis
Quot Phlegetontęis, geſtiit aula ſonis:
Tum cum vipereis redimita Megera colubris
Primævi retulit noxia damna Patris?
Ut veſtita dolis, & imagine tecta Ceraſtæ
Ad vetita induxit tendere poma manus?

Mox majore nemus replerunt monſtra triumpho,
Aſpexere ſuis aucta trophæa plagis.
Neſcia cum movit, geniis immitibus actum
Fratris ad interitus arma rotare Cain.
Sordida ſanguineum tunc primò terra liquorem
Obſtupuit, fluidas & bibit ore roſas,
Vel cum cara Deo quondam Ciſſęa propago
Inde (nefas) tempſit Numina dia Saul
Seque ferit tandem, latoque ex vulnere ſurgens
Rurſus in arma ruit, corde mucrone ſecat.
Vocibus his ſtygio ſonuerunt culmina plauſu,
Hæc loca lethæis obſtrepuere tubis:
Aſt ubi lecta puer coluit ſpelęa Joannes
Mutato nituit ſqualida terra ſitu.
Illicò Tartareæ vitarunt teſqua Meduſæ
Fugit Perſephone tacta dolore ſpecus
Capripedum genus, & cornuta fronte catervæ,
Eructanſque truces ore Chimera focos
Omnes deſerti liquere cubilia luci
Verterunt celeres ad ſtyga retro gradus,
Sed ſenſere pium ſilvæ, latebræque Colonum
Lætata eſt tellus Agricoláque novo
Incubuit Philomela plagis, manibuſque quievit
Sæpè tuis, vernum vel dedit ore melos

Biſtonis

Bistonis hinc ales intexuit organa cannis,
Et prope te teneros sumpsit alauda cibos
Inde ubi ter denas jam videat area messes,
Currerat & senas Phœbus Olympiadas
Te juvat alpestres deserti linquere saltus,
Dilectum superis deseruisse larem
Judeæ placet ire solum, patriosque penates
Visere, quà Samaris tollit ad astra domos
Obvia turba ruit: Dio tunc percitus œstro
Ignita populis talia voce tonas
Abramidum Soboles, genus alto è sanguine Vatum
Impia cur nimio corda rigore gelant?
Neù vos pœniteat tundenti pectora palmæ
Tradere, neù scissas imbre rigare genas.
Ardua siderei distat non Ætheris aula
En propè nos Cœli regna beata manent!
Vos aptate viam domini, vos sternite callem;
Tendenti pateat semita plana pedi;
Quæ mora Viperea ò proles, aut nata Chelydri
Semine? nonne brevi làbitur hora die?
Arboris est imis radicibus icta securis,
Credite: cœsa fimo robora celsa cadent.
Quod si pietatis vos germina nulla feratis
Ibitis ad stygium sarcina jacta focum

Scin-

Scindite corda: Sacras agnus tener imbuet aras
Fumiget Aſſyria pinguis acerra pyra.
Myſticus è Cœlo terras adlabitur Agnus,
Noxia qui mortis debita ſpontè luit
Panduntur ſuperi, disjecto cardine poſtes;
Nam cecidere poli ſtructæ adamante ſeræ.
Sic ait & gentes luſtralibus abluit undis
Jordanes tacito quà piger amne fluit.
Intereà vitreos labenti gurgite fluctus
Nazareus curſu præpete tranſit Herus
Aſpergique petit nitidiſſima corpora limpha,
Et fluido ſanctum tingier amne caput.
Quis tibi Zacharides hauris dum talia ſenſus?
Qualis ad hæc ſubitus non ciet ora tremor?
Obſtupefactus ais: Proles ò æqua Tonantis
Uſque panompheo creta propago Patre,
Quem pavitant cæcis Plutonia regna cavernis,
Et cadit ante tuos Styx tremebunda pedes;
Candidior Cœlo, puris, & purior aſtris,
Ut quid Jordanis glauca fluenta petis?
Me fluvii decet hac aſpergine ſumere rores,
Ipſe tua capiam vera lavachra manu.
Chriſtus ad hæc. Sine me fluido conſpergier imbre
Perfundatque meas Nais aquoſa comas.

 Tu pa-

Tu pares: refluàque ſacrum caput abluis urna;
Attamen haud Agnus, lota ſed unda fuit.
Tunc axis patuere fores, ſpeciéque columbæ
Lapſus es æthereo Spiritus alme tholo,
Intonuitque polo vox hæc diſtincta per auras,
Altaque mellifluos aſtra dedere ſonos.
Hic mea progenies, magnum Patris incrementum,
Quo ſine nil terris gratius, axe nihil
Demùm ubi fata vocant. Galilæi limina Regis
Intrepido ſcandis prodome Dive gradu.
Exclamas thalamos fuge Rex, connubia vita,
Fratris ab erepta conjuge tolle thoros.
Non hic caſtus Hymen, nullo ſunt auſpice tedæ,
Odere incœſtas Numina ſancta faces,
Vocibus intentas Herodes porrigit aures
Fœderis, & fœdi rumpere vincla parat;
Improba, ſed Dipſas, Cociti paſta palude
Eructans virus fœmina turbat opus
Hæc vocat indignam tali non Matre puellam
Ad citharæ doctam membra movere fides
Quam choreas agitare juvat, ſaltuque ſalaci
Inter Convivas regia corda rapit.
Horreſco referens, ſaltans Herodias unum
Baptiſtæ collum prœmia digna petit

Quid

Quid faciat ? magno curarum fluctuat æstu
    Cor Regis, timor hinc, pugnat & inde fides
Vincit at impietas: Caput à cervice resectum
    En positum disco sæva puella gerit.
Proh scelus! infandas inter convivia mortes
    Misceri! Bacchi nare cruore merum!
Ecquando Scythicis arsit gens barbara mensis
    Sanguine perfusas commaculare manus?
Sed mihi quis poterit lacrymas cohibere cadentes
    Jam pridem recolens hæc, riguere comæ
Nunc gemitus plectum jugulant, suspiria carmen,
    Et vincunt fletus, Bellorophontis aquam
Desino: ne lætas confudam funere cunas,
    Festaque lux, vitæ sit tenebrata nece.
Intereà superæ perfla, tu lucis amores
    Carmelo: Natos respice Dive tuos,
Quandoquidem mulcet si pro natalibus auras
    Dulcisonis numeris gens operata sacris:
Tu precibus Baptista tuis da scandere Cœlum
    Aligerûm citharis psalmodiàque frui.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. TELESPHORI.

Telesphorus natalibus Grajugenus, adeò virtutum radiis efulsit, ut Romani Pontificatus apicem ascenderit. Mirus profectò evolàtus, de Carmeli radicibus, in quibus anachoreticam vitam agebat ad septemgeminos Romæ colles, ibique in Vaticano culmine triplici infula coronari! Tantæ quadrarunt dignitati candidissimi ejus mores, & sub tanta mole robustissimus Atlas, leges, & jura sanctissima decrevit. Quippè quadragesimale jejunium, tota in Ecclesia sancivit, Clericisque hoc tempore jussit, noctu, diuque in vigiliis, & orationibus insudarent. Decrevit item, ut in ortu Bethlemitici infantis tria sa-

cra ab unoquoque Sacerdote conficerentur . In primo adveniente media nocte, celebraretur memoria, quandò Mundi Salvator in antro Bethlemitico, dum Luna medium iter peragraret, inter ulnas Mariæ Virginis, beatissimæ Parentis primevas ebibit auras, & à vigilantibus Pastoribus est adoratus . In secundo properante ortu Auroræ instaurarentur sollemnia, quando tres Reges Magi, Auroræ plagas incolentes, stellę ductum secuti fuerint, & populis Orientalibus magnum Regem ortum esse ostenderint, quem etiam muneribus recognoverint adorantes . In tertio, sub hora diei tertia, ut recoluisse juvaverit illo tempore diem redemptionis nobis illuxisse, axemque totum Angelicis cantibus personuisse, quin & totum terrarum orbem cum Cœlo fœdus iniisse . Istas aliasque dignissimas statuit ordinationes, & tandem sub Valentini tempestate, dum Idolatriam, hæresimque jugulare conatur à Gentilium populis interficitur, sicque tergeminis Coronis aliam martirii auxit . In hoc carmine illud tantum poetico plectro tangitur institutum, indictæ scilicet celebritatis trium Missarum in ortu Salvatoris, & describuntur prima sollemnia, & ab ipso litata sacrificia,

crificia, ſub Luna, ſub Aurora, ſub Sole, in cujus lætitia noſtra elegis ter profuſis comis tripudiat.

CARMEN V.

CLaviger aſtrorū Teleſphore, panditur Æthræ
Cui meritum redimit terna corona caput,
Et ſeptemgeminos Carmeli culmine colles
Advolitans, Petri dirigis Urbe ratem.
Sermones, Suadamque tuam modulabitur alter
Trina canam ipſe una luce, ſtatuta ſacra.
Tempore Nazareum peperit, quo Virgo Tonantem
Annua dum verſo volvitur axe dies.
Sacra canit Vates. Procul ò procul eſte prophana
Omnia naſcenti ſint operata Deo
Incipiam. Bona Nox ſalve, Nox aurea, ſtellas
Quæ regis æternæ cyclade, tecta facis
Non Titane minor, roſeo cum fulgidus ore
Eoo rutilos littore jungit equos.
Vade ſuper Zephyrorum alas, redimita corollis
Plejadum, i tenebris Nox inimica tuis,
Scilicet æthereus gremium tibi pandit Olympus,
Et tibi ridentis milirat aura poli.

Cernis

Cernis ut aſtrorum cœtus pauet ardua Cœli
Nare, tuo majus dum notat ore jubar!
Avius hinc errat, dubiis trepidatque choreis,
Et queritur tardum ſurgere Luciferum.
Cernis ut Eoa veniens Pallantias ora
Supplicat! ut pedibus fert diadema tuis!
Ponit ut ambroſiis nativum crinibus aurum!
Cernua purpureas, linquit ut illa faces!
Quippè tuos ſtupet ad radios, flammaſque, veretur
Nunc iterum gemina fulgere luce ſolum.
Inclyta Nox nimium divini prodiga Solis
Nox bona ſidereæ prodiga pacis ades
O' quæ Stelligero ſpectaculo dia theatro,
Quas utroque novas cardine pandis opes?
Sedula tù nutrix tu pronuba Virginis adſtas
Prodit ab illæſa cùm Genitrice puer;
Namq; ubi cuncta ſilent, cũ poſſidet Heſperus Oetã,
Et ſalit ad medium Cinthia verſa polum
Mira fides! rigida ſcabri ſub margine montis
Bethlæa parvus naſcitur arce Deus.
Excipit hunc latebroſa ſpecus, ſine nomine ſaxum
Aridaque immenſum Numen avena fovet
Procidit aſt infans, niveæ ſine labe Parentis
Traijcit ut vitreas vi ſine Phœbus aquas,

Vel

Vel cum poma cadunt maturo Virginis aſtro,
Illa ruunt ulla non quatiente manu.
Sed tu quale jaces puer ò pulcherrime rerum?
Hei mihi nudus adhuc lactea membra teris?
Dive cubas folijs, rigidis ſeù fultus ariſtis?
Stramineumque locant hiſpida fœna thorum?
Non eſt qui famula detergat Najade corpus?
Non qui brumali vellera ſternet humo?
Sola faves Nox alma tuo, Dominoque, Deoque
Officioſa manu Nox bona ſola faves;
Virgine namque ſatum fuſcis amplecteris alis,
Et noua ſtellato parturis aſtra polo
Lumine quo monitus, volat ad præſepia paſtor
Dum vigilat pecori ruſtica turba ſuo
Aurea ſæcla geris Nox, Saturno meliora,
Quæ licet hybernos germine pingis agros.
Ritè ergo ad templum peragat nunc ſacra Sacerdos
Si medium Cœli nox bona ſcandis iter
Inſtituit pietate Vir, inſigniſque tiara
Theleſphor facti liba verenda memor
Ante aras prior ipſe retectus veſte nivali
Quam tegat ignito compta phlegonte ſtola
Solemnes de more preces mox carmina Vatum
Concinit, inde ſacrum Nativitatis opus

Offert

Offert aurata ſecretior azimon urna,
Et mixtum latici (myſtica dona) merum
Ecce autem (propiore Deo) fit Numine fœtus
Intonat ecce ſonos, eſt Deus, ecce Deus
Idem ſtelligero delabitur axe Dynaſta
Ima quem genuit Sponſa Tonantis hara.
Sed jam ſera licet, venit Tithonia conjux,
O' quam pulchra oculos! quã benè pexa comas!
Majores non paſſa moras, linquenſque cubile,
Matutum, reſerat, ſuccida rore diem
Purpureas agitat croceo temone quadrigas,
Elyſiaſque vago prodigit amne roſas
Expectata veni : viden, ad delubra Sacerdos
Maximus ut reméet! duplave ſacra paret!
Ille quidem triplici redimitus tempora ſerto
Aptavit talo carbaſa criſpa tenus
Fulget ubi ſtructis Nereica bacca figuris;
Et picturatum ſtamine vivit opus
Inchoat æthereæ veneranda piacula menſæ
Ad primum nato de Pyroente jubar.
Mox parit ore Deum, jam Numine veſcitur illo
Sic geminaſſe juvat mane favente ſacrum
Si neſcis Aurora, pios lætamur ad ortus,
Scilicet evicti prolis amore tuæ

H Tunc

Tunc cum Memnonii Reges, Nabathæa propago
Bethlemum ſoliis præpoſuere ſpecum
Semper erit nobis lux iſta verendior illa,
Proſpera naſcentem quà tulit Ida Jovem
Vos modò Pierides, Reges ſtipate Sabæos
Prævia dum monſtrat lumine ſtella vias
Addite vos comites numeris; numeroſaque Cyrrha
Par animo properet, fax ubi ſignat iter
Aonias excite lyras Heliconidis Echo,
Veſtraque non deſint munera muneribus
Ergo Eoa cohors, patriam Garamantydis Æthram
Liquerat ad nati ſideris auſpicium
Ibat trina cohors Regum, quibus omnibus unum
Non erat os, ætas non erat una tribus
Ante alios ſeris metitur greſſibus arva
Longævus placidi tergore vectus equi
Melchior eſt iſti nomen, cui plurima mento
Canities, frontem ruga ſenilis arat
Non aurum, non gemma ſenem nimis ornat, at illũ
Contegit in tereti veſte togata chlamys
Trans Arabos montes, rubri trans littora ponti.
Æthera trans Cylicum patria ſceptra gerit
Strenuus inſequitur, cui eſt matura juventus
Balthaſſar, rufas, nutrit & iſte comas

Murice

Murice quam clarus! rutilo quam fulgidus auro!
Quam ſceptro placidus! quam patet ære ferox!
Martius huic ſonipes ſervit, cui cederet Æthon
Cum celer hinnitu ſidera victa fugat;
At moderator, equum rigidis parere lupatis
Imperat, & nutu ſubdere colla jubet.
Hunc Amphytrites colit ora noviſſima Tharſis
Torquet ubi ſcapulis æthera fultor Atlas,
Et famulatrices cenſu deſpondet Hydaſpes
Quas ſub gemmifero vortice condit aquas
Tertius eſt Gaſpar, ſic illi nomen avitum,
Cui fuſco pingit flore juventa genas
Quadrupedem premit hic facilem parere Magiſtro;
Nam patitur tenera ſpumea frœna manu
Sublimem phaleris chlamys indica velat Ephebum
Adſtringit vario carbaſus orbe caput
Gemmeus auratum ſuſpendit baltheus enſem
Tota ſub oſtrino tegmine palla fluit
Huic latum imperium Nabathæus paret & Eurus
Subdunturque ſuo Caſpia regna jugo
Æthiopum quoque torrida gens Gangetyde Gaza
In nodum crines torta, miniſtrat opes.
Poſt ſequitur famulantum exercitus ordine longo
Tergeminus, bijugas qui vehit arte rotas

Boſphoriæ merces, plauſtris portantur opimis,
Eruta de venis aurea dona Tagi
Thurifero vehitur Panchaja munere dives
Quidquid Achemænio colligit orbe Syrus,
Et lacrymata venit teneræ de cortice mammæ
Perſepolitani ſtactea mirrha ſoli
It Meroes ſacranda rogis, it odorus Orontes,
Vectus it aurifera ditior Hermus aqua
Ventum erat ad Dium præſepe poli indice flamma
Vagit ubi natus Virgine Numen homo
Deſilit in terram velox Tithonius hoſpes
Non ſecus aerea fulgur ab arce ruit,
Et puerum Cœli Dominum cum Matre ſalutat
Ante ſuum curvo poplite flexus herum
Non retrahit Reges, quod ſtamine fultus agreſti
Sub plicitis infans reſtibus ille gemat
Marmora, quod deſint phariis innixa columnis,
Nec niteant altis gemmea fulchra thoris
Nam generoſa fides cœco videt omnia vultu,
Nec quit inops verum fallere forma Deum,
Tum tuguro diadema locant, poſitàque corona
Expediunt plena munera terna manu.
Porrigit hic aurum, mox thurea prodigit ille
Grana, alius pateris mirrhea dona gerit

Quippe

Quippe Sacerdotem thus monſtrat; at aurea virga
Regalem Dominum, mirrha ſepulchra notat,
Sed nova quæ lætum reſerat proſcenia Cœlum?
Inſolitum feſto quid micat axe jubar?
Auroræ triplex ſuccedit Phœbus, & auctam
Lampada, (dum trino fulgurat ore) vehit
Tres Ego nunc video Titanas fulgere numquam
Lucidiùs, pexos vel meliore coma
Exere ter geminos Sol aureus exere vultus,
Terque tuam flavo vertice pande facem.
Nos quoque ter geminos aris cumulamus honores
Ternaque pro terno lumine ſacra damus.
Surge age Carmeli, terræ totius & Atlas
Interpres Divûm, lumina trina præi
Indue ter ſacros comptè tunicatus amictus,
Terque tuum niveo ſtamine ſtringe femur
Gemmea diſſiliat prolixo ſyrmate ſindon
Divite carbaſeos, quæ tegat arte ſinus
Et Cereris, Bromiique recens pia dona ſacello
Componas, uno ter cumulanda die
Obtigit: Ad calicem Chriſtus deſcendit Jacchi,
Cum Pater exilem promit ab ore ſonum.
Sicque Ceres niveo ſtans perſonata cothurno
Tradit in exiguam Numina celſa dapem

Hinc

Hinc ſatis indultum ſacris ter ritè litatis
    Plena figurarunt gaudia Solis equi
Hæc memor inſtituit, pandens Carmelius Heros,
    Quàm ſupero fœlix lux fuit illa polo
Aligerum tùm cùm lætans examen, Olympo
    Dulcibus inſonuit carmina blanda modis.
At precor Aonides, hilarem nunc pangite cantum,
    Angelicus, ſupero quem ciet axe chorus
Funditur Æthereis legio lectiſſima valvis
    Strataque perpetuo regna adamante replent
Pars calamos inflat, cytharam,buxumq; loquentem
    Pars digitis pulſat, parſque flagellat ebur
Tum verò Bethlema ſuper fœnilia ſiſtunt
    Agminibuſque ſuis ſaxa beata fovent,
Atque ubi ſpeluncam denſa cinxere corona
    Cœlicolæ melicis ſic cecinere ſonis
Gloria ſidereis ſit ſedibus: Æthere toto
    Perſonet, atque Deo, gloria tota vacet
Io ſtrepet feſtum, Pæan, Pæanque canatur
    Geſtiat æternùm, geſtiat axis Io,
Nec non terrenum, pax aurea circuat orbem
    Sit repetita polo gloria, paxque ſolo
Incola pax gemini compeſcat limina Jani,
    Paxque bonis reſeret gaudia nata viris.

Emicuit

Emicuit jam plena dies, Orbiſque redempti
Lux nitet, ad terras cœlica fata volant
Vos fortunatos, quibus eſt armenta regendi
Cura, vel errantes ferre per arua greges
Nunc ſuperos haurite ſonos, quos Aliger Æthræ
Nunciat, ex aſtris lætitiaſque gerit
Scilicet eſt magnum, parvo ſed corpore Numen
Ortum, quod terras, quod regit aſtra Monas
Signum aderit vobis, nivea quod Virgine natus
Hic puer in ſtabuli membra reclinet humo
Ite alacres, properate manus gratiſſima Divis,
Obſtrictum Regem noſcite faſciola
Hoc ſuperi lætum cecinerunt carmen Ephebi
Et ſonuere cavis nablia mille lyris.
Gratia trina tibi Theleſphore, faſtus Olympi,
Qui copulas ternis, gaudia terna ſacris.
Ad tantum meritò te vexit Roma cacumen
Ritè tuas ſtrinxit ſumma tiara comas
Cui licet Argolicæ dederint natale Mycenæ,
Et fueris Graij ſanguine natus Avi
Ipſa tamen ceſſit Phrygiorum frœna nepotum,
Te Capitolina, ſanxit, & arce Patrem
Plaude Quirinalis, Vaticanique cacumen,
Tuque tuo laticum gurgite, plaude Tybris

Ilicet

Ilicet Arctois, non es tam clara triumphis,
Vel posito Pœnis Martia terra jugo
Quantum sub placidis exultas Roma lupatis,
Quantum sub tanti lege superbis Heri
Olim trans geminos Phœbi metuenda penates
Fulsisti procerum prole beata Ducum:
Nunc Patre sub tanto felicior Orbe coruscas
Carmeli proles si micat Urbe parens.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. DIONYSII.

DIvus Dionysius diù vestigiis inhæsus fortissimorum Divinæ Charitatis Procerum, propè fluenta Jordanis victitavit, ubi agrestibus graminibus pastus,

ſtus, flumineàque unda potatus anachoreticum ævum, cœleſti potius ſpiritu quam humano tranſegit. Crediderat omnibus hominibus latitare, & ſoli Deo vacare. Secùs accidit; nam cum ejus virtutes Phœbea luce clariores eſſent, ſe ipſis toto orbe patuerunt. Hinc ad Romani Pontificatus faſtigium evectus Jordanem Tybridi ceſſiſſe oportuit. In Vaticano ſubſellio, Vrbem, totumque Orbem ſic prudenter moderatus eſt, ut Valeriano, & Gallieno Imperatoribus admirationi eſſet, & in univerſo terrarum circulo, tamquam Semideus adorabatur. Emerſit tunc temporis è tartareis faucibus deteſtabilis illa hæreſis contra Diviniſſimam Triadem, quæ autumabat, non copulari in unico Numine triplicem hypoſtaſim, nec tres perſonas eſſe realiter diſtinctas, ſed ſolo munere. Ita ut Pater, Filius, & Spiritus Sanctus idem realiter eſſent, caputque hujus hæreſeos erat Sabellius Ptolemaidita. Parte alia in Ægypto monſtrorum regione, pullulavit monſtrum illud omnibus immanius Samoſatenus, qui conjuratis ſui inſtar Hæreſiarchis adimebant Chriſto Divinitatis honores, eructabantque purum hominem eſſe. His Inferni Induperatoribus obvius ivit Sanctus Pon-

tifex, & Samosatenum coacto Concilio Antiochiæ condemnavit, Sabelliumque editis doctissimis tabulis profligavit, iter medium, & verè regale adinveniens, quo adversæ illæ opiniones in materia tam ardua ex diametro sternerentur, & Catholica veritas absolveretur. In hisce commentariis, Sacramentum illud Sanctissimæ Trinitatis, non sensibus nec humano ingenio pervium orthodoxo sensu enucleatur. His & aliis strenuè gestis ad Cœlos evolavit, & in via Appia Callixti sepultus requievit. In sequenti carmine cuncta super enumerata, licet tangantur; fusius tamen in explanatione mysterii Sanctissimæ Triadis, venerabunda, non audax Musa dilatatur.

CARMEN VI.

Ò Minor ęthereo tãtũmodò Principe, Princeps,
Proxime, stelligero Dux Dionyse duci
Cum te sub cæca latitantem rupe: per orbem
Fama ferat laudis buccina facta tuæ:
Cum tibi primates substernat Roma curules,
Tarpejusque super sidera vectet apex

Quos

Quos mea Calliope potius celebrabit honores ?
Pronior ad nemoris carmen an Urbis erit ?
Parce latebroſos ſub fornice Pieris annos
Pangere, ſeù mediis luſtra peracta feris,
Scilicet ut rigidum ſidus, Phanatica Phœbe
Torſerit inſontis corpora nuda viri
Tùm cum palmiferi propter Jordanidos amnes
Suſtulit is duram, nocte, diéque famem,
Cui ſuppoſta ſilex cervici, ſomnia parca
Ad murmur vitreæ conciliabat aquæ,
Cuique faceſſebant fruticantes tecta geniſtæ
Agger nimboſo debilis Hydrochoo
Quin inſtar pecudis vulſis radicibus herbæ
Jejuno modicas exhibuere dapes
Parce precor tantos meminiſſe Camena labores,
Sed Capitolini verticis alta pete
Vade ſuper veneranda ſacri palatia collis
Linque cruentatis horrida teſqua leis
Spontè Quirinali cedit faſtigia clivo
Carmelus; Viden ut culmina curvet humi !
Spontè ſuas Tybridi Jordanis ſubiicit undas
Elyſio quamvis exeat amne latex.
Quare age marmoreæ ſuccede penatibus aulæ,
Sunt ubi gemmatis aurea tecta tholis

Invenies illic Vaticana arce tonantem
Arcanæ Triadis cœlica jura Patrem;
Non qualem videre inopem ſpelæa ferarum
Palmite vix tremulos occuluiſſe ſinus;
Sed ſua tergeminis redimitum tempora ſertis
Suſtentare pia, Romula ſceptra manu,
O' quod fronte decus! qualis nitor eminet ore!
Quale verecundum lumine lumen ovat!
Nacta ſuos habitat vultus Prudentia leges,
Celſaque Maieſtas additur inde comes,
Quò rictus abiere truces, impexaque barba?
Illaque ſetigeris vellera texta pilis?
O' quam ſilueſtri Dionyſius alter ab illo,
Cui fuit incultis hoſpes hyena jugis!
Ecce ſuper ſolio ſpectabilis emicat aureo!
Et meritis ternum ſtat diadema comis!
Veſtis eum tyrio Hyacinthina mixta rubori
Ornat Achæmenii ſtaminis acta colo
Palla ſuper (ſiculos hauſit quæ cęrula ſuccos)
Auriferis talos flexibus ima tegit
Circumſtant Proceres, tribuit queis ardua virtus
Murice promeritum condecorare caput,
Quàque gradus glomerat, ſuperos affectat honores
Procumbens gemino turba Quirina genu

Talis

Talis Atlas Urbis radiat, ſic cernit ovantem
Roma, nec eſt ipſo quem regit orbe minor;
At geminos tonitru vocis ſi conterit Hydros,
Quos dedit Eois hæreſis atra plagis:
Proh quantum ſolito rutilat divinior! eſt ſe
Tunc major! tantus fulgurat ore Deus!
Flaminis ætherei divino percitus œſtro
Nil mortale ſapit, vox hominemque negat
Nunc precor ò Helicon, tantos mihi pãde triumphos
Res eſt Calliope, carmine digna tuo.
Tu fontes reclude novos, Aganippidos undæ
J ſacras lauro dapſile necte comas
Scis etenim, nec te fallit ſpatioſa vetuſtas,
Occidit inviſis Hæreſis unde plagis
Ergo Cœlicolum pro relligione Deorum
Sidereas leges clangere docta; cane.
Qua Lybico rubet Æthra polo, Ptolemaidis Vrbs eſt
Vſque Cleonæi ſideris uſta face
Illam Pentapolis geminum, quæ cernit Oaxem
Circuit: Arſinoes quà ſabuleta jacent
Monſtrorum genitrix regio, quam Syrius axe
Torquet, & ardentes ſemper hiulcat agros;
At Monſtrum, Monſtro feralius omne Sabellum
Sub patrio genuit torrida terra cyclo

Hic

Hic furit in Cœlum fretus Phlegetontis Athletis,
Et conjurata provocat aſtra ſtyge;
Nam leges abolére parat, rabidóque latratu
Quæ dedit alma Fides ſternere jura putat
Præcipuè Triadis myſteria ſacra prophanat,
Ah miſer ad tantam lampada lucis inops!
Hinc ait ut triplex non inſit hypoſtaſis uno
Numine; ſolóque eſt nomine dicta Trias
Muneribus diſtincta ſuis, quin Spiritus almus
Perſona eſt eadem, Filius, atque Pater.
Parte alia, Peluſiaci, quà regna Canopi
Exurgunt, Nili quà Catapúda ſonant
Pullulat Ægypti ſtagnantia littora propter
Cœnoſa natus Samoſatenus humo.
Hic ſuperis oſus, rabidum vomit ore venenum
Niliacus turbat ceù Crocodilus aquas
Quippè adimit. Chriſto divinitatis honores,
Qui Deus eſt, purum vulgat & eſſe virum
Abiicit hinc ſacras caſtis altaribus hymnos
Pronus ad Hebraicæ relligionis onus.
Audiit hæc ubi Romulea ſtans arce Sacerdos
Debellaturus tartara tela capit,
Et gemina ad geminum meditatus ſpicula monſtrũ
Arripuiſſe, gravi talia voce refert.

Quis

Quis tempestatum Rex Africus æthera turbat
    Christiadum? Phario quis fragor orbe venit?
Ah Lybia è propriis nimis hausta leonibus iras!
    Ah nimis anguiferæ Dipsadis æqua parens!
Quid tua nunc acuis fulvas in pectora caudas?
    Quid Matris rabido viscera dente feris?
Ah memor Ægyptus (cœpas venerata) Deorum
    Docta Paretonios illacrymare boves
Quid Satanæ cultus, ritus amplecteris Orci
    Mentitamque petis fallere nata fidem?
Te meminisse decet, gressus, quò Virgine Natus
    Intulit, indigetes tunc cecidisse Deos,
Tuque quid insanis, furiata mente Sabelli?
    Antiocheni Tù Pastor inique gregis?
Ambo Ceberides, inferni seminis ambo
    Creti Tænariis alter & alter aquis;
Ast ego non patiar Cociti gliscere prolem
    Mox, mox intorto fulmine tacta ruet,
Quotque dedit geminos Styx imperterrita partus
    Funera tot celebret, bina sepulchra paret
Sic ait, atque ubi stat Cœli regione supellex
    Fulgurum, & armorum surgit ahena seges,
Quod jaciat selégit inevitabile fulmen
    Fulmen ab æterni, quod ruit ore Dei

Tale

Tale fuit fulmen, quo primum pulſus ab axe
    Evaſit ſtygii Lucifer umbra foci
Quo ſimul Angelicæ pars tertia truditur aulæ
    Illud ad æternæ noctis inane chaos
Tale fuit fulmen, quo corruit aere Simon
    Dum phlegetontæis æthera naret equis
Infelix Auriga Stygis moderatus habenas
    Romanam præceps pondere preſſat humum,
Ergo vibrat telum tandem: ſic auſpice Chriſto
    Evolat, ut binos mors geminata premat
Alter ſub lybia, Syrio cadit alter Oronte
    Uno non jacuit tanta ruina ſolo.
Sic jecit Cœli fatalia fulmina: Cœli
    Qui reſerat dius clauſtra beata Pater
Mox ubi ne Dytis rurſus contagia ſerpant,
    Probraque lethæo ſint tumulata vado
Pandit adorandæ Triadis myſteria; Quantùm
    Cana fides, Proceres edocuere poli,
Atque ait eſt unus ſuperi regnator Olympi,
    Qui mare, qui terras, qui regit aſtra Deus
Neſcius orſorum, metarum temporis expers,
    Nec ſibi principium, nec ſibi finis erit:
Sic tamen unus adeſt, ut hypoſtaſis extet in illo
    Unigena triplex, quæ Deitate micet;

At

At diſtincta quidem Patris eſt, perſonaque Nati;
Illa nec eſt eadem Flaminis ætherei:
Fabor enim, qua mens ſpecie fœcunda Parentis
Æternûm, ſobolem progenitura parit,
Ex quibus igneſcens emanat Spiritus almus
Ambobus, ſpatio par & honore Monas,
Scilicet in ſe oculos figit, ſua lucida ſemper
Perpetuò fœlix reſpicit ora Pater.
Ardua perſpicuos ſpeculantur lumina vultus
Contemplatur opes ipſius, ipſe ſui.
Ipſius ipſe ſui pictor, ſe ſeque colorat,
Eſtque coloratum, quique colorat idem
Quidquid ineſt formæ pulcherrima forma reflectit,
Hæc eadem ſpecies, quæ ſpecioſa creat.
Omnipotens genitor de ſe ſua Numina noſcit
Ex alio nullum comperit initium;
Intereà dum operum formas, ſimulàcraque rerum
Quæ ſunt, quæ fuerint, quæ fore poſſe videt:
Naſcitur ingenito, genitum de lumine lumen,
Fœcundo Verbum profluit ore Patris
Naſcitur; at Genitor ſimul eſt Materque, Paterque;
Quin parit, & gravidus pignore turget adhuc
Mira fides! Qui mente fluit prognatus ab alta
Filius, à Patrio non abit ille ſinu

Ille ſinu remanet, qui Principis ora Parentis
Exprimit; Auctoris dulcis imago ſui
Se tamen aſpectat, ſimul obvius, inditus unà
Prolis ad intuitum de Genitore ſatæ,
Nec ſe ſe geminos videant deſiſtere fas eſt
Alter ad alterius lumina ſemper avet;
At varias operum moles, artiſque labores
Sic Pater in verbo cernit; ut in ſpeculo
Hocque legit rerum exemplar, ſpecimenq; perenne
Formarum, diæ quod regat orſa manus.
Filius hic ille eſt, magnum Patris incrementum
De veri cerebro parta Minerva Jovis.
Hic genus æternum, gremium geniale Parentis,
Æthereo fixus pectore, pectus idem
Hic Cœli moderator, Rex ſuperum, Arbiter orbis
Ingeniti ſoboles (æqua propago) Dei
Non etenim ſenior Pater eſt, Deitàteque major
Numine nec proles, eſt pariente minor:
Sed Patris, & Nati ſola eſt eademque poteſtas
Aſpectu ſimiles, & ditione pares;
Dumque Pater Geniti totus complexibus hæret
Dum Genitus, Patrios gaudet adire ſinus.
Non mora: flammeſcit de Divo forma triformis
Ex utroque fluit Spiritus, ipſe Deus

Vtrius

Vtrius iſte ignes urget, complexus utrumque,
Vnus amor geminos, fax fovet una duos
Non hic eſt magnæ partu ſata mentis imago,
Eſt expiratus pectore Vivus Amor.
Eſt ſacer amborum paſcens incendia flatus,
Mutuo quæ geminos flamma beata, beat
Evolat hunc illum inter, & utrius halitus oris
Vnigeno binos fœdere pacis alit.
Nil impar utrique, & utrique ſimillimus; Vnum
Pectore cor, veluti mens ſimul ipſa manet
Hinc, atque hinc geminare vices congaudet amandi
Numinis igniferum flamen, & almus Eros
Qualiter è facibus fulgor tribus emicat unus,
Vel triplici ſolus ſurgit ab igne rogus,
Seù per agros ſpatiata petunt tria flumina pontum,
Vnum quæ fiunt mox mare mixta mari
Sic perſona triplex ſubſtantia Numinis una
Par uni Deitas, par Deitaſque tribus
Edere ſed Verbum, Patris eſt non editus ipſe,
Eſtque Patris, partum gignere mente ſuum,
Sed potis eſt Natus, mundum reparare peremptum
Factus homo, atque homines conciliare Patri.
Flaminis eſt demum, Charitum diffundere nimbos;
Nam Patris, & Nati, Spiritus implet opus

Hæc Triadis, nobis Mortalibus inſcia captu
Natura eſt, veri Numinis alta fides.
Vix ubi dicta dedit, Superûm gratante Senatū
Exoritur plauſus, murmura læta ſonant
Inde ait effectrix operum Sapientia : Vos O'
Ite meum ſertis nunc amicite Patrem,
Quas docuit leges, has noſtro pectore prompſit
Non hæc è terris jura, ſed axe fluunt.
Diffugiant ſtygiæ peſtes, ferus exulet horror
Vocibus, his Erebi turba cruenta tremat;
Nam Deus omnipotens fati non mobilis inſtar,
In ſolido, leges has adamante notat.
Dixerat: E' lævo tonuit mox Juppiter orbe,
Hæcque ſuo volvit Numine jura rata.
At tu Muſa tace : ſat enim Parnaſſia laurus
Auſa fuit Libani ſe ſociare Cedris.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. SPIRIDIONIS.

DE Silenis, vetusta Gentilitas, præsertim Græca, retulit multa, ut videre est apud Rodiginum. Sed quod ad nos attinet, figurabatur Numen, seù potius seminumen, aspectu rude, externa superficie silvestre, & foris penitus despiciendum: Si tamen interius reserabatur ò quot portenta in eo videbantur! ò quot visu pulcherrima in eo pandebantur! De quodam Graii Scriptores registrarunt, quod patefactus, illico Juppiter apparuerit triumphalis, ob terrigenarum Gygantum victoria. Hinc suis sub pedibus Superbia conculcata gemebat, gemebatque simul falsus honor devictus, eò quod hic frustra Gygantes impulerat ad Cœleste regnum affectan-

fectandum, frustràque illa eosdem incitaverat ad æthereum spernendum imperium; dum ad bellum impium lacessisset. Ex altera parte apparuit Hercules Jovis filius, similiter triumphans ob Hydræ internicionem, quæ tot septemplicibus capitibus fœcunda, quotquot resecabantur, erat Agamemnoniæ regionis, pestis indomita, quàm tandem tæda fumanti jugulavit Amphytrioniades. Hoc Græcorum Scriptorum relatu enunciatum, in sequenti carmine Nostro S. Spiridioni aptatur; unde poetica hæc compositio Sileni sacri nomenclaturam est adepta. Etenim Sanctus Spiridion prorsus aspectu despiciendus erat. Degebat quippè Monoculus, sinistròque poplite succisus, illique frontis lumen ademptum fuerat, ob Christianæ religionis tuendam veritatem. Erat simplex in loquendo, nec ulla verborum elegantia animi dictamina fucabat. Erat Trimytunthinæ Ecclesiæ Pastor, nihilominus Custos erat gregis ovium, quas die pascebat, noctèque ad caulas reducebat. Demum omne ministerium pascentis Agricolæ adimplebat, non dedignans Pastorali baculo, pastorias cannas sociare. Hic tamen, qui sic exterius despiciendus apparebat, ò quot Divinæ gratiæ miracula

intus

intus servabat! Profectò verus Juppiter Cœli Creator, domitorque rebellium potestatum suo pectore emicabat, suisque sub pedibus Superbia, falsusque honor profligati ingemiscebant. Cum enim Superbia tertiam partem Angelicæ Phalangis ad bellum adversus Deum ciendum, ausa fuisset commovere, & falsus honor, Adam protoparentem ad divinitatis altitudinem sibi arrogandam suasisset, ambo à Sancto Nostro Patre Spiridione sub suis pedibus, tamquam hostes calcati fuerunt, nec umquam humanis buccinis inflari potuit ad Mundi sublimia, per terrenas cupiditates avolare. Haud minus ex altera parte, in sui cordis arce fulgurabat vera Dei proles, Christus Dominus, non fabulosus Mundi labantis fultor Hercules, qui Idolatriæ, Hæreseosque hydram suo adventu jugulavit, non terreni dominii, belligera clava, sed potius sui amoris igne, contra quem frustra heresis, frustra Idolorum superstitio serpentina capita, prodiga septemgeminis germinibus parturiebant. Hocque patuit quando Spiridion Nicæno in Concilio ad Arii hæresim extirpandam convocatus, sua simplicitate, disertissimum Philosophum obmutescere fecit, & ad meliorem frugem cum suorum grege discipulorum

sub

ſub Chriſti vexillo reduxit: Erat, namque Philoſophus ille adeò ſuæ tumidus ſcientiæ, ut penitus ſanctiſſimum Cœtum Antiſtitum doctiſſimorum contemnebat. Dum Patres, illum argumentis convincere conabantur, ille rethoricis coloribus enthimemata deludebat, & quando rationum aucupio jam captum credebant illum, extrà caſſes vi eloquentiæ conſpiciebant. Nulla ſpes Chriſtianæ victoriæ apparebat, nullum ſuæ ſalutis expectabatur bonum omen: Quandò Spiridion ſimpliciſſimis verbis aggreſſus Ethnicum, de Deorum vanitate redarguit, & Chriſtianum ſimbolum, ut amplecteretur proponit, quibus verbis repentè mutatus Philoſophus, Deo, & ſancto ſeni credidit, ſuamque Diſcipulorum turmam caſtris Orthodoxæ militiæ adſcripſit. Præterea alia miracula patravit, præſertim defunctum è ſepulchro ſurgere juſſit, & aquas fluvii rapidiſſimas, moram imperando, continuit, ſoloque tactu ægrotos ſanitati reſtituit. Attamen, hæc & alia portenta prætereuntur, & ad ea, quæ ſanctnm ſenem, Silenum ſacrum denotant, noſtra elegis ſolutiori cothurno expatiari gaudet.

CARMEN VII.

RUstica Sileni ſtupuit ſimulacra Vetuſtas
 Quem mira Græcus ſtruxerat arte faber.
Ille foris fertur Satyri monſtraſſe figuras,
 Panis, & agreſtes exeruiſſe genas;
Intus at arcano claudebat pectore Divos
 Sic erat æthereis dives imaginibus;
Hinc ſi fortè datum bipatentes findere valvas
 Innumeras oculis, tunc reſerabat opes.
Illic cernere erat, ſtellata Juppiter arce
 Straverit ut Phlægræ fulmine militiam
Quà tellus fœcunda parens Titania monſtrà
 Ederat, æternos auſa ciere Deos.
In Jovis interitum tumidus movet arma Typhœus,
 Oceani Divos provocat Enceladus;
Aſt & Aloidæ, geminata cohorſque Gygantum
 Sacrificant gladiis Numina cuncta ſuis.
Æmoniam rotat hic centenis enſibus Oetam
 Illum convulſis rupibus armat Athos
Imponunt unà glaciali Pelion Oſſæ
 Arduus ex ima ſede levatur Atlas;
At capit aſtrifero fulmen Saturnius axe,
 Et valida torquet tela triſulca manu

Dejicitur Rhodopes, ſimul alta Ceraunia flãmis
Præcipitant, ſupero Caucaſus igne ruit,
Tum Pater omnipotens jaculi determinat ictus,
Prolis & inviſæ lurida buſta ferit.
Hinc cadit Ægeus, triplex labat inde Pelorus,
Germani ſequitur funera trina Mimas,
Porphirion domat Inarimes, victumque Giantem,
Collibus Enceladum comprimit Ætna ſuis:
Sic poſt bella Deûm victor ſuſcepit Olympus
Nam ſibi ſervati, gloria tanta poli eſt.
Tales Sileni pandebant ora figuras,
Plaudebantque Duci Numina celſa Jovi:
At parte ex alia, Jove nati ſtabat imago,
Implentis meritis axis utrumque polum.
Cernere erat Nemeo contectum terga Leone
Lerneæ Alciden, bella parare feræ
Horrebat Lernæa palus Acheronte profundo
Triſtior, & ripis muta ſtupebat aqua.
Fœcundam chelydris obſederat Hydra lacunam,
Hydra Agamemnoniæ lubrica peſtis humi
Cervices centum totidemque vomebat hiatus,
Et centum geminas fuderat ore neces;
Vt primum immanes rictus, ſtridentia colla
Vidit ſilva, nemus contremuitque lacus

Vir-

Virgineos Nimphæ texerunt cortice vultus,
Liquere agreſtes Pan, Satyrique ſonos;
Quin ipſi fugere Onagri, fugere Leenæ,
Deſervitque ſuum picta cubile tigris;
Aſt ubi creta lues ſurrexit viribus auctis:
Tum Peloponnæſi ſanguine tinxit agros.
Invanum Proceres illam ſunt perdere nixi,
Uſque venénato vicerat ore fera
Unus ab Occaſu clava munitus, Echidnam
Aggreditur veniens Amphytrioniades.
Currit in adverſum Lernæi bellua ſtagni
Mille rotat fauces, ſibila mille jacit.
Impiger Alcides monſtrum ſequiturque, premitq;
Fulmineàque ſecat turgida colla manu,
At mirum! Quot colla metit, tot meſſa reſurgunt
Ditior eſt plagis; fertilis Hydra ſuis!
Quid facis Alcmèna genitus? cervice reciſa
Vna, centuplex vulnere creſcit apex!
Impatiens Hercles generoſas aggerat iras
Pectore, fumiféras arripit inde faces
Vulneribus tædas, ultores applicat ignes,
Vrit funeſtó ſaucia colla foco
Tum fugit Hydra rogos, capitumq; exercitus ingens
Deperit, illa ignis, prædaque mortis obit

Omne Jovis proli tanto pro munere grates
Silvigerum reddit, Capripedumque genus
Egressæ ex aditis Dryades sunt, Orcades antris
Induit & virides silva jocosa comas
Is graditur Danaas, invectus curribus Vrbes,
Et resonant palmis carmina mille suis.
Reddidit hæc olim Sileni passa figura,
Exteriùs Satyrum nata referre rudem
Quidquid id est, verax cecinit, seù Græcia mendax
Silenus, specimen Spiridionis erit.
Hic est cui Cyprii dederunt cunabula colles,
Quà Paphio præsunt prisca Cythera freto,
Qui mox, Carmeli spectabilis incola Montis
Fontibus Eliæ tendit in astra gradus.
Non hic Vrbanas adamàrat garrulus artes
Vir fuit ætherea simplicitate gravis.
Non sua Socratico rorabat vena lepóre,
Nec sibi Nestorei gratia mellis erat.
At rudis eloquio nullum sapiebat Hymettum
Noverat argutos haud sua lingua sales
Quin potius digito studuit frœnare labellum
Gavisus medio conticuisse foro.
Vestis Cyniphyo texit pauperrima cultu
Artus, deque suo est penula tonsa grege

Non

Non ſecus Iſacides illos, quos vixit Jacob
    Tranſegit niveos & ſine labe dies
Quippè ovium cuſtos, proprii pecoriſque Magiſter
    Lanigerum pavit, picta per arua pecus
Ah quoties illum roſeo Sol vidit Eoo
    Ducere carpentes fertile gramen oves?
Heſperus ah quoties reducem de montibus altis
    Ad tugurum paſtas claudere vidit eas?
Ipſe vago ſaturas potabat fonte capellas,
    Vt ferrent genitis ubera plena capris.
Ipſe ſub umbroſa retulit pecuaria fago,
    Dum medium Cœli Phœbus adiret iter;
Quid quod inæquales cera jungebat avenas
    Mœnalios doctus inſonuiſſe modos
Innixus caulæ, viridi projectus in herba
    Miſcuit agreſti carmen agreſte ſono
Illum quis credat ſilvis aluiſſe bidentes,
    Qui ſacer & Chriſti Paſtor ovilis erat?
Aſpice: Commiſſos populos, nutritque, regitque
    Idem balantis, quem gregis urget onus!
Quid mirum paviſſe pecus Titana Pheræi
    Principis Admeti, Theſſalicoſque boves?
Si nunc Catholicæ lampas ſine nube Sionis,
    Eſt etiam Cyprias dux vigil inter oves?

Nec

Nec ſe continuit mugitibus aera tauros
    Replentes palmis edomuiſſe ſuis.
Ipſum non puduit proſcindere vomere glebas,
    Reddat ut accepto ſemina terra lucrum
Parva ſeges, modicuſque fuit ſat farris acervus,
    Viveret ut nimium paupere dives agro.
Hactenus. Exteriora Patris ſimulacra; Sed intus
    Quale notet dium pande Camena decus.
Adfuit. O' quantum ſe prodit pectore Numen!
    Quantas Spiridion corde volutat opes!
Cernis ut in propria Numen quaſi ſede triumphet!
    Magnus ut in parvo geſtiat eſſe Tonans!
Quem circum pennata cohors, gens æthere nata
    Aſtat, & in triplicem, ſcinditur ala chorum
Plumipotens agmen, nutus veneratur heriles,
    Auctori plaudit Cœliea turba ſuo.
Ante pedes Divi, jugulata ſuperbia ſquallet,
    Et jacet exanimis fulmine, falſus honor.
Illa eſt Luciferum, ſtygiis quæ miſcuit umbris
    Hic nocuo primum ſtravit amore Patrem;
Namque olim, legione ſua Draco furvus Averni
    Æterno valuit bella movere Jovi
Scilicet Angelicas ad ſigna laceſſere turmas
    Et fuit ad ſuperos impetus ire tholos

Aſtra

Aſtra ſuper (dixit) ponam ſubſellia: Divo
Par ero, meque thronus trans Aquilona vehet
Et validis auſus caſtris opponere caſtra
Pluto, Tartareos traxit ad arma Duces.
Regis ab adverſo superûm, venére phalanges,
Inſtruxitque aciem Marte favente polus
Signifer hos inter Michael aſſurgit ovantes
Dimicat (& quis adeſt ut Deus?) ore tonat.
Hinc dedignatus vilem ſine nomine turbam
Exoptat ſolum, quod regit arma caput,
Quod Michael nactus, galea, thoràceque tectus
Trans adigit colubri cominus enſe latus,
Qui cadit; at caudæ ſpiris de limine Cœli
Plurima ad infernos intulit aſtra lacus,
Sed quæ falſus honor mala noxia Protoparenti
Detulit? heù opibus quot viduavit Adam?
Nuper ab exiguæ limoſo glutine glebæ
Creverat in grandem (cui decus ore) virum
Cui nemus Elyſium Dominus, florentia Tempe
Ceſſit, ubi ſtabili vere vireret ager
Imperium dederat volucrum, ſilvæque ferarum
Squammigerum Nerei ſubderat omne genus
Quatenus æternûm felix decurreret ævum
Inter nectareæ regna beata plagæ;

At

At Pater insidiis deceptus & astibus Anguis
　Unigenæ similem se cupit esse Deo.
Tunc pomi morsu, celso de vertice præceps
　Labitur, extremam pondere mensus humum.
Hinc gemitus, hinc curæ, non secus agmine facto
　Pollútum noxa, circumjere solum
Ex tunc dira fames, turpis properavit egestas,
　Tunc impacatæ mortis aperta via est.
Hæc pede sub Dio, victricia signa refulgent;
　Ponè tamen Nati celsa trophea patent.
Hic etenim Christus, verum de Numine Numen
　Idolatriæ lurida regna quatit
Sæva superstitio, Lernæa sævior Hydra,
　Heù quot cervices! quot fera colla ciet!
Quæ Mundi facies, Monstro dum paruít orbis?
　Sanguine quo tellus sordida non rubuit?
Proh quales celebrata Deos! præsedit Adulter
　Juppiter, infami concilio superûm.
Hic in avem, taurum, satyrum, mutatur, & ignem,
　Non semel auriferam solvitur in pluviam,
Vt queat arcanæ contectus imagine formæ
　Virgineos strupro mox violare thoros
Egregius furto, clarissimus arte nocendi
　Est Maja genitus, Plejadesque nepos

Gaudet

Gaudet adulterii Mater Citheréa vocari,
Imprimit impuras æquore nata faces.
Sic qui Threjiciis Gradivus præſidet aruis
Cœdi inhiat, chalybis ſemina pectus alit.
Quos memorem vectos parili mercede ſub aſtra
Inſertos numero moribus hiſce Deûm?
Proh pudor: Horrendus vario quoq; tergore Serpēs,
Quique Parétonias nat crocodilus aquas,
Inter adoratos poſcunt delubra penates,
Thuricremiſque petunt exta litata focis
Seque coli rident, graveolentia Numina porri,
Quæque oculis lacrymas putida cœpa trahit;
At veniente Deo fuſo de Virginis alvo,
Procubuere ſuis ſpectra pudenda locis
Æra fabris conflata, loquentia Dœmonis ore
Præpetibus pennis appetiere Stygem.
Priſca ſuperſtitio Lernæa pejor Echidna,
Cui tot cervices, quot ſimulacra manent
Heù Idolorum cultus, amplexa prophanos
Nazarea tandem concidit icta manu
Innumerus fruſtrà capitum prodivit acervuus,
Fœcundus fruſtra ſe rénovavit apex;
Nam Divi proles, invictæ robore dextræ
Devovit gelidæ colla cruenta neci

Arma fuere ſimul Divini clava timoris,
Et fortunatæ cœlica tæda facis.
Ignis amoris ovans ſancti, peperitque triumphos,
Plenaque de Dytis Rege trophæa tulit.
Sic ſuperas victor remeavit Jeſus ad arces,
Feſtaque perſonuit laudibus Æthra ſuis.
Quam benè nunc Cyprii, fulgent hæc pectore ſigna!
Hæc humili quantùm quadrat imago Patri!
Credite. Mortales faſtus, non promptior alter
Reſpuit, aut falſi ſprevit honoris opes
Proh mirum! Qui jura hominũ, Divumq; gubernat,
Jam Trimyntunthini Metropolita gregis
Noluit ut meritos præcingeret infula crines
Poſthabuit tyrio vellera pota ſalo;
Illius aſt humeros cinxit paſtoria pellis
Fultor erat baculus roboris Eſculei
Non dedignatus ſtabulis habitare bubulci
Aut modicam bijugis findere bobus humum:
Sed quis in Hæreſeos fuit obvius acrior anguem?
Aut Idolorum fortior uſſit Hydram?
Teſtes Bithynici comitia ſancta Senatus,
Et Nicænorum ſacra corona Patrum.
Ethnicus in medio cœtus vir venerat illuc
Palladiis ſolitus ſiſtere porticibus

Non

Non illo melior Naturæ pandere causas,
Astrorumque vagos explicuisse gradus,
Scilicet Olenios cur Titan evocet imbres,
Cur Pater Oceanus littore frœnet aquas,
Aut quando trepida Cœlum vertigine currens
Multifidas teneant sidera mota vias,
Nec deerat patriæ dives facundia linguæ,
Os erat hybleo cella referta favo,
Et bene Cecropio suo pectore rore madebant
Quippè duplex menti mella ferebat apis;
At Paganorum legi parebat, & ipsi.
Verus erat, falsæ relligionis amor.
Laudibus immodicis tollebat ad astra Tonantem,
Cui soror & conjux regia Juno favet
In Phœbi decus obsequialia verba canebat
Quo sine, stellarum lumine turba vacat
Sic reliquos, melico claudebat carmine Divos,
Æthereo dignos semper honore coli.
Christiades varia tentarunt arte Hierarchæ,
Gentilem falsos deservisse Deos
Argumenta quot! entimematha quotque rotarunt!
Cederet ut claræ furva tenebra faci;
Omnia sed vano molimine cassa fuerunt,
Veridicos semper luserat ille sonos,

Dum benè convictum reputas vinctumq; catenis
 Labitur è liquidis non secús anguis aquis
Frustrantem aggreditur Cyprius sacra tela Sophistā,
 Incomptis promplit talia verba modis,
Quem Pagane mihi, Veneris, seù Martis honorem,
 Aut Jovis insinuas? reris & esse Deos?
Fare age. Numinibus fumantia thura ministras,
 An potius Stygiis sacrificas geniis?
Est obscena Cypris, polluti Mater amoris
 Torret corda suis semper opima dolis
Furatur Cœlum, Gradivus sanguine pastus,
 Ustus ab indigna plorat Apollo face.
Pellicibus Graiis Saturnius æthera replet
 Inventor vitii, sidera pura colit.
Ah te ne tantùm capiet vesana libido
 Desine Tænario subdere colla jugo.
Vnigenam venerare Deum, cui flectitur axis
 Sub pedibusque jacet terra, fretumque suis.
Hic ò rarus amor, genitum demisit in orbem,
 Vt luat innocuus crimina sontis Adæ
Induitur Christus carnis mortalia membra
 Et peragit nostræ grande salutis opus.
Occumbit demum ligno confixus acerno
 Vnde suam tellus flevit & Æthra necem

Hinc

Hinc breve post triduum, spoliis Phlegetôtis onustus
Surrexit, patrio vela deditque polo
Afforet ah tempus, dudum caligine mersum
(Quippe Deo tantùm lux patet illa Patri)
Qua teretis Mundi moles operosa laboret;
Tùm cùm de supero cardine flamma pluet
Adveniet Judex scelerum, vindexque reorum
Digna bonis solvet prœmia, digna malis
Fœlix qui lacrymis sordes, immundaque lavit,
Illum non stygia merget Avernus aqua,
His credas: Callisque tibi patefiet Olympi.
Est individuum Numen, & una fides
Sic loquitur, stupidusque manet, Gentilis Athleta
Compresso reticet lingua diserta sono
Mox ait. Heroes audite novissima verba,
Usque quo in eloquio mutua pugna fuit:
Non cessi, sed dentem juvit rodere dente,
Par fuit affatu non requietus agon;
Nunc ubi pro dictis, vis ignea manat ab axe
Istius incultò, fatur & ore Deus
Spiritui frustrà valuere resistere voces,
Virtuti numquam Numinis obstat homo
Me fateor victum, positis mihi gratulor armis,
Exuviis vacuum glorior esse meis.

Vos

Vos ò si marmor dudum coluistis & æra:
Compedibus duris solvite corda precor
Linquite Tartareos deformia Monstra Tyrannos;
Sit procul inferno thus adolere Jovi
Discite (dum nostræ placuit doctrina palestræ)
Vera fides hæc est, quam docet iste senex
Dixerat: Indigetesque Deos, Orcumque perosus
Ad nova Nazarei compita, flexit iter
Ergo tibi meritò plauserunt carmina Dive
Silenum meritò te cecinere sacrum
Hæc patriis silvis hæc antris insonet Echo
Vana tibi cessit gloria falsus honor,
Sed vos pampineis mea tempora nectite baccis;
Populea Musæ cingite fronde comas
Quandoquidem, corilos, ebulos, humilesque genistas
Inter. Apollineas jussimus ire fides
Non mea vis melico moderari sidera plectro;
Sat fuit in nemorum pangere Pana plagis.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. HILARIONIS.

HIlarem exigit Hilarion cantum, nostraque Pieris ut fausto nomini Carmelitici Herois, ejus hilaria congeminet gesta, læto syrmate sic inchoat fastos. Natus est Hilarion Tabathæ in Palestina. Illius Parentes fuere infideles, ipse tamen Christianam excoluit fidem, emicuitque velut rosa, quæ dumosis orta è sentibus, suum undequaque effundit odorem, exeritque pulchritudinem. Alexandriam, studiorum causa missus, ibi manifestiùs fidem Christi amplexus est, & opera Christianæ pietatis mirabiliter in viridi ætate exercuit. Procul ab ejus desiderio quadrigas Olympicas conspicere, procul ab arena gladiatoria Soles consumere, circi furoribus delectari;

sed

ſed tota animi dulcedine ad Domini aras ſe deferebat. Erat tunc aurea ille ętas, in qua Ægypti deſerta in Paradiſi ſimulacra convertebantur, tuncque effloreſcebat Antonius, pater celeberrimus innumerorum Monachorum. Hunc viſendi cupiditate in ſolitudinem contendit Hilarion, ætatis ſuæ non dum trium luſtrorum. Illuc perventus, ut niveos mores novit ſanctiſſimi ſenis, ut cœleſtem ejus vitam attigit, mirabilemque ejus ſimplicitatem obſervavit, ardens puero inceſſit cupido, toti Mundo vale dicere, ſidereamque illius vitæ rationem complecti. Hinc Alexandriam reverſus, defunctis interim parentibus, ſuumque patrimonium pauperibus erogatus ad amatam ſolitudinem eſt reverſus, illa verba uſurpans, coronati Prophetæ. Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hic habitabo quoniam elegi eam. Illico ſilveſtrem, anguſtamque molitus eſt caſam, quæ adeò ſitu exiguo componebatur, ut vix ipſum capere, eſſet ſatis. Humi cubabat, ciliciumque ſemel indutum numquam aut exuit, aut terſit, cùm diceret, fruſtaneum videri mundicias in cilicio quærere. Orationi erat aſſiduus, adeòque jejunio devotus, ut vix paucas ficus ederet, & regulariter herbarum

barum

barum ſucco amariſſimo epulabatur. Erat præterea continentia Angelicus, & humilitate ſublimiſſimus; ita ut humani generis hoſtis invidens tantis virtutibus, expaveſcenſque in juvene tantam perfectionis conſumationem, ſollicituſque de futuris damnis in illum multoties ſæviſſima bella concitarit. Nunc adoleſcentem luxuriæ ſtimulis flagellabat, nunc ferarum terribilium ululatu terrebat, nunc diris pugnarum ſpectaculis angebat, demum Dœmones ipſos quadrigantes obiiciebat, qui velle affectabant Hilarionem ſub evolantibus rotis proterere. Hæc tamen Draconis certamina, Deo favente ſuperavit ad invocationem dulciſſimi nominis Jeſu, *quo audito infernales furiæ terga dabant, & victor* juvenis *canticum illud concinebat. Cantemus Domino canticum, &c. equum & aſcenſorem in mare projecit. Non multò poſt hortatu piæ Mulieris inceſſanter plorantis, Gazam adiit, cui tres filios mortuos ſuſcitavit. Fama tanti facinoris ad vicinas primùm, mox longinquas evolavit regiones; adeò ut undequàque currerent turbæ videndi Hilarionis gratia, & ut levamen earum neceſſitatibus experirentur. Verum timens ſanctus Vir, ne ventoſis illum va-*

nagloria tolleret bigis, è solitudine aufugit, & longo itineri addictus Trinacriam Insulam appulit, credulus ibi ignotus latitare. Sed hoc in loco etiam, ob suam gloriam, Dominus illum patefecit. Quandoquidem Romæ, qui vexabantur à spiritibus immundis, clamitabant à solo Hilarione liberari posse, qui in spelunca Siculæ insulæ moram trahebat. Quapropter coacervatæ turbæ Sicano in antro effecerunt ut Heros sententiam immutaret de incolatu. Hinc iterum aggressus iter maritimum, Scardonam contigit ubi Draconem extinxit, qui pestis erat sævissima illius regionis. Mox Epidauriam versus navigans, turbines immanissimos compescuit, imperavitque mari, jam, jam suis fluctibus voraturo civitatem illam, ne suos littoreos transiliret limites. Demum cum jam portum intrasset Paphium, & comite Eutichio novisset ultimum suæ vitæ diem appropinquasse, in morbum incidit, cujus vi, cum postremo quasi spiritu conflictaretur, sibi ipsi ajebat. Egredere anima mea quid expavescis? Septuaginta ferè annis famulata es Christo, & times? quibus in verbis, se confortans, ad æternas hilaritates Hilarion convolavit.

CAR-

CARMEN VIII.

HVc, hùc Aoniæ veniant mea cura Camenæ
Huc hilaris revocet carmina fauſta chorus
Dicantur bona verba : ſuos Hilarion ad ortus
Annuit ut læto nomina læta ſonent
Hìc eſt ille puer, Syriæ laus inclita Gazæ
Unde Paleſtino eſt ſtructa Tabatha ſolo;
In qua cum primùm vitales ebibit auras
Ex ſtirpe infidus, ſcit coluiſſe fidem.
Sic roſa ſentifero Hiericuntis nata vepreto
Intempeſtivo replet odore polum.
Olli primæui ſubeunti temporis ævum
Non fuit Elæos viſere cura jocos
Amphitheatrali Circi, nec adeſſe furori
Fumat ubi cœſa Martis arena fera,
Sed celebres vivi venerari Numinis aras,
Fanaque Diviparæ viſere ſacra Deæ.
Tunc erat annoſus terris Antonius, ille
Semideuſque ſenex, ſemiſenexque Deus,
Jura dabat nemorum reſidentibus avia ſaxa
Innumeri Paſtor luxque, decuſque gregis
Nomine tàm celebris, quàm non præclarior alter
Fulſerat Eois, Occiduiſque plagis

Huic puer optatos jam dudum figere visus
    Arserat, & tandem per juga carpit iter:
Vidit & obstupuit niveos per colla capillos,
    Pectoraque Alpina candidiora nive.
Secum desertis in sedibus hæsit Ephœbus
    Cum sene sollicitas protulit usque moras;
Donec bis plenum tenuata refecerit orbem
    Cinthia crescentes nocte revecta rotas.
Mox mores tanto placuit didicisse magistro,
    Juraque Divini mellis onusta favo.
Jam tria lustra puer Cœlo maturus agebat,
    Cui jam torre pius corda cremarat amor.
Impiger immundo statuit vale dicere mundo,
    Et modicus superas quærere pauper opes
Obtigit. Ad siluas iterum vestigia flexit,
    Vnde silex secta concava rupe cadit
Hoc specus haud ingens, legit sibi pensile tectum
    Extitit hoc animi portus, & aura sui;
Namque procellosas animo non sentiit undas,
    Non illic nebulis Sol coopertus iit
Dura tamen teneri mordebant corporis artus
    Vellera, de rigidis texta retexta pilis
Munera cara nimis, dederatque Antonius illi
    Cum rarum lacrymis liquerat hospitium

Pastus

Paſtus erat quindenæ caricis eſus amarus;
Nox ubi monſtrarat ſidera prima polo
Teque precor pictum ſtellati lumen Olympi
Dic mihi nocturnos quos dabat ore ſonos?
Ille citus Cœlum fertur petiiſſe volatu,
Aſſiduaque Deum ſollicitaſſe prece
Quæque coronatus præſertim carmina Vates
Idem Divinus pſallere ſuevit Olor.
Non ſic allicitur matutus Vere viator
Cum gemit Iſmarium Daulias ales Ityn
Illius ut Superum mulcent ſuſpiria cœtus,
Quando cupidineum pectus adurit amor
Vror io ingeminat, tabeſcunt viſcera flamma
Molle cor, ut facibus didita cera liquet;
Odit at hos genitus, gemit hos Infernus amores,
Deque malo nimiùm prævia cura ſubit.
Horridus exclamat. Si ſic Aurora rubeſcit
Ah quid erit medium Sol ubi ſcandet iter?
Nunc opus eſt ferro teneram convellere plantam.
Mox validos temnet germine fœta Notos
Dixit: Avernales ciet ad fera bella cohortes,
Et fremit anguineis perdita turma comis,
Mille colubriferas movet ad ſua damna Meduſas
Merſa Dionæo ſpicula felle parat

Lubrica

Lubrica Virgineæ Juvenis phantaſmata menti
    Nectit quæ neſcit, cogitat ille tamen
Cogitat! hinc animus, nunc huc, nunc evolat illuc!
    Obſtupet ignotas cor remeare plagas!
Aut laſciva ſuum perturbat imago cerebrum,
    Aut caſtus ſponſi ſubdolus intrat amor.
Sæpè ſibi viſa eſt cœpiſſe ſub arbore ſomnum
    Fœmina, detectos nec latuiſſe ſinus.
Interdum tacita ſe protulit arte puella
    Nigra oculos, pectus candida, flava comas,
Et dixiſſe viden collum, niveoſque lacertos!
    Aſpicis ut noſtro purpuret ore roſa!
Tange precor tumidas nativo lacte mamillas,
    Nunc placeat femori conſeruiſſe femur
Oſcula des centum, centum quater oſcula reddam,
    Fac capiat geminos mollior herba thorus
Addidit, & ſtygio ſuper illita herba veneno
    Quæque referre pudet Virgo Camena ſilet.
Quid faciat tantis circumdatus hoſtibus Heros?
    Ad Cœlum lacrymis lumina ſparſa levat,
Et tremit, & toto deſudat corpore ſanguis,
    Spumiferis agitur non ſecus alnus aquis
In ſe bella ciet, contundit pectora pugnis
    Eripit ungue comas, & ſecat ungue genas.

Adver-

Adverſus me cuncta ruent certamina, dixit,
Tuque feres tantam corpus aſelle famem,
Ut vix æratis ſubdes calcaribus armos
Cum tibi nulla ſeges, tunc mihi nulla Venus
Jam lumbos accinge tuos; nam pondera dorſo
Magna vehes, rigidas, tu patiere nives
Tu Soles pluviumque Jovem, ſub vertice nudo
Tu gelidum membris experiere vadum.
Dixerat, & voces pariter mox facta ſequuntur,
Inſuetumque ad opus non piget ire manus.
Nempè quatergeminæ patitur jejunia lucis,
Tingere nativa labra, nec audet aqua
Montanas proprio lapidum fert tergore moles
Solares radios fert, hyemale gelu.
Præterea duro terras urgente ligone
Nulla quies, ruptos vomere findit agros
Non ut maturis genitalia ſemina campis
Spargat, quæ magno fœnore reddit humus;
Aſt ut ſpinigeras è corpore velleret herbas,
Indita quas animo noſtra libido parit.
Intereà Dominum fuit anxia cura precandi
Semper erat Martha, Magdala nexa ſoror
Artibus his ſtygium proſtravit Athleta Gradivum
Irritaque obſtupuit tela vibrata Cypris.

Dicite

Dicite Pierides, quanto combuſta caminó
    Fumarunt Orci lurida corda Dei?
Pytho minus furuit, rabido minus ore momordit
    Terram, Phœbeis fixus arundinibus
Ille ter, ille quater tortam ſerpente coronam
    Decutit, adque pedes tartara ſceptra jacit.
Tum furiis agitata diù mens egra doloris
    Rumpitur, & tales edit ab ore ſonos.
Numina, Cimmereæ queis dant delubra catervæ
    Digna magis ſuperas incoluiſſe plagas,
Quandoquidem aeriæ ſumus ſine corpore vitæ,
    Et natale tulit ſtelliger axe cyclus
Si cecidiſſe dedit quondam non flexile Numen
    Scripta hæc æterno ſors adamante fuit,
Scilicet haud animus defecit, duraque belli
    Non fulſit nobis alea, lance pari.
Sed quid ego hæc memoro? priſcos renovare dolores
    Quid juvat, ad queſtus ſi vocat ira recens?
Vidiſtis nudum, dumos, rupeſque colentem
    Tempſerit ut ſtygii tela pavenda Dei?
Num Mundi cupidos eſt hic venatus honores?
    Num tetigere ſuæ patria tecta domus?
Sed nec ad obſcenos Citheréæ currit amores
    Queis vir, queis juvenis, queis cadit omnis anus!

Qualis

Qualis erit nostri major despectus honoris?
Proh dolor! insanas quærimus unde moras?
At me non tantum laniant præsentia damna
Venturi potius sedula cura premit
Talia si Juvenis comunt modó tempora serta,
Lavrea qualis erit, si foret ille senex?
Non equidem patiar, serpentem gliscere truncum;
Crescentem citius stricta securis agat.
Vos precor ò Erebi pubes fortissima nostri,
Horrida lethiferis clangite bella tubis.
Ferte faces, capite arma, fero contendite Marte;
Ultores vestri vos decet esse Jovis.
Occidat infamis; Quid possit sentiat Orcus,
Quid Chaos, & cæci Dytis opaca domus:
Hæc ubi dicta dedit, nutu tremefecit Avernum;
Armaque Tartarei ter crepuere fores
Protinus aerios invadunt pallida campos
Agmina, quà Syriis est via versa locis:
Tunc matutinas Hilarion Davidis hymno
Psallerat, ut verno tempore cantat Avis
Illius en subitò sonus horridus occupat aures,
Cardinibusque suis vulsa videtur humus
Hinc gemitus puerorum, femineos ululatus
Audit, ceù gladiis saucia turba foret

Audit barbigeros luctantes cornibus hircos,
Quos propè, balantum murmurat omne genus,
Nec non indomitos Tauros, validosque juvencos
Mugitu vacuos insonuisse specus.
Quid referam ut glomerans sinuosa volumina serpẽs
Dum verrit campos sibilat ore truci?
Hic leo Getúlus rugit, Lybicusque molossus
Latrat, & horriferos fundit hyena sonos.
Parte alia rauco reboant cava cornua cantu,
Auditurque sonum vox imitata tubæ,
Ergo inter se se parili contendere Marte,
Hinc bellatores credis, & inde duces.
Fulmineo tonitru Cœlum boat, obstrepit armis
Tellus, dat sonitum collis, & amnis abit
Sic geminas acies propius concurrere telis
Ambigeres, hærent, pectora pectoribus
O' quot confusæ bibit auris cladis acervos!
Quis furor! illiso quis venit ense fragor!
Hic gemit occisus gladio, perit ille bipenni
Scissilis; at funda sternitur alter humi.
Nos miseros alii clamant jam limina mortis
Ingredimur, patrio nec damus ossa solo.
Sanguineis animam mersi deponimus undis,
Quas instar fluvii viscera secta vomunt

Quis-

Quiſquis es, ad noſtros, ſeù vir, ſeù fœmina caſus
Flecte cor, & miſeris quam potes affer opem,
Territus his monſtris Hilarion, lumina circum
Voluit, quid videat; ſed videt ille nihil
Nox erat & pleno fulgebat Delia cornu,
Penè ſua medium lampade menſa polum
En propè ſe bijugos videt adventare, ſuoque
Vertice, præcipites evolitare rotas.
Emicat in currum Rector, ferrugine habenas
Molitur tinctas atraque frœna regit
Cornipedes hortatur, nomine quemque vocando
Diſſilit. ardet, & in verbera pronus hiat
Numquam nervoſis Auriga citatior armis,
Elæo rapidos carcere ſolvit equos,
Ut volat hic, citat axe rotas, undantia quaſſat
Lora, flagellati quadrupedantis onus,
Quàque gradus Heros (pavitans veſtigia currus)
Torquet, ibi recto tramite flectit iter,
Quæ tibi tum nemorum cultor vox? Nomen Jeſu
Dulce vocas, dia te Cruce fronte notas.
O' ſtupor! immani patefacta voragine tellus
Exerit ex imis mille baràthra gulis
Æratos orbes vorat, indomitoſque caballos,
Quemque regit currum ſub juga, ſorbet herum

Indocilis fruſtrà cohibet retinacla Magiſter,
Reclusamque ſuo pondere claudit humum.
Tum victor cecinit miles modulamina Divo,
Iſraelitæ, quæ cecinere Patres,
Scilicet Aurigas Dominus diſperſit in æquor
Purpureumque feros in mare merſit equos.
Poſt hæc victorem, victus quater horruit Orcus,
Non auſus tanto bella movere duci;
Quin pavidus ſæpè obſeſſo de corpore Dœmon
Illius audito nomina terga dedit:
Jam piceos inter querno de tegmine lucos
Finierat nudo bis tria luſtra pede
Solus, ni quantùm aligero comitante Senatu
Siderei peteret limina mente throni;
Sed decuit caras tuguri liquiſſe latebras,
Undè brevi patriæ curreret Urbis iter.
Fœmina nam venit mœſtos incompta capillos,
Torpuerant triſtes queſtubus ante genæ
Adque ſuum prolapſa genu, lacrymanſque, dolenſq;
His tandem ſupplex vocibus uſa gemit.
Coge gradum mecum, teque hinc ad mœnia Gazæ
Perfer, & ad noſtros ſancte Vir ito lares;
Quippè mihi ternam, præſtanti corpore prolem,
Quam dederant Divi, pallida mors rapuit:

Nunc

Nunc ò nunc liceat dulcem producere vitam,
Ante ſuum juvit cui cecidiſſe diem;
Sed vetat iſte, rogat illa magis, ſic denique fatur
Tu mea Dive modò pignora redde tria;
Ægypto ſi quidem natos Antonius auris
Veſci vidit, & hic tu ſine luce frui?
Quid non flens Mulier poſſit? miſeratus acerbum
Funus, ad urbanas flectitur ire domos.
Vt tetigit, gemuitque ſuper tres lumine caſſos
Ad vitam (nova res) tres rediere ſimul.
Fama Parętonias tanti citò venit ad arces
Prodigii, mortis fregit ut ille fores
Mirantes illuc populi fluxere propinqui,
Quæque ſub extremo gens colit orbe plagas.
Vox diverſa ſonat turbæ venientis; at una eſt
Cum Thaumaturgus dicitur eſſe Pater;
Sed non ſic magicos incantatoris abhorret
Sub Cane flammigero vipera torta ſonos,
Vt timet is turmæ varios properantis honores
Auriculas feriant laudis, ut aura ſuas.
Sic timet, ut dulcem ſtatuit liquiſſe cavernam,
Ignotumque alio ſub Jove, nare polum
Longinquas potuit, trans pontum tangere terras
Navita quò numquam, quò vagus hoſpes iit

Sed

Sed nec in abſenti potis eſt inglorius axe
Vivere: ponè ſequens, hùc quoque turba ruit,
Debilis ille licet: Tandem, ceù Dedalus alter
Aufugit occulti brachia curva freti,
Et quà torrentes complectitur Africa Soles
Exul, in Occiduum tendere geſtit iter.
Illum viderunt Lybiæ ſitientis arenæ,
Quà tepet in mediis turbidus Auſter aquis,
Illum Solſtitio Meroe calefacta propinquo,
Regnaque, ſub Nemea depopulata fera,
Mox tenuere Patrem Siculæ confinia terræ,
Inſula Thyrrena Doride, dives opum
Scilla ferox liquido lambens veſtigia labro
Mille dedit Sancto baſia pura Pedi.
Depoſita feritate ſimul Zanclęa Charybdis
Geſtiit obliquos exhibuiſſe ſinus,
Sed ſua Trinacriis latuit non gloria campis,
Quin magis eſt illo prodita fama ſpecu:
Quandoquidem Romæ vexatæ Dœmone turbæ
Ah clamant Ætnæ Stas Hilarion humo?
Mulciberi colles adeat, ſedeſque Cyclopum
Inveniet promptam, debilis, æger opem
Quiſnam hominum falſos, ſibi tam quęſivit honores,
Hunc cupidè verus, quam ſibi quærit honos?

Heù

Heù quid agat? peregrinos denuò quærere ſines
Viribus infirmis longa ſenecta vetat,
Sed ne ventoſis attollat gloria bigis
Hadriacum mavult nave ſecare fretum,
Nec mora Dalmaticos per multa pericula montes,
Intrat, ubi Illirici littoris ora ſonat
Non procul Jonias à læva conſpicit undas,
Scardonæque ſuper detinet arce gradum
Nullibi tuta quies, pugnat ſi Dia voluntas.
Hic quoque portentum grandius ecce patrat!
Hic erat (horreſco referens) Draco ſquameus! iras
Pectus alit! centum ſibila lingua vibrat!
Igne micant oculi! terno ſtant ordine dentes!
Criſtatum redimit fulva corona caput!
Eminus eſt pecori pollens diffundere virus,
Cominus evomita perdere peſte bovem;
Quin homines longis caudæ complexibus ambit,
Quos necat afflatu, morſibus aut perimit.
Hanc ſenior ſanctus cladem miſeratus, ad illam
Sic loquitur gentem: Dalmata parce metu.
Lignorum molire ſtruem, dnc arida circum
Pabula, ſub ſiçco cortice conde facem.
Parent Agricolæ verbis, & ad æthera verſus
Ille, genu ſupplex advolat aſtra prece;

Mox

Mox vocat immanem ſinuoſa mole Draconem,
Conſtructamque jubet deſuper ire pyram
Turgidus ille Draco (quis credet) obedit!
Urit compoſitum quà cito verna rogum
In mediis coluber populo ſpectante favillis
Ardet, ad accenſos victima ſpontè focos,
Et piceum craſſa involuens caligine Cœlum,
Innumeris una vivere morte dedit.
Hinc ubi prima fides ponto, Zephyrique volatus
Apparent, Cyprias per mare verrit aquas
Ipſe cava tumidi trabe non timet æquoris iras;
Nam non invito navigat ille polo
Obſtupuere ratem prædantes Dorida nautæ,
Et dederunt verſis irrita vela flabris,
Sed quid mirabor rabidos ceſſiſſe piratas?
Olli etiam ſurdi paruit unda maris,
Dicite Vos, ſubitis Epidaurica regna ruinis
Rapta, nec inſano didita præda ſalo?
Tempus erat quo pallentes Sol diſcutit umbras,
Lux ubi matutum provehit orta jubar.
Illico cæruleus Cœlo, ſuper aſtitit imber,
Cui jam ponè ſequens abſtulit umbra diem.
Æolii volvunt mare venti, turbida nimbis
Tempeſtas oritur, ſurgit ad aſtra Thetis

E' Jove

E' Jove nigrantum pluvio fluit agmen aquarum,
Augent ſpumiferum prona fluenta fretum;
Hinc pavet Agricola, ingemit alto culmine Paſtor,
Expectat celerem Civis in Urbe necem.
Occurrit Cœlique minis, pelaguſque furoris
Pes ſenioris, ubi littoris hæſit aquis,
Expanſuſque manus, Neptune revertere dixit,
Tu quoque retrograda labere Glauce via
Ne vos littoreas deceant excurrere metas.
Hic vobis tumidos fas poſuiſſe pedes,
Nec non luctantes deponite prælia venti,
Quiſque ſuum placidum per mare carpat iter
Hæc fatus: fuſco terguntur nubila Cœlo
Ventorum ſonitus, murmur & omne cadit.
Clara ſerenati facies reſeratur Olympi,
Splendida purgato fulgurat axe pharos:
Facta quies pelago, poſuerunt ſtrata tumultus
Æquora, cærulei vanuit ira Dei.
Vivit adhuc gente illa tanti fama ſtuporis,
Vivit ut à priſco tradita fertur Avo.
Sed jam proximior ſtadio matura ſenectus,
Curva viri nimio pondere membra gravat:
Feſſus vix Paphios intraverat advena portus;
Extremos vitæ noſcit adeſſe dies

Hic comite Esichio venturo se parat ævo,
Hortaturque animam, flensque, pauensq; suam
Egredere, egredere, innumeris jam functa periclis
Quid nunc mortali luce carere times?
Tempus ad hoc tibi dona quater sunt lustra peracta,
Te superus fidam novit Herus famulam
En vocat, Æthereus reserat sua brachia sponsus,
Ut volites recto tramite signat iter.
Dixerat: Aligeri circumdatus agmine cœtus,
Spiritus Empyrei culmina, lætus adit.
Nunc ubi perpetua tua gloria prominet Alba
Occiduis numquam præcipitanda plagis,
O' ter felices, nimium, nimiumque labores,
Qui tibi sidereum parturiere decus,
Quis timeat terris sudore rigare coronas
Si tanto surgit fœnore palma polo?
At tu cui pedibus data sunt nunc astra terenda
Carmeli numquam despice vota Pater:
Sivè tuendo oculi; seù corda beantur amando
Faustum hilari nobis nomine, Numen ades.

ARG

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. SERAPIONIS.

SErapis apud Memphyticos gentiles, Numen Ægyptiorum reputabatur; quippè qui uti inventor insitionis aratri, vini, & omnium ad vineam dependentium adorabatur. Hinc ab illo populo, omnibusque Pelusiacis regionibus Deifico colebatur honore. Credula proh nimium fatua gens, illum jure optimo sidereos orbes ascendisse, qui primus vomere terram ruperit, aperueritque novalia campis. Hic tamen à nostra Camena saniori consilio despicitur, uti Ethnicus, ad quem lumen veræ fidei non pervenerit, & consequenter gehennæ cruciatibus æternùm addictus. Invitat nihilominus sacra nostra Pieris Memphyn, ut Serapionem germen clarissi-

mum Carmeli celebret, tamquam verum Cœlorum incolam, & cui non desit prisci illius nominis cognatio, nec Ægyptiæ regionis patria identitas. Fuit namque noster Pater Serapion natalibus Ægyptius, & cum à divino spiritu impelleretur mundanam despicere gloriam, ad loca Carmelo proximiora contendit, ubi cum ceteris Eremitis vitam agrestem diu egit, sed dulcem favoribus supernæ Charitatis protraxit. Tamdiù incolatum habuit, donec cœlesti dispensatione, Pontifex Antiochenæ Ecclesiæ electus fuerit, unàque omnium Syriacarum Ecclesiarum Præfectus. In hoc munere, quantum Ecclesiasticam dignitatem exaltarit, quantumque divino honori incumbuerit, nullus exprimere sufficit: Erat enim in charitatis officiis erga proximos visceribus plusquam maternis, & quàcumque audiebat pauperes ab egestate opprimi, illùc ad subveniendum advolabat, nec tantum suis Diœcesanis opem præstabat, verum etiam exteris miro amore succurrebat. Existimata fuerunt, aurea secula, quæ sub auspicio tanti Præsulis emicuerunt, nedum ob mutui amoris humanitatem, sed etiam, quia ignorabant inopiæ calamitates, à qua velut fonte,

innu-

innumerorum damnorum ſcatebræ diffluunt. Hac Sanctus ſenex, meritorum ſuppellectile ditatus, dum indefeſſis viribus ſuo gregi ſubveniendo incumbit, ad cœleſtem Patriam evolat, interque Coriphæos Empirei viridarii annumeratur æternùm regnaturus. Huic ergo Pontificum Heroi annuit Muſa, ut templum conſtruatur, & priſci Serapidis delubra deſtruantur, deſignatque delineamentum ſacri phani, nec non gentem Canopi invitat, ut Sanctiſſimo Patri veræ laudes ingeminentur, poſthabitis plebeis clamoribus, qui gentili Serapidi ſub forma bovis exolvebantur. Nilum quoque hortatur ut ſeptemplici ore ſuarum undarum tributum deferens, oſculetur erecti phani lapideos pedes: At mox poetica poteſtate, deſpecto Nili obſequio aſpicit flumen Nilo feraciùs è Cœlo deſcendens, quod in templo Serapioni erecto ſe ſiſtat, & ſepteno ore templum alluat. Figuratur hoc flumen à Muſa, quod ſit divinæ Gratiæ perenne fluentum, quod cataclíſmo ſeptenorum Sacramentorum, ſacram domum cohoneſtando, irriget, in quorum deſcriptione Sacramentorum Camena ſuas fides abſolvit.

CAR-

CARMEN IX.

DEsine Mèphy sacro celebrare Seràpin honore
Prima licet pharii Numinis ara vacet
Dic mihì. Cur rapuit stellatos æthereis axes
Vomere Niliacam, qui prior egit humum?
Mergite sidereos forsan sibi comparat orbes
Tellurem ferro sollicitare potis?
Desine: Non Dium meruere novalia cultum,
Non sulco ad superum sternit arator iter
Ille Parętonios fateor proscidit aratro
Primus agros, pressit pondere colla boum.
Tunc glebà attritum cœpit splendescere rastrum,
Stivaque taurinos torsit acerna gradus.
Mystica prætereà prodivit vannus Jacchi,
Plaustraque Eleusinæ prosiliere Deæ:
Tunc Pelusiacis sunt credita semina terris,
Reddit quæ nimio fœnorę flava Ceres
Non secus Ægypti campos, primusque Canopi
Lata racemiferis vestiit arva comis.
Nam docuit quanam potius tellure Lieus
Turgeat, an plano gaudeat, anne jugo?
Populeum viti docuit sic nubere robur,
Vt tumeat Bacchi palmite gemma novo.

Ipſi (Fama refert) botros matura recentes,
Purpureos primùm fecit & uva pedes.
Arriſit tepidis ſpumans vindemia labris,
Ceſſerunt pleno fervida muſta lacu
Enſifer ætherea Chiron quà ſede recluſus
Hauſit Apollineæ lumina prima facis.
Tunc pede colliſus Liber per vimina currit,
Sanguiueus fluxit per nova præla latex:
Fertur & ante omnes ſummo tetigiſſe labello
Cymbia, mox gemina præripienda manu:
Fertur & arbuteos fœtus creſcentis olivæ,
Et quæ ſilveſtri cortice poma virent,
In ſapidas gemmas, dulcemque animaſſe Minervam;
Inque bonum frutices conſeruiſſe genus
Omnia telleris demum Saturnia dona
Ægyptum valuit prædocuiſſe rudem;
Non tamen hæc aras meruit ſapientia Divûm
Memphy, nec his Serapis Numinis emit opes
Sordent Cœlicolis terrena vireta, nec iſta
Aſtriferas adiit Navita merce plagas.
Stulta fuit tales gens, quæ ſacravit honores,
Nexuit aut capiti florida ſerta ſuo
Stultior at pharia Myſtes, quæ fudit acerra,
Et genibus ſupplex maſcula thura dedit

Si ne-

Si nescis: Illum lethææ ergastula vallis
    Stipant, quam circum Tænara saxa sonant:
Quà piceos agitant incendia turbida fumos
    Ipsius æterno stat Phlegetonte locus.
Quot miser innumeras patitur sine fœdere pœnas!
    Infelix! Mortis quæ simulacra videt!
Tortorum manibus, medios jactatur in ignes;
    Mox subit oppositas corde tremente nives
Has ad Avernales glacies, calet Ister, & Hebrus,
    Et tepido Tunais gurgite volvit aquas,
Una stygis totos superat fax parva Vesevos
    Ætnei friget torrida flamma rogi
Gorgonas, & Sphingas, larvas, interque Chimeras
    Ille teret noctes, & sine fine dies.
Hæc, hæc Lagæum manserunt fata colonum,
    Hæc Serapis sedes, hæc sibi Dyte domus.
Tolle sacros ergo Memphys, rape Nilus honores
    Structaque de Pario marmore templa cadant.
Thuribus ara vacet, desint opobalsama phano,
    Nec cadat ante suos icta juvenca lares.
Sed si tantus amor, patrium celebrare Seràpin,
    Huc precor, huc oculos dirige Memphy tuos
Cerne alium Dio dignum Seràpida cultu,
    Cui cunas etiam patria terra tulit.

Aspice

Aſpice Carmeli famoſum culmine Patrem
    Hic eſt, hic merito dignus honore coli.
Illum mortales tegerent cum carnis amictus
    Vomere non juvit dilaniare ſolum,
Sed ſilvas inter, nemoroſaque luſtra ferarum
    Ære ſuum potius dilacerare femur.
Longa fames, modicæ ſemel indulgere placentæ
    Non valuit, Cereris mandere neve dapes;
Aſt incultus ager pomis agreſtibus eſcas
    Præbuit, aut tenues faucibus herba cibos
Lesbia mentoreis hauſit non pocula ſignis,
    Nec bibit in nitido cœcuba vina vitro,
Deſpexit ſapiens, fatuus quæ Mundus adorat
    Ad ſuperas toto pectore verſus opes,
Sæpè gelu madidus circumfuſuſque pruinis
    Senſit hyperborei frigora ſæva capri,
Sæpè illum arenti combuſſit Sirius aſtro,
    Dum redit ad Syrios pulverulentus agros.
Mens tamen æthereos peragrabat fervida campos
    Hærebantque polo lumina, genua ſolo
Inſonuit quoties Divorum laudibus antrum!
    Reſpondit quoties murmure ſilva pio!
Æqua fuit nocti lux, nox fuit æqua diei
    Davidis aſſiduos audiit utra fides,

Sed Deus haud ultrà Serapida vivere rupe
Annuit, & patrios cogit adire lares
Intereà Præſul legitur gregis Antiocheni,
Et ſubit invitus Pontificale decus.
Præficitur Syriæ Paſtorum legifer aris
Omnis ei veri panditur aula Dei
Aurea ſub ſacro fulſerunt Principe ſæcla;
Nam riſit rabidum ſima capella lupum.
Hinc ſecum, quòcumque gradus converteret Heros
Uberibus plenis copia dives iit
Quos non eſt inopi ſegetum largitus acervos?
Imà pauperies eſt tumulata ſtyge.
Ipſe animo grandis, peragrantis fluminis inſtar
Fertile triticeas ore vomebat opes,
Nec tantum populis ſunt didita dona propinquis,
Senſit munificas longior ora manus
Teſtis Alexandri, teſtes Semyramidis Urbes,
Omnibus auxilium Præſulis arca fuit
Qualiter auriferis Ganges fœcundus arenis
Proxima non ſolum florea culta rigat,
Sed longinqua petens ſua munera prodigit, arva
Irrorat, vena divite rura beat.
Invidus at terræ polus, ad ſe tranſtulit illum
Sideribus Serapin inſervitque ſuis

Dicite

Dicite nunc (ſpectatis enim, & narrare poteſtis)
Semideo Superi, gaudia quanta manent?
Eſt locus aſtra ſuper ſuper atria dædala Cœli
Trans hyperioniæ lucida tecta facis
Purior electro, rutiloque coruſcior auro,
Regia, mortali non fabricata manu
Cimbala quam circum pendent, lituique lyræque
Barbitaque, & variis nablia mixta tubis
Hic ſuperúm chorus æterno modulamine gaudet,
Hic canit æthæreo pneumata mille Deo.
Hac immortalis delapſa eſt arce voluptas,
Elyſioque madet nectaris imbre domus:
Quandoquidem numeros teſtudine pangit eburnā
Ales, & alternas hic ciet ille fides
Ter recinit Sāctum, mulcens Citharędus Olympum
Ter geminat Numen. Plauſus ovatque melos
Hàc Serapis ſedet, æternumque ſedebit in æde
Sunt hæc virtuti debita regna ſuæ
Huic tu quàm melius Memphys delubra dicabis,
Ne foret id nati nomen inane tui,
Ergo Paratoniis niveo de marmore turres
Deſtrue: nutantes ſubrue Pyramides,
Atque ubi ſiderei pulſarunt aſtra coloſſi
Illic pertingat ſidera, ſacra domus

Auguſtum immortale, ingens, venerabile templum
Conſtrue, cui cautes patria terra dabit.
Limina ad hæc venient pendentia Mauſolæa,
Et Triviæ lapides, & Babylonis opes
Interiora cedro fabrefacta ſedilia ſurgant,
Cardineos forment fuſa metalla fores.
Hùc vehat aurifero quidquid Tagus abdit in amne,
Lidius huc hebenum, deferat Indus ebur.
Fulchra paret centum ſcalpris diſſecta Cariſtos
Tunc dives, ferro cum lanianata ſinum
Arduus in medio, templumque, aramque tenebit
Serapis, ante oculos hoc tibi Numen erit.
Pendula parietibus ſpatientur vellera Serum
Ter quater è Tyrii murice pota ſali
Phœniſſæ veſtes, & fuſilis ære Corinthi
Figatur, ſupero multa tabella tholo.
Quadriforem lampas fundens argentea lucem,
Artis opus miræ ſub laqueare micet
Præterea Syrias halent altaria merces
Vratur ſacris meſſis odora focis
Scilicet Æthyopo, quod cortice ſurgit amomum,
Quæ Cylicum campis cinnama nigra virent
Fument. Nec tremulis deſint opobalſama flammis,
Vecta nec Eois thura Sabea plagis

Mox

Mox operata ſacris geminet Peluſia pubes
    Innumeros plauſus, carmina feſta ſonent;
Nam canat ut noſtrum tranaverit aera victor
    Sidereoque ſuper limine celſus eat,
Nec taceat quantum populis, dum vita manebat
    Fudit largiflua munera magna ſtipe.
Talia tu voti compos, ſi templa dicabis.
    Quã Tu, quam Serapis. (Memphy) celebris eris!
Auguror: Infernas acies terrore laceſſes
    Tartareo indices bella pavenda Jovi
Tiſiphone fruſtrà, fruſtrà rumpetur Erinnys
    Altera rupta genas, altera rapta comas
Cerberei proceres, Plutoque inglorius Orco
    Invidia, ſtygium virus ab ore vomet.
Tu quoque ſub tanto (meliore Serapide) Divo
    Quam mage famoſo gurgite Nile flues!
Lætior amplexis argentea baſia campis
    Nile dabis: reddet baſia campus aquis.
Tunc precor haud properes nimia vertigine curſum,
    Ne tua tam volitet præpete lympha pede.
Segniùs undiſono ſpumantia Tethyos arva
    Amne petas, medio ſiſtat, & unda vado
Ominibus ſacris templi, criſtallina regna
    Devoveas, & quas pectore condis opes,

Dumque

Dumque triumphalis ſeptemplice laberis ore
    Cæruleo pronus lambe ſacella labro
Fallor: Ad has aras Nilo fœlicior amnis
    Accedet; ſuperis qui ſcatet ille plagis
Vota manent: ſeptemgemini pluit ubere rivi
    Fons ſacer, eſt animis unde bibenda ſalus.
Septenos aditus, ſeptenaque fundit Olympus
    Flumina; ſed virtus nec liquor unus abit.
Cerno equidem pura ſpatiari Nayada limpha
    Hic ubi marmoreo margine ſiſtit aqua.
Hæc genus infantum primi ſub luminis ortum
    Eluit, & veteris crimina mundat Adæ;
Priſca ſed illa lues, terram ſudore rigari,
    Quæ fecit, lacrymas, fecit & eſſe dapes
Vivit adhuc, cordi vivit lethabile virus,
    Noſque juvant, ſtygio bella ciere Duci
Subſidia huic pugnæ fons porrigit alter olivi,
    Et luctæ faciles ungit ad arma manus.
Forſan Avernali ſi quos ſuccumbere morti,
    Aut animæ vulnus fata dedere pati:
En alii ſurgunt latices, commune lavacrum,
    His mentes lota tabe piantur aquis
Non ſemel è paſſo majus capit ulcere robur,
    Si quis ut Anthæus matre reſurgat humo.

Nunc

Nunc age: Quanta patent oculis miracula! Bacchi
Purpureus ſtupido manat ab axe cruor!
Cui commixta Ceres mediis altaribus. Ille
Divinos hauſtus, præbet at iſta cibos
Non tamen illa Ceres, de frugibus orta propago,
Nec quæ de viridi palmite vina fluunt
Numen id eſt, Cererem ſimulans, ſimulanſq; Lięum
Paſcat ut ambroſio nectaris imbre ſuos.
Non longè, en alio captantur lumina rivo,
Non iſto uberior culta quis arva rigat
Hunc circum pubes ſanctorum ſidet amantum
Connubii ſacro, quæ fovet igne faces
Roribus his luſtrata furores neſcit iniquos,
Non ultra fines bella Cupido movet,
Hinc venit ad partus melior Lucina pudicos
ne Cyprio proles ſit maculata dolo.
En ubi supremi perventum ad limina fati,
Manat Palladius mortis agone latex
Huic commixta linunt morituro balſama corpus
Vltima poſtremis eſt panacea malis.
Auſpicio venit hoc, ævi melioris origo,
Pacati certum Numinis omen erit,
Denique ſepteni delabi fonte Minervam
Aſpicio: rores pinguis oliva parit

Acci-

Accipiunt guttas Superûm desponsa Tonanti
    Agmina; bis geminas unguine fota manus,
Quæ mox fœta Deo: quà verba feracia promunt
    Æterni partus Numinis, ore gerunt,
Scilicet apponant aris vescumque Tonantem,
    Sanguineos Domini, suscipiantque scyphos
Hæc tamen evenient Memphys; cũ Numine dextro
    Antea sis Serapis tuta patrocinio.
Auspiciisque suis tanti penetralia templi
    Exurgant, ullo non peritura die
Audiit hæc Cœlum: Jam conscia sidera plaudunt!
    Æthereus lævo Juppiter axe tonat!
Jussit Olympus io! Sint aurea condita phana,
    Posthac, despecto Numine cornigero,
Quã merito ante sacras ędes, procumbet humi bos,
    Infami nuper cultus honore Dei
Desine clamores Nilotica fundere pubes,
    Amplius haud fluvii margine, plange bovem
Ast alium centumgemina cole voce Serapyn
    Cui tegat ex astris texta corona caput
Tristitiam strepitusque malos, gemitusque dolentes
    Imbrifer Jonium per mare Caurus agat;
At polus harmonico sonet hoc Pęana triumpho.
    Hic indiscreto nomine, Divus ovet.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ DIVÆ EUPHRASIÆ.

AMbas Carmeli coronas amicituras regale caput Cœlorum Reginæ ex nobilissimis, regalibusque floribus esse compactas conveniens fuit. Alteram hanc præcipuè præferentem nostri obsequii primordium ex augustissimis flosculis intextam esse decuit. Hujus coronæ præstantissimus, & verè regius flos extitit Euphrasia Carmeli germen, quippè quæ Theodosium Imperatorem sanguine attingeret, & ex Patre Antigono, & Matre Euphrasia Cæsareo è sanguine oriundis parentibus nata est. Vidua Euphrasia mater effecta, operibus piis incumbere, satagebat, & sacras venerari domos, præsertim Monialium anhelabat, quas suis facultatibus largiter juvabat. In

Thebaidem interiorem profecta, (cui carum pignus Euphrasiæ unicæ filiæ comes erat individua) sacrum Gynecæum reperit, ubi cum dilecta infantula aliquantum est immorata. Fuit hoc Monasterium à Divo Cyrillo Carmelita erectum, existimabaturque illarum regionum, maximum portentum. Vnica etenim Priorissa centum, & triginta moderabatur Moniales suprà sexum, suprà naturam severiori disciplinæ addictissimas. Mirum erat quanto ardore regularia subibant ministeria, pœnitentiæ præsertim amatrices! Onerabantur ciliciis, orationi assiduè vigilabant, & jejuniis adeò saturabantur, ut earum plures, triduo & quatriduo ab escis abstinerent. Hùc advolabant plurimi, gratias præstolantes, & dignabatur Dominus ferè omnibus petitas gratias impertiri. A Dæmone obsessus liberabatur, cæcus lumen hauriebat, surdus auditu fruebatur, omnis æger salutem redimebat. Hìc ergo dum Euphrasia Mater cum dilecto pignore moram faceret, incessit desiderium Euphrasiæ infantulæ, Monasterium ingrediendi, quo ingresso, major exarsit cupido illius incolatus, interque illos Virginum choros, cœlesti Sponso inserviendi. Hoc patefacto arca-

no

no Matri, turbata eſt Euphraſia, nimiùm tenera amore filiæ: Videns tamen hoc humanum opus non eſſe, lacrymis madida, dilectam prolem Crucifixo præſenti obtulit, obnixèque precata eſt, ut illius pupulæ curam haberet, quæ ſibi eum ſponſum elegerat in tenerrimo ætatis flore. Verum enim verò cum ſacrum Gynecæum ingreſſa fuiſſet infantula, mirum eſt quanta celeritate virtutum omnium calcarit ſemitas. Humilitati, patientiæ, jejunio, aſſiduæ orationi, laboribus perennibus obnoxia, adeò profecit ut brevi cœteras quamvis veteranas ſorores ſanctitate præiret. Satanæ luctaminibus non tantum obſtitit, ſed Dei gratia favente, ſemper victrix prodiit ab eis. Evenit ſæpius ut ſolo Sponſi nomine invocato, aſtus infernalis hoſtis eluſerit, qui illam modò in ferventem lebetem, modò in puteum profundum præcipitabat. Monialem Energumenam reddidit obedientem, quę limphata, nullis erat hypothecata præceptis, quàm demum à Dœmonis ſervitute vindicavit. Innumeris ergo dives meritis, tantiſque coronata virtutibus ultimæ diei attigit punctum vocante Sponſo ad immortales coronas. In hoc carmine deſcribitur Sancta hæc triumphatrix Mundi,

R 2 *Carnis,*

Carnis, & Dœmonis, prò queis triplex corona pro triplici victoria designatur, sua tempora decoratura. Primus triumphus annuit Musa, sit de Mundo, quando Euphrasia Sponsum nobilissimum, Imperatoris consanguineum despexit, ob amorem Sponsi immortalis. Secundus triumphus annuit sit de carne, quando illa supra vires tenuissimum corpus, durissimis obstrinxit afflictationibus. Tertius triumphus annuit sit de infernali Dracone, qui frustrà in eam innumeras tetendit insidias, & cui tandem à corporibus obsessis jussit terga dare, hisque coronis Camena coronidem imponit carmini.

CARMEN X.

IDus tergeminæ Martis venere quirini.
 Fulgeat hæc roseo lux sine nube polo.
Quisquis es Euphrasiæ natalibus annue Divæ,
 Tollatur nomen ter super astra suum
Luce sacra posito tellus requiescat aratro,
 Imponat pensis fœmina nulla manus.
Virginei antè alios cœtus gaudete, ligustra
 Nectite temporibus, lilia ferte comis

Virginis hoc meritum, petit hoc festiva triumphi
Gloria, felici nunc remeata die.
Cantarunt memini nentes fatalia Parcæ
Stamina non aliquo solvier ausa Deo;
Hanc fore Tartareas, posset quæ sternere turmas,
Quam tremerent atri squallida regna Jovis
Evenere: Novas Cœli stupuere coronas
Tres vicit rabidos una puella Duces.
Tu modò si primis redimo non tempora, vittis,
Si non Pierias advena pulso fores
Phœbe: alias largire precor de Daphne corollas,
Da veteri latices fonte bibisse novos,
Scilicet ingeminent triplex sacra fila trophæum
Virgo quod è trinis hostibus una tulit.
Jam septennis erat comes indefessa migrantis
Euphrasia, Euphrasiæ nata parentis amor
Transierāt Cycladas, celebres & Apolline Delphos,
Sulcarant rubri marmora vasta maris
Emensæ Babilona simul, phariumque Canopum
Et Pelusiaci proxima regna soli
Ad fortunatas tandem Thebaidis oras
Perveniunt: Patribus tesqua referta piis.
Colle Gynecæum quodam surgebat, erantque
Virgineis tantum credita claustra choris

Hæc

Hæc loca Cyrillus ſanctos imitantia lucos
Carmeli Dominæ fecerat antè ſacra
Centum, & ter denis velatis colla puellis
Fas fuerat caſtos incoluiſſe lares
Fœmineum genus ò queis vos ego laudibus ornem?
Vos canat innumeris poſtera Fama tubis.
Non vos ulla dapum tenuit, frugumque voluptas:
Non quas irriguus porrigit hortus opes
Grata nec auriferi mulſerunt pocula Bacchi.
Nec ſata Cecopriis mella liquata favis,
Victus erat radix herbæ, ſeù triſte ligumen,
Vel quod nativa gramen abundat humo,
Fercula quæ nullum poterat condire ſalinum
Palladis Aſſyrius nec tetigiſſe latex.
Adde quod his eſcis, menſas onerare decebant
Convivas, una non niſi luce ſemel;
Tum cùm declivis ſpatium permenſus Olympi
Verteret Occiduos in mare Phœbus equos
Fortunata fames, fœlix penuria cenſus,
Cara nimis vobis ingenioſa ſitis;
Namque miniſtrabant ſuperi convivia Cives,
Fuſus in ambroſiam, ſe dabat ipſe polus.
Sons erat, illimi ſi brachia tingere fonte,
Aut vellet teneros Virgo lavare pedes.

Si quando rigidis languebant corpora morbis,
Quam lentè medicas applicuere manus!
Et ni processu pestis depasceret artus,
Frustrà Peoniæ quæreret artis opem
Quid mirum? Poterant ipsa contendere morte
Dius amor lethi spicula nulla pavet
Quæque sui vindex: variam curvata per irim
Stringebat tenerum ferrea zona femur.
Aspera setoso mordebat stamine cyclas,
Intrisos lumbos sanguine calce tenus.
Vesper ubi fusco se se patefecit Olympo
Juvit eas, duro sternere membra solo
Cervici pulvinar erat, seù agger arenæ,
Seù de saxoso culmine cœsa silex
At quam somnus iners! modicæ mensura quieti
Luna fuit, medium nocte resecta polum;
Tunc vaga stellarum pellebat turba soporem,
Invitans choreis evigilare suis
Perque vices leni modulari carmina cantu
Davidicæ quondam pectine lyræ.
Limina ad hæc veniens, profugus de cardine mortis,
Illico vitalem repperit æger opem
Vos ego nunc testor, Lunæ quos motus agebat,
Queis dederat trepidum turbo rotare caput,

Vt

Vt ſacra phrœnetici tetigerunt atria greſſus
    Nonne fuit vobis ingeminata ſalus ?
Dicite ſilveſtrem formam, vultuſque ferinos
    Induti, medio turma voluta fimo
Quam citiùs penetrante gradu pia templa, feroces
    Mutaſtis rictus ? fulſit & ore decor ?
Cernere erat miſeros, Phœbi qui lumina numquam
    Aſpexere, mora quàm ſine, luce frui !
Hic qui vocales numeros diſtinguere fando
    Non valet, ad vocem quam benè verba parit !
Ille ſonos haurit, qui bellica ſiſtra, nec umquam
    Obſtructa flexas audiit aure tubas
Antè fores demum correxit ſtamina nodo
    Penè inciſa ſua territa Parca manu.
Venerat Euphraſia hùc utra; at non utra receſſit,
    Pupula nam clauſtro clauſa, manere petit
Ter conata ſuam genitrix evertere natam,
    Ipſa ter ut ſcopulus reſtitit actus aquis.
Tum ſine conſilio divini Numinis; hæc non
    Eveniſſe putans. Talia Mater ait
Spontè feror, quócumque trahit me Dia voluntas
    Dimidium cordis, Chriſte prehende mei
Auſpice te mortes, mala, nulla timenda pericla;
    Quod dederis natus Virgine, pignus habe

Hæc

Hæc ubi dicta tulit lacrymis discessit obortis,
Sed mansit sacra pupula læta domo
Inde suo virtus animo, crescentibus annis
Crevit, ut in pleno Cinthia mense tumet.
Vestales (mora parva) inter sanctissima sanctas
Fulsit: ei palmas cesserat omnis anus.
Hæc tamen absque gravi non est data gloria bello,
Sanguinis haud expers parta corona fuit;
Indignatus enim deludi Mundus ab illa
Has tulit armato sæpius ore minas.
Tu ne potes demens oblita puella tuorum,
Irretita specu degere more feræ?
Nec te materni deflexit lessus ocelli
Aut patriæ movit nobilitatis honos?
Stulta quid hic poterit montanis carcer in oris
Vel donasse boni, vel minuisse mali?
Tale meret Patris genus alto è sanguine Regum
Dedecus, ut servis, filia serva foret?
Viveret Antigonus, solidosque è cardine postes
Velleret, aut clausos ureret igne lares.
Ille bonam pretiosa odia, exerceret & iram,
Teque sua raperet nil remorante manu.
Scinderet ille tuas immundo syrmate vestes,
Et quæ molle tegunt vellera dura latus

Nunc etiam Elyſiis pro te triſtatur in hortis,
Et qua voce poteſt, filia dicit abi.
Ah te ne tanti capiat dementia, Manes
Ut lædas placidos, Patris & umbra gemat.
Dic mihi quid prodeſt femori revolubile ferrum
Nectere, & ante tuam ſic cecidiſſe diem?
Imminet ah cunctis mors ultima linea rerum,
O' quam veloci labitur illa pede!
Aſpicis ut Pęſti ſurgat roſa nata vireto
Quà dederunt Soli ſidera victa locum,
Quàm benè purpureo ſe tollit mane galero!
Quàm benè punicei muricis abdit opes!
Hujus mox rutili coma decidit ignea floris
Occulti pendens germina fulva croci
Tot ſpecies, tantum decus, oſtrinoſque nitores
Vna dies reſerat claudit & una dies!
Sic properare tuam memor eſto puella juventam
Subrépet canis ægra ſenecta comis
Si ſapis, utaris totis formoſa diebus:
Dum nunc ridet Eos, collige Virgo roſas
Indue ſepoſitam veſtem, tunicamque nivalem
Aurata libeat, cyclade membra tegi
Te vocat imperii dominatrix Urbs Orientis,
Invitat refluus Boſphorus ad reditum;

Quid

Quid quod ſollicitat cœleſtia Numina ſponſus,
Expectans pacti fœdera connubii,
Te petit abſentem, te ſuſpirat redeuntem
Stans deſiderio, nocte, diéque tui.
Sed quæ pompa manet, cum tu formoſior omni
Quadrijugis curru ſeſſa vehéris equis?
Argolici occurrent proceres: feſtina juventus
Feſtiva plaudet te veniente chely,
Sed quæ largitura parat tibi munera Socrus?
Quæ vehit Hermus aquis, quæ maris unda fovet.
Illa quot Eois fulgent donaria gazis
Fundet, quot rubro littore Nauta legit,
Et tibi jam pectunt ardentia vellera Seres
Textaque Nilotis ſtamina, pingit acus.
Quare age, quam primum patrium pete doctior axē
Quæque tibi referant funera, clauſtra fuge.
Talia fallaci Mundus jactabat ab ore
Verba; ſed haud ullo flectitur illa ſono
Qualiter Jonio rupes obiecta fragori
Permanet, hinc fruſtrà Caurus & unda furit;
Quin alios forti meditatur mente triumphos.
Scilicet è propria carne trophæa gerat,
Nec mora, nec requies, inopi jejunia victu
Orditur, longis aſperiora moris

Septeni Soles, totidemque ſororia Phœbes,
Lumina, circuitus dinumerata ſuos:
Expertem videre illam, limphæque, cibique,
Sicque diù duræ ſuccubuiſſe fami.
Cœlicus acer Amor, crebros perferre dolores
Edocet, & laus eſt inquit amore mori.
Hic docuit gladio Catharinam ſternere colla,
Hic rabidas Techlam vincere morte Tygres
Hic & Apolloniam mediis occurrere flammis
Ignitas Agnam nec timuiſſe pyras:
Hic docet Euphraſiam, ſubiiſſe laboris acervos;
Et tenero vivam corpore ferre necem
Dulce pati viſa eſt ſibi nullis cedere nimbis,
Æſtivum capiti vel tolerare jubar,
Dulcius immanes fluvii fulcire lacerto
Moles, & plenis ire, redire cadis.
Hæc melius, quam vos vacuis ò Belides urnis
Quæ non manſuras utre refertis aquas;
Quandoquidem Charites his fluctibus, Heroinam
Ad patrium facient velificare polum,
Ac velut in pratis argumentoſa remigrat
Circum lilia apis, libat & ore roſas
Fervet opus, ſtimulatque favi mellita cupido
Roſmaridos frutices, & populare thimos

Sic

Sic humeris Virgo fascem de palmite trunco
Bajulat, ardenti vivat ut esca foco,
Sic vehit ingentes cautes de monte colurno,
Quasque negant vires membra, ministrat amor
Olim Sisyphii fuit horrida pœna reatus
Vertice de montis, lapsa, relapsa silex
Non ita Virgineis lapis hic evectus ab ulnis,
Nam struit ætherea desuper arce domum
Sic agitata caro, tandem sua castra reliquit
Cœlicolæ Chariti, strataque mansit humi;
Non tamen inferni cesserunt arma tyranni
Nec furiæ, pugnas dedidicere suas;
Tum Deus imperium, cui est Phlegetontis & Orci
Vipereo rabidos sic ciet ore sonos.
Tartarei proceres, nos, nos vincemur inulti?
Et poterit fragilis temnere Virgo stygem?
Ah dolor ah (priscæ si tangit gloria famæ
Tum cum sidereo movimus arma foro)
Audiat imbellis Cociti fœmina rhombos,
Quid lethæa queat, sentiat illa manus
Quid moror? anguineo laniate volumine membra
Et sua Cerbereus devoret ossa Canis
Per Dytis chalybes, Cocitia tela, per ignes
Tænarios, mortis discat adire specus

Dixerat:

Dixerat: eventus, plutonia verba ſequuntur,
Nec renuit ſtulti prælia Virgo Ducis.
Poſthac intortis ſonuerunt colla catenis
Non ſemel Euphraſiæ, cœſaque terga flagris
Mulciberi quantum malleo liquefacta Pyracmon
Sub Cybeles antris percutit æra faber;
Aſt alibi dum ligna ſecat, Cacodœmonis aſtu
Se ferit, & multo ſanguine tingit humum,
Nec ſaturata fames Stygii maleſvada Draconis,
Cruda nec eſt fuſo dempra cruore ſitis.
Fortè miniſterio ceù ſemper dicta Sororum,
Servatas puteis hauſerat imbris aquas
Præcìpitem toto ſe vidit corpore in undas
Hoſtis ab impulſu, navifragamque lacu,
Illiſumque caput lapidi, tunſumque cerebrum;
Et penè exanimem delituiſſe vado;
Diva tamen, Sponſi ſcapularum tuta ſub umbra,
Hunc vocat, & colubri ſentiit eſſe dolos
Cedite ait peſtes Erebi: non mergitur amne,
Quam cremat ætherea lampade, Dius amor
Ille fugit; non arma tamen, non deſerit artes;
Sed rediens Parthi prælia more novat.
Detulerat Virgo ramalia ſicca culina
Truncatum foliis jamque pararat olus

Vnde

Vnde cibum coquere, ac igni mollire polentam
Posset germanis, quæ foret esca suis.
Pendulus accenso concludebatur aheno,
Fervebatque suo, spumeus igne latex
Hunc super Euphrasiã, genius male volvit iniquus,
Vt sua candescens ardeat ossa lebes
Exanimem Divam, soror omnis ab ære voluto
Æstimat, & lacrymis intepuere genæ
Visum aliter Superis: lædit non flamma puellam,
Sed potius placido membra tepore madent.
Atque inquit, non tæda nocet, non devorat ignis
Cui dedit è supero fonte bibisse Charis
Ex tunc insidias Satanæ derisit, & astus;
Imperiis pressit quin nigra regna suis;
Nam tunc clausa domo vexataque Dœmone stabat
Magdala Vestalis, vincta manusque, pedes.
Huic propior fieri, famulantum quæque pavebat;
Lymphatos adeò vibrat ab ore sonos:
Tù tamen Euphrasidè furiis feralibus, una
Occuris, potes & ferre salutis opem
Quippè jubes escis nullo cogente creatis
Vescier, & diram spontè levare sitim.
Illa velut dominæ scuticæ tremefacta lupatis,
Prompta stat obsequio, duraque jussa facit.

Bac-

Bacchantem tandem dominanti ſtringis habena,
Elicis hæcque tuo pectore, plena Deo
Maturate fugam Cocitia monſtra, nec unquam
Poſthac humanis vivite corporibus
Linquitis obſeſſam, ſtygioque hæc dicite Regi,
Non vos æthereas fas habitare plagas.
Vos Erebi, & luctus manet illethabilis ora,
Cimmeriique decent lurida regna chaos
Dixerat: immundus ſuperas citò ſpiritus auras
Liquit, & obſcurum præpes adivit iter
Cumque fugaretur Pytho de corpore dixit.
Tres vicit rabidos, una puella Duces
Hactenus hos modicus potuit cantare triumphos
Tergeminos, Vates, deficiente ſono.
Te modo Diva tenet, nitidi penetrale Tonantis
Poſt bellum, feſti plaudit, & aula poli
Fœlix quæ tantos potis es domuiſſe Tyrannos,
Et parta æternos vivere pace dies
Nunc ubi crudeles inter nos degimus hoſtes
Euphraſide, ſuperis auxiliare choris
Te face, victores ſuper arce Sionis ovantis.
Scandamus, compti Daphnide fronde comas
At tù natalis Divæ lux candida, nobis
Hac facie ſemper, vel meliore redi.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. EUPHROSYNÆ.

EUphrosyna portentum gratiæ, quàm meritò gratiæ nomen fuerit adepta, ipsa ejus gesta mirabilia testantur. Fusis Deo precibus, parentes eam impetrarunt, & cum steriles fuissent, illam voti filiam nuncupabantur. Quæ formæ elegantia in Euphrosyna! quæ gratia in puella! Erat una, unicum Parentum delicium! Has tamen gratias naturales, longè gratia Dei spiritalis superabat. Nil puerile in illa puerili ætate! imò totam se Deo vovere unicum erat sui cordis centrum. Jam nubilis, puellam Parentes Adolescenti nobilissimo æquè, & ditissimo desponsarunt; procul tamen à suo pectore erat cujuscumque terreni amoris amor. Dies aderat

celebraudis nuptiis ſtatuta ? Ah quid faceret ? Recuſare paterna reverentia non patitur, fugam meditari, ſexus, ætas, tanta pulchritudo obſtant. Cœleſti Sponſo deficere, potentior amor vetat. Hos inter animi æſtus, eccè æthereus Sponſus, cui ipſa candidiſſimum ſuæ virginitatis lilium dicarat, magnum facinus inſpirat. Fœmineis exuit ſe veſtimentis, virilibus induitur, & tempore nocturno per medios aulicos, paternoſque lares clam fugam capeſſit. Mundum totum eludit, pretioſo ſe nomine Smaragdi contegit, cælanſque conſilium ad quoddam Religioſorum cœnobium pervenit, genibuſque ſupplex, Priorem rogat, ut in Fratrum adſciſceretur numerum. Adſcita, quàm brevi omnibus fuit virtutum norma! Erat humilitatis ſpeculum, obedientiæ forma, orationis imago, manſuetudinis, patientiæque nitidiſſimum exemplar. Adeò ut Prior, tamquam perfectiorem religioſum Paphnutio patri deſtinarat (qui ob Euphroſinæ filiæ jacturam inconſolabilis effectus erat) à quo mirabiliter conſolatus diſcedebat, ipſaque incredibili fortitudine tempeſtates animi, ſui Patris, neſcii prorſus eventus, ſedabat. Sed invidebat Draco in-

fernalis

fernalis tantò profectui, & rumpebatur iræ, & jam noſcens fruſtrà ſuas artes tentaſſe ad impediendum Smaragdi propoſitum, tandem ejus pulchritudinem Fratrum oculis indeſinenter, & verſutè obiecit; Sed hoc unum eſt adeptus, ut ſeorſim ab aliis una in cellula vitam ageret. Hoc in ſtatu, ſex luſtra, & tres annos, exegit vitam potius Angelicam, quam mortalem aggreſſa. Jamque ſuæ finem vitæ adeſſe cernens, à Paphnutio Patre viſitata, cui ànte mortem, ſe eſſe ſuam filiam aperuit, & ob tantæ rei ſtuporem correpto; animam puriſſimam refertam innumerabilibus Charitum Cœleſtium monilibus Sponſo immaculato reddidit. Hiſtoriam notiſſimam elegis noſtra ſua libertate texit, nunc plorans, nunc in aulęis immorans, tantem Euphroſinæ morte, gratioſè expirat.

CARMEN XI.

EUphroſine, Charitum qua non eſt altera Cęlo
Blandior, æthereas linquere viſa plagas
In me oculos converſa ſuos, converſa volatus,
Nectareo placidos ſic dedit ore ſonos.

Cur te vocales impellere pollice nervos
    Non juvat ? atque tuam mutus es ante lyram ?
Illa ne Virgo mei ſpecioſi nominis hæres,
    Illa ne Carmeli gloria tanta tui
Illaudata manet ? nec te ſua fama laceſſit ?
    Eja age Pierium, fac modò ſurgat epos ;
Scilicet, ut Charitum diis uberrima rivis
    Illecebras Mundi vicerit, ipſa Charis
Hæc ait, & rapidis ſe librat in aera pennis
    Cognita proceſſu, cognita voce Dea
Qualiter aerium ſpatiata columba per axem,
    Plumigero liquidum verbere, radit iter ;
At mea non ſuperi monitus mens torpida ad œſtrũ
    Vocibus his raptum ſollicitavit ebur,
O' ſtupor EUPHROSYNE Naturæ, ô inclita noſtri
    Lux montis, celebri, qui ſecat aſtra jugo,
Te modo Diva canam, noſcam licet omnia Phœbi
    Carmina, ſint meritis inferiora tuis.
Credo equidem, nec vana fides, tibi munera Diam
    Nominibus Charitem cuncta dediſſe ſuis.
Illa comis aurum, fronti dedit illa liguſtrum
    Illa dedit niveis muricis oſtra genis.
Luminibus certare dedit, tua lumina Cœli
    Æmulaque Elyſiis, labra rubere roſis.

Candor

Candor erat toto ſuffuſus corpore, qualem
 Idæo retinent, vix alabaſtra jugo
Formoſis adeò formoſior ipſa puellis;
 Quantò lucidior ſidere, Luna micat.
Sed tibi Dia Charis, majus decus abdidit intus,
 Grandior interno pectore fulgor erat.
Quam nivei mores! animo quàm lactea virtus!
 Hæc erat intacta candidior glacie.
Quale fuit ſuperi cœleſte Cupidinis aurum!
 Hæc erat æthereis eruta vena plagis.
Non pietate fuit, recti nec major amatrix;
 Teque fide major nulla puella fuit
In te Mundani non ferbuit æquoris æſtus,
 Non tumuit placido tetra procella ſinu;
Nam licet auriferos Patris arca foveret acervos,
 Fulcieritque ſuas gemmea menſa dapes,
Matris, & Attalicas ſervarent atria gazas,
 Quidque vehit rutila lydius amnis aqua;
Tù tamen Eoo Virgo non carperis auro,
 Gemmifero potat non tua fonte ſitis
Nec genus è claro tetigit te ſanguine ductum;
 Mille licet tulerint ſtemmata celſa lares.
Quid referam caſtum ingenium, moreſque pudicos?
 Fuerit ut immenſus Virginitatis amor?

Non

Non si Castalides fundant mihi sacra sorores
    Flumina, sufficiam, mille vel ora dabunt;
Sed sequar,& trepido spumantem pectore Phœbum
    Te precor ingenuo Numine Diva juva:
Ah quoties patria Paphnutius arte jugales
    Proposuit thædas, & tibi fassus ait!
O' gemitù deducta polo, quæsitaque votis
    Euphrosine, hisce oculis lux mage clara meis;
Vt quid amor, nullique animum flectunt Hymenei
    Innumeris jam jam, nata petita procis?
Nubilis en ætas, florenti pubuit anno,
    Te religet casto fœdere sacra Venus,
Si nescis, Matri debes tu nata nepotes,
    Et debes generum filia cara Patri
Hæc ille; At tu plus colubris exosa maritos,
    Inficeris roseas ore tepente genas
Vnde gemens, Patrio sistens ter pendula collo,
    Da Genitor dicis Virginitate frui
Da præcor æternum nivei sine funere floris
    Cœlibe fœlices vivere luce dies;
Sed manet inflexus facie Paphnutius atra,
    Et patrium duro cor adamante riget.
Non secus æquoreis rupes agitata procellis
    Se se mole tenens murmura temnit aquæ

Sic

Sic precibus natæ, lacrymis ſic ille reſiſtit
Spernit & obſtructa Virginis aure ſonos;
Connubium mora nulla parat, dignumque puella
Deligit Auguſta nobilitate virum.
Quem phrygiis opibus ditem, roſeaque juventa
Fulgidum, Alexandri noverat Vrbe parem.
Tum plauſum reſonare fores, fremere omnia circum
Aſpicias, feſtos & geminare jocos
Structa domus Pariis deçoratur fulta columnis
Pendent parietibus vellera texta tyro.
Argento radiant valvæ, laquearibus aureis
Mille repercuſſo lampades igne micant.
Lecta dies aderat, qua te dare fœdera lecto
Conjugis, impulerant verba verenda Patris.
Vulgus hymen, hymenee vocat, concentus ad aſtra
Tollitur, & ſparſis purpurat aula roſis.
Quid facis Euphroſine inter tot gaudia triſtis?
Diffluit ex oculis humida gutta ſuis.
Cœleſti temerare nefas data pignora Sponſo;
At Patris imperium nubere, nocte jubet.
Vndique curarum vario demergeris æſtu
Hinc Pater, hinc Numen mutua bella cient
Fortè fugam celebrare? fugæ non ulla poteſtas
Sindone detegeris culta puella tua.

Sed

Sed te Dia Charis tumidis non deserit undis,
Illa docet sancta nectere fraude dolos
Illicò Sydonio saturatam murice pallam
Exueris, nulla diffluit arte coma
Veste puellares artus abscondis, Ephebi,
Molle sed & duro cingitur ense latus
Quale tegit nigra Fur sub velamenta pyropum,
Cælet ut ardentes ignea gemma faces,
Sic sexum mentita, habitus induta viriles
Patria nocturno sidere tecta fugis
Tunc reor astriferis Amor est illapsus ab oris,
Et pepulit tenebras, & face stravit iter
Dius Eros sanctis discriminat arva favillis,
Vt Mariæ tandem regna beata petas.
Mons erat ascensu sublimis, & undique tectus
Ilice, non culto germine vernat ager
Hic devota Dei vivit gens sacra Parenti
Queis ætate gravi legifer unus erat
Huic genibus supplex, lacrymis sis obvia natis,
Mixtaque cum gemitu talia verba refers,
O' Pater ætherei, cui dat Regina Senatus
Hæc regere imperio claustra dicata suo
Accipe mundanis vertentem terga periclis
Me Pater oro tegat tegminis umbra tui

Ille

Ille ego ſum dederunt nomen, cui Fata Smaragdi,
Ad numeros doctus concinuiſſe chelys.
Ah pudet Auguſti laribus vixiſſe novennum,
Nunc juvat hoc ſanctos vivere monte dies
Aula vale: Domini me Regia tangit Olympi
Dum Cœlum aſpicio, quā mihi ſordet humus!
Sic faris lacrimans, libas ſimul oſcula plantis,
Sed ſenior, grato ſic ait ore Pater.
Macte animo fili, pretioſum nomen adeptus,
Indue te viridi veſte Smaragde ſpei.
Si te nulla manet labentis gloria ſæcli,
Hoc hilari duces candida luſtra jugo.
Forſitan iſta tuo, quam præfers nomine gemma
Hærebit ſupero fulgida ſtella polo
Carmeli queat ut decorarier Æthra lapillis,
Carmeluſque poli ſidera, ferre queat
Dixerat: exutam ſpoliis Mundique lacerna,
Vellere te veſtit Virginis innocuo
Omnibus hinc latitans, ingreſſa mapalia querna,
Sidereos gaudes vivere luciferos
Soli nota Deo, ſtygioque inviſa Stratego,
Ardes ſanguineis membra domare flagris,
Tantus amor niveum cordi ſervare pudorem!
Implicuiſſe comis lilia tantus amor!

Intereà gemitus, fœdataque luctibus ora,
Quæ poterit miseri, vox memorare Patris?
Quis tibi tùm nata sensus Paphnutius orbo?
Quale fuit vulnus corde, parentis amor?
Solve precor triste elegèja solve capillos,
Nunc tibi cum lacrymis flebile nomen habe
Tempus erat primùm, quo lapsa crepuscula terris
Titanis funus, sideris ortus erat
Ducitur ad Sponsam, magna comitante caterva
Sponsus, purpureo cui nitet ore jubar
Tum vocat Euphrosinam læto Paphnutius ore
Sed jam cui reddat nomina, nulla venit
Ter vocat Euphrosinam, Natam ter fortius accit,
Ter sua responso vox repetita, vacat
Obstupuit tremefactus, & huc, nunc evolat illuc,
Non aditum linquit, non penetrale domus
Vt vacuos vidit dilecta prole penates:
Procidit ut trifido fulmine tactus, humi
Mox erectus ait: Natæ vestigia servi
Quærite per silvas, compita saxa, vada
Illius huc reduces properè deflectite gressus
Ni mea lux redeat, quid nisi vita cadet?
Per latebras famuli, septena per ostia Nili
Excurrunt, dumos, arva, fluenta petunt.

Nulla

Nulla tamen fugientis iter veſtigia monſtrant,
Nulla ſui reditus nuncia fama venit.
Tunc Patris exoritnr clamor, fœdatque capillos
Pulvere, per mœſtas imbre ruente genas.
Proſequitur luctuſque domi, fletuſque mariti
Plorantis viduos anticipaſſe dies
Quacumque aſpicias, nihil eſt, niſi plangor, & horror:
Fœminea reſonant pectora tunſa manu.
Hanc faciem (ſi magna licet componere parvis)
Sub face grajugena Troja cremata tulit.
Tandem ubi per pluidos potuit Paphnutius hirquos
Flebilibus verbis ſic patefecit iter.
J dolor in quæſtus, ite in ſuſpiria voces
Atque oculi in lacrymas amnis ad inſtar eant.
Hanc precor aereas animam citò ferte per oras,
Ferte precor, prolis quà vaga fata manent.
In gemitus utinam mergatur ſpiritus æſtu,
Quem meus irrigua formet ocellus aqua.
Nata meus ſanguis, generis ſpes unica noſtri
Filia viventis gratia Patris ubi es?
Nata brevis fructus largitum munus Olympo
Filia defunctæ gloria Matris ubi es?
Siccine noſtra cadet non ullo fulta bacillo
Heù nimium fato tardo ſenecta ſuo?

Ergo Ego non lacrymas prolis moriturus amatæ
Aſpiciam, exciſis ante cubile comis?
Sedula quæ cumulos fundat beneolentis amomi,
Oſſaque thuricremo condat odore Patris?
Spiritus infelix aliò peragrabit; at ungent
Suppoſitas pheretro balſama nulla manus?
Crudeles Divi quando mihi dona dediſtis,
Quàm melius ſi tunc Nata negata foret:
Non mea nunc tanto quaterentur corda tumultu.
Durius eſt habitis abſtinuiſſe bonis.
Nunc rubet ingrata roſeus mihi lampade Phœbus,
Albet & ingrata candida luce ſoror.
O' ego ne tali torquerer ſaucius ictu
Alpina mallem rupe rigere ſilex,
Eſſe vel Eoliis ſcopulus corroſus ab Auſtris,
Quem rabidi mordens arietat unda maris
Felicem Niobem, cujus lapideſcere membra
In toto paſſim corpore Fama tulit.
Tuque etiam fœlix poſt longum Arethuſa dolorem,
In vitreas placido murmure, curris aquas
Hei mihi perpetuum patior ſine funere funus,
Nec venit ad noſtrum mors panacea malum.
Quò fugis Euproſyne nativo longior axe?
Tecta paterna fugis? quæ tibi cauſa fugæ?

Culpa

Culpa fuit noſtris ; lumen te luminis eſſe?
    Culpa fuit cordis teque cor eſſe mei?
Forſitan exoſos piguit celebraſſe Hymeneos
    Auſa maritali demere colla jugo?
Dic mihi quid juvit cumulaſſe altaria donis,
    Et precibus captum ſollicitaſſe polum
Ni fœtus Matrona dares? ni baſia Patri
    Arreptis natus naribus eriperet?
Ni decuiſſet Avum pullo luſiſſe nepote,
    Blæſaque cum puero verba tuliſſe ſenem?
Quid queror infelix, auraſque polumque laceſſo?
    Quis ſcit an ætherea filia luce cares?
Quam timeo! Tellus alit hæc genus omne ferarum
    Monte leo rugit, ſibilat anguis aqua,
Num tua montanus diſcerpſit membra moloſſus?
    Num teneros artus dilaceravit aper?
Cunctorũ timeo, nam quidquid ubique malorũ eſt.
    Anxius eſt magni cauſa doloris amor
Finge tibi placidos Cœlum largirier annos
    Quid mihi? perpetuam te ſine vivo necem.
Ergo tu ſolùm noſtros miſerata dolores,
    Advenies Chloto de tribus una ſoror:
Rumpe precor trepida properum vertigine fuſum,
    Et me tu Natæ, reſtituaſque mihi.

Hæc

Hæc Pater. At fletus non elicis imbre minori
Sponse, manu fulvam dilaniante comam;
Nam gemis, ut socia viduatus conjuge turtur,
Et tandem querulo sic feris astra sono
Nullus amor parvus, sed sponsi maximus ille est
Hunc (ut vivat) amor ventilat, & face alit.
Vror ut imposito Cybeleja fomite pinus,
Mollis ut ad Solis cera liquesco facem
Nec tot Amazoniis pendent intorta lacertis
Tela, quot in lacero spicula corde gero.
Me miserum, quàm me torquet meus eminus ignis
Eminus est ignis, cominus ardor est.
Non Ego Alexandri præclari nominis Vrbis
Incoluisse polum, se sine sponsa reor.
Inter fœlices nuper tumefactus amantes,
Siderei rebar limen habere Jovis;
At nunc sublimi videor dejectus Olympo,
Inter Avernales semisepultus aquas
Hæc ne marita fides, conjunctaque dextera dextræ?
Eheù, quid nupsi non comitante Deo?
Sed saltem scirem, queis nunc regionibus absis?
Quæ te palantem barbara terra tenet?
Non me tardarent Scythiæ concreta pruinis
Culmina, marmoreo semper adusta gelu,

Nec

Nec quæ Sole rubet nimium calefacta propinquo
Ignea Niliaca tacta Syene Saba:
Quin tecum veniente die, fugiente, fugacis
Conjugis, æternúm fidus Athleta forem.
Me modò viderunt Phario sub regna Canopo,
Cunctaque Lageo rura propinqua solo
Quà diversa ruens, septem spatiatur in ora
Et celebri dives Nilus abundat aqua
Testis Halis, Peneusque Celer, rapidusque Caicus,
Quæque rigat lento Bagrada fonte sata
Restat ut Ausonias contingam puppibus oras,
Hesperiumque petam per vada salsa fretum,
Aut ubi septenis circumdata collibus Orbi,
Imperat æternis, Romula terra lupis,
Aut ubi Partenope Siren craterida circum
Elysias vena divite vincit opes.
Ibo: Velifera findam mare puppe: secundo
Omine per dubias me rege Dori vias
Si reducem patriis valeam te sistere terris:
Tu cedes navi, Navita Typhi meæ
Faustior Æsonide redeam, quem sustulit Argo,
Et mage Phrixeæ vellere dives ovis.
Felicem nimium quæ te mihi proferet Albam,
Candidior cunctis exiet iste dies.

Quid

Quid loquor ah demens? mea non incendia curat,
Nec capitur lacrymis ſurda puella meis
Non te Ego Alexandri, natam reor Vrbe; ſed ortum
Seù dedit Hercinius, ſeù Arimaſpus apex
In quo brumali Boréas immurmurat ala,
Et manet æterna nix glomerata mora
Fallor: Te rabidi pepererunt æquora ponti
Te ſcopuli, & Glauci progenuere feræ,
Et tua ſunt Chalybis circum præcordia rivi
Et niveo turget pectore dura ſilex.
Attamen ipſa diù feralior eſſe nequibis;
Quam citò connubii, mors mea pignus erit.
Dum loquor, hæc ſtrictũ mea dextera cõtinet enſem
Jam lacrymis atrum, moxque cruore rubrum
Dii faciant, quæ ſit lugentis imago videres,
Flexiſſet pectus, mœſta figura tuum,
Nec mea ſunt primùm, nunc ſaucia cuſpide corda
Vulnera jam pridem corpore fecit Amor
Vix ea protulerat: ſubitus tremor occupat artus,
Immenſuſque vetat dicere plura, dolor
Tù tamen Euphroſine curis, procul iſſe prophanis
In rigido gaudes penè ſepulta ſpecu
Te ſuper elucet fulgentior alter Horizon,
Sidereoſque ſtudet, mens peragrare lares

Nam

Nam licet obiiciat ſponſi, luctumque Parentis
    Vipera Cociti, nectere prompta dolos;
Tu Phlegetonte ſatam, tu Tartara ſibila ſpernis;
    Aucupium infelix noſcis & eſſe Stygis.
Non ſecus æquoreas expertus, ter, quater iras
    Ad portum flexit Navita puppis iter:
Non iterum tumidis committit fluctibus alnum,
    Inſano fugiens credere vela mari.
Talis Virgo procelloſos ſuperata furores
    Exhorret ſæcli ſollicitare fretum:
Vſque adeò Divina Charis radice profunda
    Menti hæſit, ſuperus pectori & hæſit amor;
Sæpius, ut Patris lacrymas vidiſſe cadentes
    Fas fuerit, querulo nec doluiſſe ſono.
Ille quidem Fratri reſerat ſua Fata Smaragdo;
    Dum neſcit Natam veſte latere viri,
Et quoties Prolis genitor pendebat ab ore,
    Tunc tua ſolamen verba fuere malis:
Donec venturo te Diva accinxeris ævo
    Sat matura Deo, debita ſatque polo;
Tum Patri ſexum, tum nomina ficta revelas,
    Nec retices captam Virginitate fugam.
Poſt hæc ſacrata Fratrúm ſtipata corona
    Suſpiciens Cœlum, Cœlica regna petis.

Sed Patris & Fratrum fletus silvisse Camenas
Præcipit; en fontes denegat Ascra suos.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRINI.

CYrillus Alexandrini gregis sacer Pastor, totiusque Ecclesiæ Doctor egregius, nobilissimo genere est ortus. Imberbis adhuc à Theophilo patruo Episcopo Alexandrino, studiorum gratia missus est Athenas, scientiarum omnium, omniumque artium magistras, & inventrices teste Tullio. Cum multum, ibi profecisset, & ingenij, & doctrinæ laude super alios emineret, ad Joannem

Soli-

Solimorum Antistitem perrexit, ut sicut doctrina cœteros anteiret, ita vitæ sanctitate sub tanto Magistro nulli cederet. Ejus *familiaribus colloquiis adhortatus, ut Carmelum ascenderet, & Libanum, aliaque proxima pia loca inviseret, executioni mandavit consilium, & cœlestia illa Tempe, hesperiosque illos Divini Numinis hortos intuitus est. Captus est illicò eorum amore; quandoquidem, cum aliquot illius vitæ eremiticæ beatis incolis, humanam nequaquam, sed cœlestem vitam protraxit. Verùm urgente necessitate patriam reversus, defunctoq; Theophilo ejus patruo, illi in dignitate Episcopali successit, inque* ejus *vicem, omnium plausu suffectus est.* Electus *Antistes, toto conatu, totis viribus ad gregem mundandum insudavit, & ne morbida pecus totum corrumperet ovile,* Judæos *aliquos, tunc Alexandriæ immorantes, deterrimis moribus obnoxios, expulit ejecit, ipsosque fugientes impigrè est infectatus. Quàpropter à Cœlestino Primo Summo Pontifice, primarius selectus est legatus in Concilio Ephesino, in quo Cyrillus siderea sapientia, nec humana eloquentia, tartareum illud probrum, & ex infernali lacu emersum dogma delevit: Beatissimam scilicet*

licet Mariam, Dei Matrem non debere vocari. Arrisit taliter Deiparæ auspicium suo Propugnatori, ut penitus Cimmeriis cavernis, à quibus blasphœmia illa prodierat tumulata sit. Ex hac victoria Carmelitici Herois; indè Carmelitarum ordo, amatissimum nomen liberorum Diviparæ Virginis de Monte Carmelo est adeptus. Et quamvis infernalis coluber, antiquus hostis Beatissimæ Mariæ, innumeras adversus Cyrillum excitarit persecutiones; attamen Dei genitricis favore fretus, de cunctis furente Dœmone triumphum nobilissimam reportavit. Libros sanctitate, & doctrina refertos exaravit; illosque præsertim totus orbis preconiis extulit, qui Nestoriam hæresim profligarunt. Sic senio confectus ad Dominum migravit, inter ulnas Mariæ Virginis, cujus laudes in ore, in calamo, in omnibus ævi operibus semper prætulit. In hoc carmine illud præcipuum pertingitur encomium, palma videlicet de Nestoriana hæresi obtenta, ob quam in laudes Beatissimæ Virginis nostra Camena rapitur, præsertim in id, quod Sancta Ecclesia Beatæ Virgini aptat Eccles. 24. quod paraphrastico penè more accomodat.

CAR-

CARMEN XII.

VIrgo parens duodena comas, cui ſidera comũt,
Et tegit aurato ſyrmate, Luna pedes
Pande, triumphales, Carmeli prolis honores,
Quà, meruit nati nomen habere tui.
Te ſine non altum mens incipit: Ipſaque palmas
Si dederis quondam, nunc memoraſſe juva.
Te Duce Diviparæ Cyrillus protulit olim
Stemmata. Te Dias auſpice pandit opes;
Nos etiam deceat, duce te cecinisse trophæa
Vtrius, ut gemina Styx furat acta face.
Tempore quo juvenis Theodoſius Vrbis Eoæ
Imperio præerat, quæ caput orbis erat
Neſtorius vixit, quantum diverſus ab illo
Neſtore, cui fandi mellea vena fuit.
Huic reor Eumenides, merſere paluſtribus undis
Os: ubi natalem, lux ſibi prima dedit,
Roravit fauces Erebeus felle Ceraſtes,
Vnxit Cerbereo guttura lacte Charon,
Quàm fremit in ſuperos! furit! evomit ore venenũ!
In Cœli faciem verba canina latrat!
Non magis in Lybia Dypſas ſtimulata flagello
Deſpumat rabido toxica ſæva labro,

Vt vomit hic virus, furiis agitatus Averni,
Vt stygio puros inficit amne polos
Adstruit, ut superi Regina beata Senatus,
Non sit Divini Numinis alma parens.
Non equidem Mariam tanto dignatur honore,
Christiparæ tantùm nomen inesse docet
Sic ait: hisque hominum replet clangoribus aures,
Infectas acies ad sua signa vocat.
Accurrunt istæ, armis auxiliaria junguut
Arma, venenata spicula morte parant:
Non secus expensis crocitans exercitus alis,
Vere novo remeant ad nova, castra grues;
At contrà hos, surgit Carmeli gloria montis
Cyrillus, stygium sic ferit ore gregem.
Desine Tartareis convicia spargere rhombis,
Indita lethæo gens sine mente choro;
Nam miror, quod adhuc non æthere fulmen adactũ
Exiliit? nec adhuc flamma trisulca ruit?
Cur. Pater omnipoiens terris hæc agmina servas,
Destruit inde tuos fana sacrata lares?
Dicite: Cur Divi decus immortale Parentis
Dedecet hoc Mariam? nomen & istud abest?
De MARIA, æternum canit hoc Sapientia carmen
(Audite & memori condite mente melos)

Qualis

Qualis odorifero Libani de vertice ſurgit·
CEDRVS, & aerias tollit ad aſtra comas,
Cœtera cui famulas ſubſternunt arbuta frondes,
Canaque perpetuo ſtipite ſæcla notat;
Sic non caſuros præfert ſua gloria faſtus,
Sic odor & celſæ ſtat ſibi molis honor.
Quanta Sionæo conſurgit colle CVPRESSVS,
Cujus ſæpè poli ſidera lambit apex
Silvarum decus, & nemoroſi pyramis orbis,
Seſeque in pugnas turbinat Eolias;
Non tamen inſanæ cedit curvata procellæ;
Quin ſpernit rabidi murmura rauca Noti,
Tanta ſuam Virgo procéra fronte figuram
Erigit, & ſtygias deſpicit alta minas,
Qualis Amorrhei deſerta per avia Cœli
Culmina ſint Hermon, tubera ſintue Cades
PALMA triumphales expandit ad æthera crines
Grataque rugoſo cortice poma fovet;
Sic Jeſſea Parens fulvam ſuper explicat aſtra
Cæſariem, fructum ſic parit, auget, alit.
Vt ROSA quam Cypri non progenuere vireta,
Sed peperit pungens è Hiericunthe frutex,
Regina incedit chlamydis regalis in oſtro
Florum, Vertumni gloria, veris honor

Virgi-

Virgineum trahit ex haſtatis ſentibus ortum,
    Proximaque Empyreo replet odore ſata;
Non aliter Mariæ ſpecies, venerandaque forma
    Purpurat, enſiferi ſepta virore rubi;
Sic & odoriferis mulcet ſuffitibus auras,
    Cum reſerat pratis germina, prima dies
Tollitur ut campis, frondoſo tecta galero
    Omen pacati, quæ dat OLIVA Dei,
Quam teneræ ſobolis ſtipata corolla retexit,
    Ex imo ſurgens ambitioſa pede;
Tum mater placida natis ſuper imminet umbra,
    Creſcat ut in robur fuſa propago novum,
Scilicet in liquidum Pallas mox flaveat aurum,
    Fluctuet & plenis preſſa Minerva cadis:
Talis adeſt Mariæ decor, eſt ea cura recentis
    Prolis, hic in tenero pectore Matris amor:
Qualis baccifero PLATANVS redimita corimbo,
    Progenita ad ripas exilientis aquæ
Gliſcit in immanem truncum, complectitur ulnis
    Aera ramiferis, infima cuncta tegit;
Tum ſtupet attonitus frondoſa mapalia Phœbus,
    Nec penetrat radiis tegmina Luna ſoror
Dumque faces terris ructat Nemeæus hiatus
    Siccaque flammifero ſidere Zona rubet:

Tem-

Temperat Icarios ſua fertilis umbra calores,
Mollit & æſtivum frondea Gaza Canem
Sic Virgo, prolem Cypriis ex ignibus arcet,
Sic ſua mundanos mitigat aurà focos.
Qualiter halanti verrit ſata culta flabello
CINNAMVM, Achæmenii meſſis odora poli,
Sivè per Eoos ſudent OPOBALSAMA ramos,
Ambroſiaſque vomant vulnus adacta fibras:
Sivè ubi non lacero liqueſcit caudice MYRRHA,
Inſcia quæ ferri ſolvitur in lacrymas,
Expiratque levem ſalientis aromathis hauſtum;
Dum circumfuſas mulcet odore plagas:
Sic terras, tractuſque maris, Cœlumque profundum;
Spontè vaporato flamine Virgo beat.
Quid referam quantis MARIA eſt expreſſa figuris?
Sæpius ut tantam protulit umbra pharon?
Nonne typus Divæ fulſit laudata Noemi
ARCA fluentiſonis expatiata vadis?
Lamechidis manibus, centum fabricata per annos,
Æquoreæ moles hæc ratis inſtar erat,
Quam non centeno comebant remige tranſtra,
Sed nec erat, ponti prora ſecanda fretum.
Haud temo, pictàque ſedens è Navita puppe,
Quæ regat ad dubias ſuppara tenſa vias

Ipſe Deus, mediis tutari fluctibus arcam,
Providet, iratis ipſe Magiſter aquis
Heù hominis ſpeciem, pecudis, genus omne volantis
Anguſto ſervat concava trabs gremio!
Aſpicis, immanes ut Numinis ira Gygantes,
Ultura Eolia devocet arce Notum!
Evolat hic juſſis, tectus caligine vultum,
Nubila frons, canis defluit unda comis,
Mento barba madet, rorant aſpergine plumæ,
Expuit undantes alvus aquoſa lacus;
Vtque Dei imperium ſentit, mortale ſub undis
Velle necare genus, cuncta fluenta vomit.
Tum ruit in pluvias Cœlum, cadit imbribus æther,
Et conjurata nocte, procella furit,
Ipſa etiam latices, potat Thaumantias Iris,
Nubibus immenſas ut paret inde dapes;
Aſpicis ut Cœlum juvat auxiliaribus undis
Neptunus? fluvios ſic ciet ille ſuos
Ite: Deus juſſit, totum lentate lupàtum
Gurgitibus veſtris, Mergere tempus adeſt.
Nunc opus eſt haurire ſolum, nunc perdere gentes,
Extinguat Cyprias, amnis & unda faces.
Hæc ubi dicta dedit, terram (mora nulla) tridente
Concutit, illa mari mox patefecit iter.

Heù, jam vorticibus patulos reclusit hiatus,
Et gremio totum cœpit aperta salum!
Nil est, quod terram, nil quod discriminat æquor:
Omnia Tethys habet, littora sola vacant.
Scilicet herbigeros, ubi Caprea tondit agellos,
Illic immanis corpora Phoca locat.
Nereides, sub aqua, silvas mirantur, & Vrbes;
Nat lupus inter oves, & vehit unda tygres,
Vsque adeò insanos exercet ad æthera fluctus
Oceanus; superas retur ut isse plagas.
O' ubi sunt Alpes? ubi sunt juga celsa Pyrenes?
Qua latuit Rhodopes valle, nivale caput?
Aut ubi nunc Pindi vertex, ubi tergora Tauri?
Non Riphæa patent culmina? fugit Athos?
En natat, æthereis nuper qui proximus astris
Caucasus exiliit: nat mare mersus Atlas,
Nec Lunæ montes, famosa cacumina dudum
Apparent medio tubera parva salo.
Has inter strages, fluctu volat altior omni,
Nec timet æquoreas Arca dolata minas.
Sensit honorati fœlicia pondera ligni
Nereus, & placida robora lambit aqua,
Gaudet adoratis defigere basia tignis:
Ceù Dominæ subdit cœrula colla rati.

Nam Divina Charis sulcantia rostra coronat;
   Ipse mari servat pinea texta Deus
Aligeri lauro redimunt, palmisque carinam,
   Ingeminant Pæan, Palma, Triumphus, Io!
Hac voluit Numen MARIAM mõstrare sub umbra,
   Hac decuit Matris significare decus;
Scilicet ut mersi foret hæc spes unica Mundi,
   Sola foret terræ Virgo, futura salus.
Par fuit & MARIÆ typus, altera fœderis ARCA.
   O' quam Diviparæ nobile schema stetit!
Arca vetus compacta cedro, base surgit ab aurea,
   Aurea pavimenti non secus ima micant.
Eminet aurifero species externa metallo,
   Fulgurat auratum, quod fovet intus opus,
Vndique nigrantes auri fax, effugat umbras,
   Omnis & aurata bractea luce viget.
Hæc est, quæ populum, quasi prævia stella vagantem
   Ad Solimos duxit Numine fœta lares,
Hæc eadem, celsæ consedit in arce Sionis,
   Quà Salomonæi prodiit ara sacri;
Præterea varios pro gente repassa labores,
   Plurima non patrio sub Jove, fata tulit:
Aspicis ut Cherubim versis se vultibus inter
   Remigio alarum cedrina tigna tegant?

Inſtar adorantis, pronus manet, alter, & alter,
Prominet hinc geminum, prominet inde latus.
Subtus magna Dei tegitur cortina ſedentis,
Quidve velit, claro pandit ab ore Monas.
Dedecet ambigui tripodis, laqueata loquela
Numen, & hoc falli, fallere ſive nefas;
Aſt intus quas condit opes? quæ munera ſervat?
Lex vetus, & Mannæ melleus imber ibi eſt.
Cœpit eam quondam geminato marmore Moſes,
Tranſactus Sinai fulgura crebra jugi.
Hunc Eoos cum præcederet hora jugales,
Conderet ut lectum juſſerat arca Sator
Hic Aaróneæ clauduntur ſtemmata virgæ,
Aſpicis ut natis rideat illa comis!
Quam juxtà vindex copulatur pondus acerræ,
Quæ Core indignos perdidit igne choros.
Sic fuit alma Parens, quæ cedrina, & aurea nullam
Protulit aut labem, ſuſtulit aut cariem
Sic Patris æterni Prolem, cœleſte mel, alvo
Concluſit, Jeſſe germina, legis herum.
Adde rubum Moſis, Gedeonis vellus, amictum
Fœmineum Solis, ſena bis aſtra, thronum,
Horti delicias concluſi, lumina Phœbes,
Convallis florem, ſidereumque polum:

Omnia

Omnia Diviparæ præsagia nota fuisse,
Hisque suum nebulis sub latitasse jubar;
Sed citius recolam, quot Doris glauca profundi
Servet Atlantiaci gemmea dona sinu,
Aut quantis Japigis canescat fluctibus æquor,
Cum niger Hadriacas concitat Auster aquas,
Quam potero Isacidum numerare oracula Patrum,
Carmine Virgineum vaticinata decus.
Tu modò sidereum Gabriel testeris honorem,
Æterni supera missus ab arce Patris.
Ver erat, & fuso viridabant prata smaragdo,
Ridebant mixtis lilia nata rosis
Cum Zephyros, aurasque leves prætervolat Ales
Nuncius, ut magni jussa Tonantis agat.
Ibat plumigeris Juvenum pulcherrimus armis,
Augustus nitido splendet in ore decor
Dulce oculi rident, roseis stat gratia labris,
Astriferam vibrat lampada, frontis apex
Lacte genæ rutilant, mixto pinguntur & ostro,
Lambunt auratæ candida colla comæ.
Sic Regina micat stellarum argentea Phœbe
Si plena, in tremulas, lumina vibrat aquas.
Vt nebulas scidit, ventis per inane coactis,
Jordanis propter flumina, sistit iter

Naza-

Nazareth, hic Virgo colit ędes, paupere cultu:
    Digna tamen Divùm fulgere concilio.
Hanc adit Alipotens, fandi cui aurea vena,
    Moxque prior, melica talia voce refert
Salve lux oculis, Virgo clarissima nostris,
    Ætheris ardentis jam diuturnus amor,
Cui sine mensura, fudit Sator ipse Deorum
    Divitias Superúm, cunctaque dona dedit.
Quidquid ab Empyreis defert Sapientia regnis,
    Quidquid ab æterna mente fluitque Patris,
Largita est plenis uberrima gratia rivis;
    Inque tuo sidit pectore dia Charis
Auguror: obstructi limen reserabis Olympi,
    Posthàc æratas deseret ille seras.
Nempe vigor, vigor ille Patris, Verbum, Deus ipse
    In tua descendet viscera plastus homo.
At tibi Virgineum miranti gliscere ventrem,
    Non inopinati damna pudoris erunt.
Nam sacer æthereis delabens Spiritus oris,
    Efficiet gravidos intumuisse sinus,
Ille quidem Dia faciet te prole parentem,
    Reddet & illæsæ vota pudicitiæ,
O' quam magna tui cernes augmenta per orbem
    Unigenæ! Proavos, & superabit Avos,

Quam

Quam latum imperium! Supra Garamãtes, & Indos
Proferet! ultrà anni, compita, Solis iter,
Terminus haud ſceptro! non ullis margo triumphis!
Non regno finis! non ditione modus!
Illius adventum, jam Tartarus expavet orbis
Horreſcit Phlegeton, Dys ſine Sole timet.
Quippè litaturus templis, non monſtra Sacerdos
Pacabit, vero ſurget at ara Deo.
Hæc Mariæ fatus Gabriel, mora nulla, per auras
Alternans humeros, ſidera nota petit.
venere: Deus patriis illapſus ab aſtris,
Se gremio fudit Virginis, actus homo
Inde hominum fœlix genus è terreſtribus hortis
Expulſus; ſuperos eſt potis ire thronos
Ah dubitatis adhuc Paranynfi fidere verbis?
Angelico miſeri vivit an ore dolus?
Ergo Cimmeriis æternûm perfidus error
Procumbat latebris: hæc ſibi digna domus
Nam merito Stygiis, fas eſt tumularier umbris,
Diviparæ juvit ſi minuiſſe jubar.
Sed nos fœmineo clamemus ad aſtra profatu
In medio mulier, quo fuit uſa die,
O' nimium fœlix, nimiumque beatior alvus
Auctorem potuit, quæ peperiſſe ſuum

Ubera

Ubera proh quantum cœlesti prædita sorte!
Nata Creatorem pascere lacte Deum.
Nunc sileat, phrygias quidquid turrita per Urbes
Egerit Idæo, vecta leone parens.
Natorum stipata choris, complexa nepotes
Centum, Semideûm, prole beata virûm.
Fabula vana quidem; sed te comitatur ovantem,
Non figmentitii regia plena Jovis
Ob Monadem niveo fusum de ventre puellum,
Omnia cui laudes sidera Eoa dicant.
Tu modò, cui animum fas est lapidescere durum,
Nec fera virgineus pectora flectit amor
Perfida turba, lues stultæ perjuria linguæ,
Sera licet plumbi te pede pœna manet
Audistin trepido Cœlum mugire boatu?
Fulguraque æthereis desiliisse plagis?
Non Hyades semper faciunt, nec aquosus Orion;
Nec semper frustrà fulminis ira ruit.
Blasphœmum quandoque solet punire labellum;
In Superos tum cum verba scelesta spuit,
Scilicet est armis (si nescis) Virgo referta,
Hæc & bellatrix prælia Diva movet.
Vox sacra conclamat; Castrorum more phalangis,
Hanc equitum stipant, hanc peditumque manus

Queis vallata, prior ſcit rumpere robur Averni,
Tartareiq ue lares proſtituiſſe Ducis;
Tum Phleget ontei quos iſſe in fœdera Monſtri
Juvit, terribili perdere Marte ſolet.
Deſtinat hos flammis, alioſque ſub æquore mergit,
Illos, ut ſubtus mota dehiſcat humus;
Non ut Oilidinen Graii finxere Poetæ
Vlta fuit Virgo, Bellipotenſque Dea
Illicò flammivomum, quæ jecit ab æthere fulmen,
Neleidæque celér fata ſuprema tulit;
Sed trahere ante moras, largiri tempora gaudet
Quà ſapiant, probri pœnituiſſe ſui;
Tunc veniæ ſi nulla manet ſpes certa merendæ
Evaginato percutit enſe reos,
Ergo ſi veſter riguit Pharaónidis inſtar
Spiritus, aut retegit perfida corda chalybs
Quam propè fata ruent! extremam quærere peſtem
Quid juvat inſanos? Quid properare necem?
Tu princeps Neſtor, Nemeſis figéris ab haſta:
Vulnifica quandò viſcera tabe fluent.
Intereà tellus ſegetes tibi deneget, undas
Flumen, & afflatus arceat aura ſuas.
Non tibi Mygdonio ſurget Sol aureus ortu,
Nec tibi ſplendentes Cinthia vectet equos.

Vtraque

Vtraque luce tibi careat, minor, Vrſaque major,
Omnia ſint oculis ſidera furva tuis.
Se tibi non aer, tibi ſe nec præbeat ignis,
Non tibi det Nereus, non tibi terra vias
Spiritus infœlix, Erebæis erret in umbris,
Nec tibi funereus concelebretur honos,
Utque cades dejectus humi Libitinidos arcu
(Nam tibi ſæcla nefas Neſtoris alterius)
Sidereos reſeret Petrus non æthere poſtes,
Claudere cui Cœlum, cui reſerare datum:
Enſifer ille comes ſtygios te trudat ad amnes,
Vt ſis inferno victima jacta rogo.
Dii precor eveniant (ſi Divûm munere fungor)
Non adſint vocis vota caduca meæ
Dixerat, & ſeptem reſonarunt culmina Romæ,
Hæres Tarpeja plauſit ab arce Petri,
Audiit, & tonuit feſtivo munere Cœlum
Cyrilli volvit pondus ineſſe ſono
Plus aliis Carmelus ovat, Libanuſque ſuperbas
Mille fovet palmas, ſtemmata mille parit
Circinet ut prolem: Exin Carmelita propago
Natorum Mariæ nomen adepta fuit.
Quò, quò mens ageris? quis te furor entheus urget?
Parvula non magno ſiſte carina vado.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. ANASTASII MARTYRIS.

ANastasius Persa, suo ætatis flore militiæ animum applicuit, & in nonnullis bellicis expeditionibus sequutus est Coshroam Persarum Regem. Tempestate illa immorabatur Perside Crux Dominica, innumerisque fulgurabat portentis. Volens curiosus Miles mysterium noscere, à quodam argentario Persa illi reseratum fuit, dictumque in ea Dei filium pependisse. Hoc illi tantum in corde fidei Christianæ incendit ardorem, ut bello, armisque valedicere statuerit. Itaque cum à victoribus Heraclii Augusti labaris tunc devicti fuissent Persæ, cingulum militarem abiecit,

cit, bellicos animos deposuit, & Salvatoris fidem est amplexus. Ab Elia præsbitero in Christiana fide instructus, non multo post à Modesto Solimorum Hierarcha, sacro fonte lotus, baptismi undis Adæ maculas immersit, novamque Creaturam, melioremque militem se Deo exhibuit. Ibidem transactis octoginta diebus, Monasticam vestem assumpsit, & in Eremitarum ædibus septem annos exegit: Noscens deinde titillante Divino Spiritu, se Martyrem nimiumque odoriferam victimam futurum, prævia Superiorum venia, Sanctorum aliquot locorum peregrinationem suscepit. Ergo post Diespolis, Carizis, aliarumque Vrbium visitationem, Cæsaream appulit, & in templis Deiparæ, Sanctæque Euphemiæ dicatis quatriduò est immoratus. Attulit intereà fortuitus quò ad nos casus, at ab æterno Divina dispensatione dispositus, Persarum Magos exitiosis veneficiis, sollicitos, implicitosque vidisse, nec non fœminas præstigiis, Dæmonumque adorationibus mancipatas: jamque puerum è Matris uberibus raptum tenebrarum Regi sacrificabant; quod nefarium holocaustum, intrepidus objurgans Anastasius, & zelò Christianæ fidei acerrimè increpans,

pans, ab illo infami conciliabulo deprehensus est, & ob vindictam triduò inedia afflictus. Variè insuper ejus constantia explorata, demum è Marzabana Prætoris Duce, ad Coshroam Regem defertur. Illic innumeris, exquisitissimisque tormentis lancinatus, invictissimi Christiani militis, se præbuit exemplar, & incomparabilis roboris specimen dedit, adeò ut decollatus, tandem æternam sit adeptus beatitudinem. In hac verò elegia, super magicis veneficiis fertur Apollo: quippè opus erat demonstrare originem; unde Divus Anastasius adeò genuinus elucescat adversus incantationes Patronus. Nocuit profectò sibi ipsi Infernus, propriisque telis passus est vulnera: Quandoquidem cum à Maleficis Magis, ob nostræ fidei honorem eam mortem, & tantos fuerit passus cruciatus; ex hac causa à Divina Sapientia actum est, eum fore formidabilem Dœmonibus, eorumque Ministris, hocque tanta virtute, ut in eorum malis artibus, & famosis præstigiis, ad Anastasii nomen cuncta veneficia vanescant, ac ejus audito sonitu stygii Dracones confundantur, & extemplo terga vertant.

CAR-

CARMEN XIII.

SEmideum ſi fortè virum Plutona fugantem
 Calcantem valido Tartara ſceptra pede
Audiſti : cui nigradomus ceſſiſſe triumphos
 Suevit, & inferni terga dedere Duces!
Linque ſupercilium. Carmeli nobile germen
 Fertur Anaſtaſides, monſtra domaſſe Pater.
Hic eſt Martyr ovans, & gloria Perſidos axis,
 Sanguinis, & vitæ prodigus uſque ſuæ.
Nunc Ego Muſa canam, primas ab origine cauſas
 Cur dedit Omnipotens,huic ſuperaſſe Stygem?
Adſis Pieria modulor dum carmen avena,
 Et mea Caſtalio prolue labra lacu
Tempeſtate illa, qua Coshroa ceſſerat armis,
 Alitis expertus roſtra cruenta Jovis
Miles Anaſtaſtides perſa ſub Principe nuper,
 Liquerat Arſacidum ſiſtra, tubaſque ſequi
Quippè triumphalem gladiũ quo mortua mors eſt,
 Arſerat accenſo viſere corde Crucem:
Audierat querno ſuſpenſum robore Numen,
 Sidereis paſſum ſpinea ſerta comis:
Illa mortalem fudiſſe ſub arbore vitam,
 Sic ſe ſe æthereo, ſacrificaſſe Patri.

Tùm

Tùm lacrymis madidus, validoque crematus amore
Bella valete inquit, prælia nulla petam.
Posthàc non femori placeat suspendere ferrum
Haud tanget nostrum Cressa pharetra latus
Brachia lunato jacient, nec spicula cornu.
Sint clypeus, thorax, hasta, sarissa, procul.
Sat Marti, Mortique datum, lituosque, sonosque
Eoliis tradam per mare ferre Notis.
Quid mihi cum ferro? non hos jam tempus in usus
Evolet, in mores me decet ire novos
Auspicio meliore, alio sub Principe Christo,
Altera castra legam, miles & alter ero.
Dixerat, & patriis Heros egressus ab oris
Ad Solimam, cursu præpete tendit iter.
Suffusum tyrio deponit murice peplum,
Quæque rigent auro firmata texta, rapit
Pauperis, instar amat villosam ferre lacernam,
Et religant costas stupea lora suas
Nudatis graditur talis; caligasque repellit,
Sic terras animo, sic pede calcat humum
Intereà sospes Galilæas venit ad oras,
Vnde Palestinos est veneratus agros
Culmina conspexit quondam florentis Idumes.
Davidica tandem comprimit Vrbe gradus

Gethse-

Gethſemanos hortos, & adorat Golgothis arces;
Mille dat amplexus, oſcula mille ſolo;
Ocius at ſacro cervix roratur ab amne,
In quo merſa ruunt crimina ſontis Adæ.
Vt latices tetigit: lacrymarum diffluit imber;
Mox madidus placida provocat aſtra prece.
Non ſum qui fueram miles, placidiſſimus Agnus;
De rigido ceſſit pectore, Martis amor
Sunt ubi fatiferi chalybes? ubi ſævus acinas?
Reſpicis imbelli ſpicula nulla manu!
Aſt animam voveo hanc: aris cadet hoſtia veſtris:
Illa Panomphæi victima Patris erit.
Vos juga Carmeli fortunatiſſima Montis
Vos eritis voti, portus, & aura mei.
Ilicet è ſæcli curis, terræque ſolutus:
Eſt amor aerió vivere colle dies,
Nec mora: per varios caſus, ſublime cacumen
Ecbathanûm ſuperat, ſacraque tecta ſubit.
Cœtibus inſeritur Patrúm, Thesbitis amictus
Induitur, Matri vellera cara Dei.
Hic didicit, propriam certamine vincere carnem,
Hic rigida in ſe met tela rotare manu.
Ah quoties fuſo victoria parta cruore!
Sanguineo quoties empta trophæa flagro!

Sæpè catenato domuit dum membra flagello
    Protulit : iſta placent, cœtera bella nefas.
Sic vixit, donec ſepteno Syrius æſtu,
    Evomuit rabidas ſtrata per arva faces,
Nec non ſeptenis albentia vellera brumis,
    Vidit hyperborei frigida terra gelu,
Et jam fronde ſolum pingebat odoriferum ver,
    Iamque tumeſcebat palmite gemma novo:
Viſere tum celebres Aſiæ calor angit eremos,
    Hinc penetrat Syrii teſqua verenda jugi.
Ergo Dieſpolios oculis, menſuſque Carizes,
    Cæſareas hoſpes ſubſtitit ante fores.
Diviparæ templum, ſurgunt hic Numinis aræ,
    Hic gemitu mixtas fudit ab ore preces.
Poſt ubi de reditu verſans, veſtigia torſit
    Inſcius obſcuri fornicis antra ſubit.
Eloquar an ſileam? vox territe faucibus hæret,
    Pieris exanimi tacta tremore ſilet.
Dive laboranti faveas, ſuccurre Sorori,
    Adſis dum pavido carmine Phœbus hiat,
Atque Ego nunc recolam, quæ Perſa veneficus egit
    Sub cripta, ſtygiis cum ciet aſtra notis.
Nox erat, & furvo pallebat Cinthia cornu,
    Vlla nec exiguam lampada ſtella dabat

Incœpit

Incœpit magicus choreas agitare tumultus,
Doctus ad infernos flectere membra sonos.
Thessalus ante alios senior, Cocidita vultu
Spirans, sacrilegi fertur ad orsa probri.
Illius ignitas emittunt lumina flammas,
Abscondit canas vitta cruenta comas,
Liquerat ora color, stygio suffusa veneno
Rugosàque manet fronte, bilinguis hydrus,
Vt geminæ per colla fluunt, refluuntque ceraſtæ!
Faucibus ut produnt sibila mista focis!
Exutum fert ille pedem, nudatàque jactat
Brachia, lapsa tenus poplite palla fluit.
Fert raptam tumulo crepitantem dextra cupressum,
Hæc erat inferno semicremata rogo:
Læva gerit vulsum lactentis ab ubere natum,
Vix Titana miser, viderat ante puer.
Ergo ubi compositis stabant altaria thædis,
Centum cerberea carmina voce tonat
Ter conversa rotat vertigine membra: susurrum
Ter serpentis agit, ter fremit ore Canis,
Ter flammas immergit aquis, ter circuit orbem,
Terga ter humano sanguine sparsa, linit.
Denique compresso jugulavit gutture puerum
Aerium vitæ pollice clausit iter

Heù miſer! inferiis damnate tenerrimus infans,
Quando vix lucis lumina prima bibis!
Mox aperit ſtricto fumantia viſcera cultro,
Et quid portendant conſulit exta ſenex.
Poſtera ſcrutatur ſortis portenta futuræ,
Scilicet ærumnas, an fibra fauſta notet
Parte alia feralis anus, Plutonis alumna
Aſtat Saga potens, Eumenidumque genus.
Hæc jacit innumeras oculis, peſteſque, neceſque,
Et diſtans tepido lędit ovile greges
Non ſemel ad mulctram fruſtrà venere capellæ,
Defecit ſaturæ copia lactis ovi;
Nec ſolum teneros obtutu faſcinat agnos,
Sed vernum campis excutit omne decus.
Non Orci fruticcs, illi non gramina deſunt,
Nec ſuper Æmoniis lecta aconita jugis.
Si volet: ex Erebo revocabit carmine Manes,
Flumineas Tigridis carmine ſiſtet aquas
Si volet: Æthcrei turbabit fœdus Olympi,
Et caligantes Sol agitabit equos:
Quid, quod, hyperboreo pluvias feret Eurus ab axe;
Africus; at Lybico ducet ab orbe nives
Eriphilè Circéque potens, Micaléque miniſtræ
Circumſtant: artes has docet illa malas

Vnde leves tranant nubes, equitentque per auras,
Cornigeri pressæ lanea terga capri,
Vt subitas varient facies, oculosque videntum
Fallant; extemplò dum simulacra stupent
Mira fides! Eadem vultus, & terga Draconis
Dum gerit, & rabido pectore verrit humum;
Confestim serpentigeri capit ora ceraftæ,
Inde refert onagrum, setigerumque suem.
Non semel auritam Midæ (non fabula) frontem
Induitur, rostro mox simulatur avis.
Sic quondam Æmatio lusisse sub æquore Protheum
Quà Cirenéidis solvere vincla studet,
Et se stagnantem vertisse paludis in undam,
Inque facem piceos evomuisse globos,
Molossique canis rabidos similasse latratus,
Gorgonidumque sonos, Fama vetusta tulit.
Artibus his, pueros est prima necare voluptas,
Vtque necet, ferrum nec rapit arma manus.
Non ope Circea non semine Centaurȩo
Indiget: infantis pectora, dente ferit
Vnguibus & morsu lactentia membra cruentat,
Has epulas, mensa mandere, gaudet anus
Tum sequitur Pagasȩa valent quid pocula, cantu
Quo Phlegeton cessit, paruit unda Stygis

Quan-

Quãdoquidẽ perimũt, vel imagine mortis inũbrant,
Quos contra magici Cantio Dytis agit
Sæpè quidem læthale ſonans percuſſit arundo
Corpora, quà citior mortis aperta via eſt:
Eminus, Eois quantum Naſamones ab Indis
Diſtant: heù tantùm Saga lybiſſa valet!
Noxia ſtrix demum, cacodœmonis atra Sacerdos,
Præparat inferno ſacra litanda Deo.
Tùm rabie fera corda tument, tum pectus anhelum
Turget ut Ogygio percita Baccha Patre,
Aut qualis ſcena furiis laniatus Oreſtes
Hùc illic nimio membra furore trahit.
It redit è foribus, crineſque ſoluta ſeniles,
Spargit avernali cimbia rapta lacu
Ter centũ tonat ore Deos, Hecatenque, Erebumque
Ingeminat, Phœbes Virginis ora tria
Tartareas accit rauco ſtridore Meduſas,
Vnde ſuo lamias devocet obſequio.
Jamque adolere manu verbenam, thuraque tentat;
Pinguis ut impoſito fumet acerra rogo
Prodit Anaſtaſides tunc ſe de fauce cavernæ,
Sic ſapiens fatuos increpat ore Magos
Quæ vos ò miſeri, quæ vos inſania cæcat?
Amentes! Orci ſacrificatis hero?

Tollite

Tollite thura, procul libamina, rumpite vasa.
Ista decent verum munera sola Deum.
Non ea finierat! cum perdita turma loquentem
Arripit, & multo corpora fune ligat
Artubus innocuis ferrum demergere vellet:
Quà sternit madido membra revincta solo;
At vetuit facinus Cœlum: vix lora satelles
Agglomerat, strictum vix trahit ante forum
Nunc ego quas recolam mortes? quæ funera passa?
Innumeras vivens pertulit ipse neces.
Chosroa quò fremuit! quo Marzabana furore
Canduit? haud pelagus ferbuit ira magis.
Crede pias Diomedis equas, Busiridis aulas,
Æthiopo mites crede sub axe Tigres;
At Sator omnipotens pœnas miseratus Athletæ
Implicitum gemmis sat diadema videt.
Illius ergo animam, compactos solvit & artus,
Vivat ut Empyreo fulgida gemma throno
Tum Deus imperium Cociti tradidit: hæcque
Gloria de fuso sanguine parta manet.
Hinc gemit æternas Pluton inhonorus ad umbras
Edomitum Dytem, vanaque tela Stygis,
Et canit anguineos Proserpina scissa capillos
Heù patior jaculis vulnera facta meis.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. GERARDI MARTYRIS.

PRovocarunt, memini, martialia timpana, imbelles nostræ lyræ fides, & bellici boatus lætantis Gradivi, incitarunt pacificos Musæ numeros, ad mulcendum æthera, innocuo testudinis flagello. Volvebatur ille dies, ne dum albo signandus lapillo; sed æterno sculpendus adamante in Cœlo, quo solemnis celebrabatur triumphus ob Othomanam superbiam prostratam, ob Turcicam Lunam defectam, ob expugnatam demum Budensem Civitatem, Principem Urbem Regni Pannonici: Austriacæ fuit hoc robur Aquilę, tùm cùm Cæsarea arma Leopoldi Augusti inexpugnabiles

biles omnium fama muros dejecerunt. Laus etiam fuit Lotharingii Generalis Imperatorii, & Bavari, Ducum, qui Phlægram illam innumeris Turciæ refertam Gygantibus eorum fulmineo ense dissiparunt. Quæ lætitia, qui plausus in toto orbe Christiano? Mea profectò Parthenopea Siren, cantus fundere, melos ingeminare numquam saturari visa est. Vidimus noctem illam, Solis instar, ob luminum copiam accensorum splendescere, obstupuitque Neapolitanum Cœlum, novum in tenebris oriri lumen. Inter hos lętitiæ fastus, inter bellicos armorum strepitus, inter sulphurea tormentorum tenitrua: nescio quomodò subrepsit nostra Camena, & qua potuit lena, pacificoque plectro, communem Patriæ comitata est lætitiam, sequens carmen dirigendo S. Gerardo Carmelitæ, primo Antistiti Budensi, primoque Parenti totius Regni Sicambrici. Fuit Gerardus origine Venetus, & cum ab ineunte ętate ad Deum traheretur, in suæ juventutis Alba, carnem subiicere spiritui conatus est. Conspiciens Mundanos vortices, in quibus naufragium non pati insolens est (ut liberiùs Deo serviret) habitum Sacratissimæ Virginis de Monte Carmelo sumpsit, quam ferventi de-

ti devotione, & tenerrimo amore prosequebatur. Sacro contectus indumento, vixit in Monasterio omnium virtutum perfectissima ideæ, à qua cœteri religiosorum sumere poterant quodcumque perfectorum operum laudabilem Archetypum. Verum ei cum ingens arderet desiderium sacra loca Palestinæ videndi, quæ Christi cum hominibus conversantis, consecrata fuerunt memoriis: obtenta Prælatorum venia, iter illud arripuit: Hinc per Pannoniam cum direxisset cursum, accidit ut Hungariæ Rex ille Stephanus, qui primus populo Hungaro Evangelicæ fidei portas reseraverat, audito Peregrini consilio, apud se Gerardum retinere voluerit, destinans illum cultorem, fidelemque operarium illius recentis vineæ: Quàpropter custodes adhibuit, ne sanctus vir clam fugam capesseret. Quod tacitus considerans Gerardus, noscensque hoc esse Divinum judicium, Regis acquievit voluntati. Decrevit nihilominus per septennium latere in Eremo quadam, nimis ab hominum strepitu sejuncta, ubi assiduis contemplationibus, & perennibus vigiliis, necnon asperrimis jejuniis cœlestem vitam agere posset. Elapso tempore à Stephano Rege est evocatus, ut populos Evan-

Evangelicam fidem doceret; quod adeò feliciter implevit, ut innumeras oves ad Christi ovile gestarit. Mox effectus Episcopus, in toto Pannoniæ Regno, Christianæ fidei labara undequaque explicuit, & suo exemplo, cœlestique prudentia, qua præditus erat, tum per se, tum per suos Ministros Satanę regnum in Provinciis illis contrivit, Christique castra erexit. Dum hæc fidelis Pastor in fovendo Dei grege operatur, seduliorque Agricola in excolendis Dominicis novalibus incumbit: ecce indefessus ille Draco, humanæ propaginis antiquissimus hostis, post piissimi Regis Stephani obitum, seditionem pessimorum contra Gerardum commovet, & Morisios animos viperea incendit rabie, ut Sanctum Præsulem neci devoveant: In hac seditione fuit Sanctus Antistes primum lapideo turbine appetitus, & quassus, postmodum lanceis transverberatus, multiplici vulnere animam Deo reddidit, orans intereà instar ProthoMartyris Stephani, pro persecutoribus. Sit hęc Epitome Vitæ Divi Gerardi: verum quod attinet ad carmen, invitat Author Budam, ut Deo grates reddat, pro excusso Barbarorum jugo, & pro avita fide in eam reversa. Cumque hoc

æquum ſit credere, ex precibus Patronorum tutelarium impetraſſe, & pręcipuè S. Gerardi primi Antiſtis; hinc beneficii memor, & gratitudinis, illi ſuadet, ut in laudem ſui primi Pręſulis ſe totam ſolvat. Annuit Buda rectiſſimo Camenę ſenſui, & poetico veſtigio lętitiam illam commemorat, quam celebravit, quando Divus Gerardus factus Epiſcopus Hungariæ, primo ingreſſu, Stephanum Regem, totamque Vrbem lętitia replevit, ſuoque pręſulatu locupletem reddiderit.

CARMEN XIV.

Nunc hilares ſi quãdo mihi nunc ludite Muſę:
Vos hilares nullo plus decet eſſe die
Vicit io Cæſar, Mehemetis gloria ceſſit
Auſtraſius, Bavarus, Badena vicit io.
Illa ſuper montis conſtructa cacumine Buda,
Quam Scytichus vaſtis circuit Iſter aquis
Aggeribus vallata novem, ſeptemplice muro
Septa, Gyganteis Phlægra referta viris:
Depoſuit tumidos, Leopoldo vindice faſtus:
Auguſti tandem fulmine tacta ruit.

Attamen adverſis Vrbs ò fœlicior armis,
O' magis excidii proſpera ſorte tui;
Te ſiquidem placidis Cœlũ modò proſpicit hirquis,
Sidereuſque tuo flagrat amore Tonans.
Ad te Dia fides rediit; non amplius exul,
Illa fides, priſci quam coluere Patres
E' ſuperis Metanea choris, Aſtrea, Themiſque
Deſcendere, tuo quæque moranda lare,
At reor. Auſtriacis non tam te viribus ictam;
Quantum Cœlicolûm te cecidiſſe manu.
Illa dies quà Chriſtiadum gens lecta, ſuprema
Præcinxit muros obſidione tuos:
Gerardus (ſic Fama refert) Carmelius Heros
Pannonio Præſul, qui fuit axe prior,
Turrigerà conſidit ovans ſuper arce, Cruciſque
Vexillum, Zephyris explicuiſſe dedit.
Nõ ille attularat chlamydem, mitramque coruſcam,
Aut paſtoralis robur inerme pedis,
Qualem primævi quondam videre Sicambri
Pacificum, templis ſacrificare Deo;
Sed caput abdiderat galeæ volitantibus alis,
Bellacique ſacram texerat enſe manum
Sica faces, furias, mortes, ſtrageſque vomebat,
Fatiferos dederat mota pharetra ſonos

Mox

Mox ubi contorſit telum furibundus in hoſtes
    Exangui ceſſit Turca pavore locum:
Quà ſaliit fidus latitans teſtudine Miles
    Mœnia, flammivomo nil remorante globo.
Cœlicus hinc Heros arces, & læſa mucrone
    Fundamenta quatit, cunctaque ſternit humi.
Eruit ex imis Arctoam ſedibus Vrbem,
    Nectens victori laurea ſerta ſuo.
Hùc ita Pannonici devenit fama triumphi
    Huc, ubi Parthenopes inclita regna manent.
Parthenope Mater meritò tua templa ciere
    Ærifera gaudent, undique voce ſonos
Ænea feſtivum jaciunt benè guttura ſulphur;
    Oreque Mulciberi feſta metalla boant.
Attonitas læto ſtellas terrore ſalutant,
    Mille volant, ſparſæ tecta per alta faces
Gratulor ò quantum tibi Buda, Sicambridis aſtrum,
    Odriſio ſortem te rapuiſſe jugo
Divorum hoc munus: Gerardi dextra, catenas
    Rupit, de caro Paſtor ovile memor;
Sed tibi nunc deceat ſibi dignas reddere grates
    Convenit in laudes ora mouere ſuas,
Quare age feſtivi ſolemnia ſacra diei
    Nunc cane, quo primum Præſul in Vrbe ſtetit.

Hæc

Hæc modulare: Deum ſi nobis imperat œſtrum,
Non niſi de Eliadum pangere velle choro
Evenit: Surdis non fudi verba Favonis:
Audiit hæc Cœlum, noſtraque vota manent.
Haurio fœlices, quas edis ad æthera voces
Buda Vrbs: Ambroſios hos gerit aura ſonos.
Cum ſubit illius dulciſſima lucis imago,
Quæ micuit patrio ceù cynoſura polo:
Cum repeto tempus, quod tot mihi cœlica vexit,
Exultant tantis pectora noſtra bonis
Lucifer ortus erat memini: Tithonia conjux,
Jam matutinam vexerat axe facem.
Mirabar quæ mane novus daret omina queſtus!
Mirabar, volucrum voce vacare nemus!
Exuerat nitidos Titan ſplendore capillos,
Nec ſat nota mihi cauſa doloris erat:
Tum ſic Gerardum, mea Numina mittite Patrem
Ingeminat Stephanus Rex: ferit aſtra ſonus
Promiſſum mora nulla, mihi rogo reddite Divi,
Incola ſeptenni ſat fuit ille ſpecu.
Adfuit optatis Cœlum, virideſque volatus,
Hùc Dea deflexit ſpes bona: Præſul adeſt.
Protinus aurata Phœbum ſplendéſcere fronte
Cernimus, & melicos antra referre modos

Geſtit

Geſtit ad adventum, tellusſque, polusſque Hierarchæ;
Inſolito ridet fulta nitore dies
Expectate venis, clamant Juveneſque, Seneſque,
Labitur adque ſacros caſta puella pedes
Ictibus æriſonis; teſtatur gaudia templum,
Mille ſtrepunt feſtis cornua mixta tubis,
Ut ventum ad Dias Pario de marmore ſedes,
Major ubi ſuperi Numinis ara nitet:
Poplite poſt curvo fuſos Orientis odores
Hæc Stephanus ſancto plenus amore tulit.
O' decus Hadriacum, Venetorum maxima proles
Tandem optatus ades! noſtraque fana colis!
Aurea lux fulſit! jam fœdus inimus amantes,
Cœlite qua noſtrum pectora lege regas!
Tu ſacra ſidereo pro, Rege ſacella gubernas
Tu Dux, æthereæ, tu minor Vrſa viæ
Pro re Cœlicolum, pro majeſtate Tonantis
Defers ſceptra, nigro ſceptra timenda Jove;
Quippè animos nodis ſi torva coercet Erynnis
Nos patriis aſtris, conciliaſque polo,
Ergo age Paſtor amans,placitis rege juribus Vrbem,
Hunc ad Olympiacum perfer ovile gregem
Sic dicens: dictis plaudit matura ſenectus
Viuat Io, Pean, lecta juventa canit

Harmo-

Harmonicis reboat lætus concentibus aer;
Et repetit dulces turba canora vices.
Diviparæ reddunt, tanto pro munere grates,
Gerardi resonant nomina, Fama volat
Parte alia, Procerum magna comitante caterva,
Talia mellisflua voce, Senatus ait
O' qui Danubii celeri rate verritis undas,
Quà jacet Arctois semita nota vadis,
Vel qui Mænalias Budæ conscenditis arces,
Spumea frænantes ora fugacis equi:
Sistite velivolum cursum, cohibete volantes
Cornipedis gressus, aurea lora cadunt;
Nam majora fovet gremio portenta Sicambris,
Grandior astrigero cardine, stillat honos,
Cernite punicea rutilantem veste Dinastam,
Ut sacra commisso det rudimenta gregi
Illius auspiciis Eoo thure vaporant
Ardua depictis condita templa tholis.
Olli recta fides animo, divinaque fronti
Gratia, coccineo purpurat ore jubar
Vos Zephyri dulces, quos nos flagravimus igne
Dicite: Pannonios ut remearet agros?
Non ipso melior clavum tractare docendo!
Dura vel arbitrio flectere colla suo!

Quam benè nexa ſibi ſplendet dulcedine virtus!
    Lance pari fulget, tetricitate decor
Artibus imperium librat his, proponere noxæ
    Pœnam, virtuti præmia digna dare.
Haud minus oppreſſos ſolari, inopeſque levare:
    Omnibus is Judex, omnibus ipſe parens
Quid decus eloquii referam? vis ignea fando
    Plenaque gemmifero nectare, vena fluit!
Currit ut auriferis argenteus Hermus arenis,
    Finitimoſque ſuo gurgite ditat agros
Non ſecus è ſacro dimanat pectore torrens,
    Æthereaſque ſua Najade fundit opes;
Quod ſi divinæ reſerat ſecreta Minervæ
    Fervidus, & Zeli fulmen, ab ore vibrat:
Tunc fera luxuries arctis frænatur habenis,
    Diraque pacatas induit ira genas.
Non furit ingluvies, Bacchus perit, horrida Martis
    Arma cadunt, hydrops aufugit ardor opum.
Vana ſuperſtitio, patriis procul exulat oris,
    Victricique manu, phana prophana ruunt.
Dii tibi dent annos, pylius quos Neſtor obivit
    Vt petimus, ſerus cælica regna petas,
Qūis ſcit an aurifero Saturnia ſæcula cornu
    Pannoniis venient te moderante plagis?

His

His adſis, lævoque tones ò Juppiter axe:
Præſule pro tanto talia vota decent.
Dixerat, & vultum plebs omnis veſtiit unum
Lætitiæ, feſtus fulget ubique dies.
Gens ut ovat, reſeratque domos, vocitatq; per Vrbē;
Cernitur in toto purpura ſtrata foro
Turba canit, placidè riſu ſaliente per ora,
Pro Paſtore, pium grex anathèma vovet
Omnibus unus amor gaudendi, gloria par eſt,
Pannoniæ Matris, Pannoniæque nurus.
Armatæ feſtum peragunt de more phalanges
Ludicra militæ ſigna, faceſſit eques.
Gerardum, Gerardum, iterumq; itérumque reclamāt;
Et vox finitimis montibus icta redit.
Tum Rex fluviorum, tumidarum Rector aquarū
Danubius, medio protulit amne caput
Et ſalice implexam frontem, muſcoque capillos
Expolians, propero venit ad alta gradu.
Ter frenavit aquas, greſſus remoratus equorum,
Ter lambit Sacros, vitrea ſpuma pedes
Cæruleis totidem conceſſit lora quadrigis,
Purior ut ſolvat læta tributa mari.
Aſt Ego Buda, bonum ructans pro Præſule verbū
Ad patrios ſparſi talia vota Deos

Portitor ille Helles Aries; cui aurea toto
 Corpore fulgeſcunt vellera, verque gerit;
Hactenus intonſos auri ſervàvit amictus,
 Nec fuit obryzo qui viduaret eos.
Nunc Ego vos oro nentes fatalia Parcæ
 Stamina, non ipſo contemeranda Jove
Jam Jam: flaventem dorſi præcidite lanam,
 Et veſtra fulvas falce, ſecate jubas
Fatalem glomerate colum, de divite villo;
 Vt faciant plenos tegmina ſecta globos.
Nete precor noſtri longos Antiſtitis annos;
 Si fas, Nelæi luſtra novate ſenis.
Hei mihi trans Mauros abjerunt dicta Mulùchas
 Infecit noſtros Colchidis aura ſonos
Ille vetus ſerpens humani germinis hoſtis,
 Poſt obitum Regis, tetra venena vomit:
Vipeream populis animam, rabidumque furorem
 Infudit, centum texuit arte dolos.
Implicuit ſtygios imis præcordibus ignes;
 Moriſiis mentes eripuitque viris
Proh dolor! in Divum lapidoſa glande ruerunt!
 Transfixit caſtum concita turba latus!
Najades gemuere feram, prope flumina mortem
 Auxerunt lacrymis humida regna ſuis

Sed

Sed quid ego hæc memoro? miſceri gaudia fletu
    Dedecet, ac feſtum ſic violare diem.
Parco: ſed emeritas Charites tibi compote voto
    Pro patrocinii munere, ſemper agam
Finiit: hic ceſſis Vrbs Buda potentior armis,
    Plauſerunt dictis, terra, poluſque ſuis.
Interea feſto muteſcant plectra boatu
    Imbellis; Martis vincitur ære lyra.

ARGU-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ DIVI BERTHOLDI

BErtholdus, Carmeli & Galliæ æquè decus, fuit utriusque proles, quem alter Cœlo, altera terris peperit. Materno quasi cum lacte amorem beatissimæ Virginis hausit. Hinc suo cultui se dicare decrevit, & adveniente ætate cum divinarum litterarum amore ferveret, Parisiis Doctoratus laurea insignitus est. Urgebant tunc dura tempora, in quibus Christiana tuba, fideles invitabat, ad labara explicanda, ad arma capessenda, ad classes expediendas adversus Saracenos, ut cæleste depositum Dominicæ sepulturæ, è barbarorum ungibus eriperent, & loca illa sancta, divino cruore pretiosa ad Christianum

num redirent contubernium. Interfuit Bertholdus, huic fidelium armorum bellico apparatui, & cum Christianas copias à maximis angustiis opprimi conspiceret, votum emisit Deo exercituum, se religionem ingressurum, si divina miseratio suam aciem à tantis dignaretur arcere periculis. Re obtenta, Christianisque cohortibus ad meliorem frugem redactis, soluturus votum Altissimo, Carmeliticum Montem ascendit, in quo cum Deiparæ habitum postulasset, illo donatus est, Eremitarum omnium lætitia. Mirum est quanto ardore Evangelicam sit aggressus perfectionem! Quanto impetu ad religiosæ observantiæ rigorem evolarit! Non illum ut Tyronem agnoscebant veterani Cænobitæ, sed ut diù exercitum in Monastica palestra admirabantur. Præcipuè admirabili pœnitentia, omnes præire visus est. Oleribus si quidem, radicibusque victitans, unica, modicàque refectione toto die satur erat, quam etiam orationis exercitio, quandòque omittebat. Hac vitæ ratione, multos annos in Carmelo exegit, omnibus norma sanctitatis: Verum cum reliquos annos, in assidua contemplatione, & quiete sui spiritus transigere meditatur: divina Altissimi dispensatio, illum totius Ordinis

dinis

dinis Generalem præpoſitum voluit; Si quidem cum Aimericus, Antiochenus Patriarcha, & Bertholdi conſanguineus, miſſus in Hieroſolimam legatus à latere ſedis Apoſtolicæ, Carmelum aſcendiſſet, obſtupuiſſetque Carmelitanorum cęleſtem vivendi tenorem, eos maximis favoribus eſt proſequutus, & Divum Bertholdum, omnium aſſenſu electum, Priorem generalem nuncupavit. Hujus ponderiſarcinę, imparem ſe exiſtimans Sanctus, prius onus reſpuit, poſtmodum Fratrum lacrymis expugnatus, & maxime Spiritu ſancto afflante tergum ſuppoſuit. Factus Atlas Carmeli tenacius vitę regulari adhęſit, quam ſermone, & opere alios docebat, benè ſapiens, homines plus exemplò moveri quam verbis. Ardor beatiſſimę Virginis, quem ut dixi ferè à Genitricis ſuxit uberibus, adeò ſuo pectore ęſtuabat, ut piaculare exiſtimabat, aliquam horam labi, in qua illam piis, & affectuoſis ſalutationibus non adoraret humi proſtatus & prę amore, lacrymis madidus. Ejus facies ſępè ſępiùs Solis inſtar radiorum, coruſcare apparuit; quin tanto fulgore ſplendeſcere; ut aliquorum Religioſi in illum tamquam in Moyſem, pupillarum aciem figere non poſſent. Divino urgente Spiritu, ven-

tura

tura multa prædixit ; inter quæ genuina fuerunt illa, quæ de Terræ ſanctæ calamitatibus prophetico lumine vaticinatus eſt. Sed omnium me Judice famoſiſſima gratia fuit, quando in extaſim raptus, innumerorum Carmelitarum animas (quas Turcicus acinas, Saracenuſque gladius devorarat), vidit incredibili ſui cordis lætitia, ab Angelicis cohortibus ad triumphantem Hieruſalem aſportari. Tantis ditatus chariſmatum theſauris, jam longeva ſenectute decrepitus, immenſiſque refertus meritis, ſuo Creatori ſpiritum reddidit è Carmelo ad Olympum evolando. Hæc de Bertholdi vita; Verum noſtra Elegis hæc ſupponens, viſionem illam Fratrum Carmelitarum Martyrum, aſcendentium Cœlum, cum palma, purpureiſq; coronis, poetico oeſtro enunciat, recenſetque nomina, & varia martyriorum genera, quorum virtute, lapides illi Carmeli, carnificum politi malleo, ad Cœlorum faſtigia fuerunt collocati.

CARMEN XV.

PAnde fores Diuûm, Cœlos quæ pandis & aſtra
Uranie, ſuperas oro reclude vias

Tu mihi, nunc tanti, ſis læti carminis auctrix,
    Tu, quæ Pieria ſidera lege regis.
Cum dederis lutei conſcendere culminis axes,
    Aoniam dederis cum tetigiſſe chelyn:
En tibi bis geminum ſolvemus munus amoris,
    Dona feret grato pectore, bina Charis,
Auſpice te recolam, ſpectacula viſa theatro,
    Æterni ſolium fulgurat unde Jovis:
Tùm cùm Bertholdus, divino percitus oeſtro;
    Eliadum genios, vidit adire polum.
Illum jam pridem, Solimes pia cura premebat:
    Heù quantùm ad Solimes nomina, cordis amor!
Non fuit Æneadum tanti expugnare Siona,
    Nec magis à Tito bella novaſſe quater:
Vt ſibi cura fuit, Davìdis męnia Regis
    A' Saraceno, bis rapuiſſe jugo.
Ah quot ad ætheros emiſit vota penates!
    Qua prece non juvit ſollicitaſſe Deos?
Cœlicolis aliter viſum: ſub compede flevit
    Barbarico, tellus Numine digna Parens.
Tandem, venturi non Heros inſcius ævi,
    Flenda Paleſtinis nunciat eſſe mala.
Scilicet arcano præſenſit lumine, clades,
    Armaque continuis inficienda dólis;

Sed

Sed quia nulla dies, adeò madet humida nimbo,
Vt non aſſiduo Juppiter imbre cadat,
Nec Fortuna gravis, quidquam lacrimabile fecit,
Vt non ærumnis gaudia mixta fluant:
Ecce inter gemitus, inter ſuſpiria ſurgit,
Lætitæ mæſtas, quæ fugat Iris áquas.
Scilicet Empyreos aſcendit Spiritus orbes,
(Quem rapit ad ſuperas ectaſis alta rotas)
Viſus in aſtrifera veſtigia ponere ſede,
Hoſque per Aligerum verba, bibiſſe ſonos.
Deſine rorantes lacrymarum fundere fontes;
Galle, voluptatum flumina, corde trahe.
Cerne triumphales Carmeli germina Fratres,
Vt celeri remeent ſidera victa gradu!
Aſpice Cæſarium! florent ſua tempora ſertis
Purpureis! pingunt viva roſeta comas!
Non timuit fera tela, manu vibrata furenti
Præſidis intrepidús ſpernit ut ille minas!
Ingeminat: chalybem revoca, molire bipennem
Si mihi mille forent pectora, mille paro.
Adde novos ictus, plumatas adde ſagittas,
Quò pennas addes, aſtra petam citius.
Ille viden, longa juvenis transfixus ab haſta
Eſt Cerealis. Habet proxima ſorte loca

Aſſyriæ proles, Eoæ gloria gentis ,
    Sol ubi puniceos mane flagellat equos
Candida mens olli, nivei ſine crimine mores;
    Palma manus, ornant lilia pura caput.
Non ſic immixto lucens adamante pyropus,
    Alter, ab alterius lumine, lumen habet,
Vt duplici ridens, radiat ſua forma decore,
    Sanguineam credas lacte rubere nivem.
Quot tulit ante necem ſævo tormenta Tyranno?
    Ipſa pavet tantum pangĕre Muſa nefas!
Huic geminum tunſa lumen de fronte revulſum,
    Huic rapti dentes, dilaniata gena .
Auribus hic caruit, caruit linguàque, nec ullum,
    Vt priús, humano manſerat ore nitor;
Mox cecidere manus ambæ, quas fixerat ante
    Illaqueata ungues inter arundo ſuas.
Tandem præciſis non uno vulnere ſuris
    Transfodit tenerum, lancea lata latus.
Nunc ſua plus ſplendet, poſt vulnera paſſa juventus,
    Quæque magis rutilo plaga phlegonte micat.
Tertius ille (viden) ramis redimitus olivæ
    Eſt Samuel, Graii nobile germen Hali
Nuper Chriſtiadum cataphractos junxerat Argos,
    Suetus ad infidos arma ciere Duces;

Sed

Sed dum palantes acies profpexit Jefu,
Fervidus, ad profugos, talia verba dedit.
O' animæ egregiæ, gelidus pavor omnis abefto,
Quò fugitis? cæptum quòve tenetis iter?
Nulla premunt Superum vos Numina; Viles
(Proh pudor), Hemonii, vertere terga dabunt?
Quo ruitis? per vos oro, & per bella peracta,
Fidite ne pedibus, ne properate fugam.
Illa eft afpicitis, gladio rumpenda per hoftes
Semita, Cappadocum quà globus ille furit,
Illuc flectè gradum, verfoque relabere curfu.
Ah fpe fallaci gens mea, lude Syrum.
Macte animo; Audentes femper pia fata juvabunt,
Sivè fuos optent vivere, five mori.
Aut hic vincendum vobis, aut hic moriendum.
Maturate: per hanc itur ad aftra viam.
Quis non maluerit, Cœlum pro morte pacifci?
Æthere quàm bona fors vivere femper erit!
Et memores vos effe decet, tellure fub ifta,
Authorem vitæ, fuftinuiffe necem,
His animos dictis, virtutis ad urit amorem,
Et jam verfa phalanx, rurfus ad arma redit;
Sed dum avidos pugnæ, rigidis calcaribus urget,
E' rabido ftridens hofte fagitta volat:

Illa

Illa volat, medioque ſtetit clamantis in ore,
Et vitæ, & vocis, cuſpide clauſit iter
Purpuream vomit hic animam, cui ulcus apertum:
Militibus, pluſquam lingua diſerta fuit.
Aſpice temnentem diriſſima lora Sebaſten,
Mira fides! quantis hìc flagrat ira flagris!
Mille ſuos tortor nodavit funibus artus,
Ter totidem quatiit corpora verberibus:
Parciùs iratum contundit littora pontus,
Parciùs hybernam percutit imber humum,
Vt geminat crebris lictor trux, ictibus ictus,
Vt laniat ſtrictis ſaucia terga rubis.
Ille tamen duris dum ſubdit dorſa flagellis
Geſtit: & ad ferius penè laceſſit opus.
Eja age conclamat. Quid ceſſas? tunde lacertos:
Palmula cur nondum ſaucia? tunde femur.
Brachia ſulcentur, ceù terram ſulcat arator,
Ilia fidantúr, findit ut arva bidens
Sic vocitans; animas pulſantum incendit, & iras:
Hi magis, incumbunt jungere flagra flagris
Verbera verberibus, vires & viribus addunt,
Jam cadit in fluvios fuſus ubique cruor,
Vulnera miſcentur ſine margine, vulnus in unum,
Vna ex innumero vibice, plaga manet.

Ah

Ah ſcuticas, ah vincla miſer diſcerpe: quid audes?
Hæc illi majus dat laniena decus.
Obtigit: exanimi de corpore, ſanguinis oſtra
Aſtra coronatis inſervere comis.
Quis procul ille ſenex lacera cum veſte Sacerdos?
Noſco ſacros crines, canaque mente ſcio.
Eſt Petrus is, Libani venerabilis accola Montis,
Plurima quò circum ſurgit odora cedrus;
Sed non ille, ſuo nutrit tot vertice flores,
Quot meruit capiti florea ſerta Petrus:
Structa ſuper ſolidam manſit ſua gloria petram,
Nominis ut fauſtum manſit haruſpicium:
Petriſoni ſiquidem de terræ glandibus imbres,
Ad ſuperas illum ui rapuere domos,
Non ſic Armenii laniant armenta Leones,
Vt feriit ſanctum perdita turma ſenem:
Circum oculos errant, errant & tempora circum,
Vibrata immani ſaxea tela manu.
Cervicem illidunt; ſed non minus ilia quaſſat
A' tergo crepitans dura procella ſuo
Vocem animumq; citus rapit impetus: Æthera tranat
Spiritus; at corpus contegit icta ſilex.
Nil lapidum ſeges illa fuit, ni pyramis alta
Quà ſuperum genius promptior iſſet iter.

Fas

Fas erat, ætherea ſic quadraretur in Vrbe,
 Carnificum ſaxis, tàm bene tunſa petra
Vis, & concordes animas, maneſque gemellos
 Viſere, fraterna nunc quoque cæde pares?
Fœlices queis una dies tulit, abſtulit una
 Vivere! quos etiam fax cremat una duos!
Didimus & Juſtus ſunt hi: dulciſſimus error
 Omnibus, ut Cœlo Tyndaridæ juvenes.
Ambobus genus unum mortis, ſors fuit æqua:
 Scilicet accenſo claudere fata rogo.
Emicuit fidei geminorum lux, mage flamma,
 Quæ dedit urendæ, pabula bina pyræ.
Non ſic ardentes Virgo Pellæa, favillas,
 Impavido ſubiit (dentibus orba) gradu;
Vt læti petiere faces ſimul, alter, & alter:
 Cuique amor, in medios præcipitare focos.
Tædam inter, piceoſq; globos, non luctus, & horror
 Cernitur: attonito defuit igne timor;
Immò ſidereis figentes lumina flammis
 Æterno laudes concinuere Jovi:
Donec inexuſtos peſtis conſumeret artus,
 Et fierent unus, corpora dupla cinis
Qualiter halanti conſcendit ad æthera fumo
 Tradita Vulcani thurea maſſa gulæ;

Sic geminata, Deo dulcem dedit hoſtia odorem;
Vt ſaliit ſuperos ignibus uſta lares
An tacita ternos Heroas voce relinquam,
Queis dat olorinas curva ſenecta comas?
En Paulus, Simeon, & (verè nomine) Fęlix
Tres (animo juvenes) occubuere ſenes.
Illos longa ſitis, & ſæva ſubegit egeſtas,
Sed rapuit vitæ munia, paſſa fames
Proh ſcelus! & ferro, laqueoque & parcere flammæ;
Ut mora ſit mortis, plus truculenta nece
Bis quater Eoam Titan luſtraverat aulam,
Occiduo totidem laverat amne rotas;
Semper & expertes ſomni, potuſque, cibique
Funere pejores, oppétiere modos;
Adde quod occluſi tenebris, ſub carcere cæco
Illis ſandapilæ, lectus, & ædis erant.
Uſquè adeò damnis fracti: quod fornice demum
Decrepitas vitæ deſuerere moras;
Sed nunc quiſque ſuo redivivus ab aggere Phænix;
Cernis ut æternum veſtiat ore jubar!
O' fortunatos! ò terque, quaterque beatos
Adamidas! noſtis ſi bona veſtra ſemel!
Quam proſit miſeram carnis liquiſſe lacernam;
Et levis ætheros exuperare tholos!

Cerne triumphalem maris inter glauca cohortem,
Quam diphabi tyrius muricis ambit honor
Illa eſt, æquoreæ pubes damnata procellæ,
Fiſa fluentiſono victima ſacra freto.
Effera mens hominum, ſcopulis & durior undis!
Ah quantum ad diras ingenioſa neces!
Quis credat? laceræ gens en committitur alno!
En datur inſano ludicra præda Noto!
Quam male compactum robur! ſine remige lembus;
Texitur haud coſtis quaſſa liburna cavis!
Clauvs abeſt! lenes non carbaſus evocat auras!
Diſſecta nullus puppe Magiſter adeſt!
Jactatur generoſa cohors, huc fluctibus, illuc,
Orba gubernaclo flamen ut ante cinis
Jam, jam ſecretæ, pontus ſubit oſtia navis,
Jam nova furtivum rima recludit iter.
Tres errant pelago, furva caligine noctes,
Tres errant (clara ſed ſine luce) dies
Poſtera lux Phæbi, primos cum duceret ortus
En levis Egęis prora laborat aquis
Solvitur hæc demum, ſpumas reſeratque profundi
Dives Carmeli trabs abiegna viris.
Naufraga fors illis; refluens ubi Boſphorus arctis
Faucibus, Jonios Phorcidis arcet equos

Mol-

Urna fuit, liquidum duro pro marmore, marmor
    Illis, queis medio gurgite vita mori eſt.
Flens reor in gremio, Neptunus condidit artus,
    Obtulit & dulces Tethys amara ſinus.
Teſtis tú glauci gens cærula Numinis: & tu
    Nereis æquoreis fletibus aucta ſalum.
Sic malum rexit, divini flamen Amoris,
    Vexit ut, ad Cœlum trabs pagaſæa Duces;
Sed ſileat nunc Fama viros, quos extulit Argo;
    Nam velut, hæc res eſt facta, ita ficta alia eſt.
Hæc quæ turba venit, turbam ſupereminet omnem,
    Eſt de cognato ſanguine, Galla phalanx
Candidior nivibus, tyrioque rubentior oſtro,
    Dextra gerit palmam, læva geritque crucem.
En qui Phæbeos ſuperant fulgore jugales:
    Lothophagi nuper præda furoris erant!
Aſpice victricem diverſo funere gentem,
    Omnibus ut variis mortibus, æquus honor!
Per medium huic abiit cuſpis feriata: cruores
    Ebibit irriguos, fluminis inſtar humus,
Illi per coſtas eſt belliger enſis adactus,
    Hæſerunt lateri plurima tela ſuo.
Deſiit haud iſti dentatæ lamina Serræ,
    Corpus quæ partes diffidit in geminas

Huic stimuli admoti, cui ferri pecten aduncum,
Efficit vacuas sanguinis esse fibras;
Pars autem, scythicæ denudans colla macheræ;
Cervice abscissa, truncus inhæsit humo:
Qualis falcifero seges interfecta colono
Æstivo jacuit, massa resecta solo.
Pars, picis ardentis, candenti mersa lebetho,
Ascendit superos, victima grata fores
Pars, olei liquentis, & unguine perlita mellis,
Vivere Solares desiit ad radios;
Major at alitibus Cœli data portio: brutis
Telluris: Nerei squàmiféroque gregi.
Corpora viva (nefas) avido sunt esã leone:
Mortua, murena, vulture, vulpe, cane
Quis numeret laqueo strictas super arbore fauces?
Quis pede suspensum corpus ad ima notet?
Non nullis secto putruerunt viscera ventre,
Creverunt aliis, membra soluta rotis.
Non semel innocuis est tracta satellite pellis;
Ut solet occisam, glubere Pastor ovem.
Sæpius horrendum visu, quater una triremis,
Discerpti tenuit pendula frusta viri:
Quando pedes, super antennis, ulnæque revinctæ,
Remigis ad motum dissiliere vagum.

Et

Et quæ prætereà ſicco non vidit ocello
    Sævities eadem, nec rigor ipſe tubit.
Salvete ò Superûm genus, ò Galli Ætheris aſtra,
    Sanguine Nazaream teſtificata fidem.
Vobis purpureis redimiri tempora ſertis
    Fas fuit, & meritum ſic rapuiſſe polum,
Et nunc una quies cunctis; cunctis labor unus
    Si fuit: Æternúm, gloría, vita manet
Tu Bertholde, decus, faſtumque tuere tuorum,
    Et grato Charites ore, repende Diis.
Non equidem, tali dedignabatur honore
    Carmeli vertex, qui ſecat aſtra jugo.
Ergo ne tumido ſtillet de lumine rivus
    Amplius: haud meſtis ſit tibi gutta genis.
Poſthac præcinctus Peneide fronde capillos
    Carmeli Vates, omnia læta cane.
Aliger hoc dixit, potius ſeù dicere viſum
    Bertholdo; feſtos quà ciet ore ſonos
Exulet, ignotas luctus, mærorque per oras,
    Triſtitias refugum per mare ventus agat.
Nunc mihi deveniant hilari nova gaudia plauſu
    Mens meditetur Jo, vox moduletur Jo.
Dixit, & in tenues aſpectum labitur auras
    Succeſſor lacrymæ, riſus Joque fuit.

Sic

Sic benè lucidior ſurgit poſt nubila Phæbus:
Poſt Hyadas Cœlo clarior Urſa micat.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. BROCARDI

Hierosolimis ſortitus eſt incunabula Divus Brocardus, in quibus rudimenta fidei Chriſtianæ hauſit, ſeque ad omnium virtutum ſemitam currendam adoleſcentem præclarum exhibuit. Non dum prima lanugo pinxerat genas: cum Deiparæ dè Monte Carmelo amplexus eſt inſtitutum, in quo adeò profecit, ut ſupra cæteros fulgeret

non

non secus ac splendore Sol cæteros Planetas exuperat. Ejus singularis sanctimoniæ, & raræ prudentiæ conscius Albertus, Patriarcha Hierosolimitanus, Brocardum pro componendis induciis, & jungendo fędere ad Saladinum, Syriæ, & Ægipti Regem misit. Apud regalem illius Dynastæ aulam, omnia ut concupiverat est adeptus: Erat enim Vir eloquentissimus, & usq; ad eò sagacis ingenii, ut mellifluo tractu sibi adhærentem lucraretur, & cor illius cum quo conversabatur, quasi nectareis catenis vinciret. Soldani Proregem, contectum lepra per totum corpus, & ambabus manibus laborantem, ob nervorum attractionem, sanitati restituit. In hoc miraculo, se patefecit veracem filium, nostrorum Parentum Eliæ, & Elisei: Siquidem infirmum, ad Jordanis flumen perduxit, & illius aquæ lotione mundavit. Insuper cum corpore animam tersit; baptizavit enim illum, unicoque lavacro duplex contagium, membrorum scilicet, & spiritus fugavit. Candidatum hunc, mox in sacrum Carmeli Montem attulit, qui in Ordinem nostrum adoptatus, & Sanctissimè perseverans usque ad vitæ terminum, ad Christum qui mons est emigravit. Alibi

bi vir ſanctus Brocardus, miraculorum gratia excelluit, inter quæ illud celeberrimum Fama promulgavit, quando mortuum Adoleſcentulum ſuſcitavit, & ad religionis habitum induendum promovit. His plurimiſque decoratus meritis, omnium aſſenſu, præpoſitus Generalis eſt electus, ſecundus in ordine poſt S. Bertholdum, & ipſius ſanctitate, & doctrinæ efficacia, multum Ordo Carmeliticus hauſit incrementi. Ab Alberto Patriarcha Hieroſolimitano, popoſcit regulam, quam cęleſti pręd
itam ſpiritu miſit Antiſtes, & in qua, licet laconicè, eſt tamen omnium virtutum aggerata perfectio. Illam quam Præſul obſervandam propoſuit, unanimiter Carmelitæ Fratres amplexi fuerunt, eſtque identidem ea, cui nos Carmelitæ excalceati, abſque ulla mitigatione obtemperantes, ad unguem veneramur. In præſenti Carmine, paraphraſticè licet more poetico regula noſtra enunciatur, eſtque eadem epiſtola quam Albertus Patriarcha Hieroſolimitanus, S. Brocardo miſit. Regula noſtra ſequens eſt.

RE-

REGULA.

ALbertus Dei gratia Jerosolimitanæ Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis filiis Brocardo, & cęteris Fratribus Eremitis, qui sub ejus obedientia, juxtà fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino salutem, & Spiritus sancti benedictionem. Multifariè, multisque modis, Sancti Patres instituerunt, qualiter quisque in quocumque ordine fuerit, vel quemcumque modum religiosæ vitæ elegerit; in obsequio Jesu Christi vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & conscientia bona deservire. Verum quia requiritis à nobis, ut juxtà propositum vestrum tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in posterum debeatis.

DE PRIORE HABENDO, ET TRIBVS SIBI PROMITTENDIS.

Illud in primis statuimus, ut unum ex vobis habeatis Priorem, qui ex unanimi omniumque assensu, vel majoris, & sanioris partis ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promissam studeat operis veritate servare, cum castitate, & abdicatione proprietatis.

DE RECEPTIONE LOCORVM.

Loca autem habere poteritis in Eremis, vel ubi donata vobis fuerint ad vestræ Religionis observantiam, apta, & commoda, secundum quod Priori, & Fratribus videbitur expedire.

DE CELLIS FRATRVM.

Præterea juxtà situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum, singulas habeant cellulas separatas; sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum, vel sanioris partis eædem cellulæ cuique fuerint assignatæ.

DE COMMVNI REFECTIONE.

Ità tamen, quod in communi refectorio, ea quæ vobis erogata fuerint, communiter aliquam lectionem sacræ scripturæ audiendo, ubi commodè poterit observari sumatis. Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris, qui pro tempore fuerit, deputatum sibi mutare locum, vel cum alio permutare. Cellula Prioris sit juxtà introitum loci, ut venientibus ad eumdem locum, primus occurrat, & de arbitrio, & dispo-

dispositione ipsius postmodum, quæ agenda sunt cuncta procedant. Maneant singuli in cellulis suis, vel juxtà eas die, ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationbus vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

DE HORIS CANONICIS.

Hi qui horas canonicas, cum Clericis dicere norunt, eas dicant secundum constitutionem Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ approbatam consuetudinem. Qui eas non noverint, viginti quinque vicibus, Pater noster, dicant in nocturnis vigiliis, exceptis Dominicis, & solemnibus diebus, in quorum vigiliis, prædictum numerum statuimus duplicari, ut dicatur Pater noster, vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque horis septies similiter eadem dicatur oratio sigillatim, præter officia vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

DE NON HABENDO PROPRIVM.

Nullus Fratrum, sibi aliquid proprium esse dicat; sed sint vobis omia communia, & di-

ſtribuatur unicuique per manum Prioris, vel per Fratrem, ab eodem, ad idem officium deputatum, prout cuique opus erit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum.

QVOD LICET HABERE IN COMMVNI.

Aſinos, autem, ſive mulos, prout veſtra expoſtularit neceſſitas, vobis habere liceat, & aliquot animalium, ſivè volatilium ad nutrimentum.

DE ORATORIO, ET CVLTV DIVINO.

Oratorium prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, ubi mane per ſingulos dies, ad audienda Miſſarum ſolemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poteſt.

DE CAPITVLO, ET CORRECTIONE FRATRVM.

Dominicis quoque diebus vel aliis, ubi opus fuerit de cuſtodia ordinis, & de animarum ſalute tractetis: ubi etiam exceſſus, & culpæ

Fra-

Fratrum, si quæ in aliquo deprehensæ fuerint, charitate media corrigantur.

DE JEJUNIO FRATRUM.

Jejunium singulis diebus, exceptis Dominicis, observetis à festo Exaltationis Sanctæ Crucis, usque ad diem Dominicæ Resurrectionis; nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia justa causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

DE ABSTINENTIA CARNIUM.

Ab esu carnium abstineatis, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur. Et quia vos oportet frequentius mendicare itinerantes, ne sitis hospitibus onerosi, extra domos vestras sumere poteritis pulmenta cocta cum carnibus: sed & carnibus suprà mare vesci licebit.

EXHORTATIONES.

Quia vero tentatio est vita hominis super terram, & qui piè volunt vivere in Christo persecutionem patiuntur; Adversarius quoque vester diabolus, tamquam leo rugiens circuit

quæ-

quærens quem devoret, omni sollicitudine studeatis indui armatura Dei, ut possitis stare adversus insidias inimici. Accingendi sunt lumbi vestri cingulo castitatis, muniendum est pectus cogitationibus sanctis: scriptum est enim, cogitatio sancta servabit te. Induenda est lorica justitiæ, ut Dominum Deum vestrum, ex toto corde vestro, & ex tota anima vestra, & tota virtute diligatis, & proximum vestrum tamquam vos ipsos. Sumendum est in omnibus scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: sine fide enim impossibile est placere Deo. Galea quoque salutis capiti imponenda est, ut de solo Salvatore speretis salutem, qui salvum facit populum suum à peccatis eorum. Gladius autem spiritus, quod est verbum Dei abundanter habitet in ore, & cordibus vestris: & quæcumque vobis agenda sunt, in verbo Domini fiant. Faciendum est vobis aliquid operis, ut semper Diabolus inveniat vos occupatos, ne ex ociositate vestra, aliquem intrandi aditum ad animas vestras valeat invenire. Habetis in hoc beati Pauli Apostoli, magisterium pariter, & exemplum; in cujus ore Christus loquebatur,

qui

qui positus est à Deo prædicator, & Doctor Gentium, in fide, & veritate, quem si secuti fueritis, non poteritis oberrare. In labore inquit, & fatigatione fuimus inter vos, nocte, & die operantes, ne quem vestrum gravaremus: non quasi nos, non haberemus potestatem; sed ut nos met ipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam cum essemus apud vos, hoc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, non manducet. Audivimus enim inter Vos quosdam ambulantes inquietè, nihil operantes. His autem, qui hujusmodi sunt denunciamus, & obsecramus in Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes panem suum manducent. Hæc via, sancta, & bona ambutate in ea.

DE SILENTIO.

Commendat autem Apostolus silentium, cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta testatur. Cultus Justitiæ silentium est. Et rursus in silentio, & spe erit fortitudo vestra. Ideòque statuimus, ut dicto Completorio silentium teneatis usque ad primam dictam sequentis diei. Alio verò tempore licet silentii

non

non habeatur observantia tanta, diligentùs tamen à multiloquio caveatur. Quoniam sicut scriptum est, & non minus experientia docet; In multiloquio peccatum non deerit. Et qui inconsideratus est ad loquendum sentiet mala. Item qui multis utitur verbis, lędit animam suã. Et Dominus dicit in Evangelio. De omni verbo otioso, quod loquuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die judicii. Faciat ergo unusquisque stateram verbis suis, & frę̨nos rectos ori suo (ne forte labatur, & cadat in lingua sua, & insanabilis sit casus ejus usque ad mortem) custodiens cum Propheta vias suas, ut non delinquat in lingua sua, & silentium (in quo cultus justitiæ est) diligenter, & cautè studeat observare.

EXHORTATIO PRIORIS AD HVMILITATEM.

Tù autem Frater Brocarde, & quicumque post te institutus fuerit Prior, illud semper habeatis in mente, & observetis in opere, quod Dominus ait in Evangelio: Quicumque voluerit inter vos major fieri erit minister vester, & quicumque voluerit inter vos primus esse, erit vester servus.

Exhor-

EXHORTATIO FRATRVM, VT PRIOREM SVVM HONORENT.

Vos quoque cęteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter, Christum potius cogitantes, quam ipsum, qui posuit ipsum super capita vestra, & Ecclesiarum præpositis ait: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, ut non veniatis in judicium de contemptu, sed de obedientia, mereamini vitæ æternæ mercedem. Hæc breviter scripsimus vobis, conversationis vestræ formulam statuentes, secundum quas vivere debeatis. Si quis autem super erogaverit ipse Dominus cum redierit, reddet ei. Utatur tamen discretione, quæ virtutum est moderatrix.

CARMEN XVI.

Hanc Ego, de Solimis Albertus mitto salutem,
Semideisque viris, semivirisque Diis.
Vos cognata tenent Carmeli culmina Cœlo,
Et juvat Eliæ vivere propter aquas.
Fęlices queis nulla ciet Fortuna tumultus,
Quos solos, toto præterit orbe dolus.

Ah, si sors sineret viridantia visere Tempe;
Quam mallem ad caros ipse redire lares:
Injicerem vestro pendentia brachia collo,
Amplexus peterem nate Brocarde tuos
Fata vetant: Duro pastoria compede cura,
A fiso prohibet longior esse grege:
Eloquii supplere tamen scit epistola munus,
Dum mittens gratas itque, reditque vices:
Nuper vivendi legum mandata rogasti,
Quæ tua posteritas intemeranda colat.
Quid loquar? Hæc olim plures docuere Magistri,
Qui nunc æthereo Sol velut axe micant.
Condiderit quot jura patet, Basilius in Argis,
Jura quot Hipponis regna per afra Pater;
At quia non illa cupitis modò degere norma
Alter, & est vestra mente repostus amor:
Hunc capite æterna victuri lege tenorem,
Hæ non delendo sint adamante notæ.
Sit primùm vobis Prior unicus, alter ut Atlas
Carmeli: hic animos qui regat unus erit.
Dedidicit géminos Navarchos una liburna,
Solius imperii non capit aula duos;
Huic voti compos de cętu pareat omnis,
Omnis ad obsequii munera primus eat

Neq-

Nec ſit ad Antipodas, qui deneget ire pedeſter,
Verrere vel Thules, ſi volet ille, ſalum
Quandoquidẽ, non rere hominem vox inſonet illa;
Nazareum potius vox ſonet illa Deum.
At locus arcanas ſit conſitus inter eremos,
Aptior ad veſtri ſacra miniſterii.
Quid melius, potuiſſe piis conſumere ſilvis
Æuum; quà nullo ſit via trita gradu?
Ille ter, ille quater fęlix, qui criminis expers,
Longius innocuas nectit ab Urbe moras:
Vernat ubi tellus, ubi Dædala prata vireſcunt,
Lucida monſtrat ubi purior ora polus.
Exurgant modicæ tectorum pondere cellæ,
Una ſit, in parvo, parva feneſtra lare.
Inſideat quiſquis, ſola quaſi paſſer in æde,
Ex illo, proles non niſi cantus erit.
Scilicet in Domini tabulis, noctúque, diúque
Evigilet, ſuperas & meditetur opes;
Has repetet currum rutilo, ſeù promat ab Ortu
Titan, ſeù currum Tethyos abdat aquis.
Vt ſolet exiguis apis aurea condita cellis
Aerium dulcis fingere mellis opus:
Vos ità ſiderei concluſi fornicis alveo,
Cœleſtes Domino mellificate favos.

Prandia ſed parcis adſint communia menſis,
Ad menſas comites, vos decet eſſe ſimul;
Omnia quæ poterit largiri fercula pietas:
Semper ab æthera credite fuſa manu.
Quis legat intereà, volvens monimenta Parentũ,
Deque ſuo gratus profluat ore ſonus.
Audiat hos avidus ſacras conviva papiros,
Et bibula ſuaves hauriat aure cados.
Ah procul ut ſolùm recreetur corpus edendo;
Ceù, fera nil præter quærere nata cibos;
At quorum ratio, mens eſt dictamine dives:
Humanam pellant pabula bina famem.
Veſtibulum ante ipſum, princeps ſit cella Prioris,
Promptior, ut feſſis obviet hoſpitibus,
Deque ſuo ſemper procedant omnia nutu;
Dum primo cuſtos limine, cuncta videt.
Ædibus in mediis ſurgat venerabile templum,
Arcanos aditus, ambiat ara triplex.
Si non alba Paros tecto, guttata Cariſtos
Pariete, neve Chios, ſit pretioſa ſolo:
Atria non auro radient, viridique ſmaragdo;
Nec ferat excelſos recta columna tholos,
Sit ceruſſato ſaltem ſua forma nitore,
Candidior nivibus candor ubique micet:

Chloris,

Chloris, odoriferis locupletet floribus aras,
Purpuret æterno vere, ſacrata domus.
Sæpius hic nemoris cultor, majoribus orſis
Oret, & aſſiduas fundat ad aſtra preces.
Hic locus, hæc ſedes, erit hoc altare roganti
Propitium, ſurda ne foret aure Sator;
Cumque pruinoſos conſpergens Lucifer orbes,
Mygdonio veniet lucidus axe dies:
Ad pia conveniet lætus ſolemnia cętus,
Interſitque ſacris, ſupplice turba genu.
Æthereas epulas, quis non ut adoret anhelet?
Quis neget ad ſanctos corda litare focos?
Si qnis adhuc tepidus Dio deferbuit igne
Ardeat hic: Ætnæ montis ut ardet apex.
Hic Deus albiferæ Cereris veſtitur amictu
Hic ſimulat Bromii, quem parit vua ſcyphum.
Palmitis hic cyprii botrus, dicetur ariſta
Chriſtus, Virginea, quæ micat axe manu
Olim Bethlæas paleas, non horruit infans
Hic nunc frumenti mergite, vinctus ovat!
Sique Chana ſcatuit Læneus ſanguis, ab urna
Fluminis; hic Verbi fit cruor, ecce merum!
Fęlices oculos, queis hæc ſpectacla videnda
Contigerit, nullo præteriiſſe die

Inſu-

Insuper, in vobis rerum penuria regnet:
Pauperies potis est vincere sola polum.
Quid sunt divitiæ nisi lurida mortis abyssus?
Æstuat hæc semper, Dytis in igne sitis.
Non frustra, est imis auri domus, abdita terris:
Fœdus & æternum cum Styge limen habet;
At contrà Superis victrix dominatur egestas
Arcibus: estque piis sarcina cara viris
Ergo quisquis erit: nullo sit dives in auro,
Non aliquid proprii somniet esse sibi.
Tantum quadrupedes, onerumque levamen asellos
Seù clitellares, fas sit habere nothos
Nec non glociferas, animalque volatile quodvis,
Aptum nutrices, progenerare dapes.
Nunc juvat Isaciæ testudinis ire sub umbra,
Quam tetigit Vates pollice Jessiades.
Davidicos numeros quis non canat ore libenter?
Personuisse sacrum deneget ullus ebur?
Psallere qui norit, psallentis Carmina Regis
Psallat, ut antiqui perdocuere Patres:
Scilicet hinc, illinc, numerosa voce vicissim
Concentus geminet, quos dedit ille Deo;
Non secus, aligeræ legio super astra cohortis,
In laudes superi carmina pangit Heri,

Qui

Qui laicus, nullos decachordi norit amores:
Orantem Domini fundet ab ore ſonum:
Quippe,(Pater)vicibus moduletur quinque viginti,
Excubias noctu pervigil ante ſacras;
Si tamen Æthereo veniet lux ſacra Monarchæ,
Aut mage ſolemnes, Sol vehet axe dies:
Sancimus geminare preces: ſic fęnore duplo
Quinquagena ſonet vox iterata,(Pater);
Aſt ubi lux primos Auroræ panderit Ortus:
Septenos recitet, lucis ad orſa (Pater)
Temporibus reliquis, venientibus ilicet horis
Is ſeptemgeminas, cantet ut ante notas;
Excipe ſi Clero laus veſpertina canatur;
Quindecies ſolitas nam tonet inde preces;
Sed jam longa vocant parco jejunia victu,
Texere Tartareo jura pavenda foro.
Adſis ò Metanęa ſacris plauſura Camenis
Sancta velis dextræ, dextra favere meæ.
Sobria vos eritis noſtris opsónia chartis
Lauta fames, menſis, pinguis orexis erit
Per vos emeruit Superûm conſortia Moſes,
Numinis & ſcriptum pollice novit opus?
Per vos iunumerum proſtravit Juditha campum
Dum Ducis Aſſyrii meſſuit enſe caput,

Nec

Nec nocuit ternis Babilonicus ignis ephebis;
Sed ſtupuit ſanctum fax venerata melos.
Per vos Getuli Daniel ſerat ora leonis,
Fortior eſt Sampſon, pulchior Eſther ovat;
Dumque quaterdena rejecit pabula luce,
Thesbites, olim pane refectus avis:
Ignifero curru, flamma ſtimulante jugales,
Aerios campos tranſiliiſſe meret
Ipſe triumphatam, Procion velut, advolat Æthram,
Altaque Carmeli cúlmina linquit equus
Quid moror? Exemplo Patris ſit ſobria proles
Sit par Eliæ, cum genitore genus.
Ergo nocturnis indicere prælia menſis
Laus erit, & vetitis abſtinuiſſe cibis.
Ordiri deceat, jejunia, tempore quo Crux
Exaltata, ſuper cęlica regna micat
Lucifer iſte, Crucis referens ſolemnia, vobis
Sit ſacer, & ſeptus lumine ſemper eat.
Durent hæc, Domini ſurgentis ad uſq; trumphum:
Quando polus cantat, cantat joque ſolum
Si Deus obſtructi poſtes diſſoluit Olimpi:
Jejunos etiam, fas ſolviſſe dies.
At numquam veſci placeat carnalibus eſcis.
Ah procul à viva mortua carne caro.

De

De grege squammigero, chrisendeta dāda parentur,
Vel de flumineis, quas alit unda feris;
Eripitur vobis ovium non lacteus humor,
Nec quæ cecropio nectare, mella madent:
Sed si cæruleas peragrantes Tethyos aulas,
Per mare velivolum, sollicitetis iter:
Infirmæ vel erunt vires, hebetataque membra;
Tum dabit ex assa carne, popina dapés.
Vos quoque custodes ovium decet esse salutis,
Ut virides semper germinet ordo comas.
Jam non pœniteat noxas damnare nocentum,
Aut culpæ pœnis increpuisse reos;
Attamen hoc medio semper nectatur amore;
Ænea nàm vincit pectora blandus amor.
Non Ego vos muta celebranda silentia lingua
Prætercam; taciti cantor at oris ero;
Sed si ferrea vox, adamantina pectora, centum
Guttura sint, centum prompta referre sonos:
Pandere sufficiam clausi præconia labri;
Hæc potis est solus pandere, Dius Amor.
Ille basis fidei, triplicem conscensus Olympum,
Qui meruit Dii flaminis esse tuba:
Laudibus ah quantis arcana silentia tollit!
Ah quoties genitis inserit illa suis!

Sivè Corinthiacis ſcribat, ſcribatue Quirinis,
Semper (ut æthereus præco) tacere docet.
Ergò Carmeli pubes, cape jura ſilendi,
Quæ mox Zelotypo firmet amore rigor:
Phæbus in occiduas ubi ſit proclivior undas,
Completaſque ſonet Davidis hora fides
Conticuiſſe volo, donec dilucula ſurgant,
Quæ moneant Primæ jam reſonaſſe modum.
Cœtera non extent obnoxia tempora, vinclis
Arctæ tàm legis, quæ ſiluiſſe jubet;
Attamèn à nimia procùl ò procul eſte loquela;
Semper enim noxas garrula lingua ſpuit.
Reſtat ut hortando, certo vos robore vallem;
Ne fragili dubias puppe ſecetis aquas.
Quis neſcit quantùm noſtris contrarius orſis
Sit ſerpens Erebi, Tartarus ille Draco?
Ah quot imaginibus, mortalia pectora ludit!
Quæ non inferna lampade corda cremat?
Qualiter impaſtus lybicas leo territat oras:
Rugitus quando fundit ab ore truces:
Mox nemus omne terit, pagos & circuit urbes,
Inveniat forſan, quem voret atra fames:
Non aliter ſtygiis coluber maleſuadus Averni,
It redit, humanum prendat ut ungue bolum,

Hunc

Hunc contra, niveis lumbos præcingite nodis,
Ne jaculét flammæ ſemina, vincta Venus
Juſtitiæ lorica, fabris conflata ſupernis
Cælibis aſſervet pectoris illa, nives.
Abdite ſub galeæ caput avolitantibus alis.
Hæc erit adverſo dextera Marte ſalus
Cudoni validum fidei ſuperaddite ſcutum;
Nam ſine nemo fide quit placuiſſe Deo;
Ille ſed & gladius, quem celſi Spiritus axis
Sæpè dat è ſupera deſiliiſſe plaga
Vberiùs veſtri conſidat cordis in arce,
Æternùm placitas conſtruat ore domos;
Qui ſic armatus, ſtygio ſe prodet Athletæ:
Ridebit ſtultæ, Tartara tela manus.
Eſt aliquid, vario quoque deſudare labori
Nunc fodiant ulnæ, nunc vehat armus onus.
Otia ni perimas cecidiſſe Cupidinis arcum
Aſpicies numquam, vel periiſſe facem.
Denique ceù Dio te quiſque honore Brocarde
Tollit, & humanum non putat imperium;
Imum te contra reputes magis eſſe miniſtrum,
Qui ſic ſe ſternit, celſior aſtra ſalit.
Scripſimus hæc breviter; ſed ſi ſuperaggeret Heros:
Huic; rediens Dominus, prœmia digna feret,

Carminis hinc portus: jam cesset epistola. Phebe
Musa valete: iterum, care Brocarde vale.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. CYRILLI.

PHilippo, & Othone imperii clauum regentibus, emicuit præstantissimus Carmeli flos Cyrillus, Constantinopolitanus, duodenum circa Domini seculum. Hic Samuelis instar, & Baptistæ, à teneris unguiculis se Deo devovit, & postmodum Clericali militiæ adscribi voluit. Sacerdos effectus, in omni virtutum genere mirabiliter profecit, nec non in omni doctrinæ lyceo præstan-

ſtantiſſimum Cathedraticum ſe exhibuit . Erat in docendo uberrimus, in ſcribendo elegantiſſimus, in diſputando acerrimus, in evangelizando fervidiſſimus . Ardebat adeò charitate, ut veluti aquila pupillas divino Soli inceſſanter figeret, & ut pelicanus pro proximorum ſalute corpus ſuum morti, vulneribuſq; recludere exultaret . Intellexerat, Iconii Sultanum, Chriſtianæ religionis tabulas legere velle, illuc evolavit, ſacroſque codices ſecum duxit, tantàque eloquentiæ vi, Sultanum eſt aggreſſus, ut brevi (Spiritus ſancti gratia aſpirante) de eo victoriam reportarit, moxque infidelem, fidelem reddiderit illum, baptiſmatis lavacro regenerando . Conſtantinopolim reverſus inter ipſum, & Patriarcham, orta eſt diſſenſio, circa ſpirationem Spiritus ſancti . Annuebat Cyrillus, cum Catholicorum Corypheorum torrente, Spiritum ſanctum procedere à Patre, & Filio, ille autem à ſolo Patre. Quamobrem, ut à græca fide, Danaiſque erroribus procul eſſet, Deiparæ monitu, Syriam verſus nauigauit, & ſuper Carmeli Monte, ſuæ ſpei anchoram jecit . Sumpto ibi ſacro indumento Beatiſſimæ Virginis, extemplo diuinis viſionibus, & præſtantiſſimis chariſmatibus ef-

fectus

fectus est dignus. Inter quæ, illud præclarius Fama celebrauit; quandò sacro in monte Carmeli faciente, suo super astitit altare, pulcherrimus ætherea militiæ, aliger miles. Hic binas tabulas argenteas, græco charactere inscriptas gestabat, & Sacrificanti Cyrillo sic ait. Has tabulas tibi, omnipotens Deus misit familiari seruo suo, & præconi fideli, ut scripturam hanc, membranis commendes; & conflato tabellarum argento, calicem ex eo, & thuribulum ad Domino litandum efficias. Continebat argentea tabella, aliquot capita, in quibus Ecclesiæ Christianæ tempora calamitatibus, & variis ærumnis referta pandebantur. Fatidico item spiritu, enunciabatur Petri nauicula à pluribus tempestatibus, non diù fore agitandam. Quibus omnibus obtemperans Cyrillus mysticum illud ministerium executioni tradidit, opusq; diuinum, & angelicum, singulari spiritu, ut debuit perfecit. Tantis decoratus meritis beatus Pater, cum Carmeliticum Ordinem omnium laude direxisset: in Solima Vrbe, in qua Saluator ultimum obiit diem, ipse à terreno ergestulo abiit, perpetuas cum Christo beatitudines victurus. In hoc carmine visio Angelica, & argen-

genteæ tabellæ deſcribuntur, in quibus, ut fas erat annalia celebriora, quandò Mater Eccleſia paſſa eſt calamitatum Ibiadem, enumerantur, & ne ſolum in luctu Elegia ſolueret comas, læta aliquot de Chriſtianorum victoriis apponuntur, ex quibus lacrymæ hujus noſtræ Camenæ tergerentur. Igitur cum præſens poeſis componatur, ex mixto mæſtarum rerum, & lætantium; non diſſimile videtur Vatis Ezechielis libellulo, æquè ex lamentationibus, & canticis commixto.

CARMEN XVII.

CInthie quid ceſſas, argentea promere plectra?
 Mens hiat, Angelicæ pangere dona manus.
Sed qui cantus erit, qui munera prodat Olympi?
 Seù canat argenti pondera lapſa polo?
Res eſt, Aonias quæ reſpuit alta Sorores,
 Res eſt Pieriam, quæ præit una chelyn
Tu Cyrille mihi, ſis majus Apolline Numen,
 Cui reſeret melior, præſcia fata Deus.
Auſpice te, memoraſſe juvet, quid ab Æthere lata
 Fatidicis monuit lamina ſculpta notis

Ordiar: Altari peragit dum ſacra Sacerdos
 Culmine Carmeli, dum prece Numen adit:
Labitur è tremulis pulcherrimus Aliger aſtris,
 Cærula quem nubes ſyrmate velat adhuc.
Protinus exeruit ſeſe, ut ſuper aſtitit ara,
 Sidereaſque ſui, detegit oris opes.
Luna minus rutilat, roſeo ſuffuſa rubore,
 Eoo ſurgens Sol, minus axe micat.
Aurea cæſaries olli, ſaturata liquores,
 Ambroſios, humeros, albaque colla tegit.
Illita ſe niveis, immiſcet purpura malis;
 At nitida purum fronte, triumphat ebur.
In teneris rident ignita corallia labris
 Luminibuſque ſuis, Sol geminatus ovat
Demiſſa è tergo teneros illabitur artus
 Non niſi de ſtellis, vermiculata chlamys,
Pectora coccineum ſtrophium tegit, aurea morſu
 Fibula, gemmanti, vincit utrumque latus,
Sydonius nectit ſuras, religatque cothurnus,
 Sandalium tyria protegit arte pedes;
Illius at dextra viridi ſtat germine virga,
 Plurima qua circùm Lilia verna fragrant.
Hac etiam pendet Graiis argentea ſcriptis
 Bractea, par pondus palma ſinixtra gerit:

Cor

Corporis hæc ſpecies, aulæ ſtellantis Alumni;
Inde celebranti talia verba refert.
Accipe quas ſupera mittit Deus arce, tabellas,
Argenti, his ſæcli fata futura leges.
Annorum ſeries, venientia tempora cernes,
Quidquid in ignoto fiet, & orbe procul.
At tu membranis, & nomina, & omina manda,
Has calamo ſortes ſcribe, viceſque nota.
Poſt hæc in calicem tabulam confiaveris unam
Ex alia, cuſtos thuris acerra fluat.
Scilicet ante aras, ſacro deſerviat alter,
Altera templares luſtret odore lares
Dixerat: & tenues abiit reſolutus in auras
Galbaneoque ſtetit fœta vapore domus.
Obſtupet Angelicæ Cyrillus munera dextræ,
Expleri tanto letus honore nequit.
Et quæ ſint ſortes, venturaque ſæcula, pandit
Talis, grájugeno carmíne ſcriptus apex.
Dura manent Chriſti ſponſæ certamina. Dirus
Bellandi getico defluet axe furor.
Tybri gemes, ſeptemgelidos ardere Triones,
Ut cernes armis! ut vomet Urſa faces!
Prælia quanta parat latis Germania campis!
Imbuet inſanus pectora Martis amor.

En Fridericus ſolio ſublimis ab alto
Ad Capitolinum deſtinat arma Patrem.
Romanos Cæſar, juratus ſternere colles,
Et fidei, & pacis fœdera nulla colit;
Quippe per Auſonias, pluſquam civilia terras
Arma fovet, belli ſemina mille ciet.
Undique perſciſſa vadit Diſcordia palla:
Rixa ſequens, centum vibrat & Ira faces
Hinc Auguſtus agens Italos, in bella Gibellos
Inſubrum victis jam dominatur agris.
Evehit Hetruſcas in turpia pacta cohortes,
Arnus ut ad Thetidem ſanguinolentus eat;
Cæſaris at majus deſcendit robur ab Iſtro
Undant Pannoniis agmina quanta plagis!
Illum Marcomani ſtipant, qui vallibus imis
Herciniæ ſaltus, luſtraque vaſta tenent,
Quique bibunt niveum ripis glacialibus Albim,
Quique vident jugi nocte, perenne gelu.
Sed Vaticana qui præſidet arce Monarcha,
Guelforum labaris, ſigna quirina trahit
Induperatori jam pridem torſerat ignes
Cęlicolum, ſuperas clauſerat ore fores:
Nunc quoque Romanas acies, proceroſq; Latinos
Obviat, ad pugnas Martia caſtra parat.

Sup-

Suppetias pendunt, Venetum, Ligurumq; phalanges,
Accurritque pedes Corſicus, Umber eques.
Quid quod, Partenope virgas detrectat, onuſque
Cæſareum, Suevos pellit ab arce Duces,
Armiſonæ gladios rapiunt Sirenis Athletæ,
Romulei redeunt ſub juga priſca Patris.
Heù quot confuſæ video nunc ſtragis acervos!
Ante oculos volitant, mors cruor, arma, faces;
Nec ſolùm hoſtiles acies furit inter Erynnis;
Geſtit ad agnatos, ire, redire focos.
Fratribus, heù fratres, genitis certare parentes,
Horrida lex Martis, civica bella docent.
Irruit in ſocerum gener, & tela impia tela
In ſua feralis viſcera, dextra rotat.
Ah ne tanta animis aſſueſcite prælia gentes,
Neù juvet in patrium vertere geſa latus.
Proiice pila manu, ſuperûm genus, Itala pubes:
Serventur ſcythico funera tanta Duci.
Tuque Prior, tu parce Pater, qui claudere Cœli,
Cæleſtine vales, ſeù aperire fores;
Nam nihil infauſti tandem, tu Roma timebis,
Servabit vires, juſque, piumque tuas.
Illa nimis, nimiumque furentior Arctos ad Arma;
Proſpicet feſſos, & ſine luce boves.

Horridus ille gelu, mixtuſque cruoribus Albis;
Ante pedes Tiberis, cornua fracta gemet.
Aſt alibi varios poſt caſus, altera bella,
In Chriſti ſponſam, deferet atra dies.
Imo conſurget tempeſtas aſpera ponto,
Qua ferè merſa Petri, parvula cimba foret.
Turcicus en Mahomet Princeps, Othomanica proles,
Chriſtiadum ſuſo ſanguine tingit humum.
Non Hircana magis, furit inter ovilia tigris,
Mulciber aut citior robora ſicca vorat,
Vt metit hic ſparſos Aſiana per arua fideles,
Vt dat fumiferis corpora cæſa rogis;
Nec morti, Martique ſatis, ni mænia vallet
Bizanti, atque arces obſidione premat.
Arridet Fortuna ſibi; nam milite muros
Cingit, & adverſos ſorte favente necat:
Sic tandem denſa penetrat teſtudine vallum
Æquet ut excuſſo mænia celſa ſolo.
Heù quot Chriſtiadùm cædes! quot funera! Divi,
Quale genus capta mortis in urbe vacat?
Vndique Parca furit! furit undique luctus & horror!
Ebria purpureo flumine terra madet.
Non ſenibus parcit, non pueris barbarus enſis;
Quin lædit Superos Luna ſuperba Deos.

Omnia

Omnia nam latè vaſtat prædator, & ædes
    Proſtituit Divûm, ſacraque vaſa rapit.
Ipſa terebrati ſimúlacra piiſſima Jeſu,
    Expuit infami Thracius ore canis,
Veſtales aditus, ſervataque clauſtra pudori,
    Proh ſcelús audaci ſunt violata manu!
Hinc operoſa domus, media ſublimis in Vrbe
    Cujus tecta cedrus, ſella curulis ebur:
Quam Sophiæ primam Divæ, devoverat aram
    Conſtantinus ovans, Imperiique parens:
Heù quot ſacrilegis obnoxia ſordibus hæret!
    Omnia ſunt ſancto probra patrata lare!
Hic trahitur ruptis tremebunda puella capillis,
    Vixque poteſt rapta virginitate queri
Hic Dux, hic miles, tibicen, vaſtator, humator
    Nuptarum ſpolium triſte pudoris habent.
Sic ruet imperii caput, Auroræ decus, alma
    Vrbs, cadet occiduis Boſphorus ille plagis
Hac Mahomet victa, Macedos, ſternetque Pelagos
    Aſpicis indignum, fert ut Achaja jugum!
Tum Pelopenneſus, bimari quæ jungitur Iſthmo,
    Et qui Leucadios ambit Acarnan agros:
Quam cito barbarico plangent Mavorte ſubacti
    Augebitque ſuis luctibus, Hellas aquas

Mox

Mox, Hadriànopolis claræ dominabitur Vrbi,
Et Licus, & Strimon ſub nova jura fluent.
Sic qui ſub pelago miſcentur Dalmate montes
Captivum proment ad fera lora caput.
Ille triumphalis ſtipes, Crux illa redemptrix
Orbis, ab occiſi ſacra cruore Dei ;
Non ut adorandæ patet amplius iconis aſtrum!
Numinis odit enim munus, avarus Arabs,
Et quæ Cœlicolis ſacra pubés fana dicavit
Quis credat? mendax templa propheta tenet!
Poſt hæc: ter donis veniet labentibus annis
Pejor avo proles, ex Mahomete nepos
Nomen ei Morad: Quam veri Numinis hoſtis!
Quam ferus! & ſolo nomine magnus erit.
At bello deditus, regni vix captus habenas
Helleſpontiacas claſſe ſecabit aquas.
Mox pedes Emathiæ cuneos, Hypataſque fugabit,
Et Lariſſæis vertere terga dabit.
Tranſiet Haupacti nemus, & Calydonia rura,
Epirei virides polluet igne caſas
Et celebres Baccho Thebas, & ſubruet arces
Delphidis, Aſcræo limina cara Deo,
Leucada vaſtabit ferro, glandiſque feracis
Dodonæ ſolùm flebile nomen erit.

Qua-

Qualiter è ſecto præpes ruit æthere fulmen
Currit & Eoas, Occiduaſque plagas:
Quàque cadit, ſtragem latè, pecorique, viroque
Infert, & ſegetes, & ſata culta cremat.
Sic Morad, pagos Aſiæ, turreſque minoris
Deſtruit, armorum ſic face cuncta terit
Intereà:ſtrepitus Aſia hos quoque magna paveſcés,
Odryſio ponit libera colla jugo.
Sponte ſeras reſerant, Boreales eminus Urbes
Perpetitur Lunæ Zygopolita lupos
Necquicquam obſiſtunt glomerantes vellera Seres;
Et timidi ſubeunt avia ſaxa ſcythæ
Inclita Syrorum clariſſima Colchidos arva
Ad Zephiri placidum littora verſa flabrùm:
Totaque flaventi dives Panchaja metallo,
Quæque Paleſtinos circuit ora ſinus
Cornigeræ plorant conſtricti compede Phæbes
Cunctaque Sultani ſub ditione cadunt.
Quid memorem, Phænicum urbes,Galilæaq;regna?
Quid Peluſiacis oppida culta viris?
Tot varias hominum linguas, tot ſceptra, tot arma;
Unica (fata volent) vis othomana premet!
Attamen æternis, ridet non latro cachinnis;
Uſque nec innocuus naufragat inter aquas.

Luci-

Lucidior longa ſurgit Sol noctis ab umbra,
Poſt tempeſtates, blandiùs unda ſilet.
Gaude ſponſa Dei, venient qui damna retundent,
Qui tergant oculis uda fluenta tuis.
Carolus Auſtriades naſcetur, Belgica proles,
Qui virtute prior, nomine quintus erit.
Hic reget imperii faſces, ubi decidit undis
Phæbus, & occiduo ſub mare condit equos.
Hoc duce, ſe quantis attolet Roma triumphis?
Ætheris Arctoi gloria qualis erit?
Victrices Aquilas, Solimano opponet ovanti,
Hic faciet Lunam menſtrua damna pati.
I nùnc tolle animos Saracena ſuperbia! claſſes,
Quæ pelago ſponſas! agmina nubis humo!
Ecce fugacis equi, pernicia tergora nactus:
Mutuat ut vivas plumea dorſa timor,
Qui Germana tuis ſacraras templa rapinis.
Qui face juraras urere fana Petri!
Naſcere màgne puer, palmas tibi ſervat Idume;
Jam tibi cùm venies, præparat oſtra Lybis
Vrbs eſt Mænalio, Tunes proſpecta leone
Dives opum, innumeris Gaza referta bonis;
Hanc prope,tàm celebres ſteterũt Carthaginis arces,
(Queis præter nomen, ſola ruina manet).

Huic

Huic ergo victis Cæſar dominaberis Afris,
    Hanc cernes flexo ſuccubuiſſe genu;
Nec tibi Boſphoridos, ſiſtrataq; carbaſa Memphys,
    Adverſa poterunt nectere claſſe moras:
Quin tu, captivoſque Duces, lybicoſq; Stratègos
    Ante triumphales videris iſſe rotas;
Quique prior, Fratriſque fuga, regnoque ſuperbus
    Vincula Chriſticolis intulit, ille feret.
Naſcere magne puer, ſaturatum murice tegmen,
    Sub tyriis texit punica Doris aquis,
Expectatque ſuos decorandos ſanguine fluctus,
    Quem Sarranus aget ſaucius ore Canis.
Altera ſed veniet ſoboles dilecta Tonanti
    Nomine Battorides, gloria Parraſydos.
Carpatiis erit hic geminus Gradivus in oris,
    Et decus, & gelidi bellica flamma poli,
Sivè pedes certare volet: certamina ſolus
    Obvia proſternet, primaque colla metet,
Et Martem gladio, curſu ſuperabit & Euros
    Quòque gradús tulerit, falx ibi mortis erit,
Sivè ſuper volitantis equi, bellabitur armo:
    Acer eques, Mauris funera quanta dabit!
Non hunc Centauri poterunt æquare bimembres;
    Audebit ſpatio vix avis eſſe comes

Cillarus inferior, minor uno hoc fulgidus Æthon,
Sidereas doctus luce fugare faces
Talem animo, dextraq; virum, Nasamones, & Atlas
Vltimus horrebunt, Memnonidumq; solum,
Rauracidæque licaonii, & quos orbe reposto,
Abdit hyperboreum, trans cynosura ciclum,
Et si sors sineret, foret utraque regia Solis,
Sauromati getica sub ditione Ducis.
Ast heù Marti animam tantam, jubar auferet orbi,
Perfida sacrilego Saga ministerio:
Ah perereat, quæcumque sonos, seù pocula nectit,
Æmonis ut reges carmine mactet anus;
Sed lætare Petri tutissima cimba, nec umquam
In medio timeas sollicitata freto.
Illa dies veniet, quo Regum clara propago
Austriaci & Daci, conferet arma simul:
Lucifer exurget, quo non præclarior alter
Sanguineas Lunæ dedecorare genas,
Vos gemini Soles, Vos ò Leopolde, Joannes
Præcipitate moras, fœdus inite Duces
Evenient. O' quot strages, quot funera cerno!
O' quot Turcarum corpora jacta fimo!
In Germanam aciem, cupiens vitare Polonam,
En Mecchęa cohors incidet unde ruat!

Quis

Quis cladem tantam, fluidoque cadavera tabo
    Explicet? abſorptos, quis numerabit equos?
Qualiter Autumni ſilvis, ſub frigore primo,
    Ad reditum Boreæ frondea turba cadit:
Sic ruet armatus transfixo tergore Maurus,
    Mordebit moriens ſic Aſianus humum;
Heù, heù, quot ſpoliis ſtygius ditabitur Orcus!
    Quot de Tartaricis, tartara regna petent!
Vix poterunt, triplices(dextra properante)Sorores
    Rumpere vitalis, pendula fila coli
At benè digna luet turgentis præmia culpæ
    Auſtriacas auſus, igne cremare plagas
Arduus imponat Riphæo Pelion Oſſæ
    Ægeon: Addat Taurica ſaxa Gyas
E' ſupero tandem dejecti fulmine, montes
    Vrunt Trinacridos, ſolaque buſta manent:
Gloria magna tibi, Divorum maxime Dive,
    Qui Pater INNOCVI, nomen & omen habes:
Auſpice te, Scythicum Pietas deſcendet in orbem,
    Parebuntque tuis ſidera flexa ſonis
Tè duce Theutonicus, Venetus, ſociuſque Polonus
    Bella ferent terris, bella ferentque mari,
Queis victus Metanaſta jugum cõfringet iniquum;
    Pannonioque fides ſurget avita polo.

Has, aliaſque vices rerum, ſorteſque futuras
Reddebat, dextra cælite ſcriptus apex.
Tunc Cyrillus ait; mihi fulvo carius auro
Argentum, è Cœlo tu mihi munus ades
Carmine conſcribam, venturi tempora ſæcli
Poſt hæc in calicem, thuribulumque flues.
Dixerat: Vt monuit ſupero Paranynphus Olympo
Inchoat orſa Pater, nec mora complet opus.
Sed jam tempus adeſt ad littora vertere proram,
Feſſa eſt longinqua noſtra Thalia via.

ARGV-

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. ANGELI.

CAntura Aonis, angelicam vitam Angeli, inter Carmeliticos Angelos Seraphyni; poetico oeſtro ſuprà ſe erigitur, ſuique ingenii alis, ſuper Cœlos evolat, audacique curſu, Angelorum excurrit limina. Aſpicit Aligerorum exercitum, in tres diſtinctum Hyerarchias, luſtratque unamquamque, in tres repartitam choros. Rimatur inſuper, uniuſcujuſque chori munera, & dum ſupremum attingit; en unus de Seraphym, ſuis ab alis plumam vellit, tribuitque pro calamo, quicum, Muſa, faſtos Angeli Carmelitæ, æt vnitati commendare poſſet. Paret Muſa, excuſſo timore, inchoatque ſic vitam Angelici Herois.

Fuit

Fuit Angelus, ab Angelorum Regina Maria, angelico ditatus nomine, quæ ſuis parentibus Jeroſolimis immorantibus aperuit, naſcituram prolem, angelico nomine velle nuncupari. **Fauori** *huic ſidereæ Imperatricis, non defuit ejuſdem auxilium, ut puer angelicam vitam aggrederetur. Infans, niſi neceſſitas exigeret, è Matris uberibus lac non ſugebat; ſic deinde toto vitæ curriculo, carnibus, lacteis dapibus, & Baccho abſtinens, modicę Cereris fruſtulis, purique fontis aqua utebatur. Humi lodice una ſubſtrata, tenuiſſimo ſomno indulgebat, artus innoxios, ferreæ catenę mancipabat, nec non duriſſimis flagellis cruentabat. Orandi ſtudio ſic deditus hęrebat, ut extrà horas contemplationi dedicatas, quę erant longiſſimæ, etiam vocalibus precibus ſaturari non poſſe videbatur, quippe ultrà quotidinianum penſum, canonicę pſalmodię, totum Davidis pſalterium genuflexus abſolvebat. Non ſecus ac verus Baptiſtæ imitator, ſemper abditos nemorum receſſus quærebat, ut Mundo latitare poſſet, ſolique Deo cuncta intuenti placere: At Dominus ſingularibus illum chariſmatibus, eſſe refertum, demonſtrauit: Quandoquidem Elię, & Eliſeo ejus paren-*

parentibus persimilem in patrandis miraculis effecit. Ferrum enim securis, quod exciderat ab hasta cujusdem coloni, scindentis ligna, natare fecit super aquas. Fluvium Jordanem *immodicè turgidum, superque ripas exundantem, defervere* jussit, *& tamdiù sistere, ut cum suis comitibus, aliisque septuaginta viris, arido vestigio peragraret. Evocavit de Cœlo flammas, ad Saracenas carinas exurendas, quæ Christianorum liburnam invadere ausæ fuerant. A spiritibus immundis pressos, magna virtute liberavit, & claudos, orbos, surdos, innumerosque à variis languoribus vexatos, saluti restituit. Aliquando defunctum Bethelemitem biduanum, sui pallii contactu suscitauit; alibique sex* jam *mortuos, ejusdem pallii virtute, vitalibus auris vesci impertiuit; Septem immundos lepra, mundauit, illisque geminam tribuit salutem, tum corporis, tum animæ; nam ex luridis peccatoribus, candidos effecit candidatos, Deo conversos. A' Christo monitus, ut Siciliam versus, iter arriperet; sua obedientia, per viam innumeras Domino lucrifecit animas. Romam appulsus à Sancto Francisco Assisinate est agnitus, interque mutuos amplexus, Angelus sui martyrii ab eo*

prædi-

prædictionem accepit; E' contra, hic, Divo Francisco stygmatum impressionem prophetavit. Demum in Insulam Trinacriam appulsus, descendensque in Leocatæ Vrbem, magno fervore divinam aggreditur prædicationem. Interim, dum nefarium hominem objurgat, qui publicè cum Sorore, vitam incestuosam raptabat, à Sicario illo immanissimo, præ dolore conversæ sororis ad Deum, in media concione, quinquies pugione transverberatus est; Christum deprecans in illo actu pro occisore, in illis verbis in te Domine speraui, animam suo Creatori, & Domino reddidit. Ejus spiritus sub specie candidissimæ columbæ visus est Cœlos aduolare, & auditus est concentus Angelorum, dulcissimè personare, gestantium animam Angeli ad orbem Empyreum. Nunc triplici laureata aureola, Virginis, scilicet Doctoris, & Martyris inter Angelicos cœtus æternum est triumphando regnatura.

CARMEN XVIII.

MAgnum iter: Empyreas proficisci cogor ad oras
Plumea, quà superũ nat per inane phalanx.

Ite

Ite meæ mentis (patet æther) ite volatus;
Quisnam animo poterit nectere fræna meo?
En ego, per picti proscenia vitrea Cœli,
Angelicæ ingredior, tecta beata plagæ.
Pennigerum cerno genus, armipotentis Olympi,
Sunt ubi per trinos agmina trina choros.
Munera plumiferis tribuerunt nomen Ephæbis:
Dum certo cunctos ordine, jura manent
Est acies, quæ prima patet, terrisque propinqua,
Quam levis æthereæ sustinet arcis onus!
Subsequitur custos hominum ceù fidus Achates;
Sed movet æterno (tertia) sæcla gradu.
Præsidet huic genti, gens altera proxima primæ,
Cui opus est nullum, non labor ullus adest;
Namque animis tantùm tendens, fines sine fine
Visere, & ætherei sceptra Tonantis avet.
Hanc inter, sunt qui Diam dominantis adorant,
Et nova mirantur semper ad orsa manum.
Ast aliqui quam longè acuunt per sæcula luces!
Hos non ulla Dei provida cura latet.
Prospiciunt alii, Monadis quam lata potestas!
Pectore nam Domini mystica jussa fovent.
Tertia sese offert acies, sed in Æthere princeps,
Sidereo ternos ordinat orbe choros.

Plenior his hauſtus, Divûmque cupido tuendi
Gliſcit, & immenſo ſomite corda rapit;
Verum illis melius, queis dat ſapientia, fontem
Lucis inhexauſtum mox jubar unde bibant.
Ultimus ætherei cuneus dum Numinis ora
Proximiùs luſtrat, flagrat amore magis.
Stat potator amor, nullo ſatiabilis ævo,
Si ſemel accenſam lampada, ſemper alit.
Dum ſuperos meditor cives, Paranynphus Olympi
De Seraphym vereor; ni Corypheus erat:
Alifero niveam rapuit de tergore plumam,
Et mihi non nota talia voce tulit.
Hanc cape: ſurgat epos: ſit carminis Angelus Heros,
Angelus Eliæ Vatis, imago patris.
Hoc fretus calamo, faſtos ſcripſiſſe decebit,
Martyris angelici: Tu modò juſſa cape.
Non te, quod tenues fundat Polyhymnia fontes
Terreat: haud tutum ſit renuiſſe Deo
Invalidum robur, nam ſuſcitat, & juvat idem;
Cur te velle negas, velle quod ille jubet?
Ipſe ego flammigera mundavi forcipe Vatis
Amoſidis labium, redderet undè ſonum;
Porrigo nunc calamum, valeas quo pingere geſta,
Nomine ditati, Virginis angelico.

Quan-

Quandoquidem cælebs, non tantum nomine, ſed re,
    Angelus, Aligerûm devocat obſequium.
Dixerat, & tantis mea mens conabitur impar,
    Neſcio quod juſſum ſurgere ſentit opus!
Sponte ſua tenui veniebant carmina vena,
    Aonios fudit ſicque Camena ſonos
Angelus æthereæ celeberrima pompa Sionis:
    In Solima, vitæ prima fluenta bibit.
Illi Virgo dedit cœleſtia nomina, quando
    Non poterat ſterilis pignus habere parens
Augurium Fęlix, Maria ſic velle vocari;
    Protinus Angelicas pectore ſentit opes!
Infans, obſcuro Matris vix liber ab alvo,
    Subtracto labris ubere, membra domat!
Non ſecus ac teneris primordia ſumpſerat annis,
    Inde Gygas, Chriſti currere novit iter:
Feſtinus, ſæcli ſpernens pereuntis honores,
    Ardet Carmeli ſcandere clauſtra puer;
Nam timuit ſtygii technas, rabiemque Moloſſi;
    Hinc amor eſt, ſanctos incoluiſſe lares.
Quis referat nivea tunicatum veſte puellum?
    Qui facie candor? ſyndone qualis erat?
Albior haud getica nix eſt concreta pruina,
    Candidior preſſæ, non pluit imber ovis,

Sed nec hyberboreo magis albet Parrhasys axe
    Flectit ut Arctoos nocte micante boves
Angelus, angelicum sibi vivere concipit ævum,
    Concipit humanis illecebrisque mori;
Carnibus ah vesci refugit, refugitque capellæ
    Mandere, sub pleno lecta colostra cado
Olli parva Ceres sat, sat de flumine potum
    Lambere, sat duro nocte cubare solo;
Ferrea pungentem torquis fabrefacta per irim,
    Sed teneram morsu dat laniare cutem.
Princeps cura, Deo prece desudare perenni,
    Limitis hic expers, cor jaculatur Eros
Sivè novo terras lustraret lampade Titan,
    Titan Eois astra fugatus equis:
Seù nox sidereo descendens humida Cœlo,
    Deciduam nigro, mergeret amne diem:
Semper ad æthereos animus volitabat amores,
    Semper adoratum mens iterabat iter.
Quale solet glebas volucrum regina palustres
    Linquere, & alarum remige, nare polos;
Sic suus, ad patrium genius peragrabat Olimpum,
    Spernens terreni putrida stagna fimi.
Lucus erat, sacro claustrorum pariete septus;
    Juxtà cum lauro virgine, mirtus adest,

Ange-

Angelus hùc properās, hominum commercia fugit,
Hùc potuit, Numen quærere corde ſuum.
Sæpè cedros, coryloſque cavos, interque cupreſſos,
Auribus hæc Echo, verba reflexa tulit.
Creſcite fœcundam ditantia germina Floram,
Vos ò, Dædalei creſcite veris opes
Flate, reflate precor, dulces Zephyritidos auræ,
Conjugis hæc inter roſcida prata Deæ.
Vos quoque Najades ut gliſcant, murmure leni
Vicinum vitreo fonte rigate ſolum.
Ipſe ego, vos juxtà meditabor cælica: quando
Me ſuper, è veſtris floribus aſtra petam.
In te, purpureos Auguſta renacta decores
O' Roſa, quam florum cætera turba colit:
In te Reginam mox contemplabor Olympi,
Myſtica ſidereo quæ micat axe Roſa.
Tu ferrugineis Hyacinthe comis, mihi ſignas
Invictos ſpreto mortis agone Duces.
Attamen æternúm præcordia floſcule raptas;
Noſtraque te circúm, mens volat inſtar apis:
O' Granadille: ſacri qui fers monumenta doloris,
Numinis & folio fata ſuprema notas.
Quadrifidū duplici monſtras ſub margine Truncū,
In medio, rigidis ſpinea ſerta rubis,

Hinc,

Hinc, atque hinc, fasces sparsamq; cruore columnam,
Illita mordaci pocula felle geris.
Immanem referas, cataphracti militis hastam,
Et triplici chalybis cuspide germen habes,
Caudice sanguinei rutilant simulachra fluenti,
Murice quo dives, ditior esse nequis.
Hac Ego, non oculos alia satiabo figura
Scrutans Nazarei fissile corpus Heri,
O' si quæ foliis præfers, & vulnus, & ensem
Possem pro Domino vulnus & ipse pati!
Quàm lætus foret ille dies, si funere funus
Continget! si mors morte! cruore cruor!
Vive diù fęlix, nostri solator amoris,
Floscule vivè diù, fletibus aucte meis,
Et suspirantis fęcundus pectoris aura,
Spe viridis, tantæ sortis honore ruber.
Intereà patulas inter quercus, terebintos
Inter silvestres, vivere mi sat erit.
Angelus hæc: signis at Numen detegit illum;
Nam vetuit tantam nube latere pharon.
Prima fuere precum portenta verenda suarum,
Fons ubi Thesbitis, proxima rura rigat.
Aspera silvestris cædebat ligna colonus,
Labitur, & chalybem suscipit unda gravem

Quæ-

Quæſtubus hic cœlum replet, dum gurgitis alveo,
Prolapſum ferrum delituiſſe videt;
Sed precibus Divi, pulſa gravitate ſecuris,
Aſpicitur medio deſuper ire vado.
Non hæc mirandæ finis ſpectacula dextræ
Æquus Heliſeo filius ecce Patri!
Curvus inundanti torquebat vortice ſilvas
Jordanes, gremio nec capiebat aquas.
Spumeus aggeribus ruptis, huc flexerat, illuc
Amnis, deſuetos per nova ſtagna gradus.
Nulli aditus, iter omne ſuis occluſerat undis,
Nullaque trans ripam ſpes poſuiſſe pedem.
Mira fides: Heros, magna ſtipante caterva,
Tramite deflexas ſiſtere juſſit aquas
Juſſit ut: extemplo Jordanidis unda recurrit
Lenius, atque animi detumuere feri.
Sic tacito mites requierunt murmure fluctus,
Ut placidæ credas eſſe paludis aquas:
Mox ſe ſe in bifidum, patefacto gurgite pontem
Exeruit: latam quà dedit inde viam.
Cernuus in clivi faciem, circumſtetit humor,
Inſcius, innatos ad mare ferre gradus,
Accepitque ſinu venientes, & pede ſicco,
Sexdeni fluvium tranſilire viri

Obri-

Obriguit ſtupidus Jordanes: Sed magis Afri
Obſtupuere maris gurgite Nereides:
Tùm, cùm verrebat placidi ſalis æquora puppis
Chriſtiadum: Nautas Angelus inter erat.
Liquerat Ortygiæ portus, Cycladaſque propinquas
Pinus, Erythreum traiicienda fretum.
Improviſa venit, flutuque, æſtuque ſecundo
Lothophagum claſſis, gens inimica Deo
Impulſum remis ſtrepit, & diſcinditur æquor,
Invadunt fidam barbara lina ratem.
Vocibus innumeris miſcent cava timpana: more
Acriſioneo, ſtridula tela vibrant
Cruda venenato contorta phalarico ſucco
Proſequitur, ferri ſeva procella furit.
Harpagonis retinent aggreſſam dente carinam,
Ne det velivolam mobilis aura fugam
Quid nunc Chriſtiades? lethum, ſeu vincula ſperas;
Ni velis æquoreæ Thethyos, eſca mori:
Tu tamen haud pavitas, & toto vertice ſupra es
Angelus, in Poenos ſic ais ipſe Canes.
Heù genus inviſum: legi contraria noſtræ
Reproba gens, ſtygio debita præda Jovi:
Tanta ne vos tenuit rabies temeraria? Vultis,
Noſtra fluentiſono mergere roſtra vado?

Vos

Vos ego nunc perdam demiſſo cœlitus igne,
    Ardebit Lunæ, fax populata trabes.
Icario ſimiles eritis, (non fabula) fato:
    Eja age vos media fulmen adurat aqua.
Dixit & ignitus delabitur æthere nimbus,
    Spiſſaque præcipitat vindice flamma polo.
Non ſecus ac campis crepitans pluit horrida grãdo,
    Quæ crebri cultam verbere lædit humum,
Sic levis immixto deſcendit ſulphure fomes,
    Quàque cadit, pinos fervida tæda cremat;
Nec proſunt latices, infuſumque abjete pontus;
    Quin magis, accenſam concitat unda picem.
Olli deſiliens tantùm fax axe pepercit,
    Cui juvit falſam deſeruiſſe fidem.
Prodigium geminum! geminam tribuiſſe ſalutem,
    Angelus, & geminam ſcit tribuiſſe necem!
Poſt hæc egrotos alibi curavit, ut illos
    Expertes ſcelerum comperit eſſe ſatis.
Septeni fuerant iterato crimine ſontes,
    Et ſeptena gravis corpora lepra ferit;
Bina ſuper miſeris peſtis, duplicíſque timebant,
    Corporis, atque animæ, currere mortis iter.
Increpat hos Divus, ſtygiique timore barathri
    Territat, ut noxæ pęnituiſſe velint.

Illos flere juvat monitis, & lavere ſordes
Planctu, per tepidas proſiliente genas;
Nec non, ex imo ſuſpiria fundere corde,
Fidere tundenti pectora nuda flagro:
Quos ubi converſos vidit, fluvialibus undis
Siſtit, & in vitreis corpora terſit aquis.
Non citius juſſis elephantia fugit Heliſei:
Cum lavit fluvio, lurida membra Syrus:
Angelus ut properè gliſcens de corpore virus
Diluit, & primo reddit honore cutem,
Quæque caro putri fuerat maculata veneno
Albet, hyperborei montis ut albet apex,
Sed quid ego hæc memoro? fragilē Libitina pharetrā
Sentiit ad voces, fractaque tela ſuas!
Urbs ubi Phœnicum populos, interq; fluentem
Jordanem eſt: patrio nomine Bethlemidos.
Truncus iners aderat, præventus morte colonus,
Sarcina Sandapilæ credita funereæ,
Ut putrem fundit pheretrum lugubre mephitim!
Vix cylicum tota meſſe fugaret odor.
Quæ tumuere, genas ulcus depaſcitur! ora
Vermis edit! gelido corpore membra labant!
Ipſa ſibi pondus cervix, humeroque receſſit!
Labitur in fœdas, alvus inanis aquas!

Exa-

Exanimes artus, macies populata, frequentem
Largitur tineis in latus omne dapem!
Corpus erat, geminæ jam lucis muneris expers,
Qaliter ex Hemo præcipitata ſilext;
Non tamen hoc Parcæ ſpolium, am turpe cadaver,
Parere Angelicis denegat imperiis.
Cernite! proh quanta eſt oculis infuſa voluptas!
Cernite! quale novum lumina mulcet opus!
Quid non Divorum molitur rara poteſtas?
Unica Perſephones, vox rapit exuvias.
Debitus inferiis redivivus veſcitur auris!
Angelus eſt mortis vincere ſceptra potis!
Artubus ut pallor glacies inferna receſſit!
Ut tulit Eoos lux revocata dies!
In tenero paphius vultu, ſubridet Aprilis,
Mixtaque liliolis eſt roſa nata genis.
Igneus exanguem cordis calor, occupat arcem:
Quà redit ad vitæ fluxa juventa vices.
At non iſta fuit major tibi gloria Dive,
Maximus ille fuit, ſanguine partus honor:
Tunc te de Seraphym fax illa probavit amoris
Angele; cum eſt emptum morte, perenne decus.
Nunc age laurigeris ſuper ingere ſerta coronis
Pieris, in noſtro pollice creſcat ebur:

Grandius Aonio gliſcat cum pectine carmen,
Altius ut meriti ſurgit honoris opus.
Jam Divi monito, Rhodiis ſucceſſerat undis;
Eliades, Siculas & ſuperarat aquas;
Anchora littoreas, ubi decidit inter arenas,
Trinacrias Heros, itque, reditque plagas
Quà graditur, fuſis ſequitur pleniſſima rivis
Gratia, ſidereis evolitata choris.
Irrequietus amor peregrinas viſere terras,
Idem per viſas dat remigrare vias!
Intereà ſpargit cœleſtis, ſemina verbi,
Et fit ſidereæ quam citò meſſis hérus:
Ethnicus inſipiens, odit ſimulacra Deorum,
Luſtrales nudo vertice, poſcit aquas
Nuſquam eſt aula Jovis: patriis depulſus ab aris
It Mavors. Veneris marmora nulla patent.
Amittit turres Cybele, Cyllenius alas,
Ignes Veſta, roſas Flora, Priapus agros.
Ipſeque Chriſtiades, ſpoliat ſua corda veterno;
Et ſuperis placita ſedulitate fovet.
Eſt humilis, qui nuper erat turgentior æſtu,
Deſinit accendi, cui comes ira fuit,
Quem non dedecuit, cyprio dare lintea vento;
Jam ſervat niveum vertice mentis ebur.

Efferus in ſocios, miti ſit mitior agno;
Qui tigris fuerat, cana columba nitet.
Qualiter evolitans perlabitur æthera nubes,
Quàque meat, multo Juppiter imbre cadit:
Non aliter greſſus quò dirigit ille; ſalutis
Cœleſtis riguo depluit amne Charis.
Tandem, Sicelidos parvam pervenit ad Vrbem
Leocatæ nomen, turba ſicana dedit
Hic erat, heù facinus, Fratris, conjuxque, ſororque
Fœmina, flagitio famigerata ſuo!
Credo equidem, pavidis tremuiſſe boatibus Ætnam,
Inceſtus tulerit, cum grave fama nefas.
Hos igitur contra, ruit Angelus ore minaci,
Ambos Dęmonii, bis monet eſſe reos.
Ancipiti linguæ gladio, nunc territat, & nunc,
Ad ſuperæ fœdus pacis amore vocat,
Vſque adeò exarſit ſacri facundia Verbi;
Oderit ut vetitos victa puella thoros.
Illa quidem, Fratris ſcelus averſata, nefando
Se rapit amplexu, fędaque tecta fugit,
Sanguineo vellet crimen mundare fluento,
Et noxam vellet morte piare ſuam.
Jugibus hinc lacrimans humectat fontibus ora,
Aſſiduo tepidos, & rigat imbre ſinus.

Quale

Quale ſolent, afris liquefieri flatibus alpes,
Cum calidos æſtas attulit orta dies.
Non ſecus, in gemitus exolvitur illa perennes,
Quos ima genuit pectoris arce dolor.
Sed Frater, jam non Frater, ſed Dytis Enyo;
Fert ſilices animo, fert adamanta fibris
Sævior hircanis tigribus, blaſphęmat Olympum,
Spargit in aligeros impia dicta choros.
Conjugis amiſſæ ſimul, amiſſæque ſororis
Cuſpide punctus amans, bella quot intus alit?
Nam pharetratus amor, tota vi lancinat artus,
Vt furor intortis ignibus oſſa cremat.
Sic reor Alcides, furiis agitatus, ad Oetam
Illita Neſſeo texta cruore tulit.
Solari tandem curas, morboque levamen
Ferre putat, medicum ſi necet innocuum.
Ipſe luas meritas dixit ſtygis Angele pœnas:
Nunc tua nex noſtris ſit panacea malis.
Dixerat: arrepto traſverberat enſe, loquentem
Jura Dei, ſacri liminis ante fores.
Ter gladio pectus figit, ter acinace coſtas
Findit, ter madidúm ſangine, ſternit humi.
Collapſum aſpiciunt omnes, ferrumque cruore
Expumans, medio pectoris oſſe ſtetit.

Is mo-

Is moritur; ſed dum moritur, ſic aera mulcet,
Proximus ut morti, flumina mulcet olor
Atque ait ò Superûm Numen, miſerere necantis,
Interfectori parcere Dive, precor.
Protinus exanimem lux circumfuſa recondit;
Lapſa reor ſupero cardine, lampas erat.
Acclinat famulum morienti lumina Cœlum,
Exhibuere ſuas, ſidera prona faces
Spiritus in niveæ ſpeciem petit aſtra columbæ,
Quem ſtipant ſuperi plumea turba Duces.
Auditus Divûm pictis exercitus alis
Ex Æthra feſtum perſonuiſſe melos;
Hauſtaque de buſto, ſpirans & odora voluptas
Aura, vaporata ſuavior ambroſia
Sic obiit Virgo, Martyr, Doctorque triumphans:
Æternumque comas laurea trina teget.
Fas erat Angelico, ne cętu longior eſſet
Angelus, ut patrium ſic remearet iter.

ARGV-

ARGUMENTUM, ET EPITOME

VITÆ

S. SIMONIS STOK.

TEmporibus lætis, subsequens carmen exaravit Author, quandò scilicet, nedum Tarpejus apex, sed totus Christianus Orbis festivos lætitię ingeminavit plausus. Fęlix planè dies, in quo redux Britannia, Christi avitam fidem amplexa, legatos ad pedes Sanctiss. Pontificis Innocentii XI. misit. Laus fuit hæc clarissimi Regis Jacobi Stuardi, nec non & laus memorati Pontificis, qua tempestate fractam vidimus Othomanorum superbiam, & floridissimum Angliæ Regnum Dominico gregi fęderatum. Nunc heù dum hęc scribo, temporum vicissitudo, & mors Sanctissimi Papæ, effecit, ut iterum Turcica cer-

vix,

vix; contra religiosissimum, & invictissimum Cæsarem Augustum, Leopoldum Austriacum insultaret. Effecitq; simul, ut Anglica corona à Catholica religione exultaret; sed vivat Deus immortalis! Non desperant Christiadæ, tam Bellogradum è Mosulmani rostro reacquirere, quam denuò Angliam, olim tam Cruci benemeritam, Evangelicæ fidei, portas reseraturam. Et ò Utinam, tanta lætitiæ spectacula, fideique incrementa, non nostræ posteritati, sed nobis paret miserationum Pater ex precibus S. Symonis Stokhii. Quidquid tamen sit de divino beneplacito, statutisque temporibus; Authorem profectò, enunciata lætitia impulit, ad Anglicas laudes concelebrandas, & pro suo instituto, carmen S. Simoni Stok Anglo dicaret, præcipuo nostri Ordinis Coriphæo. Fuit Simon Stokhius Religionis Carmeliticæ, & decus, & columen, qui Cantiæ in Anglia ex nobilissimis est ortus Parentibus. Vix annum attigerat duodecimum; cùm relictis liberaliorum disciplinarum studiis, spretisque Mundi pollicitationibus, latebras solitarii recessus, est ingressus. Ibi mortalium commercio sequestro, totum cęlesti se tradidit dulcedini. Eo in luco, aeria tollebatur quercus, quæ annorum vetustate, con-

cavum quasi domicilium in trùnci viscere effecerat. Hanc introgressus sanctus Juvenis, animum pascebat sidereo nectare contemplationis, & quò corpus parciùs terreno cibo alebat, eò uberius cęlesti ambrosia recreabat. Modicus cibus, quando parabatur, agrestes erant herbæ, radices, vel poma silvestria nullius dulcoris insita industria. Potus erat, aqua frigidissima, apta potius membra obrigescere, quam vitam fovere. Hujus tamen ævi duritiem, aliquando miserationum divinus Pater, mollibat famulantium Canum ministerio, qui officiosè statutis temporibus, frumentitias offas afferebant, queis corpus refocillare posset. Somnus erat tenuissimus. Rivus lacrymarum, ex oculis fluentium perennis, & super suspiriorum alas ad Cœlos anima assiduè volitabat. Terga spinosis flagellis sauciabantur, totumque corpus in vepres sępè, sępius involutum, spiritui subiicere addiscebat. In tanto vivendi rigore, en divino monitus consilio, Ordinem Carmelitarum Beatissimę Virginis Mariæ ingreditur, qui tunc in Anglia mirificè elucescebat. Profecit adeò Simon, in monastica disciplina, ut brevi omnium virtututum, appareret nitidisimum speculum. Floruit

ruit etiam Theologica doctrina, cui in Religione studuerat, & illius laurea decoratus est. Hinc explicari nequit, quantos, sanctitatis, & litterarum gratia, fructus collegerit: Certum est ab ipso, immensam animarum Deo esse partam messem. Miraculis insuper fuit illustris, & fatidico spiritu eventura prædicebat. Morbi omnes, medicaminibus non cedentes, suo imperio ab infirmis corporibus exulabant. Coctos mullos oblatos à suo Germano, ut illius experiretur temperantiam, vitæ restituit. Aquam crucis signo in vinum convertit, deludens Satanæ astus, qui Simoni in altare litanti, callida arte aquam pro vino commutarat. Verumtamen præcipuum decus nostri Sanctissimi Patris, fuit, quod eo deprecante Deiparam, ut Carmelitarum Ordinem, prę cęteris speciali tessera decoraret, discerneretque ab aliis, singulari aliquo privilegio, & genuino amoris signo: apparuit illi Cœlorum Regina innumerorum Aligerorum stipata aciebus, porrigensque ordinis scapulare, quod in manu gestabat dixit. Hoc erit signum tibi, & cunctis Carmelitis privilegium, quod in hoc piè moriens, æternum non patietur incendium. Insuper serenissima Virgo privilegium

ſabbatinum illi adaperuit: quatenus primo Saturni die, ipſa Mater miſericordiæ animas, quę piaculari igne purgantur, ſecum ad æternam beatitudinem transferat, quæ in vita, porrecto ſcapulari fuerint indutæ. Mihi etiam perſuadeo, venturum genus Sanctorum Carmelitarum, tam ante, quam poſt reformationem Divę Thereſię, illi ſignificaſſe, futuramque progeniem liberorum, adeò ſibi caram pręnumeraſſe. His Simon locupletatus chariſmatibus, cum prępoſitus Generalis, ordinem ſanctiſsimè gubernaſſet Isleſordii mortuus eſt clarus miraculis tam antè quàm poſt mortem. In ſequenti carmine effunditur Muſa ad deſcriptionem Mariani adventus, porrigentis noſtro Heroi ſcapulare, nec non privilegium Sabbatinum, & futuram prolis demonſtrantis.

CARMEN XIX.

TErra diù Latiis minimè temerata triumphis,
Oceani tumidis ſepta Britannis aquis,
Arctoum ſortita polum, quà Parrhaſis Urſa
Flectit ad Occiduum frigida plauſtra ciclum.

Dic

Dic mihi quæ major ſurgat tibi gloria? numquod
Viſa ſit in veſtro gurgite nata Venus?
Quippè puellares ſic ambit gratia vultus,
Non hominum, potius reris at ora Deûm.
Numquod in his Mavors ferventior ardeat undis
Pluſque cremet medio bellica flamma freto?
Scilicet ad nutus inflantur claſſica: quando
Flat furor, armatas mille parare trabes
An mage, quod totos Nerei tibi regia, fluctus
Subdat, & indomitos ſub juga ſternat equos?
Quandoquidem te nulla latent commercia, bini
Orbis, Ameriacum verrere docta mare.
Fallimur: Exiguæ ſunt hæc præconia laudis:
Non tuus hoc parvo margine ſiſtit honos.
Anglia ſi neſcis, ſoboles numeroſa tuorum
Te decorat, nimium prole, beata virûm
Non tot Myrmidonas, Doloposve è robore prôpſit
Aluus Trojani concava quadrupedis:
Quot tu Semideos, Cœlo, terrâque celebres
Enixa es, patrio tempus in omne ſinu.
Sed mea te Simon lira concinet Angelus, Anglus,
Addita ſidereis, lucida gemma tholis.
Non Ego nunc referam, qualem ſub ſtipite querno,
Te conſpexerunt delituiſſe feræ:

Cui

Cui Cererem ſtatis, per luſtra quaterna diebus,
Jejuno dederunt provida turba canes,
Vel cum flammigera toſtus, ſartagine piſcis
Supplice te, vitæ denuò currit iter.
Ipſe canam vellus, Mariani munus amoris,
Quod tibi ſtellifero detulit orbe Dea.
Tù modò Parthenice, Pindi da ſugere rores,
Nam de Virgineo non niſi rore bibo
Tempus erat, quo Sol oriens ex æquore, currus
Elevat, & primum colligit axe jubar.
Orabat Simon, verſis ad ſidera palmis,
Manabat tepidis lacryma ſparſa genis,
Singultuque pio, ſuſpirioloque profundo,
Hac tandem exorta provocat aſtra prece
O' decor æthereæ Virgo rutilantior aulæ,
O' genita ſolùm prole, Virago minor
Carmeli, Regina Parens Tutela perennis,
Qua Duce, qui eſt Chriſtus montis aditur apex
Si non vulgari nos amplexaris amore:
Si tibi delicium, tantaque cura ſumus:
Cur non affectus, genuina ſigilla recludis?
Hei mihi cur, grandis non reſeratur Eros?
Funde precor Charitum Mater, ſpecialia dona
Noſque tuam prolem, munera lecta probent.

Dixe-

Dixerat: Ex alto patefactis æthere valvis,
Adfuit ad Nati concita Diva ſonum.
Illam, quina acies giro comitatur ovanti.
Cœlituum manibus, ſunt lyra, buxus, ebur.
Credideras rupto deſcendere cardine Cœlum,
Aligerumque omnem precipitaſſe gregem.
Sub pedibus nutant ſtellati culminis ignes,
Et cum Phæbea lampade Luna ſoror
Hoſce tamen, propria ſuperat Thaumantide Virgo,
Non ſecus ac noctis lux præit orta jubar.
Sit mihi fas Muſæ, dios deſcribere vultus;
Exiguus noſtro ſit licet ore ſonus.
Aurea cæſaries olli, quæ colla relambens
Plus flavet, quò plus criſpa procella tumet.
Stat capiti textum radiis diadema, colores
Mille trahit, vitreas Sol velut inter aquas.
Vincit frontis ebur, concretas Alpibus undas,
Sunt ebenum, veſtræ lilia cana nives;
Heſperus at gemino lumen jaculatur ocello,
Nigrior in ciliis, Iridis arcus ovat.
Non occaſuram ſedem tulit ore venuſtas,
Nexa videbatur purpura lacte genis.
Candidior niveis eſt candida dextra liguſtris,
Talis amycleas candor obumbrat aves.

Hinc

Hinc albere reor didicit ſuper orbe galaxis,
Hinc albere ſuis Delia plena comis
Quid loquar inſertam milleno ſidere veſtem,
Quæ fluidos agitat per Jovis arva globos?
Gemmea divinos velabat carbaſus armos,
Lapſa erat ad rutilos cærula palla pedes.
Obrutus obſtupuit Simon fulgore; ſed iſto
Diviparæ fugit mox hebetudo ſono
En Ego, Cælituum tibi de conclavibus adſum,
Prolis ad emeritas nil remorata preces.
Accipe laniferum dilectior Anglus amictum,
Qui pignus pacis, fędus amoris erit.
Qui tibi, qui cunctis Carmeli Montis alúmnis
Teſſera ſit noſtri pacta patrocinii.
Dux Gedeon, de rorifero, ſeù vellere ſicco
Iſaciis retulit ſigna Tonantis, Avis:
Haud ſecus, hoc certæ vellus fert ſtemma ſalutis,
Emicat in terris lux, cynoſura mari.
Quē ſcapulare teget, Mariæ quoq; conteget umbrā.
Ipſa Ego, præſidium, Dux, via, palma, decus.
Si feret hoc hoſpes, túmidos calcare Dracones,
Et poterit rabidas ſoſpes adire feras.
Quiſquis erit, ſcopulis, ſeu naufragus erret in undis,
Inveniet medio littus in Oceano.

Hic-

Hicque piò moriens ſomno, (rumpatur Erynnis)
Non Acherontæo decidet umbra ſpecu.
Plura loquar: Manes quos torrida pruna piabit:
Igne breves faciam ſuſtinuiſſe moras;
Quandoquidem primas ubi lux Saturnia cunas
Evehet, ipſa polo deflua, præſes ero
Hydrochous pellam tædas, geniiſque beatis
Solvam purgantis, vincula dura rogi.
Mecum ſtellatis ubi ſunt capitolia clivis,
Gens veniet, ſuperos gens hilaranda choros
Sapphyri cedent his propugnacula: pandet
Urbs quadra, biſſenas ex adamante fores.
Audiſtin noſtram maneat quæ gloria prolem;
Nunc age, venturum percipe mente genus:
Illuſtres animas, clara de ſtirpe nepotes
Expediam dictis, fata futura canam.
Ex quo ſub nubis ſpecie, mea fulſit imago;
Quà vaga Carmelus tollit ad aſtra caput.
Vena voluptatum mihi mons fuit, illaque tellus
Delicias animo præbuit una meo,
Et licet aerias dudum ſpatiata per auras,
Hauſiſſem vitæ lumina nulla ſolo:
Attamen æterna vivebam mente Tonantis,
Et non dum genitam me feriebat amor

In votis montana ſilex erat ergo: coronas
Aptandas noſtris progenitura comis.
Hinc tanto fulſit ſplendore propheticus ordo,
Quo plus Phæbeæ non micuere rotæ.
Hinc Eſſena cohors, axis gens æmula caſtris,
Hinc Recabita phalanx, plebs operata Deo
Æthere virtutum, ceù ſcintillantia ſigna
Alternam Solis tranſiliere domum.
Et viruit Carmel, viret, æternumque virebit;
Nam mage quam flores, germina dia geret.
Adveniet non longè mihi, Lilybea propago
Albertus, Drepani gloria prima ſinus.
Hic lux Trinacridos, divini flaminis æſtu
Efficiet gelidos incaluiſſe viros
O' quot de pharetra jaciet cœleſtis erotos
Tela! quot æthereas ſparget ab ore faces!
Uberior nuſquam centenis Ætna caminis,
Ardua multifidos, mittet ad aſtra focos.
Vivens exuviis ditem viduabit Avernum,
Deducet, Divûm poſt ſua fata melos.
Subſequitur Virgo cui Angela nomen avitum,
Eliadum numquam nomen inane Patrum.
Par erit Aligeris, animi candore nivali,
Convenient rebus nomina tanta ſuis

Vidit

Vidit ut æthereo delapſos cardine Jacob;
Per ſcalam, Angelicos, ire, redire choros
Non ſecus hæc, ſcalam Cœlos pertingere cernet,
Qua Carmelitis fas, petiiſſe polos.
Portentum Charitis ſurget Francus, decus Arni,
Florentes Tuſcus flos, decorandus agros.
Monſtrũ olim horrẽdũ, ingẽs, & cui lumẽ adeptum,
Adjiciet baculus non titúbare pedes;
At lare Gallicio, cordiſque oculique tenebris
Depoſitis, niveus pectore Cicnus erit.
Alter io Miles! ſi neſcis ænea caſſis
Evadet capitis trux laniena ſui!
Septus ab his armis, arcem expugnabit Olympi,
Sidereas Gazas fur rapietque pius.
Naſceris Corſine lupus, ſic matris in alvo
Viſus; at Eliæ mox gregis agnus eris.
Tu Florentinos replebis odore novales,
Queis Floræ vernas Gratia cedet opes
Feſulei mora parva, nitebis Paſtor ovilis;
Cinget ſacra tuas infula ſponte comas
Tartareas ſedes, & caligantia Dytis,
Ad vocem cernam regna perire tuam;
Alta ſed Empyrei pandentur limina ſceptri,
Et duce te ſuperum quiſque ſubibit iter

Non ego te, magnis oriunda parentibus, umquam
  Prætercam, Nato Magdala cara meo
Dius amor, vacuum dorſo coryton habebit:
  Illius ex arcu, tela tot ipſa feres,
Altera Bethanicis celeberrima Magdala terris,
  Nazareos nardi pixide, lota pedes
Par pietate tibi, procero par & amore,
  Sed tibi pulcher erit virginitatis odor.
Celſior his olim ſurget Thereſia: quando
  Mons ſolito viſus flore, virere minus.
Quale ſolet prato ſitienti, deciduus ros,
  Ubere florigeras reſtituiſſe comas.
Sic veniet, priſcum collis fultura decorem
  Auctura Eliæ germina, propter aquas.
Hæc erit intactus raſtro, fœcundus at hortus;
  Nam pariet ſanctum pronuba Virgo genus.
Virgineam prolem, quæ non mirabitur ætas?
  Trans Titana, ſuos diriget illa gradus
Proh quantum fœlix! victo dominabitur Orco!
  Procidet exutos ante Megera pedes!
Aliger an feriet tibi cor Thereſia telo?
  Si feriet, rapiet, non dabit ille facem
Fax ubi? Mors ubi? fatalis Lybitinidos enſis
  Mellea divini cuſpis amoris erit.

Victi-

Victima, Virgo parens, nimium, nimiumque beata,
Una Tonantis ades, filia, sponsa, nurus
Primus amor Matris, princeps & fructus Vmadę
Surget Joannes, Relligionis Atlas.
Hic, ubi Fontiberis Phæbus tumulatur in arvis,
Clarior Eoo, Sol orietur hyber
Crux illi nomen, Crux illi gloria. Tantùm
Sub Cruce dulce pati, sub Cruce dulce mori.
Sublimes alii rapientur ad aera, quando
Pręmia concipient retribuentis Heri.
Tollet Joannem suprà, furor entheus Æthram;
Quadrifidæ sonitum cum bibet aure Crucis
Post obitum, varia radiabit imagine corpus:
Credetur totus fulgere pelle polus.
Nicoleos veniet, Pataræi nominis hæres,
Heros Primatùm nobilitate ligur
Aurea despiciet regalis pondera Gazæ
Tùnc dives: cunctas cùm benè linquet opes.
Quot palmas, proprio sudore rigabit! adauctas
Colliget, ad rastrum non minus apta manus!
Clamabit Ligur hic; usus procul este prophani;
Improba de nostro sit procul herba jugo.
Cædite, dum modico surgunt mala germina fętu:
Immensum peperit sæpe favilla rogum

Sic

Sic loquar, extremas dum ſpiritus ebibet auras
    Talia defuncti corporis oſſa ferent
Hæc ille: & viridi ſemper pingetur amictu,
    Semper Carmelus florea ſerta feret.
Te quoq; Cantabricum vectet ſuper aſtra Domincũ,
    Fama, tuis nimiúm territa prodigiis.
Quà mare, quà tellus, & quà circumfluus aer
    Volvitur, imperiis obſequíoſus erit.
Te Duce, monſtriferis Germania plena colubris,
    Accipiet priſcam, lata per arva fidem
Victa Palatinus convertet terga Bohemis;
    Vivere vix adiget, calx fugientis equi
Colliget in vanum; Moravos, Svevoſq; rebelles
    Rhenanus; fruſtrà ſigna batava ſocer
Vindice te: rapido mergentur ſceptra ſub Albi,
    Ibit ad Auguſtos ſubdita Praga ſuos.
Numinibus cultus, reddentur Numina templis,
    Fumabunt ſanctis thura ſabea pyris.
Proximus huic aderit Petrus, qui claviger alter,
    Æthereas poterit pandere voce ſeras.
Seù volet horribili ſonitus effundere nimbo,
    Seù placidum dulci ſpargere voce ſonum:
Sidereo ſemper mortales uret amore
    Tartareos ſemper dilaniabit heros:

Hunc

Hunc non, Cardinei flectet ſacra purpura cætus,
Reſpuet oſtrinis vellera tincta roſis.
Scilicet expertes terreni culminis: Æthræ
Suſcipit aula, leves quos peragrare videt.
Quæ non prona tuis ſolventur laudibus ora
Joannes? Dii regia Solis avis?
Os tu diceris Chriſti, Chriſoſtomus alter;
Auriferi torrens gurgitis unde fluet
Tam benè, militiam lingua rudiiſſe recentem,
Quam calamo tabulas ſcribere, doctus eris.
Majus an eloquium, vel pagina neſciet orbis;
Sic geminum parili lance, nitebit opus.
Extumulata, putri tabo tua corpora, numquam
Marceſcent: caſtis præmia digna viris.
Tu Bernardus eris Regum cognomine; nardi
Nomine, ſtelliferi Regis odorus amor.
Conferet Aſſyrium fruſtrà tibi Medus amomum,
Ambroſias cedet decolor Indus opes.
Huic manibus (genimen lectum) da lilia plenis,
Cinge cytheriacis tempora cana roſis;
Tu ſed hyperboreos facies ardere Triones,
Divinam geſtans, Galle Philippe facem
Hos vigiles Galli cantus, leo territus Orci
Aufugiet, ſtygias irruet intus aquas.

Lili-

Liliferos campos, reddes cœleſtia Tempe,
Appenninigenæ deditus uſque viæ
Teſtis Arar, Ligeriſque celer, Rhodanuſq; ſonorus,
Et quæ Lingonum Sequana, lambit agros
Quis nùnc Celtiberos Paulos, Placidoſq; Polonos
Tranſierit? vitæ nomina ſcripta libro?
Quis te Sirenis proles, Mariane tacebit?
Seù maris Hadriaci Juſtiniane pharos?
Omnes Cœlicolas, omnes capita alta tenentes,
Quos non terreni culminis, anget honor
Voſq; quatergeminæ Catharinæ? biſgeminæ Annæ?
Et te Romuleo Clara columna polo?
Gloria fœminei ſexus eritis; decus Æthræ,
Orbis portentum: Numinis unus amor.
Aſt Ego, venturos ſi dinumerabo nepotes:
Cœli multiplices & numerabo faces.
Tu modò Stok, tantis animum converte triumphis
Atque memor ſobolis, vellera noſtra cape.
Fecerat his finem dictis, deſponſa Tonantis,
Et petit aerias, venerat unde vias.
Plumea gens ſecum, citharis operoſa juventus,
Dum comes it; fidibus carmina mixta canit.
Sicut oloriferi ſe tollens amne Cayſtri
Alituum ſuperos advolat agmen agros:

Sic

Sic ſalit Angelicus ſapphyrina limina cætus
Ocior Empyrea ſiſtat ut arce gradus,
Qui tibi tùm Simon oculus? qui pectore ſenſus?
In toto nullus corpore ſenſus erat.
Ipſe ſed æquoreas potius metibor abyſſos,
Delicias animi quam memoraſſe tui
Carminis hinc portus: meditetur ſpiritus iſta;
Nam capit hæc meliùs gaudia, mentis apex.
Sic humilis modico cantabam pectine Vates:
Romuleus plauſu dum ferit aſtra favor
Scilicet, ad Latias rediit teres Inſula virgas,
Anglia Romanos ſuſtinet ore lupos.
Ruffenſis Manes, Mori pia plaudite buſta:
Ad Patriam tandem, venit avita fides.
Vidimus innumeros populos, Procerûmq; Senatum
INNOCUI ſacros, ante venire pedes
Divorumque diù ſimulachra reſurgere ſtrata,
Atque adolere piis maſcula thura focis:
Laus Jacobe tibi, Regum Rex maxime, Chriſti;
Qui labarum patrio pandis in Oceano
INNOCVI lavus ſumma tibi, qui legifer Orbis,
Vt redeant terris aurea ſæcla, jubes:
Vobis Neſtoreæ fatum det ſæcla ſenectæ,
Dum mea ſuſpenſo carmine plectra ſilent.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ BEATI FRANCI.

Beatus Francus Conversorum pœnitentium Archetypus, primo suæ ætatis mane Esau, lupus rapax, deinde vir, & senex, Jacob lenis dividens escas: in pago quodam Senarum, cui nomen Grotto ortum habuit. Hunc genitrix, ceù monstrum informe, quod paulatim in hominem convertebatur sibi eniti visa est. Eventus non umbram, non somnium fuisse, quod viderat ostendit: Nam parentibus fato cessis, illicò omnium malorum fuit compos. Ille cruoris avidus, sæpius innocentium sanguine manus fędavit, ille aleæ lusor in Deum blasphęma eructabat verba; ille alienæ rei auidus ubi furari

posset, clamue, pa lamue surripere, non erubescebat. At tanta inter probra à cęlesti Numine, oculorum lumine orbatus, vidit sua scelera, quæ videns nunquam aspexit. Hinc quasi somno excitatus, & cęcitatis pœna resipiscens, longas peregrinationes est aggressus, illam præcipuè S. Jacobi ad Compostellas laboriosiorem. Placuit divinæ miserationi in hoc templo lumen ademptum, Franco, ploranti suas noxas, restituere. Quà propter Romam rediens, mox Senas appulsus, vitam asperrimam in durissima solitudine inchoavit. Cingebat se ferrea catena, quæ ter femori revoluta artus arctissimè mordebat. Spinarum fascibus, tergum cruentabat, totumque corpus sævistissimis flagellis torquebat. Non semel hyemali tempore, in foveas frigidissimæ aquæ, se mergebat, quandoque etiam accensi carbonis, supra corpus ardorem sustinebat, & ad hos agones intrepido animo, pro tuenda puritate currebat. Dum sic strenuè pugnat castitatis athleta, apparet illi Beatissima Virgo, admonetque, ut Carmelitico habitu, quem ipsi demonstravit, quàm primùm vestiatur. Præcepta exequitur Francus; & dum à Superiore Cœnobii Senarum, indui accingitur:

defert è Cœlo habitum Angelus, illoque, coram Fratribus, lætitia exultantibus indutus est. Mirum profectò fuit, quantùm in Monastica disciplina sub statu Fratrum laicorum, cœlestis suus spiritus acquisierit incrementi! Pœnitentia potius admirabilis erat, quam imitabilis; si quidem casside ferrea caput, æneàque lorica pectus, prægravabat, singulaque membra peculiari globulo æreo, angebat, sepiebatque. Verberum grando suo tergore ut moris fuit, incessanter pluebat, donec pavimentum sanguine rubesceret. Taciturnitatis studium sic excolebat, ut ne illius temeraret candorem, pilam plumbeam ore ferret. Ministeria viliora monasterii, non solum amplectebatur; verum aliis præripere meritum quasi videbatur, dum omnia solus exequi conabatur. Crucifixi Domini visionibus, & supremæ Matris apparitionibus, sæpissimè dignatus est; non tamen hæc charismata, illum extollebant, quin potius ob sui incredibilem humilitatem, animum deprimebant, non secus, ac arbor, quæ quò fœcundior est fructibus, eò gravius humi inclinatur. Prophetico spiritu insignitus fuit, & multis miraculis, in vita, & in morte clarissimus extitit. Dum extremæ vi-

tæ

tæ appropriaret periodo; cęnobium Carmelitanum, fulgore maximo circumdatum, gens occurrens, & obstupescens aspexit. Ipse vero orans, spiritum per aquam, & ignem probatum, suo amabilissimo Creatori reddidit, & meliori fato felicior fur, parasidum rapuit. Extemplò splendor ille evanuit, & Angelorum concentus est auditus, efferentium strenui militis triumphantem animam in Cœlos.

CARMEN XX.

NVnc te France canã; quamvis tua gloria lentũ
 Nos teneat, temerè nec sinat ire liram.
Orsa tamen capiam: Non ante piacula, semper
 Immanis mortem victima taurus obit;
Parva etiam magnum pacavit mica Tonantem,
 Et placuit modicæ fictile munus aquæ.
Incipe si quis amor Carmeli, pangere laudes
 Musa, licet lenem da sonuisse chelyn.
Est locus Italiæ gremio, cui Grotho Senarum,
 Ethrusci dederunt nomina prisca patres.
Alluit hunc, variis descendens collibus unda,
 Quæ sata multiplici vomere, culta rigat:

Parvus

Parvus ager; ſed dùm tribuit natalia Divo,
    Maximus in terris, & ſuper aſtra fuit.
Infantem paritura parens, ſibi promere viſa eſt
    Monſtrum, paulatim, quod modò fieret homo.
Eventu caruere diù non viſa parentis,
    Illaque nocturni non fuit umbra thori.
Quà primùm juvenile decus, ver contulit ævi:
    Criminibus Francus ſorduit innumeris.
Mox ubi defunctos vidit, Matremque Patremq;
    Vicit Caucaſeas aſperitate tigres.
Ille maniplaris Gradivo miles adhæſit,
    Ancipitique ſuum veſtiit enſe latus.
Sæpè virûm valido pupugit præcordia ferro.
    Ah quantum Thuſci dextra cruenta fuit!
Pannonis haud aliter deſcendens ſaltibus urſa,
    Paſtorum gaudet cæde rubere nova,
Quid recolam, infandoſque modos, & barbara geſta?
    Quàm benè, vix hominis nomine, dignus erat!
Addidit his ſacram, qua non plus, fuſilis auri
    Ingluviem, votis ambiit eſſe Mida.
Hinc vigil armatus, per cæca ſilentia latro,
    Magnatùm valuit, depopulare lares.
Haud minus, agreſtes campos, violare rapina,
    Ruricolæque rudes expoliare caſas.

Illum

Illum ſi ſpecula forſan quis viſeret alta:
    Protinus hæc trepido pectore, verba dabat.
Quilibet argentum concludat: quilibet aurum:
    Occulet ut gemmas, alter, & alter eat.
Auferat hic meſſes; pretioſos ille lapillos,
    Et quaſcumque poteſt claudere, claudat opes
Callidus en rupta nummos qui ſurripit arca
    Francus; qui rapta vivere gaudet ove.
Talia vociferans, vicinos quiſque monebat,
    Conſulerent rebus, rure, vel urbe ſuis.
Ille tamen furto degens, conſumere ludo
    Geſtit, quæ picea ſurripit omne manu.
Alea Numen erat, quaſſos & fundere talos
    Vnus amor, tali perdere ſorte lucrum.
Accidit: Exiguis amiſerat omnia punctis,
    Congeſtumque mala perderet arte ſimul.
Ille amens, oculorum acies, duo lumina frontis,
    Exponit ludo, lædit & ore Deos.
Illico deſiliit fulmen cæleſtibus oris,
    Et facit è ciliis lumen abire duplum.
Vſquè modò immane eſt mõſtrum; cui fulgor ocelli
    Demitur, & cæcum robore tentat iter.
Nec ſecus ac, quandam Poliphæmus, luminis orbus
    Eſt menſus cæco littora nota pede,

Aſpi-

Aſpicis hinc, ut homo fiat caliginis expers!
Vt formam pulchro veſtiat ore novam!
Francus ubi nudum ſe cernit lucis ademptæ
Munere; ſic ſuperos voce precatus ait!
Quàm meritas patior pœnas ò Rector Olympi!
Sum malè largiti luminis, uſus ope.
Ritè ſupercilio, Titan abiit fugitivus;
Si prius juſtitiæ Sol, peregrinus erat.
Non ego, nunc oculis æternas ferre tenebras
Reſpuo; ſed menti tù modò redde jubar.
Vt plangam mala geſta, mihi pupilla ſuperſit,
Patratum plorem ſic ſcelus: Argus ero.
Dixerat; & voto longiſſima quærere templa
Se ligat; hinc ut erat ſtipite, prendit iter.
Et quà, famoſas Hiſpania continet Vrbes
Ocius errantes dirigit ille gradus.
Obvia fit primùm celeberrima Barcino cæco,
Dives & oſtrifero Tarraco, juncta mari
Subſequitur lævo generoſa Valentia tractu,
Proximior Thetidi, vomere cultus ager.
Mox petit Auguſti ſpecioſam Cæſaris Arcem,
Sunt ubi Virgineæ fulchra dicata Deæ
Hinc per Aragonam, baculo veſtigia ſiſtit;
Vnnde, Toletanas eſt potis iſte plagas.

Tan-

Tandem præcipiti quod cursu tangit Iberus,
Compostellanum se tulit ante solum
Numinis hic ædes, hic surgunt sacra Jacobo
Mænia, Gallaicis sat venerata viris;
Nec solum Occiduis sunt hæc celebrata colonis,
Hæc quoque Taprobanes Incola, fana colit.
Constitit hic fessus, consumpto tramite Francus,
Hic lacrimans, multas fudit ab ore preces.
Mira fides: meruit frontis rehabere fenestras,
Vt pridem mentis lux, retributa fuit.
Sic Deus exactæ tersit fuliginis umbras,
Retrogradus Patriam visat ut orbus humum;
At Vaticanam primum contendit ad aram,
Posterius limen, collaterale Petro.
Tempestate illa, Gregorius Vrbis, & Orbis
Pastor, suprema sede, regebat oves.
Janitor hic Cœli, plenos effundere nimbos
In Francum voluit, queis pluit axe Charis:
Jamque Senas repetens Thuscos, finesq; remensus,
Contriti cordis, pignora certa dedit.
Musa flagellantem non te cecinisse pigebit
Divum, multifidi tergora nuda rubo.
Ante sacella, coramque viris, mediaque platea,
Lugebat fatuos præteriisse dies.

Dextera ſpinoſos faſces, manus altera ferrum
  Geſtabat, plagis ſterneret unde ſtiam.
Vulnera quis numeret? nulli numerabile vulnus;
  Vnum ſi totis carnibus ulcus erat!
Ænea ſed femori glomerata catena, cruentas
  Fecerat hinc coſtas, fecerat inde latus.
Quilibet eſt flagris, chalybique obnoxius artus,
  Omnis ab ærata forcipe, vincta cutis.
Intereà: gemino manabant lumine fletus,
  Hæcque, ſui ſemper verba doloris erant:
Parce pium Numen, Cœlos quod fulgure terres,
  Deque tuo partem fulmine, deme precor.
Parcite Cœlicolæ, tanto quos crimine læſi;
  Parcere nam vobis eſt pia cura reo.
Incola parce, hoſpes parce, & vos parcite Cives:
  Omnes vos uni parcere, laus, honor, ardor, amor.
Hæc ait: & ſummis reſponſant parcite clivis
  Vallibus ex imis, parcite, parce, ſonant.
Sic Leo Marmaricas replet rugitibus oras,
  Viſcera ſi nimiùm torret, aduſta ſitis.
At nunc unanimes migremus ab Vrbe Camenæ
  Aſpicis! Vrbano limite Francus abit!
Hei mihi quam mæſtas aperit nunc ſilva receſſus!
  Ille tamen præfert horrida teſqua, domis

Hic

Hic humus horret! ager squallet! nec prata virescunt!
Arboreis expers fructibus, horret humus!
Aspera glebosas infamat glarea terras,
Indignata, solo florida jura dare!
Non est, Thyrsigeri quà surgat gloria Bacchi!
Nulla vel exiguo palmite, gemma tumet!
Semper hyems! inclemens est hic semper Olympus!
Vix fluit à nivei pumice fontis aqua!
Vix datur excipiens fluitantem cochlea lympham!
Ah quæ sufficiat pocula testa vacat!
Verna latebrosos fugit hos Philomela recessus,
Ad mæstas solum frangitur aura stryges;
Attamen æthereum dum silva recondit amantem
Hæc oculis præbet pulchra theatra meis.
Sic est inculti jaculantur lumina colles,
Gemmeus in quavis caute nitescit onix.
Ambrosius truncis, è saxis, lacteus it fons,
Mellea de quovis cespite, vena fluit.
Hæc meret aurifero proscindi vomere tellus,
Hosque rigasse volet, ditior Hermus agros
Si rigeant calui fruticosa cacumina montis:
Asperitas baccis pulchrior illa maris.
Quilibet hic tipho, gravidos fert nectare nimbos,
In geniale migrat ver, glacialis hyems.

Sic eſt: Vos ſilvæ, vos arbúta conſcia ſcitis,
    An citò veſtierit dumus & umbra decus.
Sit mihi fas, memorare piis quæ grandia ſilvis
    Sæpiùs acciderint; Tù modo Muſa juves.
Impiger ille ſtygis draco, qui per mille Meandros,
    Et totidem ſpiras, corda ligare ſtudet:
Viderat ingenio, dio jam viderat oeſtro
    Hoſpitis, in ſuperos antra migraſſe lares.
Invidet: Acciri furvos ad Tartara Fratres
    Cogitat, ut Divo bella pavenda parent.
Non mora; mille dolos verſutis artibus aptant,
    Quà feriant, paphia cor juvenile, face
Evomit infernos ſtygiis è torribus amnes
    Serpens, & quotquot monſtra venena fovent.
Mitius Ætneo glomerantur culmine flammæ,
    Sulphureamque minus lampada, Phlægra tulit,
Quam Thuſci circúm ſpatietur corde, caminus,
    Ex Erebo ſaliens, urere membra potis.
Quid faciat? qua ſe Francus cuſtodiat arce,
    Ne magis Idalius devoret oſſa calor?
Dic nemus, & mixto vos dicite pumice ſaxa,
    Quæ ſpectaſtis enim, nunc retuliſſe decet.
Illius in ſe ſe crudeſcit palma flagellans.
    Heù quot verberibus dorſa recluſa quatit!

Ilicet

Ilicet oſtrino roreſcunt imbre lacerti,
Suadet amor, flagris jungere ſæpè flagra
Parciùs ærata teritur teſtudine, murus,
Parcius æquoreas arietat Auſter aquas.
Mox ubi ſe tollit præciſa cacumine rupes,
Præpete viſa ſuper pendula ſtare petra:
Illic ſentiferis volvit ſua corpora ſpinis,
Et medio gaudet ſe laniare rubo.
Lancinat hinc coſtas, plantas domat inde,nec ullus
Eſt locus, à denſis liber acuminibus.
Sic facit, ut ſtygias extinguat ſanguine flammas
Sitque iterum rhamni cuſpide, puncta Venus.
Demum vallis erat gelidis obſeſſa lacunis,
Dirior hìc omni tempore, bruma riget;
Evolat huc, quò foſſa jacet glacialior omni.
Heù pietas! ſolidæ membra maritat aquæ!
Ah quid agis? ventis hyemantibus ilia lymphis
France locas? nimiùm tu tibi France ferus.
Sit ſatis ad ſcuticas laceros flexiſſe lacértos,
Sit ſatis hamatos perpetiiſſe vepres
Vota cadunt: lubricas hyberno tempore cruſtas
Advolat, ardores perdat ut unda ſuos.
Viciſti: Lymphis ò coſtantiſſime flammas,
Et Venus unde orta eſt, repperit uda necem!

Tum

Tum ſuprema Parens, Virgo, delabitur aſtris
    (Pugnantem ſupero, viderat illa throno).
Admonuitque, ſuos ut veſtibus induat artus,
    Quas tulerat propria, ſplendida Diva manu.
Deſerit hic ſilvas, petiit Carmelia Tempe,
    Qui regeret Fratres, hic Pater unus erat.
Dum ſpoliis Francus caret: Aliger evolat axe,
    O' ſtupor! & propria fert tegumenta manu,
Queis citò protectus famulantia munera Servi
    Suſtulit, indignum ſe magis eſſe ratus.
Quis referat quantum palatia Virginis intus
    Virtutis durum currit Hetruſcus iter?
Semper erat cordi Nemeſis, ſeù ſurgeret Ortu
    Sol, ſivè Occiduo mergeret ora vado.
Ænea cervicem caſſis, præcordia thorax,
    Arctabat, nudum ferrea ſpira pedem.
Si glaciem Cœlo ferret Capricornus inertem,
    Frigore concretis membra domabat aquis
Si tamen æſtivo Procion latrabat ab orbe,
    Torrebat rabida corpora ſtrata face.
Nec requies ſpiſſis conſumere terga retortis,
    Vnaque non ſomno cedere viſa quies.
Vſquè adeò ſiluiſſe juvabat, ut illius ore
    Eſſet concluſo, plumbeus uſque globus.

Jugis

Jugis erat menti Crucefixi Numinis ardor;
Non ſolvi in lacrymas non erat ipſe ſui.
Fortè coronatum ſpinis, claviſque refixum,
Fervidiús meditans, interiiſſe Deum
(Illa dies, illa hora fuit, qua victima quondam
Nazareus voluit fictus amore mori)
Saucius en Dominus ferro, madiduſque cruore
Sic ut erat; famulo talia voce tulit.
Aſpice France, ſub hoc patior quas ſtipite pœnas;
Perferre hæc hominis vulnera, fecit Amor
Adamidûm genus ingratum, nec nomine fidum!
Mutua amoris adhuc, pignora nulla dedit!
Quis lacrymas pangat, quas vocibus hiſce Senenſis,
Ex oculis fudit, fudit ab ore ſonos?
Illas cura fuit meditari, ſurgeret Ortu
Phæbus, ſeù noctu Cinthia ferret equos.
Hinc manibus ſuevit lacerum geſtare Tonantem:
Prototypus cordi, ceù bene, vivus erat.
Sed nec Diviparæ crebrerrima viſio, Francum
Extulit. O quantis adfuit illa modis!
Quin potius Charitum tanto ſub pondere, quò plus
Extollebatur, deficiebat Atlas
Qualis opima ſolet pomis curvarier arbos,
Et quò plena magis, plus ſinuatur humi.

Tem-

Tempus adest, ut mortis iter, testudine cantem;
Annue, nec mestis i Elegia comis
Mensis erat, nive quo canescere cuncta December
Efficit, & Capri sidere Zona riget;
Tùm febris arentes Divi complectitur artus,
Ilicet algenti sub Jove, corda cremat.
Una salus illi, nullam sperare salutem
Pæoniæ vacuam noverat artis opem.
Tantum Carmeli defert sua vota Patronæ
Evocat æthercam talibus, axis Heram
Nunc, ò nunc adsis Virgo: mea lumina condas,
Si pereo terris, tu super astra trahas
Dixerat. O' quantum miro splendore coruscans
Visa domus! Solis plena nitore stetit.
Intereà mediis exegit Fratribus ævum,
Supremusque fuit (vivite pace) sonus
Protinus Aligerûm delapsus ab æthere girus,
Auditus Pean, pangere, Victor, Io.
Candidus astriferos peragravit spiritus orbes,
Et quod flagrarat, vanuit inde jubar
Plura quidem tumulo portenta fuere beato;
Sed tu cum Franco Musa perire potes.

ARGV-

ARGUMENTUM ET EPITOME VITÆ DIVI ALBERTI

TRinacria à tribus promontoriis, Pachino, Peloro, & Lilybeo, seù potius à tribus sideribus, quibus subest, nomen adepta, Insula est omnium Insularum, maris mediteranei famosissima. Inter alias Civitates, quas gremio complectitur, Depranum est, quod ortum dedit, fulgentissimo sideri, Alberto, Carméli Montis germini. Genuit hunc Mater sterilis, voto prius obstricta, se Beatissimæ Virgini, de Monte Carmelo prolem dicaturam. Dum quieti indulgeret, visa est in somno, ex materno utero facem prodere, qua visione novit parens, puerum nasciturum fore illustrem, corã Domino. Par-

tui jam matura, filium peperit, eventusque ostendit, illum gliscentibus annis, instar ignis splendorem, omnium virtutum undequaque diffundere. Quà propter voti compos, puerum, Carmelitarum Cœnobio sistit. In hoc, cæteris Cœnobitis brevi se totius perfectionis exhibuit exemplar. Admirabilis, in primis pœnitentiæ; nam cilicio, perennibusque catenis, suos artus afflictitabat, corpusque jejunio subjugabat incunctanti, & sexta feria escis absinthium commiscebat: Nec non singularis paupertatis, & ineffabilis castimoniæ, ex quarum cultu, adeò cœlestis sapientiæ uberrimus extitit, ut tantùm in divinis colloquiis, totum animi poneret delicium. Charismatum munus, fuit illi comes, & miraculorum gloria, visa est individua Alberti socia. Infideles, & præcipuè perfidos Judęos ad Christi pascua, sæpè sæpius, sua prædicatione avocavit. Messanæ periclitanti cedere obsidioni, qua premebatur, & penè deditionem offerenti Roberto Regi Neapolitano, cujus armis vexabatur, & præcipuè fame angustiabatur, opem attulit, fusis ad Deum pro ea precibus. Quamobrem ictu oculi, ad appulsum trium triremium pingui annona onustarum, & per mediam Inimico-

micorum classem lapsarum, Civitas, illa ab imminenti periculo trans humanam spem exempta est. Super aquas Platani fluvii ambulans, auxilium porrexit Judæis, ob periculum naufragii clamantibus, eosdemque mox flumine baptizavit. Messanam reversus, aliquibus confidenter patefacto ultimo suæ vitæ die jam propinquanti, immediatèque gravi correptus morbo, animam purissimam suo reddidit Creatori. Ejus corpus innumeris claruit portentis. Hinc cum populus sæcularis, sacrum de Sancto Confessore celebrare vellet, Clerus verò pro defuncto, litem abstulerunt duo Angeli è Cœlo lapsi, qui in albis astantes intonare cœperunt Missæ introitum de Sancto Confessore. Hæc est vitæ Epitome Alberti, quæ in præsenti carmine laconicè tangitur; In eo attamen Musa dilatatur portento, quod in dies, omnium admiratione, & utilitate experimur. Novimus namque ossa Beati Alberti, in aquis mersa, efficere aquas illas, potens medicamen ad medendas, sanandasque febres. Vnde moris est in nostra Sancta Congregatione, decantatis Sancti primis Vesperis, aquam istam componere, quæ sacri ossis contactu, & peculiaris orationibus precibus,

efficitur levamen morborum omnium, ſpeciatimque adverſus febres, cœleſtis, potenſque eſt panacea. Hac virtute referta, lympha bibenda diſpenſatur, & ne dum illo die; ſed toto anni curriculo, ſacra hæc aqua conſtruitur, ut caloribus febrilibus medeatur. Inter has ergo ſalubres Nadayes, Cœleſteſque Napeas, Muſa noſtra poſthabitis, Aganippidos, & Hippocrenes undis, ſpatiari gaudet; cujus virtutes admiratur, & recenſet comprobando fidelitatis teſtimonium, ex ſalute ab Authore readepta: olim jam febrium ardoribus vexato, & tandem hujus aquæ potu incolumitati reſtituto.

CARMEN XXI.

TRinacris, Italiæ quondàm pars extitit una;
Mutavit veterem ſed maris unda ſitum.
Patria diſrupit victor confinia Nereus,
Ambiit abſciſſam pontus apertus humum;
Sic nunc avulſas interluit æquore cautes,
Diviſumque ſolum Doridos æſtus agit
Illinc Jonias haurit de rupe procellas,
Proſpicit Adriacos unde Pachinus agros

Hinc

Hinc latrat Tirrhena Thetys, tumidique Pelori
Obvia ſpumanti verbere, ſaxa ferit.
Dextrum Scylla latus, tenet inſidioſa ſinixtrum;
Et vomit abſorptas Virgo Charybdis aquas.
In medio piceas complectitur Ætna cavernas,
Sulphureoque nigras vibrat ab ore faces.
Ætna, triumphato ſemper famoſa Gygante,
Vivit, & æterna dum tonat urna pyra.
Hic ut Fama refert, trifido Jovis igne crematu
Enceladi buſtum ſaxea fata premunt,
Et quoties immane latus, dorſumque rebelle
Mutat in alterutrum, tota Triquetra tremit.
Fumiferos apices, nullo fas tangere greſſu;
Obtutu tantum culmina noſſe decet:
Nunc etenim tetras eructat ad æthera nubes;
Interdum piceis provocat aſtra globis;
At licet æſtiferis è faucibus evomat ignes,
Nec ſecus undanti Mulciber amne fremat:
Scit nivibus ſervare fidem, ſcit jungere fœdus,
Lambit & agnatum proxima flamma gelu.
Non procul horrificis ubi fumigat Ætna ruinis,
Canaque perpetuo murmure terra boat;
Apparent Drepani ſedes, Lilybeaque quondam
Littora; nunc quaſſæ ſtatio tuta rati

Hic,

Hìc, natale ſolum hauſit, Carmeli decus ingens
Albertus, Siculo de Genitore ſatus.
Fama eſt, prægnantem taciturna nocte parentem,
Cum tegeret lenis lumina feſſa quies
Enixam vidiſſe facem, quæ lampada terris
Spargeret, ut ſupero fulgur in axe micat.
Eventu monſtrata fides: Puer editus, ingens
Virtutum patria fudit in Vrbe jubar;
Nam lacrymis miſcere preces, & Numinis ante
Cura fuit dios procubuiſſe pedes.
Indutus vilem texit ſua membra lacernam;
Mordebat nudam ſpinea lana cutem;
Quin etiam, pueri varios ſinuata per arcus
Obſtrinxit tenerum ferrea Zona femur,
Et nondum nonos Titan renovaverat annos;
Bis quater at lapſo venerat orbe Ceres.
Mox ubi vernarunt teneri lanugine vultus,
Firmavitque ſuos prima juventa gradus
Virginis ingreditur venerandi liminis aulas,
Carmeli voluit nectere ſede moras,
Et petiit, Mariæque pios veſtivit amictus:
Heù valeant dixit, purpura, palla, chlamys:
Qualis ab æthereo conſurgens Delia cyclo
Virgineo roſeum prodigit ore jubar

Cerni-

Cernitur exiguos tum ſcintillare Planetas ,
Cernitur & modicam ſideris eſſe facem ?
Taliter effulſit rutilos ſuper ille ſodales ,
Tanta ſuum Dius flamma cor uſſit Amor !
Sæpius infernis indixit prælia turmis,
Devictæque tulit celſa trophæa ſtygis.
Pendulus ad ſacros poſtes, laquearibus aureis
Vitreus effuſo lumine lichnus erat;
Hunc jacto feriit Cocythia Larva lapillo,
Ruptaque criſtallus fragmina mille dedit;
Sed lacrymas ſparſit ſacras Albertus ad aras,
Illicò juncta ſuo pars redit icta loco
Quid memorem victa varios de morte triumphos?
Addita Parcarum ſtamina longa colo?
Hæc alii recinant: Alberti me vocat unda,
Hæc jubet Aſcrei currere fontis aquam
Ergo Libethræ quidquid diffluxerit amne
Diffluat in laudes cælica lympha tuas.
Vt primum reſonat, quam protulit ore Sacerdos
Vox ſacra; & Alberti tangitur oſſe liquor.
Hic potis eſt ſubitò febrium reſtinguere flammas
Ardentes, vitreo mergere, rore faces;
Tum furiale malum, paſcens incendia corde
Diſſilet, ardor abeſt, vivida flamma perit

Fune-

Funeris hic domitor: cœlesti profligat ausu
    Pæstiferum virus, nigraque fata fugat.
Bethsaidos medicis fulget preclarior undis
    Hic udor: motu non eget Angelico
Vera cano: Me teste decet, meminisse per ævum,
    Qua mihi Peonia juverit humor ope.
Dum mea tergeminis florerent tempora lustris.
    Albaque purpureus pingeret ora color,
Mensis erat; parilis, quo versus sidera Libræ
    Æqualem roseo Sol vehit imbre diem,
Cum penderet adhuc, viridi super arbore bothrus,
    Et biberet pressi vinitor ostra meri;
Intempesta meas fax est populata medullas,
    Ignea pervasit, frigida membra febris.
Non hæc instabili venas contage peresa,
    Alterna palans est remigrata vice;
Sed non ulla pati voluit divortia: semper
    Gestit assiduis ossa cremare focis;
Nam cecidi, colubri ceù morsus dente viator,
    Sub Jove non patrio corpora sternit humi.
Intercà fauces, squamosis oraque linguis
    (Ægris grande malum) torret anhela sitis,
Quam non haustus aquæ, potus non eluit ullus
    Sævior at medicæ gliscere gaudet opi

Tur-

Turgenti ceù mole trahēs alvum, miser Hydrops
    Guttura necquicquam fonte perenne, levat.
Nec jugulum sitiens, argento mitigat udo;
    Quin potius poto crescit ab amne furor.
Quos mihi tunc fontes animo? quot flumina stultus
    Fingebam? lænis murmura quanta vadi?
Nunc Podii rebar regalis lotus in unda
    Per Meandreas, ire, redire vias.
Nunc patrium juxtà Sebetum, tendere gressus,
    Nunc hospes, scythicas rebar adire nives,
Aut mihi si fugiens per roscida gramina rivus,
    Fonsue fluentisono gurgite, notus erat:
Credebam, gelidas lingua libare scatebras,
    Arida vel vitreo mergere membra lacu;
Interdum fregisse vadum tundentibus ulnis,
    Aut madidum fundo, delituisse caput.
Dicebam: liquidis precor ò me sistite venis,
    Quando erit ut toto pectore labra bibant?
Nostra tuis possent si mergi fluctibus ora,
    Ah Sebete, tibi munera quanta darem!
Saltem, Pausilipi me circum littora ferte
    Me scopuli, & glaucæ Doridos antra juvant,
Accipite hos artus, Neptuno Nesis amica,
    O' Mergellini concha beata sali.

Quis ſcit, an Euplei rurſus maris æquora verram?
Voſque Dicharchei cærula ſtagna freti?
Felices uda nati Delphines in æde,
Sors fuit, in pelagi vivere marmoribus.
Vidit Ariſteus ſub terris, limina cuncta
Nayadum, & toto flumina ſparſa ſolo:
Undè caput primum ſinvoſus prodit Enipeus,
Unde Pater Tyberis, ſaxeus unde Lycus,
Quaque nigro latitans prorumpit Nilus ab ortu,
Septeno Ægypti, qui rigat ore plagas
Sit mihi; fas modico quà depluit unda canali
(Si potaſſe nefas)aure bibiſſe ſonos;
Hac tamen, & febri feraliùs obtigit omni;
Longa quod inſomni tempora nocte tuli.
Mulſerat haud Morpheus, medicata lumina virga,
Venerat haud ægris utilis ille Deus!
Ah quoties vigil; at lacrymis non clauſus ocellus
Eſt ſerum queſtus ſurgere Luciferum?
Quid ſopor evolitans vigili me nocte fatigas?
(Dicebam); ex oculis cur fugis alte meis?
An quia crudelis cenſeris mortis imago
Ne tua me pallens terreat umbra fugis?
Falleris: infirmum dum mortis imagine privas
Dirus es, & vera morte perire facis.

Ergo

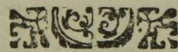
Ergo veni: Dono Divûm gratiſſime ſerpi,
Noſtra ſoporifera membra ſalute riga:
Sic tibi Paſithae, centum det baſia fronti,
Inſideaſque ſuo ſarcina caſta ſinu,
Quid loquor inſipiens: diſperdit verba, preceſque
Caurus, nocturni ſpeſque ſoporis abeſt.
Non potis eſt ſomnos, veſcum revocare papaver,
Ipſaque non poſſet fiſtula Mercurii.
O' Ego ne vigiles conſumere cogerer horas,
Quàm mallem getica rupe rigere lapis!
Stare vel Eoliis pumex obnoxius Auſtris,
Spumea quem rabidi tunderet unda freti!
Ter denos memini, quod Phębus panderit ortus
Lutea demonſtrans atria plena roſis,
Occidui totidem tumulatus littore fluctus,
Ceſſerit aſtriferæ lampada noctis equis,
Nec potuiſſe levi caput indulgere quieti;
Quàm mihi tunc æquè nox & amara dies!
Cumque ferè æterno claudebam lumina ſomno
Jam propè lethæas ebibiturus aquas:
Adfuit Eliadis ſacra Nais, & omina mortis
Naufraga præcepit fluctibus eſſe ſuis.
Saucius exiliens, ut potat colle fluentum
Cervus, cui lævum fixit arundo latus

Sic Carmelitæ ſorpſi Patris, ore liquores,
Ictus ab inſtantis cuſpide penè necis.
Ex tunc, crudelis morbi deferbuit ignis,
Ex tunc pulſa febris, corpore parta ſalus.
Et venère, meum mulcentia ſomnia pectus,
Et ſicco fugit viſcere, dira ſitis.
Salvè largitrix amiſſi lympha vigoris,
Alberti ſalve, gloria magna Patris.
Tu potis extremas mortis differre ruinas,
Numinis æterni munus, inempta ſalus.
Ænara ſulphureas taceat nunc Inſula thermas,
Quæque Dycharchæus balnea ſudat ager,
Et ſileat, cedatque tibi Nabathæus Hydaſpes,
Inda quot aurifero germinat amne vada;
Peonius licet ille fuget contagia fluctus,
Cogat & ardentes vertere terga febres;
Perpetuo quamvis fluat hic famoſus in auro;
Gemmiferaſque ſuo vortice, fundat aquas;
Sunt telluris enim, & Naturæ munus amantis
Tù Diuûm, & ſupero laberis unda polo.
Non Ego tam cari laticis vivã immemor umquàm,
Non ſi lethæo pocula fonte bibam,
Quotque ſacras hauſi ſitienti gutture ſtillas:
Tot reddam guttas, Bellorophontis equi

Si poſt trina dedit mihi vivere luſtra ſuperſtes:
Æternum Muſis vivet at unda meis.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. PETRI THOMÆ MARTYRIS.

Martyr inclitus, Præſulque egregius, Petrus Thomas, fuit præſtans Carmeli germen. Condomii in Aquitania eſt ortus, & cum à pueritia litterarum diſciplinæ deditus eſſet, & eximio erga beatiſſimam Virginem amore ferveret, tanto impetu Carmeliticam religionem eſt amplexus, ut

ut minus , ferrum à magnete trahatur , aut magnes ad polum convertatur . Emiſſis votorum ſolemnibus , quo cæperat ardore , proſequutus eſt inſtitutum ; ità ut brevi condiſcipulos præiret tam vitæ ſanctimonia , quam doctrinæ ſplendore. Theologica fuit redimitus corona , quam humilitatis gratia primum reſpuit , poſtmodum obedientiæ virtute illius adeptioni acquievit . Conſumatæ perfectionis ſpecimen erat , at præſertim in Deiparæ amore emicabat . Illius ſtudium totum Virgini dicabatur . Illius geſtæ , nil niſi Marianam dilectionem ſapiebant . Virgineum nomen erat illi in aure melos , in gutture mel , in corde nectar , adeò ut Mariani amoris pietas , ſupra cęteras eminebat dotes , velut inter ignes Luna minores . Non defecit Angelorum Regina , rependere dilectiſſimo filio reciproci amoris viciſſitudinem ; quod enim Petrus ab ipſa petebat , munificè illa , petenti impartiebatur , dignabaturque ſæpè ſæpius illum viſitare , & familiari colloquio recreare . Precatus fuit aliquando Petrus , jugibus lacrymis , perennibuſque ſuſpiriis beatam Virginem , ut Carmeliticum ordinem perpetuò ſervaret ; cum autē nocte Pentecoſtes id enixius rogaret , meruit à

serenissima Paradisi Regina, has voces audire: Confidito Petre; Religio enim Carmelitarum in finem usque sæculi, est persevaruta. Elias namque ejus institutor, jam olim etiam à filio meo impetravit. Verum enim vero cum suprà candelabrum voluerit Deus Petrum collocare, ad fastigium Pactensis Episcopatus, mox Costantinopolitani Patriarchatus sublimatus fuit. Hinc ad Orientales regiones, animum convertit, sacrumque Domini sepulchrum, dilectumque Carmeli Montem, & visitando, & venerando ab illis vix dimoveri potuit, licet necessitate compulsus hoc animi delicium, deponere tandem adstrictus fuit, ne per hæc privata pietatis officia, communem sui gregis custodiam, derelinqueret. Sed denuò ad sanctæ Terræ vestigia direxit: Quippè ut Legatus Apostolicæ Sedis illuc missus est, in quo munere multum suo consilio, singulari prudentia, & fervidis orationibus, laborantibus Christicolis juvit. Specialiter sanctum illud opus promovit, bellum inferendi infidelibus, sanctaque loca à Saraceno Cane deripiendi. In Christiano Exercitu, & cum Militiæ Imperatore, semper conflictibus præsens, sæpissimè de cruento hoste, gloriosos reportavit

trium-

triumphos, viribus potius suarum precum, quam armorum robore: Sed cum vehementius Saracenorum stragi incumberet, & Turcico nomini delendo enixius instaret: heù pietas, ab Infidelium hastatis cuneis, confoditur, multisque vulneribus magnanimè passis, suo sanguine meruit purpuratus coronari. Sic abiit melius, quam obiit, & discessit potius quam decessit; quandoquidem in supernam Hierusalem æternum regnaturus emigravit. Ejus corpus Famagustam delatum, debito honore colitur. In sequenti carmine, sua itinera canit Musa, explicatque ejus anxia desideria, quæ ad Hierusalem recuperandam ferebantur. Hinc Principes Christiani Orbis, invitat, ut sanctissima loca, Christi vestigiis in immensum decorata ab Saladino, tunc Saracenorum Imperatore, eripiant, & sacræ ditioni Christianorum cumulent; quatenus classica, Mari, exercitusque terra præparent, ut post, tractu temporis, sub Duce Gotifredo obtigit.

CARMEN XXII.

VEr erat: Hybernus Zephyro jam cesserat Eurus,
Jam Pœbus longam jusserat ire diem.
Flora, novo varios pingebat germine campos,
Occiderat Lapsum Sole tepente gelu;
Tum Petrus Eliadum germen, cui sedula cordi.
Cura fuit Solimas, contitigisse plagas
Faginei recubans fessus sub tegminis umbra,
Quà viridis vernam struxerat herba togam:
Sic ait, & placidi posuerunt murmura venti,
Continuitque suos fluminis unda gradus.
Audite ò Cœli, (vobis si aurita voluptas)
Ad nostrum, choreas sistitis astra, sonum
Quid moror ingratæ lentus sub munere lucis?
Impia cur longos net mihi Parca dies?
Amplius heu serum renovabit Lucifer ævum?
Ah dabit invitas ducere vita moras?
Rumpe precor Lachesis fusi revolubile pensum
Æterna jaceant lumina nocte: precor.
Quid superest ultrà Solis sub veste videndum?
Sat vidi madidis mæsta theatra genis.
En Ego, Condomii patriis egressus ab oris,
Sunt ubi Burdegalæ stagna refusa vadis

Omnia Pirenes, ferè Gallica regna cucurri,
In canas Helice se liquet unde nives.
Ipse Araris, Ligerisque bibi, rapidique Garumnæ
Undas, per varium quas mare sorbet iter;
Hinc geminas adii partes, prope flumina Rheni,
Pinguia Germanum quà colit arva genus,
Scilicet occiduas alio sub Sole jacentes,
Et quas exoriens Cinthius afflat equis.
Me rigidi tenuere Scythæ, rabidique Geloni,
Utraque sub Boreæ natio creta flabro.
Insuper Euxino gens Taurica, proxima Nereo,
Dacus, & assiduo plebs madefacta gelu;
Inde Lyburnorum petii nigra littora: mollem
Sæpius illa mihi præbuit alga thorum.
Ah quoties hyemis conscensus sidere pontum
Penè fuit medio naufraga vita freto?
Dicite Bosphorici fluctus, quas ipse procellas
Pertuli? ab iratis sibila quanta Notis?
Infames scopuli sint Acroceraunia testes,
Ad conjuratam conscia saxa necem;
Ast postquam æquoreis portu data meta periclis:
Interius pressi Persidis arva pedes,
Præcipuos Asiæ montes sum mensus ocello,
Quà Syrus extensis tractibus alta colit

Ilicet

Ilicet aerium Sinai, quo terruit Orbem,
Cum tonitru, gravidus fulguris igne Deus.
Hinc mea Carmeli ſalii juga, floribus orta,
Et Libani vidi tubera fœta cedris.
Tandem Phoenicum regio, loca verſa favonis
Occurrit; plenis ſunt ubi mella favis.
Prima Paleſtinæ ſeſe obtulit ora; corollas
Nutrit Idumęus collibus unde ſuis.
Mox fines Galilea tuos emenſus, aquarum
Jordanis tetigi ſacra fluenta ſenis
Terminus hic calli: Solimam dum cominus urbem,
Aſpicio, Iſacidum mœnia celſa Patrum.
Aſt Ego dum Solimam repeto, dolor occupat artus,
Et manant oculis flumina bina meis.
Quid vidi? Miſerum me! (Quis talia fando
Singultu careat, temperet à lacrymis?)
Aſpexi Samaras ſedes, arceſque Sionis,
Sub Saraceni pondere flere jugi.
Barbarus imperii terras has fulmine terret,
Antiquoque recens addere gaudet onus
Impius. Illa vetat veſtigia quærere plantis,
Chriſtiades vellet, quæ petiiſſe genis.
Quin Aſiæ regnator ovans, odiſſe ſuperbit
Nos, procul & Solimo vivere juſſit agro

 O'bis

O' bis felicem, nuper ſi fata dediſſent,
Hoc animam caro depoſuiſſe ſolo.
Nulla meam poterunt oblivia paſcere mentem,
Non ſi lethæum cogar adire vadum.
O' Solime! ò Divini Numinis hoſpita tellus!
Atque eadem Domini ſanguine picta mei!
O' Amani viridis vertex! ò cedrifer Hermon!
Nec procul aurifero germine fœte Sanir!
O' nemus, umbroſis ò hortule creber olivis!
An umquam veſtrum non meminiſſe velim?
Abſit: Gethſemanus non tu delebere collis
Pectore, triſtantis conſcie luce Dei:
Non hortus, roſeo Divum ſudore fluentem
Viſus, pulvereo deſiliiſſe fimo,
Audituſque Patris lacrimoſa voce petentem
Auxilium, & multa ſollicitaſſe prece:
Nec te Golgotheum culmen, memoraſſe pigebit;
Quo tulit ipſa ſalus exanimata necem.
In te quadrifida fixus trabe, Rector Olympi
Incuſſo voluit penſilis ære mori.
Nazareus flos ille, tua ſic aruit umbra
Sub cruce ſic gemuit preſſus amore bothrus.
Golgotha ſanguineo ditiſſima Numinis oſtro,
Hæc cape de lacrymis dona ſuprema meis.

Ora vale, lar celſe Sion, dilecta valete
Vos ò fatidicos atria viſa Patres.
Non Ego vos poſthac matuta luce reviſam?
Num mea dum terris vita ſuperſtes erit?
Fallor; Ad has iterum ſedes, huc denuo greſſus
Me citò verſuros enthea fata manent.
Neſcio quæ virides hùc flexit Diva volatus:
Spes certè eſt. Lævus Juppiter ecce tonat:
Omen adeſt. Bona ſigna polus dat, & annuit axe
Mars ferro, Solimas velle aperire vias.
Aſpicis! Orion torvis hìc imminet hirquis!
Jam capit armata lucida tela manu!
Non ſemper Chriſti minitatur prælia regnis
Sanguineas ardens cum vomit Æthra faces:
Sæpius infido prænunciat hoſtica Turcæ:
Bella; cruentatus cum rubet igne polus:
Sic erit. O' Chriſti precor agmina, parcere tandem
Diſcitis, in veſtrum pila rotare genus.
Parcit cognato rabies veſana Leoni,
Agnatæ parcit tigridis ira neci.
Bellicus ille furor, qui concita pectora torquet:
Torqueat hùc veſtras vertere geſa manus.
Vos vocat in Turcas, labens ex axe cometes,
Quaque poteſt lucis voce, venire monet

Ite

Ite agite, & Solimam veſtris luſtrate coronis
Pugnantes, Syriæ ponite jura plagæ
Tuque prior Romane Pater, qui claviger Æthræ
Tergo fulcis Atlas, Urbis & Orbis onus.
Ad ſacrum Latias bellum, præmitte cohortes,
Arma ferox Princeps Auſonis ora tonet.
Quæ ſeptemgeminis non cedent collibus Urbes?
An juga vitabit Tauricus? anne Cylix?
Quæ licet æratis obſiſtent mænia valvis:
Si Capitolinus fulminet arce Pater?
Semideûm proles, acies Romana, triumphos
Nunc recolas, captos nunc memorare Duces
Priſcos tolle animos, & Avorum facta recenſe;
Juverit ut totum bis domuiſſe ſolum.
Profuit Hannibali forſan fregiſſe nivales
Alpes? an fugit vincla Jugurtha tua?
Mille fluentiſonos ad Ethruſcæ Doridis æſtus
Sceptra, triumphalis Tibridis unda tulit
Viciſti populos, ultrà Boreoſtama clauſos,
Senſerunt Latios ultima Bactra, lupos.
Scotia non ſceptrum, non paſſa Britannia virgas,
Credidit Oenotrio libera colla jugo.
Nunc quoq; Roma tuos decorandus ſtemmate crines
Jordanes, lauros ſertaque mille parat.

Proxi-

Proxima Liliferi ſint Martia caſtra Dinaſtæ,
Francigenæ clangant bellica ſigna tubæ
Principibus Gallis, plebs Tingitana reſiſtet?
Fallitur. Ipſe Leo gallica ſceptra pavet.
Inclite Pirenes Rex, conſtantiſſima ſæcli
Spes, Vir fortuna celſior ipſe tua;
Belgica cui ſervit, cui Celtica ſubditur ora,
Quem Tranſalpini Montis, adorat apex.
Pande tuum Zephyris labarum, fac lilia cernat,
Deque Paleſtino culmine, Turca tremat.
Illa pedes tua, palmis aſſuetiſſima pubes
Illicò flavicomum, contegat ære caput.
Fatiferam totis impugnet viribus haſtam,
Fulmineoque ſuum protegat enſe femur.
Qualiter Eoliis Boreas eruptus ab antris,
Aerios celeri turbine, verrit agros,
Trux volat, inſequiturque nigras è cardine nubes,
Et cava dant victum nubila pulſa locum;
Non aliter verſos trepida formidine Thraces,
Maturare fugam tympana Galla dabunt.
Quid ſi de ſtabulis equitatus regius ille
Proſiliet? Mavors non tremet ipſe polo?
Quadrupedis moderator equi, Rhodanejus Heros,
Quà graditur, comites, palma, triumpus eunt

Par-

Parthus eques, pharetratus Arabas,gelidusq;Sicāber
Quisq;cadens,madidam sanguine mādet humū.
Cedent Thessalici, cedent ipsique Dracones,
Cedent alipedes sub juga Solis equi.
Ut solet ante Notum disperdi Baltica pulvis:
Sic consumpta (Deo gens inimica) cadet.
Tu Rex ut sacræ decorent tua tempora vittæ:
Lilia fac nubant de Hiericunthe rosis.
Vos quoque Germani proceres, Arctoa juventus,
Quos Martis patrio frigore torret amor.
Linquite perpetuas hyemes, Erymanthidos Ursam
Parrhasioque juvet vertere terga Bovi.
Ite per Auroræ sedes, Solisque cubile,
Finitimos Lybiæ bis penetrate lares;
Nam seu Sidonias contrà certabitis Urbes,
Seù potiùs Tyriis bella feretis agris:
Semper Marmarico Procionis sidere nata
Pectora, frigenti victa pavore trement.
Phoenissas video stringentes ubere natos,
Maternas digitis ter lacerare comas.
Illa genas torquet, servum gemit illa maritum,
Altera captivum plorat abesse patrem.
Qualis hyperboreo belli fax eruet axe!
Frigidus Arctophilax, evomet ore focos

Panno-

Pannonii mea gens, Dani, fortesque Suevi,
Quæ mora? Lotophagos exanimate Duces.
Non exarmatum Cœlo spectate Bootem!
Quæ populos vincant, desuper arma manent
Ergo faces, ergo arma, vehent incendia belli,
Afro luxuriet nata cruore seges.
Ostra dabit vestras Lybie exornanda lacernas,
Germanos tinget purpura pœna, sagos;
At comes ad pugnam Princeps Sirenidis Urbis
Acceleres Primas, Partenopeus Atlas.
O' Lux Italiæ, tua gloria regia, numquam
Vivere fumosis gaudet imaginibus;
Sed gestis veteres virtute præire Parentes,
Et propria priscum vincere laude decus.
Nunc precor, Armisonæ validos Sirenis Athletas
Horrifico (imperium quà patet) ære voces.
Est duodena tuis, parens provincia jussis
Trinacridosque suas ora refundit opes.
Appulus, & Calaber, Marsus tibi servit, & Ufens,
Vulturnusque ferox ad tua jura fluit
Antiphatis speculæ, spoliis famulantur opimæ,
Et Læstrigonio littora tuta dolo
Inarime scopulosa domus, fortissima ponto
Insula, sub labaris militat illa tuis

Eja age, ferali ſtrepitent nunc cornua cantu;
    Chalcidici currant ad pia bella Duces.
Jam non Pauſilipi revireſcat collibus haſta,
    Non in aratra liquens diffluat indè Chalybs:
Alter fulmineos Martis cudetur in enſes,
    Altera ſanguineis purpuret uda fibris.
Sed quæ bella geret Sicanis edita terris
    Illa ferox clypeo, fortior enſe manus?
Cominus in medios properans ſic irruet hoſtes,
    Sicque ſuæ ſpiſſus cuſpidis ictus erit:
Lentior Ætneis incus tundatur ut antris
    Si fortaſſe velit cudere tela Cyclops.
Exoriare Syracuſiis ex oſſibus unus,
    Hoſtica qui reflua Doride vela cremes,
Harpagones meditare novos, quo rete reſeptus
    Turca Sionea miles ab arce ruat.
Te redeunte dabit redimicla chorallina Nereis,
    Imo quæ nutrit Sicelis unda ſinu.
Sed tua major erit Rex gloria magna tuorum.
    Celſius in famuli laude triumphat herus.
Sic Sol Partenopes, conſtringes lumine nudam
    Lunam, defectus, deliquiumque pati.
Hactenus ad bellum terreſtri Marte ciendum,
    Enthea mens, oeſtro perſtitit acta bono

Nunc

Nunc fas æquoreæ mentem convertere classi,
Votorumque juvat pandere vela, mari.
Dii quibus imperium pelagi, modò dicta secundent,
Non aliena meæ sit Galathea preci.
Ille dies veniet, quo cærula tecta, carinis
Christiadum: malis terga secanda dabunt.
Proh quantum fęlix tali sub pondere Phorcis!
Ut sternet latos lætior unda sinus!
Jam non de Eoliis specubus, typhonas amatus
Irruet Hyppotades in pia lina Pater.
Neptunus, nullis concedet jura procellis,
Nec tempestates Plejas axe vomet;
Plurimus at circum ludens Delphinus in orbem
Argenti squamis lambere rostra volet.
Evenient: ferro tellus, findetur & ære
Tethyos unda: solo prælia, bella salo
Auguror. Illa phalanx, cunctas que fronte præibit
Hæc prior, Oceani prælia tradet aquis;
Tuque fores generose Ligur, Ligur helluo ponti
Natus in indomito, legifer esse vado.
Perge Ligur, non frustra animis elate superbis
Perge precor: Patrio est sueta corona freto,
Quæ tua centeno volitabit remige prora
Auspicibus Divis: vincere certa sciet

Bis precor. E solio Solimeja regna tenentem?
    Turbes; longinquis vivat, ut exul agris,
Aut cadat exanimis jactus ceù littore truncus,
    Dimensus patriam sanguinolentus humum.
Alma cohors: placito pectus si carpitur auro,
    Si fas divitias congeminare novas:
Vobis Eoi reserabitur arca Tyranni,
    Quæ nunc Christiadum clausa flagellat opes
Gaza Palestinum totis vomet imbribus Hermum,
    Extinguent vestram fusa talenta sitim.
Vince mari robuste Ligur, tibi destinat Æther
    Præmia, detecto quæ feret orbe Nepos
Tempus erit quo trans Abilam, Calpenq; columnas
    Herculeas. Genuæ fama superba volet,
Fabula inanis erit Nautis industribus, olim
    Amphytrioniadis meta locata manu,
Namque Columbus erit, Typhis fortissimus alter,
    Et sua trabs Argo, quæ feret illa Duces
Queis teres Oceanus, cedet sua tergora victus,
    Agnoscet leges pontus, & aura novas.
Vltima non Thule per eum, proprioque Bootes;
    Tunc properans Phœbi navita curret iter.
Dissita tollentur tecti divortia Mundi,
    Jungetur, qui nunc orbis, & orbis adest

Tu

Tu modo magne Ligus, roſtris navalibus altum
I, pete, quaq; fides, armaque ſacra vocant;
Nam tibi ſerta parat, ſertorum mater Idume,
Ornabitque comas flore, Sionis apex.
Robur at immenſum claſſis, ratiumque coronis,
Gens eris, Hadriaco tu dominata mari
Urbs Venetum, quanam digna te laude rependam?
Non mihi ſi fandi gemmea vena foret.
Te ſibi connubio junxit Portumnus ovanti,
Te voluit toto jura dediſſe freto
In medio fabrefacta ſalo, non victa procellis,
Dulcia dotali baſia ſumis aqua.
Jacta ſub æternis tua ſunt fundamina ſæclis,
Quò magis Euripo ſunt agitata, manent
O' benè nata mari fęlicia pergama! quantum
Omine creverunt proſpera regna tuo!
Auriferos fluvios dives non jactet Iberus
Ditior à veſtro cardine vena fluit.
Quæ Pactolus alit, vel quæ pretioſus Hydaſpes
Amne trahit fulvo, munera victa ſolent.
Quos referam Cives, Proceroſque, Duceſq; Senatus?
Cuique manet Marti, nupta togata chlamys
Hos ſi fortè juvat deducere claſſica ponto,
Et dare ſpiranti carbaſa tenſa flabro.

Conte-

Contegitur ratibus pelagus, curvisque sub alnis:
Numinis æquorei cærula regna latent.
Ambigeres Cycladas per marmora nare revulsas,
Aut nemus Hercynium sollicitare freta.
Turcia scit, quoties armis obstricta Timavi
Flevit captivos depopulata viros.
Scit mare Mygdonium, scit Doris Persica, quantum
Auctas puniceo sanguine, vidit aquas:
Nunc age fida manus, suetas pete regna per undas,
Illyris ora veni, quò sacra pugna vocat.
Barbarico pressas, Agni dissolve catervas
Imperio, scythica tolle Siona tigri:
Crede mari Tergesta trabes, en sternitur unda
Flat Zephyrus, Zephyro marmora salsa silent,
Vt septena viden! Nilus vos clamat ad ora
Veste vocat tota, pandit & amne sinus.
Quæ mora? Turrigeris dominare triremibus. Eja
Mille para ventis lintea, mille rates
Occidat Othrysius Solima dominator in aula,
Nostra sit hæc vestris hostia danda focis.
Crede mihi, socius vobis pugnabit Olympus,
Conjurata piis afforet aura tubis.
Impastus ceù fęta leo per ovilia vadens
Immani pavidum devorat ore pecus

Inse-

Inferet haud aliter Turcis, ſtragemque, necemque
Alatus Marci, belliger ille Leo.
Dudum multiplices victas, cumulavit Orontes;
Eſſent quæ veſtris ſtemmata digna comis,
Expectatque triumphales ut ſtactea crines
Vngat mirrha, ſuis edita corticibus.
Ite agite, ad tantas quæ præparat Æthra coronas
Ah priſcam videant antra Bethlema fidem.
Sic Vos Sfortiadæ Comites, vos ite Strategi
Eſtenſes, vobis nil ſine, magna decent.
Helleſpontiacos ſpondent mihi fata triumphos;
Non fundam piceis irrita verba Notis.
O' me fęlicem! nimium lux candida! quando
Hac face, ſe tollent gurgite, Solis equi.
Forſitan has lauro pugnas redimitus ovanti
Clanget Io Vates, & pia bella canet.
Sed tu redde diem citius, ne gaudia differ
Boſphore, vos lentæ præcipitate moræ.
Dixerat hæc Petrus, ſubitòque per aera cuſtos
Aliger, ad vitæ munera prima, datus
Numinis ante thronum, duxit ſua vota, preceſque,
Illicò quæ ſurda, non bibit aure Deus.
Eveniant dixit: Sceleri regnaſſe datum eſt ſat
Hanc vectent fauſtam ſæcla futura diem

Inve-

Invenere viam, præceptis Fata Tonantis
    Luna ruit, micuit Crux, ſuper arce Sion.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ S. ANDREÆ CORSINO.

Florentia ipſo nomine floriditatem præferens, Urbs eſt Italiæ florentiſſima. Amenitate ſitus, Molium magnificentia, immenſis divitiis, Regiarum etiam obtenebrat ſplendorem; Cuncta tamen hæc ſunt velut, exigua arena, auro Indico comparata, ſi æquari vellent fulgoribus,

quos

quos ipsa à suis filiis obtinuit; Prodiit enim ex illa, melius quam ex Equo Trojano, Procerum exercitus, qui Cœlos replevit: adeò ut Roma dempta, non est alia Urbs in toto Orbe, quæ tot Sanctis, Empyreum ditarit, addideritque astra, quam Florentia. Inter hos Cœlicolum Magnates, cōnumeratur S. Andreas Corsinus, precibus à Deo impetratus, & à Parentibus, sanctissimæ Virgini Matri desponsus. Infantem paritura Genitrix sibi visa est in somno lupum edidisse, qui mox ad Carmelitarum Cœnobium appulsus, in ipso fani, liminari in niveum commutatus est agnum.

Exitus, divinam metaphorposim probavit; In ipsis enim juventutis crepusculis, licet ingenuè educatus; attamen ad vitiorum semitam deflexit, & carnis lenocinio, quā primum deservIit. Quod deplorans Mater, admonensque filium à vitiis abstinere; tandem illi aperuit, se voto dicatum esse Deo, & Beatissimæ Virgini de Monte Carmelo, ex quo visionem illam in suo puerperio habuit. Maternis verbis, ploratu mixtis, cessit cor Juvenis, & à vitiorum lethargo excitatus, Dei amore illicò succensus est, amplectique voluit Elianam religionem, cui jam

ex Matris voto obnoxius erat. Admirabile fuit, quales Sanctitatis radios in religioso Claustro fuderit! ipsoque tyrocinii præcipuè anno, in quo innumeras pugnas, à Dœmonum legionibus sustinuit. Sed victor tandem, stygias elusit Potestates, & religiosa vota regularis vitæ, (rumpente Dœmone) emisit. Hinc studiorum prosperè emensus stadium, Lutetiæ Parisiorum, omnium plausu, Theologica laurea amicitus est. In Patriam reversus, ob insignes sui animi dotes, & prærogativa refulgens doctrinæ, & sanctitatis, quę religionis in Cœlo, gemini sunt poli, sui Ordinis lupata in Hetruria moderatus est. Dum fortis, sedulusque suo oneri tergum supponit, & Patris Thesbitis regularem observantiam magnificè promovet: En Ecclesia Fesulana suo viduatur Pastore, cui omnium consensu, præficitur Andreas, divino consilio, jam destinatus suæ sponsæ candelabrum, ut ea qua flagraret flamma, alios etiam ureret. Verum humilis Pater, non idoneum se existimans ad Dominici gregis gubernium, respuit, diùque latuit ignotus; sed mirabiliter à pueruli voce patefactus, extrà Urbem est inventus, & ne divinæ opponeretur voluntati, invitus ponderi sucessit.

Per

Per binæ Olympiadis, biniqui anni spatium, suam Ecclesiam mirificè moderatus est, quo tempore, nihil de pristina innovavit vita; immò quodammodò dirior in se effectus, ferrea catena (solito sæpius) se constringebat, & modicum soporem supra vitium sarmentis conciliabat. Tantæ mortificationis eminentiæ, cęteræ catenabantur virtutes, adeò ut assiduitate orationis, & Pastorali sollecitudine ab æqualibus Antistitibus, ut eorum typus colebatur. In charitatis tamen operibus, se, supra se, elevabat, vulgòque nuncupabatur. Pater Orphanorum, sponsasque viduarum. Vsus est sua opera Vrbanus Quintus, summus Pontifex, ad sedandos Bononiæ tumultus; in illam enim Vrbem, legatum misit Andream, qui sua prudentia, suique eloquii nectare, odia Civium, quæ ad internicionem exarserant extinxit. Ad suam revocatus Ecclesiam, non multo post assidua suæ carnis laniena confectus, Deiparæ visitatione confortatus, deque obitus die certior factus, geminato locuples talento in Domini gaudium ingredi factus est dignus. Hinc fidelis, Herus sui servi sanctitatem, multis miraculis testatam voluit. Hæc breviter recensita, fusius suo more Camena, poeticis œstris dilatat.

CARMEN XXIII.

COrſini cane geſta Patris, Florentibus arvis,
Tu quæ fers centum plumea Fama tubas
Da faciles etiam curſus, & labere cæptis,
Tù qui Pierias das mihi Phœbe fides.
Eſt animus; Pueri cunas, Juveniſque triumphos,
Paſſaque ſupremo pangere fata die.
Faviſtis votis ambo: Faviſtis, & hiſce
Vocibus, intenta ſic melos aure bibo.
Naſcitur Andreas Vrbi, cui nomina Flores,
O' quod floriferum protulit illa decus!
At Patri, Matrique diù ſine prole gementi
Sæpè cor ante Deum fundere cura fuit,
Ne foret amborum fax infęcunda jugalis,
Neve vacent fructu, quem bonus edit Hymen:
Quem ſi largiri non dedignetur Olympus,
Diviparæ princeps, afforet ille ſacer.
Qualiter Anna parens votis, Samuelida natum
Divo contectum veſte dicavit Ephod.
Annuit optatus Cœlum, tumuęre parentis
Viſcera, nec ſteriles inde fuere ſinus.
Fœta, puerperio dum præſtat ſedula curam;
Hæc patitur ſponſi ſomnia dura thoro.

Scili-

Scilicet è ſilvis palantem fauce cruenta,
    Viſa ſibi eſt alvo, continuiſſe lupum.
Hic tamen in niveum ſubitò convertitur agnum,
    Repit ut Æthereæ Virginis ante fores.
Vltima lux aderat ciclum dimenſa Novembris:
    Phyllirides quando territat aſtra, Senex:
Annua cum redeunt Fratris ſolemnia Petri,
    Andreæque ſacer volvitur orbe dies.
Tum matura parens, puerum dat luminis auræ,
    Cui Lucina fuit, labilis axe Charis.
Editus in lucem meruit ſibi nomen, & omen
    Infans Andreæ, dum ſcelus imbre luit.
Attamen ò pietas! quantum properantibus annis
    Diſſita nominibus geſta fuere datis!
Dum cano quæ numeris miſcet ſuſpiria pectus?
    Indiſcreta fluit lacryma nexa ſono?
Ah nimis illecebris Mundi Corſinus adhæſit,
    Vt roſeas pinxit, prima juventa genas!
Sat mores, animum, genium veſtitque lupinum,
    Quà juvenum fatuam poſt abit ille gregem:
Thuſcum, Flumineæ viderunt Najades Arni,
    Laſcivam cithara concinuiſſe ſtrophen
Thuſcum, Circenſi gladiator pulvere vidit
    Corniferas jaculis impetiiſſe feras

Nox

Nox erat: (hinc, illinc Mimo volitante Sodali),
Quos dat ſcæna jocos, viſere primus avet,
Promptus ad armigeras ſeſe ſociare catervas,
Impiger in medios bella ciere viros.
In furias quandoque ruit, ſpoliavit & enſem
Vagina; at paſſus vulnera ſæpè fuit.
Sol aderat: dignos vitabant otia cultus,
Otia blanditiis ſemper amica malis.
Olli non umquam tunicæ fluxere ſolutæ;
At ſagus, & ferri tegmen, amictus erat.
Quid referam patriis convivia prodiga menſis?
Non ſemel Etruſco turba ſepulta mero eſt.
Quidquid enim lauti, quidquid venalis in Vrbe
Aſpicit, argenti pondere, promptus emit.
Non deerat cænis perdix, non Phaſidis ales
Non ea quæ diphabo murice puncta, rubet.
Non fœtus timidæ latitans per tecta Columbæ,
Non quæ criſtato vertice, rura colit,
Non, quam ficus alit, quæ dulci paſcitur uva,
Non avis à torta cannabe, paſſa necem.
Dicebant famuli: propè mugit inempta juvencæ
Filia: materno quàm benè lacte tumet!
Hanc eme: multimodè ſectam Vulcanus aduret:
Iſta decent menſas fercula digna tuas

Noſter

Noſter amas Dominus, lactis profundere florem?
    Doña viden, mulctræ nectare feta novæ,
Seù concreta cadis, ſeu vimine conſita texto,
    Seù foliis quando pinguius undat adeps.
Hæc illi; At Thuſci juvenis, liberrima dando
    Gaudebat nullæ parcere dextra ſtipi.
Fundere præcipuè laticem gaudebat Jacchi,
    Seù foret auratus, ſeù foret ille ruber
Mitia potandi ſtimulabat prælia princeps,
    Portabat gemina pocula plena manu.
Vina diem celebrent ajebat. Liber & adſis,
    Hùc tu vitigero perge Liçe gradu.
Vos feſti vacuate ſcyphos, mea verna miniſtri,
    Largius ò Ciatho, porrige vitra puer,
Adde puer: madeat generoſo menſa liquore;
    Abſit ut Hetruſco miſta ſit unda mero
Gemmea pampineis ſpument charcheſia ſtratis,
    Amphora deficiat, deficiatque cadus
Cæcuba ſi petitis prælis eliſa Calenis?
    Adſunt. Quæ gallo nectare muſta madent.
Adſunt, Hiſpani firmiſſima vina racemi,
    Aureus Albanæ palmitis, humor adeſt.
Dolia flammivomo venient lacrymata Veſevo,
    Quæque Syracuſii detulit uva lacus.

Vos

Vos hilares celebrate diem; nam gaudia prebet
    Bacchus, luminibus, naribus, atque gulæ
Sic ille; & cenſus epulis conſumit avitos,
    Uſque per hæc veritus damna, novare famem;
At Genetrix vitioſa ſui commercia Nati
    Proſpiciens, tepido proluit imbre genas.
Jacturamque animæ pavitans, ignemque gehennę:
    Vocibus his proli verba preceſque tulit.
Nate meus ſanguis, generis lux unica noſtri,
    Qui te præcipitem trames ad ima trahit?
Spes mea, quæ tantum temerat væſania mentem
    Vellicet ut ſuperi fulmina ſera Jovis?
Deſine tu ſcelerum fili præcurrere callem;
    Ni velis ut ſtygii te premat unda vadi.
Aſt ego, de te non hæc expectanda putabam
    Trans mare diſperſit, vota paterna Notus
Si neſcis Mariæ datus es: Voti rea ſum ipſa,
    Cum Genitore: ſacrum te voluiſſe Deæ.
Sic placuit fatis: ne me præſagia fallant:
    Hæc cape cum vera, ru modò dicta fide.
Ventris adhuc urna, partu remorante jacebas,
    Jamque uterus juſto pondere, plenus erat.
Venerat Oceanum ſuper à ſeniore marito
    Eos, quæ crocco devehit axe diem.

Ecce

Ecce mihi, ſomni ſub imagine fuſa, videbar
Immanem tumido, reddere ventre lupum;
Attamen ingreditur Divæ vix Virginis aras,
Agnus & egreditur grandine candidior.
Territa conſurgo, nec multum temporis inde
Te peperi, primo, prima dolore parens.
Ah ſat adhuc animi te, contexere ferini,
Vixiſtiſque rapax ſat velut Urbe lupus.
Introeas tandem Carmeli ſtrenuus arces,
Et nive candidior, candidus agnus eris.
Talia perſonuit miſcens ſuſpiria verbis,
Continuitque ſuos lacryma oborta ſonos.
Qualiter obſcuro glomerantur ſidera Coro,
Tùm cùm nimboſo perſtitit imbre polus:
Sol latet, & non dum nigris nox adfuit alis;
Orta ſed obſcuro clauditur amne dies;
Hunc ſi, Biſtonia Boreas è rupe ſolutus
Tundat, & obſtructum verberet aure jubar:
Protinus, è Getico revocatus flamine Phœbus
Enitet, atque oculos luce micante ferit;
Non aliter Juvenis, diſcuſſæ mente tenebræ,
Non aliter cordi lux revocata venit.
Effulſit Titan, abjerunt pectore nubes:
Maternus quandò prodiit ore ſonus

Succedit mora nulla lari, mora nullaque, veſtem
Induitur, Divo, Diviparæque ſacram.
Quis recolat quantum labaro ſub Matris amatæ
Præpete virtutum calce, cucurrit iter?
Hic ſpecimen Monaco parendi legibus. O' quàm
Obſequium nacti cęcus adimplet, Heri!
Ardua virtus eſt ſine mente faceſſere juſſa;
Ardua ſed quamvis hic ſine mente facit,
Ut quondàm cæcè, generis Pater ille fidelis
Suſtulit Unigenam ſacrificare Deo.
Si cupias hominem Metaneæ jura ſequentem?
Corſinus proprii corporis hoſtis erat.
Creditis: Iliadem pœnarum carne gerebat;
Fixerat hoc uno milite caſtra rigor.
Artubus haud deerat, pellis ſcabroſa Cameli,
Endromis haud ferri, ter revoluta globis.
Verberibus duris, ſueti parere lacerti,
Inſuper ardebant vulnera dura pati.
O' quantùm longo pavit jejunia tractu!
Abſtinuiſſe cibis, hæc erat una fames.
Rore mero, lacrymis potu, ſuccurrere fauci
Hæc fuit ò pietas, ingenioſa ſitis.
Sic olim rigidus ſuperans Stilita columnam
Se rapuit limphys, vixit inopſque dapis:

O' ubi

O' ubi ferales animi, geniusque lupinus!
Desiit: ante fores Virginis agnus adest!
Agnus adest, supero quem gramine, Conditor Orbis
Pascit, Olympiaco nectare Mater alit;
Quandoquidem vigiles noctes, duxisse, diesque,
Fervidus orandi non semel egit amor.
Sæpius ardentem, luci tenuere recessus.
Juvit, dumiferas ter penetrare plagas:
Vividius posset precibus laxare lupata,
Et gemitu totos immaduisse sinus.
Tunc teres ambrosio se se dabat ubere Cœlum
Largius undabat, quæ fluit axe Charis,
Sic erat Eliæ simulacrum, dum orat, obedit
Esurit: hinc triplici permeat astra via;
Sed jam quæ modii latitat lucerna sub urna,
Ad candelabri surgat ut alta, decet.
Fortè sacro Fesulæ plorabant absque Parente,
Pastorem optabat plebs lacrymosa suum.
Auxilio Superos, Cœli Numenque vocabat;
Tristibus ambitam quà citò ferret opem
Hæc inter: Puer Andream pro Præsule clamat;
Andream vocitat turba sequuta Patrem.
Præficitur Pastor, quamvis invitus in Vrbe,
Et decorat tonsas, infula sacra comas.

Non ſi ferrea vox foret, ænea pectora, centum
Linguæ, ſufficiant Præſulis acta, loqui.
Hoc Duce, templorumque nitor, Divûmq; penates
Fulſerunt, medio Sol velut axe micat.
Quæ Pubes operata ſacris? Non dignior umquàm
Extitit in Feſulis ingeminata preces.
Auſpice Corſino, fixit tentoria pietas,
Illic, Vexillum, ſanctaque caſtra tulit.
Fortunæ, legumque parens, ad militis inſtar,
Et Ducis eximii, quæ docet ante facit;
Hinc plebs Paſtori ſimilis, dare terga caducis
Nititur, & quæ ſunt cælica, corde petit.
Si Superûm menſis accumbere Præſul anhelat,
Et recolens Agni funera, mane litat:
Innumerus Sacris aſtans grex, poplite curvo
Mandere triticea ſub nive, Numen avet.
Si Populos oracla docet, memorata Prophetis,
Quæque ſua Natus Virgine, voce tulit:
Auriferi fluitant ſapido de vertice fontes,
Et vomit æthereos lingua diſerta Tagos:
Non ſecus Eoo, qui gurgite prodit Hydaſpes,
Proxima divitibus littora, ditat aquis.
Sed tunc Dius amor gentem ſine fine cremabat,
Quiſque ſuo tulerat pectore, mille rogos;

Hinc

Hinc procul à croceo non restinguenda metallo
    Illa sitis, nimia quæ face corda vorat
Auriferam Cœli pluviam rehabere merebat
    Solus inops, inopi prodigus omnis erat.
Non trux effusis aurigabatur habenis
    Luxuries, paphias nullus amabat aves.
Effera barbaries, Cocitidos amne sepulta
    A Florentinis finibus exul erat.
Cui comes, anguineis crinem redimita colubris
    Tisiphone, stygias invida nat per aquas.
Undique tuta quies, & jurgia nulla per Vrbem,
    Nullaque lymphato fracta malea foro.
Pax aderat stabilis, pax quæ Thaumantide vultu
    Bajulat auratos, læta per arva dies.
Contrà oculis accensa fremit, furit Eumenis ore,
    Vipereas rabido mordet, & ore manus,
Gorgoneæque canes Erebi, glomerantur in unum,
    Vt turbent facibus, lustra serena suis;
Atque ubi non possent Fesulanos urere campos,
    Saltem contiguas igne vorare plagas.
Felsinam Alecto invadit; quæ more nocendi,
    Exuperat reliquas de tribus, una soror.
Infernis ciet hæc spectris placidissima corda,
    Mox caliganti lampade mota cremat

Illicò

Illicò, quos tulerat ſtygia de ſepe chelydros,
Solvit, & Vrbe ſuper tetra venena jacit
Felſinæ nitet Vrbs ſtudiis celeberrima: pingue
Non minus eſt nimia fertilitate ſolum,
Quam regit imperio celſiſſimus Vrbis & Orbis,
Ille Quirinali qui ſedet arce Pater;
Dum ſuper hac, potum rejectat virus Enyo,
Cerbereas mentes injicit illa viris.
Extemplo turbari animos ignobile vulgus
Sentit, & ad pugnas inſcius urget amor.
Exoritur Proceres inter contentio: Cives
Hos quoque bellandi dirior ira rapit.
Cuncta fremunt armis, turbantur cuncta tumultu,
Certatimque omnes hoſtica fata manent;
Vt fremit ex imis agitatum ſedibus æquor,
Si ſtrepit hinc Boreas, ſi furit inde Notus;
Non ſecus illa phalanx, pugnandi turbine quaſſa,
Frendit, & hinc gladios impetit, inde faces.
Senſerat Vrbanus diſcordia corda Dinaſtes,
Vtque vetet mortes, civicaque arma neget,
Illùc Corſinum mittit, qui nectare fandi,
Mellifluaque feros mulceat arte Viros.
Hic Vaticani Patris præcepta faceſſit,
Mæniaque ingreſſus, talia voce refert.

Proiice pila manu, pilis armata juventus,
Pone faces odii, bella cruenta vacent,
Qui ſeptemgeminæ leges dat Tibridis arci
Hoſtiles animos, Martia caſtra vetat.
Ille vetat rixas, placidæ qui claviger Æthræ
Eſt homines aſtris conciliare potis.
Ite foras luctæ, Herculeas trans ite columnas,
Et tu ſanguineus trans mare vade furor
Exulet Odryſios inter fax iſta Tryones,
Audeat haud patrias nunc temerare domos.
Sic jubet Vrbanus, Mundi qui publica lora
Frænat, & è Cœlo ſæcula læta vocat
Buccina compeſcat, ſileant æriſque fragores,
Largitur fælix Navita, pacis iter
Quid juvat armatas ad bella vocare cohortes?
Aut conjurato perdere Marte ſolum?
Quis furor eſt, perimi per mutua vulnera Fratres,
Cumque ſocru generum conſerviſſe manus?
Forſitan agnatum mordet leo, dente leonem?
Aut cognatus aper fata miniſtrat apro?
Ah ſcelus! Adamidum feralior ira leone,
Eſt hominum rabies effera, pejor apro!
Quarè agè; Linque feras ſtudioſa Bononia ſicas,
Et calamos repetens doctior, iſta doce

Incre-

Increpat ut lituos belli, civilis Erynnis
    Occidit omne bonum, naſcitur omne malum.
Exitium, morboſque parit, fax ignea Martis:
    Inteſtinus ubi provocat arma furor.
Sævior immitem ludit Mors ſaucia ludum;
    Et graviora illum damna ſecuta ruunt.
Ergo vale Bellona, vale Mors, omina pacis
    Cantet Fama, ſuis officioſa tubis.
Vrbani pietas, petit hoc, & dextra potentis;
    Hocque fides poſcit, juſque, piumque meret.
Dixerat hic: Animos jàm ſeditione furentes
    Quis credat ſubito detumuiſſe ſono?
Qualis ubi Eoliis ſpecubus, bacchata procella
    In medii fluctus, irruit Oceani,
Immugit pelagus, montes tolluntur aquarum,
    Plurimus aerio perſonat orbe fragor;
Si tamen antennis ſuper emicuere Lacones;
    Aut fudere ſuas aſtra benigna faces:
Quàm properè ruit ira maris! ſilet Eolus undis!
    Vt poſita Nereus cuſpide mulcet aquas!
Aut cum præcipitat crepitanti grandine nimbus;
    Qui lætas ſegetes, qui ſata culta necat;
Si mox cæruleos Thaumantias exerat arcus,
    Quam citò diffugiunt nubila! ventus abit!

Sic

Sic Patris eloquio, mentes tepuere feroces,
Sic cecidit rabies, ſubſtitit ira Ducum.
His modo compoſitis. Paſtor propriã petit Urbem,
Fert ubi commiſſi pondera ſueta gregis.
Sed jam perpetuis confecta laboribus ætas,
Extremos ævi ſentit adeſſe dies;
Non tamen exactæ minuuntur pondera vitæ
Amplexi tantum jura rigoris amat!
Mens manet, aſſiduis præcingere membra catenis,
Non interrupta ceù domitare fame.
Fortè die quadam, ſigens ferventius axi
Lumina, ſed fundens blandius ore preces:
En, en ſidereo Virgo deſponſa Tonanti,
Apparens illi: talia voce dedit.
Emerite ò Miles, tantis exercite bellis
Macte animi. Cœli proxima palma tibi eſt,
Mox laurus, mox te præcinget adorea: Numen
Quas dat ovaturo præmia Signifero.
Parva mora eſt. Februi venientis ad orſa,
Quandò quater terris Lucifer ortus erit:
Tum tù terrenis moriens, lucrabere Cœlos,
Aligerûmque chorus te ſuper aſtra trahet:
Dixit, & ad pronos Virgo ſalit ocius orbes,
Andreæque manent pignora certa poli,

Et jam ſtellifero fulgebant æthere, bini
Piſces, brumalis cum propè finit hyems;
Dicta dies aderat, qua Virgo ſpopondit Olympum;
Nempè mari Phæbus laverat ora quater:
Corſinus fato cedens; ſuper evolat Æthram
Viſaque ſunt, placido membra ſopita thoro
Occidit: O' quantas mors attulit una coronas!
Sola, triumphales tot dare juſſit opes!
Angelicos Proceres, inter cœleſtia Tempe
Sors eſt, æternos vivere quippè dies.
Finiit hic Phæbus, compreſſit Fama tubaſque:
Hic Ego ſuſpenſo pectine, linquo melos.

ARGUMENTUM ET EPITOME VITÆ S. AVERTANI

LIlifer Galliæ ager, prodigus semper benè olentium germinum, Carmelitico colli inserendorum, natale solum, dedit Avertano, Virgineo flori Carmeli. Ortus est Lemoviciis ex Parentibus fortuna modicis, at virtute ditissimis. Cum pueriles annos inchoasset, cuperetque odoriferum holocaustum se Deo, beatissimæque Virgini Mariæ offerre: ab Angelo, est monitus, ut Religioni Deiparæ de Monte Carmelo se voveret. Angelico obediens præcepto, Lemoviciis sacrum scapulare assumpsit, quo donatus, illico non modicarum horarum spatio extrà se raptus est, admirantibus cunctis, qui intererant Fratribus.

Ab ecstatico sopore expergefactus, tanta alacritate virtutum arripuit iter, ut non currere, sed volitare ad perfectionis montem videbatur: adeò ut Religiosis omnibus palmam arriperet; quos ad sui admirationem, & affectum allexerat. Obedientiæ filius nuncupabatur, ex eo, quod Superiorum jussa, quasi alarum remigio exequebatur. Non minus paupertatis studium est aggressus, in quo profundas egit radices, & ille, non solum numismata tetigisse piaculare existimabat; verum etiam nominasse. His, cæterisque virtutibus, cohærebat indefessum orationis, & contemplationis exercitium. Quis crederet? Orandi perpetuitas callum durissimum poplitibus effecerat, & chalybis instar, obriguisse videbantur genua. Hinc extra sensus persæpè rapiebatur; quandòque dies integros, in orandi dulcedine consumebat, & cœlesti hoc pabulo recreatus, corporis oblivi scebatur necessarii alimenti. Nisi magnus excitabatur strepitus, regulariter ad se redire nequibat, hæcque erat Fratrum industria, ut ab illo, spiritus alienatio ad modicum tempus deponi posset. In majoribus, sive Domini, sivè Matris festivitatibus, per nocturnas horas, proximos Monasterio

colles

colles genuflexus ascendebat, brachiis in Crucis effigiem expansis, oculisque ob deciduos lacrymarum fontes humentibus. Post parvulam moræ intercapedinem, saxo pectus feriebat, & suo cruore terra purpurabat, donec Auroræ jubar ab Eoo surgeret axe, & hoc ut illo tempore, Cænobii sacris, interesset. Jam pridem suo pectore ardebat desiderium, cęlitus immissum celebrandi pium sanctæ peregrinationis iter; jamque Prælatorum obtinuerat beneplacitum, impetraveratque sibi comitem Beatum Romeum, sui ordinis socium. Intercæpit hoc tamen votum, Dei consilium arcanum, quod aliter de suo servo disposuerat. Erat tunc temporis, memorabilis ille annus, cælestibus prodigiis terribiliter famosus, in quo Solem suo splendore exutum observabant Coloni; prospiciebantq; Agricolæ, per Cœlum; simulacra invicem armis contendentia, silvasque continuo turbine agitari, & quasi discedere velle admirabantur; Verùm cùm proximius in cænosis, Lemani lacus stagnis visa fuisset horribilis larva, undèquaquè ripas excurrens; ex tunc immanissima pestis, Italiæ fines devastavit, incredibili hominum, & brutorum strage. Intereà cum Sanctus Avertanus, unàque

que

que Beatus Romeus socius, iter aggrederentur, ut Romam peterent, indèque ad sacra loca emigrarent, & jam imbrium, niviumque rigoribus superatis, Alpium prærupta transiissent: En ab omnibus Italiæ civitatibus sunt exclusi, atque etiam à Lucensi ad cujus portas æger appulerat Avertanus cum Romeo. In Xenodochio tamen Divo Petro dicato, fuit charitate non modica receptus, quæ domus, extra Vrbem sita erat, ad Infirmorum munia subeunda destinata. In medio aliorum infirmorum, diù ægritudini luctatus; tandem morbo cedens, à Christo Domino, atque Angelorum Regina visitatus, in brachiis Beati Romei animam egit. Sic meliori fato supernam aspexit Jerusalem Avertanus, ovaturus in sidereas æternitates. Hęc poeticis numeris à nostra Elegia tanguntur, atque Epidemię epicediis obnoxia. Avertani morte, expirat.

CARMEN XXIV.

IMplicitos capiti discerpe Thalia corimbos,
Non religent nostras laurea serta comas,

Nexa cupreſſifero potius ſtet ſtemmate cervix,
Fundat lethales tibia rauca ſonos.
Non mihi dictet opus, teſtudinis Author Apollo,
Abſint Cirrhęi læta fluenta jugi
Mens avet, horrificos Mortis memorare triumphos,
Et Lacheſis majus concinuiſſe nefas;
Atropos hinc Phœbus, mihi ſit Libytina Camena,
Sit fons Pieriæ triſtis Avernus aquæ.
Dicam ego, quàm ſævæ fuerint contagia peſtis,
Queis illa Auſonios viribus arſit agros:
Tempeſtate illa, qua olim Avertanus alumnus
Carmeli, ſuperum morte petivit iter.
Ah quantum flevere illum Lemovica ſaxa!
Quàm patriis planxit Gallia fluminibus!
Sed mage Lucenſis luxit cum flumine collis,
Qui Divi gremio condidit oſſa ſuo.
Ille quidem, Solimas ibat peregrinus ad arces,
Romęus comitem ſe dederatque viæ
Greſſibus Alpinas properis ſuperaverat oras,
Canaque Taurino culmina nata polo:
Jamque Italos fines tactus, Romana petebat
Prædia, quà Samaras viſeret inde plagas;
Sed negat ingreſſum, clauſis Vrbs poſtibus omnis;
Quandoquidem valido ſepſerat ære fores

Dicite

Dicite Lucenſes. Appulſo cur vetuiſtis
    Hoſpitium modicæ contribuiſſe moræ?
Ah cur munificos pepuliſtis pectore mores?
    Nonne erat hæc Gallis terra benigna viris?
Non fuit hoc vitium moris; ſed tabida peſtis
    Impulit obſtructas continuiſſe ſeras.
Scilicet Auſoniæ tunc graſſabatur in arvis,
    Corruptis Cœli tractibus, atra lues.
An poterunt tantas mea carmina pangere mortes
    Quis ſciet? at noſtras tu rege Parca fides.
Fama tulit quondam, vidiſſe paluſtribus hortis,
    (Turbida Lemano quà tacet unda lacu)
Non ſemel agricolas, exutum lumine Solem;
    Cum tegeret roſeos nubilus annus equos,
Atque tubas, & bella, nigrum ſtrepuiſſe per axem,
    Et pavidam ſilvas præmonuiſſe fugam.
Hic quoque vallis erat, denſis obſeſſa ſalictis,
    Nec procul ebibitis foſſa madebat aquis;
Quam ſuper horribili volitavit larva figura:
    Hæc equidem mors, aut mortis imago fuit.
Olli erat eraſa canus teſtudine vertex,
    Non capiti pellis, pellis inopſque gena.
Concava frons, vultu geminos abſcondit ocellos,
    Os hiat introrſum, dentibus oſque caret.

Nectit

Nectit spina, leves viduatos carnibus artus,
Conjungit nudos, ossea massa sinus.
Nulla supervacuis turgescit pulpa lacertis,
Nulla manu, femori, pectore, vena tumet
Venter abest, toto patefacto visceris antro,
Nigrescit putri fluxilis alvus aqua,
Cruribus, & suris, talisque, est ossea crates;
Vmbra videbatur prodita Dyte bipes.
Ex quo monstrum hoc, Tartarei Plutodinis icon
Est visum; fossæ quà patet omne latus;
Ex tunc Italicis dirissima pestis in arvis
Ferbuit; innumeros depopulata viros.
Fumavit picea tectum fuligine Cœlum,
Vestivit pullas squallida terra togas,
Nec victum dedit, aut medicas languentibus herbas:
Ætherea nocuus fluxerat arce vapor.
Vim primam, gregibus tardæ sensere bidentes,
Corniger occubuit dux, prior inter oves;
Mox cecidit, præceps pluma labente volucris,
Garrula dum querulos ederet ore sonos.
Inde, feræ silvis cæperunt sternier altis,
Mortua polluerant tonsile bruta nemus.
Cesserat auricomi rabies tunc sæva leonis,
Ingluviem lepores nec timuere lupi,

Nullaque villoſo feritas ardebat in Vrſo,
Linquebat caveas ſubtus hyena ſolum.
Ipſe volubilibus ſinvoſus nexibus anguis,
Cui dederunt longos vivere fata dies,
Perbibit hanc peſtem, poto moriturque veneno,
Et citior mediis lubricus aret aquis.
Serpere jam labes urbanis mænibus inde
Cæpit, & humanum proſtituiſſe genus:
Tabida lethali pallebant corpora morbo,
Intolerabilibus debilitata malis.
Marcebant venæ, gelidusque per ora fluebat
Sudor, dum nimius tunderet oſſa tremor.
Abnuerat ſiccum deſcendere fercula guttur,
Aut vix libatas evomit ore dapes.
Ipſam animi ſedem pectus, quatit aſpera tuſſis,
Immani thorax impete concutitur.
Aeris alternum rethrait non pulmo flabellum:
Eſt inteſtini fomitis eſca jecur.
Expuitur ſanies, ſpumanti mixta cruore;
Saucia non aliter membra mucrone forent.
Quid pejus? medicina malo defecerat omnis,
Peoniæ labes riſerat artis opes.
Proh dolor! armipotens bello pugnator, equeſtres
Ante acies primus tela rotare potis,

Ignavo rapitur fato, resupinus in ignem
Ardet, qui Getici gloria Martis erat.
Ille Cleanthea doctus studuisse Palestra,
Astrorum superos, suetus adire globos
Occidit: exitio nulla est fuga, portitor Orci
Nil studium curat, nil sapientis epos.
Nauta, feros Austros toties evasus, & æquor:
Longinqui peteret dum rate lucra maris;
Nunc mortis scopulos terris, patiturque procellas,
Haurit & in patrio naufraga fata foco
Sæpè coronatus tunicata veste Sacerdos,
Arduus altari dum sacra liba parat:
Sacrificam moritur genibus prostratus ad aram
Ipse idem Lachesis victima facta manu.
Quid quod, divitias complexus avarus, & aurum;
Inter adoratas lumina claudit haras,
Non Atropos fulva captatur Gangis arena,
Indiscreta æqua stamina falce metit.
Ille machaonia medicus celeberrimus arte,
Non semel ægroti visus adesse salus,
In se Phœbeos exercet inaniter usus,
Et dolet ante suos interiisse dies
Non latebræ, non tecta manent, queis limina mortis
Non pateant; omnes hæc facit esse pares

Proiicit hamatas cæcè nex iſta ſagittas
 Non homo, fæmineum nec genus eſſe juvat;
Dum Juvenes mactat, prima florente juventa,
 Deſinit oblitos haud rapuiſſe ſenes.
Inferias celebraſſe diù, quoque fata negarunt,
 Nec decuit tali funere, pompa comes.
Defecere citò nimium reſerata ſepulchra:
 Quippè jacet, media turba inhumata via.
Hinc partim ſtruxere pyras, hinc corpora partim
 Mandarunt, imo contumulanda lacu
Miſcentur cinerique cinis, cumque oſſibus oſſa.
 In montis ſpeciem tollitur agger humo.
Inque dies creſcit ſerpens Acheruſia tabes
 Febrigeros artus eſt tetigiſſe nefas.
Qualiter Ægypti veniens è finibus, olim
 Peſtis, Cecropias eſt populata plagas
Vaſtavitque polos, terraſque & civibus Vrbes
 Exhauſit, ditem reddideritque ſtygem;
Non ſecus Auſonios contagio tacta Colonos,
 Meſſuit innumeros undique falce viros.
Hæc inter poſitus rerum diſcrimina, Divus
 Fluctuat ut variis fluctuat alnus aquis.
Quid faciat? flexiſſe retrò veſtigia, cæpta
 Vota negant; ſed iter pergere fata vetant.

Adde quod infirmis regeret vix viribus artus;
Vix dederat longus membra tulisse labor;
Appulit interea, clausæ prope mænia Lucæ,
Fecerat occlusos morbus habere, lares.
Vrbs est incumbens hæc Lunæ montibus altis
Illic finitimos alluit Auser agros.
Sat florens regio, lepida bonitate colentum;
Præcipuè tellus hospita Francigenis.
Nunc tamen heu pietas! Divo non pandere postes
Præcipit, & comiti perniciosa lues.
Exclusus petit ille, sitas trans mænia sedes,
Claviger his dederat nomina sacra Petrus:
Arx erat, hæc ægris Vrbem ultrà structa medendis,
Hic febriger, claudus, saucius, orbus, hydrops,
Cernere erat: quanto fervebant tecta labore!
Serviat ut vario turba ministerio!
Me deceat calamo, describere munia vernæ;
Vtque operi incumbat gens numerosa pio.
Pars vehit ægrotos ulnis, lectoque reponit,
Pars tepido sordes diluit imbre pedes.
Instruit hic, mediis convivia sobria tectis,
Ille foco tetras dat redolere domos.
Dant alii manibus fontes, aliique canistros
Expediunt, Cereris distribuuntque dapes.

Est

Eſt cui cura manet, tonſis mantilia villis
Pandere, per ſtrati mollia fulchra thori;
Alter at exequitur medici præcepta Magiſtri,
Dum docta tundit pharmaca mixta manu;
Sive roſas, violaſque, cavo concludat aheno,
Quas mox accenſo, ſedulus igne coquit,
Seù trahat hellebori preſſos è fronde liquores,
Vel ſtruat Andromachi, vel Mithidratis opus,
Præparet Archigenis ſeù (barbara nomina) cinnos
Quos Amiathonii condidit arca ſenis:
Vſque catenato ſervit ſua cura labori,
Et ſomno modicas annuit ire moras.
Sic formica ſolet nullæ indulgere quieti,
Dum vehit ad ſtructas farra reſecta domos.
Parte alia: cuſtos animæ fert ſacra Sacerdos,
Quo ſine, non ullum claudere fata decet.
Hic animi noxas purgat, dat & ore ſalutem;
Patratum bibula dum bibit aure ſcelus.
Porrigit hic etiam, diam per ſtrata ſynaxim,
Quæ ſunt extrema congrua liba via,
Palladiaque linit, morientis corpus oliva;
Tartareo luctans ne cadat eſca rogo,
Et cùm fatali mors ægrum ſuſtulit hauſtu:
Solvit funeribus dona ſuprema ſuis.

Scili-

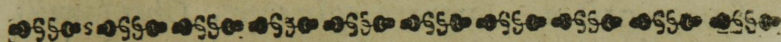
Scilicet indutus piceo velamine membra,
Quem, prope ſuccenſa lampade cera gemit
Ter centum querulos, extollit ad æthera cantus
Mille iterat ſonitus pectore, mille preces,
Et ter luſtrali detegit fonte cadaver,
Succenſo totidem thurificatque foco
Sic opus implet; Apis tempe ceù florida circum
It redit, atque favis mellea dona gerit
Has inter ſedes, hæc inter tecta receptus
Eſt Heros æger: cui pia cura mori;
Novit enim veniſſe diem, quo corpus humari
Vellet, & ad ſuperum ſpiritus iret iter:
Sicquè diù morbo luctatus, adeſſe ſupremam
Conſpiciens horam, talia voce refert.
Summe Pater, miſerate meas, curaſque, febreſque,
Quo Duce, mi patrio fas abiiſſe polo;
Si tibi non Solimas placuit me viſere terras;
Figere nec caro poſſe labella ſolo
En morior: peſtem hanc, noſtros quæ ſævit in artus
Oſculor, ad gratam me ferat illa pyram.
Optati ſaltem juvit tetigiſſe laboris.
Principium, & media ſpem cecidiſſe via.
Nunc ubi mors properat, prõptas do mẽtis habenas
Quippè lubens, quò vis, juſſa ſuperna ſequor

Vnum

Vnum oro, ſupreme Parens; cum ſpiritus auras
Liquerit, ad Dios fac volitare ſinus.
Dixerat: Affatu: luteis deſcendit ab aſtris
Filius omnipotens, cui comes alta Parens.
Aligerum ſequitur pictis exercitus alis,
Qui modicum tereti circuit orbe thorum.
Quacumque aſpicias, jubaris, radiique procella eſt.
Proh quanta Chriſti gloria luce flagrat!
Non magis auricomus fundit ſua lumina Titan;
Cum ſupero medium dividit axe diem.
Proh quantas oculis, & vibrat ab ore favillas
Virgo Parens! qualis fax glomerata comis!
Clarior, haud roſeo Pallantias exit amictu;
Lumine cum pepulit ſidera victa ſuo.
Vt reliqui ſplendent Comites! ut tota refulget!
Ter circumfuſa lampade, parva domus!
Ambigeres Cœli totum patuiſſe Senatum,
Illic, omnimodas eſſe Tonantis opes,
Nec potuiſſe mori Paradiſi limine: quando
Tantus erat cella paupere, dives honor,
Sed jam fatales Carmelius egerat annos;
Extremum ſtamen, forfice Parca ſecat.
Inter Olympiacos Proceres, tot millia Divûm
Aggreditur vitæ veſpere, lucis iter

Æthe-

Æthereæ vidit Solimes felicius Vrbem
Illic æternum de nece victor ovat.

ARGUMENTUM, ET EPITOME VITÆ SANCTÆ MARIÆ MAGDALENÆ DE PAZZIS.

POstremum hoc carmen, coronidem primæ partis coronarum Carmeli, Sancta Maria Magdalena de Pazzis sibi vendicat. In ejus vita, licèt parum immorari superfluum existimo; adeò enim

est celebris, ut nullus ferè inveniatur, quem lateant gesta Sanctissimæ hujus Virginis. Hinc Soli splendores addere putarem, si Mariæ fastos Asiatico calamo, exarare opinarer. Christianus orbis proclamat, hanc ne dum nomine similem (servata tamen debita proportione) extitisse Mariæ Deiparæ; verum etiam puritatis candore. Clangunt fortius mysticæ Theologiæ sectatores, eandem, ne dum nomine, sed etiam virtute pœnitentiæ, & amore sponsi Jesu Christi, persimilem fuisse Mariæ Magdalenæ Bethaniensi.

Laconicè ergo hæc calamus notat. Ethrusca fuit hæc Virgo, & Florentiæ ex parentibus genere præclaris orta est. Ab iis cęlestium charismatum potius, quam lactis ubere alita, ferè ab incunalibus cęlestem vitam est aggressa: Decennis, sponsam cęlesti sponso, castitatis voto se obtulit. Hinc in Carmelitico Sanctæ Mariæ Angelorum Monasterio, angelicam vitam est amplexa; ita ut in tenera ætate, virtutum omnium ideam, Monialibus se objecerit. Erat in ea incredibilis animi candor, & longo proxima intervallo Virginum Virgini videbatur, cujus nomine ditabatur; Quidquid enim castitatem

tem obnubilare poterat, prorſus neſciebat. Nec minus, admirabili pœnitentia uniformis obſervabatur Maſſilienſi Heroinæ, cujus nomini cognata erat; Nam per integram Olympiadem, præcipiente ſponſo, ſolo pane triticeo, & fontis aqua, vitam tranſegit. Quis recolet, ut ſuũ corpus vulneribus decoraret? cruciatibus refocillaret? O' divini amoris vires! Illud verberibus mulcebat, cilicio fovebat, ferrea catena amplectebatur, vigiliis ſuſtentabat, nuditate tegebat, frigore calefaciebat, nimiſque ardoribus refrirabat. Profectò non erat in rigoris armiluſtrio, pœna aliqua, quam in ſuis membris experiri nollet. Tantos cruciatus libenter ſuſtinebat, ob ſingulares animi delicias, quas ſugebat è ſui Crucifixi Amoris meditatione. Eveniebat quandoque taliter à cęleſti igne accendi, ut eo ſuſtinendo inſufficiens pectus, aqua frigidiſſima temperari opus eſſet. Rapiebatur frequentiſſimè, & ad conſpectum Crucifixi Sponſi evolabat, illum, ſuum unicum amorem nuncupando. In his ecſtaticis alienationibus, divina arcana, cęleſteſque theſauros supernę ſapientię hauriebat; Sed quantum ab Agno immaculato divinis chariſmatibus locupletabatur; tantum à Tartareo

Dracone pugnas sustinebat. Vicit tamen Galilei semper virtus, & quamvis arida, & ad tempus derelicta; nec non à tenebrarum Principe cruciata; insignes tamen victorias de Ducibus Avernalibus reportavit, ob ineffabilem patientiam, & invincibilem sui humilitatem. Post hæc certamina, incessanter pabulo cælestium solaminum, reficiebatur, quibus illa intrepido animo renunciabat, suumque os assiduè illa verba usurpabat.

Pati Domine, non mori. In Monialium famulatu, in Novitiarum educatione, sicuti nomine erat Maria, ita opere erat Marta, & non semel, Sororum ulcera lambens sanavit. Prophetico spiritu insignis fuit, nec umquam accidit, Sororem aliquam, inimicam Deo obiisse, cui Maria in suę mortis agone famulatricem assistentiam pręstiterit. Denique in igne, durissimę valetudinis purgata, ut purum aurum migravit ad sponsum, multisque portentis ejus corpus fuit illustre. Nunc etiam incorruptum fęlix ejus cadaver, tamquam cęleste depositum, seruant sui Ordinis Moniales, & ab omnibus Sęculi Principibus debito honore colitur. Hęc satis de ejus vita. Musa tamen nostra, ad ecstasim rapitur; ad illam videlicet, quę fuit cele-

brior, in qua Maria Magdalena decursum totius Dominicę passionis prospexit, indèque ejus amor est auctus in purissimo Carmeliticę Virginis corde. Sic igitur. Postremum hujus primi voluminis carmen inchoat.

CARMEN XXV.

HVnc mihi postremũ concede Camena laborẽ,
Pauca meæ reddam carmina Magdalydi:
Magdalydi quis pauca neget dare carmina; cunctos
Si dedit è supero cardine Sponsus opes?
Dicitis ò Charites, qui vos cæpere penates,
Tùm cùm Parthenicen, primus adussit amor?
Nam neque sidereum culmen, non atria Cœli,
(Arbitror), aut Zonæ vos tenuere lares;
Golgothei potius saliistis ad ardua montis
Istis Betphàgos, & rediistis agros,
Nec mihi vana fides. Ergo hos iterate recessus,
Et mecum querulas ite, redite plagas,
Pierides precor adsitis; dum me impetus urget
Visa oculis mentis, pangere Magdalydis.
Vobis Calvarius, vertex Heliconius adsit,
Et sit Gethsemani laurus oliva soli;

Si mo-

Si modo Nazareos referenti carmine luctus,
Non adigat plectri fila, silere dolor.
Incipiam: Primum cum Parthenos hauserit œstrum
Hæc tulit ecstaticæ mesta theatra Charis.
Illa Dei soboles, pœnarum victima Patri
Offertur, mortis promptus inire vias.
Ergo ubi cæelestes dapibus largitur honores,
Et vescum, miris se dedit inde modis,
Hinc abit, arboreo ponens vestigia luco:
Nocturno quandò vesperis ortus erat.
Hortus adest, placidi nixus sub margine montis,
Fertilis umbriferum comit oliva locum.
Hic precibus blandis, Dominus, mulcere Parentem,
Hic Cœlo palmas tendere, suetus erat.
En ubi sollicitat Patrem; delabitur astris
Aliger, & calicem gestat utràque manu.
Tum curvis, curvum pennis, veneratus Amorem,
Hæc ait æthereo lapsus ab orbe puer.
Accipe de supera, quæ dat tibi munera sede
Progenitor. Votis debita dona tuis.
Aspera dona quidem, facies sed grata ferendo,
Et quæ sunt fellis pocula, mellis ages.
Fas ita, fatales hominum fulcire ruinas,
Immortale decet morte perire decus.

Expe-

Expedit impreſſas ſtellis abolere lituras.
Ah tua nex tantis ſit medicina malis.
Proh quantum in terris, Erebus ſua protulit arma!
Adamidum generi non erit ulla ſalus?
O' vigor omnipotens, hominũ pulcherrime vindex,
Erige ſpes fractas, erige nate Deo.
Sanguineos inſtar fontis patiare liquores
Fundi, quo tellus flumine, dives eat.
Quadrifidæ da membra cruci, da brachia clavis,
Da frontem ſpinis, tempora dia rubis.
Eſt tibi ſolvendum milleno fœnore, quotquot
Carnea pauperies non ſolviſſe potis.
Dixerat hæc Ales plorans; mox ſidera ſcandit:
Sed jam Nazarei liquerat oſſa calor.
Extemplo riguum ſudarunt membra cruorem,
Sanguineæ venis proſiliere fibræ.
Acclinatur humi, ſtellas qui ſuſtinet Atlas,
Et rubet effuſis ebria terra roſis
Credam, purpureis voluiſſe coloribus omnes
Veſtiri flores, quos modò tangit Amor
Sic rubuiſſe petent, vaccinia, lilia, calthas
Hæcque loqui: Noſter quàm benè pinxit Eros,
Sed quis Magdalydi novus angit pectora terror?
Sunt nè venturi præſcia ſigna mali?

Ite:

Ite : dolos arcete, nefas avertite, peſtem,
 Tollite, quàm labiis proditor ille parat.
Sic clamat, quandò furiis agitatus Judas
 Vendit pro nihilo, totius orbis Herum
Heù ſcelus: Vt perimat ſimulata voce ſalutat!
 Quis credat? pariunt oſcula rapta necem?
Et jam vinclorum ſunt jacta volumina collo
 Numinis, agglomerat linea ſpira manus.
Candida centenis ſunt ilia ſtricta catenis,
 Vt religant tenerum lora retorta femur!
Nazareus trahitur, callis, per & aſpera collis
 Flos! teritur cælica preda rubis!
Nunc faciem tunſam, conculcatoſque lacertos
 Fert pede! compreſſum fert modò calce latus!
O' quot ferales raptatus ſuſtinet ictus!
 Quæ patitur ſæva crebra flagella manu!
Perdita gens, magnis replet clamoribus axem,
 Victor ut è domito mille dat hoſte ſonos
Quid tibi tum ſtupidæ, dum talia Magdala cernis?
 Siſte tuos (vocitas) ferrea turba gradus.
Heccine ſidereo tormenta parata Tonanti?
 Hocque nefas tellus, hoc ſcelus aſtra ferent?
Me me, nunc religent aſperrima vincula,quotquot
 Vos trahitis; noſtras lora ligate comas

Alte-

Al tera, Dædaleis pro funibus uſa capillis,
Si Dio ſtruxit Magdala rete pedi:
Ipſa Ego, millenos patiar pro Numine funes
Par ſors, ſeù nodos ſolvere, ſivè dare.
Eſt mea nunc cervix accomoda reſtibus: Apta
Sunt etiam, duris brachia noſtra flagris,
Et ſi vincirer non oſcula mille negarem
Vinclis, libertas hæc modò cara foret:
Heù pietas! fruſtrà ſonitus dum jactat inanes,
Et jacit ad ſurdos irrita verba Notos,
En videt Iſacias raptari Numen ad ædes
Pontificum. Princeps Annaque Præſul adeſt.
Ecce cohors inſana furentis Militis! Ecce
Judicis os toruum! protinus aula fremit!
Aula fremit, nimio teterrima murmure; qualis
Sibilat in Lybico nata procella ſalo
Hei mihi quis fulmen palma jaculatur ahena?
Hei mihi nunc alapam pertulit ore Deus?
Intumuit facies! ſonuit maxilla! quaſi dens
Pavit! ut impreſſit ferrea ſigna manus.
Cur non aruerit ſcelus auſa faceſſere dextra?
Nec fuerit ſtygio ter, quater uſta foco?
Obtinuit (facinus) laudem ſæviſſimus ictus
Non pœnam! plauſu bis ſonuere fores.

Ultima, ſed non hæc;ſunt prima crepuſcula noctis.
Altera Tartareo fulminat aula foro.
Hùc trahitur Jeſus; Sunt hic tot Tænara monſtra,
Innocuum contrà quot cojere ſenes.
Canior in medio ſidet, cui longa vetuſtas,
Cycneas gemina fecerat aure comas.
O' quot concæpit furias lymphatus! ab ore
Effera vox prodit! pectore corda tument!
Sic reor Inferno Judex, quatit Eacus urnam,
Si meruit Vatum Pieris unda fidem
Jamque togam lacerans, eructat fauce venenum
Hydra deterius, Cerbereoque Cane.
Hic furor, hic rabies, fractæ manet arbitra legis
Non eſt hic æquà lance, librata Themis
Quò Caiphan rabidum, minitans inſania tollet?
Quid ſtultus, ſtulto ſub Duce, cætus aget?
Dicam. Lethifero mea lux addicitur Orco,
Mandat ut Occiduis Sol tumuletur aquis.
Barbara proh quantùm ſententia! lumina vitæ
Demere; cui debet lucis origo jubar.
Nox quæ tot vigili reſeravit lumina Cœlo
Quot Stellas. Tantis juvit an una malis?
Hæc quæ Mortales, Phœbo moriente ſoporat,
Et recreat cunctos, profuit ipſa Deo?

Fallimur. Hanc legem Divo Nox abnegat uni,
Hæc nox ærumnis eſt vigilanda ſuis;
Nam mediis tenebris, aliud petit ecce tribunal,
Hæc ſunt Herodis regia tecta domus;
Quæ mox in Superi Dominū dum fervet Olympi,
Facta eſt, Terrigenis Phlægra referta viris.
Luditur hic Agnus. Delirum turba fatetur
Aulica; non tantùm vile ſatellitum.
Inconcuſſus apex Cœli, nunc ſtultus habetur,
Stultitiæque putant credula facta ſuæ.
Quid Rex inſipiens portenta celebria quæris?
Miraclum tacto Numine majus adeſt?
An tacuiſſe tibi viſa eſt inſania? Verbum
Eſt hoc, Sphærarum prodiit unde melos.
Infatuata vocas divina ſilentia? terræ
Parebit Regi, qui librat axis onus?
Si neſcis amens; nimio dicetur amore
Stultus erit tanto quiſquis amore flagrat.
Quid non Dius Eros cæleſtia pectora cogis?
Credatur ludi ſic potuiſſe Deum.
Sed jam gens ficto cumulat ludibria Regi;
Quæritur en totis ædibus, alba chlamys.
Redde togam miles, vel inani parce labori,
Coccineam faciet ſanguinis imbre ſui.

Ille licet, niveam deberet ferre lacernam,
Denotet ingenui quæ benè cordis ebur:
Demum Romuleæ raptatur ad atria sedis,
Sunt ubi Cæsareo concita jura foro.
Præsidis hæc etiam domus est malè fida Pilati,
Exedra quot syrtes! quot fovet ista dolos!
Nam licet, insonti nullas sub pectore technas
Noverit, & mentis lilia cana suæ;
Attamen insanam Sinagogæ pertimet iram,
Cæsareoque lari, rostra quirina pavet.
Hinc dedit arbitrio Solimorum, Numen Olympi;
Fervat ut hinc populus, lictor ut inde furat,
Quæ Dipsas, quæ Tigris, quæ feralis hyena
Rictibus infandis, par feritate foret?
Extemplò nivea viduantur corpora palla,
Corpora Carpatio non minus alba gelu
Sic heù nudus Amor? coma servatura pudorem
Fluxisset saltem; sed coma vulsa jacet.
Ah quantus salit ore rubor! minus ostra rubescunt,
Quæ peperit Tyrio cærula concha mari.
Nudus Amor! cur non alas afferte volucres?
Anne teges propria tu face Phæbe Deum?
Non equidem: Nudum sic vestit Protoparentem;
Cum reus is culpæ, sic quoque nudus erat

Quid

Quid queror? augetur rabies: religata columnæ
    Hærent membra, feris illaqueata modis.
Scinduntur ſcuticis, ſetoſa cannabe tortis,
    Et laniat tenerum virga ſaligna femur.
Oſſa ſonant, jam nervorum compage ſoluta,
    Cùm lacerata flagris, viſcera tunſa tremunt.
Ah non mireris teneras liveſcere coſtas,
    Aut violis ſimilem jam nigruiſſe cutem:
Aſpice! millenæ conſurgant corpore plagæ,
    Nam matura, novum vulnera, vulnus alunt.
Currunt muricei, laceris ex artubus imbres;
    Non ſecus ac gravidis nubibùs, humor abit.
Gliſcit in immenſum dii laniena cruoris;
    In rubro poſſet naufragus ire freto:
Jamque cadunt carnis ferienti fruſta flagello;
    A' tunſo veluti fragmina colle ruunt
Hæc inter, vivis ſpectacula Magdala? vivo
    Inquis, vita (viden) ſi mea vivit adhuc.
Vivit adhuc ſponſus, quaſi ſaucius Agnus ad aras;
    Morte ſed eſt mortis ſævior ipſa mora;
Sed me Sponſe decent hæc vulnera paſſa columna;
    Ni moriar tecum vita ſuperſtes erit?
Parcite ferales Numen, diſcerpere: noſtram
    Tortores meliùs dilaniate cutem

Vel

Vel pariter ſecum me cæditis; ulcera mortis
    Perpetiar ſponſi, perpetiarque meæ
Quid loquor? Ah rhamnus refugit nec funis habenā
    Stat mihi Pro Chriſto, flagra flagella patent
Quin oculis mage cruda parat proſcenia noſtris
    Illa odiis umquam non ſaturanda cohors.
Proh dolor! ipſe (Deo proles, æquæva Parenti)
    Flos de non tacto Virginis ortus agro;
Ludicrus ut Regem ſimulet, ſubſellia ſcandit,
    Et laceros artus purpura trita tegit.
Circumſtat famulus, replens aulæa cachinnis;
    Occupat, at dextram vilis arundo manum,
Sed quæ temporibus bis fixa corona refulget?
    Aſpicient tantum lumina noſtra nefas?
Cerno ego, centeno contextum ſente galerum,
    Ut capiti nectat ſpinea ſerta ſuo.
Illa eſt illa: quidem paliuris acta malignis,
    Quæ ferit dias infula dira comas.
Implicuit frontem, veprium ſeges horrida: ferri
    Silva, panompheæ fodit & auris ebur,
Et tot ſanguinei produnt de vulnere rivi,
    Texta quot innumera cuſpide, fecit acus
O' Superi hæc veſtrum deceāt diademata Numen?
    Nazareum teget hæc ſeva tiara caput?

Pro

Pro face, pro radiis, pro majeſtate Tonantis,
Præparat haſtatos ſacra corolla rubos?
Quæ non deſinerent iraſci corda tuendo
Has pœnas, quamvis ferrea corda forent?
Sed gens ad tantos evadit crudior auſus
Purpureos Taurus ceù venit ante ſagos.
Eſt qui formoſos pugnis collidit Amoris
Vultus, in faciem qui ſpuit alter adeſt:
Hicque genas alapis maculat, colaphiſque fatigat
Ille comas vellit, vellit & ungue pilos.
Pars, capiti poſitos contundit arundine dumos,
Pronius infigent, quà ſua ſpicla vepres.
Pars, genibus ſupplex, comitatur ludicra mulctis,
Amphitheatrales fingere docta jocos.
Non Ego plus poſſum viſis his vivere dixit
Magdala, ſemiaminis deſiliitque ſolo;
Sed tuba terribili collapſam ſuſcitat Echo
Increpuitque ſonus. Mors properanda Deo.
En aſtat nuper de ſilvis eruta quercus,
Quadrifidæ ſpeciem, quercus habetque crucis
Hanc Chriſto molem imponunt, oneriq; gravatum
Colle ſuper raptant, & ſine lege trahunt,
Dum portat ſuſpirat Amor, ſub ſtipite feſſus,
Luget, & ad luctus non venit ulla ſalus

Tan-

Tangit onus plagas: Plus dilatantur Amoris
Vulnera, dùm montis per juga carpit iter.
Plumbea trabs,cerebrũ ſpinas magis imprimit intus;
Non magis Ætnæo figeret ære Cyclops.
Deficit immani lacerum ſub robore tergum,
Seque fatigantem vix genua ægra trahunt.
Intereà tellus avido bibit ore cruorem,
Corpore manantem; quà via tota rubet.
Ah titubat! ceciditque ſolo! ſub mole fatiſcens
Non potuit tandem non cubuiſſe genu.
Diva Parens, ſi nulla tuo ſuccurrere Nato
Gens properat, Nato Tu modò confer opem.
Aufer ſentiferum flavo de vertice rhamnum,
Ex humeris tantam dethrae Virgo trabem;
Aut manibus releva, vel forti ſuppete dorſo,
Amphytrioniades fultor Atlantis eris.
At pia Mater adeſt, Matrique ſuprema negantur,
Munera nunc proli, ſolvere poſſe ſuæ;
Attamen ut Turtur, querulum ciet ore ſuſurrum,
Cui rapuit pullum, gutture vultur edax.
Sicque refert lacrymans. Ten ſic mea lumina cernunt
O' Numen? mortem nec mea vita ſubit?
Luminibus ne fides? Tu Virginis unica proles?
Idem qui patrio naſceris uſque ſinu?

Quò

Quò ſpecies abiit? quò non æquanda venuſtas
Apta hyperionium vincere luce jubar?
Cur caput horrificis rubet intractabile dumis
Deque ſua paſcit vibice, frontis ebur?
Quadrifidum feſſo truncum cur tergore geſtas?
Hei mihi ſub tanto ſtipite vivis adhuc?
Funibus implicitus fatuo cur læditur armus
Verbere, qui Cœlos eſt tenuiſſe potis?
Ut quid, non homines, homines, capita alta ferentes
Jungitis ad tantas jurgia tanta neces?
Nate tibi vultus non eſt, niſi vulnus & horror,
Et decor eſt tabes, ſolaque forma cruor.
Sanguineo tueor Solimam rorare liquore,
Purpureo totas imbre rubere vias.
Gens, fera ſi pietas in pectore permanet ulla:
In me, crudeles experiare modos.
Fac capiti ſpinis vulnus, tere membra flagellis,
Quadrifidam Mariæ dà rapuiſſe trabem
Nonne manus, manus iſta potis ſufferre ligamen?
Non alapam vultus ſuſtinuiſſe valet?
Ah ſaltem geſſiſſe vices Simonis agreſtis
Juvarit; pondus ſic minuiſſe crucis.
Infœlix genitrix, prohibente cohorte repellor;
Aſt animi Natum paſſibus, uſque ſequar:

Et ſi fata mori dederunt adamantina Patris,
Ipſa etiam tecum, victima mortis ero.
Has inter voces, quas imo pectore Virgo
Promit: Calvarii culmen Jeſus adit.
Hic Crux erigitur, quam robore bajulat expers,
Cui tribuit latum ſtare foramen humo.
Hac ſuper extenſus, repetitis ictibus, ille
Figitur æterni Numinis, unus Eros.
Utraque vulnificis manus hæret ſaucia clavis,
Finduntur gemini non ſecus ære pedes.
Tollitur aeriis tandem ſic pendulus auris,
Alter, & alter adeſt ſtipite, latro comes.
Et jam ſupremos vix ſpiritus haurit hiatus,
Frigeſcunt vacuæ penè cruore fibræ
Sat moles completa rei, nec agenda ſuperſunt
Fatidicam Vatum teſtificanda fidem.
Sat pretii penſum, Cœli pro poſte recluſo
Commendata ſatis Diſcipuloque Parens:
Dum ſitit. O' pietas; ſitientibus impia labris
Pocula dant, acido ter medicata mero;
Qippè vices ciathi ſubiit ſaturata cicuta
Spongia, quæ diro turgide felle madet
Ille, venenatos attingens gutture ſuccos;
Necquicquam tactos faucibus, ore bibit

Voci-

Vociferat: tetigit ſuprema laboris Jeſus,
Ultima pœnarum fex, fuit iſta ſitis.
Vnum oro Divine Pater cum ſpiritus artus
Deſeret; ad patrios fac remeare ſinus.
Talia Cœleſtis triplici terebratus ab ære
Culmine Golgotheo cantica fudit Olor.
Dixerat & curvos tandem mors claudit ocellos:
Sic devota neci victima, vita fuit,
Sed dudum cernens immenſa theatra dolorum
Magdala defecit, deficiente Deo.
Exanimis Sponſum Virgo dum plorat ademptum
Tu melius ſileas, vel lyra noſtra fleas.

Finis Primæ Partis.

AD LAVDEM BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE DE MONTE CARMELO, AC SANCTORVM ELIAE, ET TERESIAE.

INDEX

ALPHABETICUS

Præcipuarum rerum, quæ in hoc Libro recenſentur.

A

ruptum

ani-

B.

C.

D.

erga

E.

Faci-

Fune-

Gygan-

H.

fugit

I.

Indu-

L.

M.

Mi-

N.

O.

P.

Re-

S.

Scri-

nu. 122. *Suis eelemosynis, succurrit non solum Diœcesanis, sed etiam longinquis populis. n.* 122. *Illi Templum dicatur n.* 123. 124. *Huic Templo Nilus defert suarum aquarum tributum n.* 125. *Serapionis ad Templum, Nilus feracior è Cœlo descendit, qui septeno ore, idest septenorum Sacramentorum fonte, Templi aras irrigat num.* 126. 127.

Spiridion sub sistemate sacri Sileni num. 84. *Despiciendus exterius, sed venerandus, ob dotes interiores n.* 86. *Est Præsul Ecclesiæ Trimytunthinæ, & ob suam humilitatem, est custos ovium nu.* 85. *In concilio Nicæno, confundit simplicissimis verbis, doctissimum Philosophum Ethnicum, adscribitque castris Christianæ fidei nu.* 90. 91. *Mortuum suscitat, & imperat flumini, ut cursum sistat n.* 80.

Simon Stok Anglus appetit solitudinem, & diù in arboris viscere delitescit nu. 281. *Herbis, & silvestris radicibus alitur, nec non aqua frigidissima potatur nu.* 282. *Hunc rigorem lenit Deus aliquando Canum ministerio nu.* 282. *Suffectus est Generalis totius Ordinis Carmelitani n.* 284. *Apparet illi B. Virgo, traditque scapulare pro tessera sui amoris n.* 287. *Aperit insuper privile-*

Spi-

Tyran-

Victi-

MANIPULUS VARIUS

FLORUM POETICORUM.

CARMINA

F. ANTONII A' S. NICOLAO

CARMELITÆ EXCALCEATI

NEAPOLITANI.

NEAPOLI M.DC.XC.IV.

Ex Officina Sociorum, Porpora, Troyse, & Pietroboni.

SUPERIORUM PERMISSU.

TRIUMPHUS PALLADIS

In Adventu P.N.F. Caroli à S.Brunone Carmelitarum Excalceatorum Exgeneralis.

THEOLOGIA.

Ad Palladis triumphum evolat, ſuoſque oſtentat theſauros.

CARMEN I.

Pſa, panomphe æ Sapientia cõſcia mentis,
De non fictitii tempore nata Jovis
Adſum, Palladiis nunc gloria prima triumphis,
Et Duce me, feſtus perſonat iſte dies.
Ecce comas redimit, compacta galaxide vitta,
Circumeunt rutilum ſidera nexa caput
Scrutor inoffenſo divinum lumine Solem,
Quid queat omnipotens condere dextra ſcio.
Ingredior Triadis nimis avia limina ſenſu,
Ætherei jubaris deſuper arce feror.

At Carmelitæ nunc ad ſolemnia Patris
　Impetus ad terras deſiliiſſe fuit.
Quos Ego cæleſti theſauros mente recondo,
　Has modò divitias fundere pectus avet.
Non me priſca latent, fractorum geſta Gygantum,
　Quos dedit Inferno vindicis ira Dei.
Crediderant fatuos ſuper aſtra ſedere rebelles;
　Viderunt ſtygio jacta trophæa ſolo.
At chorus Aligerum, Divi quà juſſa capeſſit,
　Protinus efficitur Numinis alma cohors.
Victrix: Empyrei conſcendit culmina Cœli,
　Et potis eſt, imam pergere ſubtus humum:
Alloquitur comites cætus, interprete nutu,
　Et ſola fandi munera, mente regit.
Meq; opus haud fugit, ut Verbum deſcenderit axe,
　Ut lapſum gremio ſit geniale Patris.
Tantus amor noſtri, renuit non vilia tecta,
　Agreſtes puduit non habitare caſas;
Æterni quamvis eadem ſit imago Parentis,
　Nec proprio Genitus, ſit Genitore minor.
Quid memorem Diis ut fluxa canalibus ultrò
　Cælite Mortales irriget imbre Charis?
Ut latebras inter, caliganteſque nitores
　Scintillet nigra candida luce Fides?

Quid

Quid referam, ſupero flammeſcat amore Beatus?
  Quas foveat dulces, corde flagrante faces?
Ut virides Spes alta libret ſuper aera pennas?
  Aſt ab Olympiacis exulat illa thronis.
Hæc arcana Viri pandam mox Scientia Princeps.
  Tanto hæc dona decent adveniente Patre.

PHILOSOPHIA.

Ad adventum Brunonis citis greſſibus accurrit, ſuaſque pandit opes.

CARMEN II.

FOelix, qui potuit rerum cognoſcere cauſas,
  Naturæ varios & penetrare modos.
Illum, nec ſubita terret Fortuna ruina,
  Nec pavida frangunt perfida fata vice.
Dum Solis, Lunæque vias, dum permeat Æthram
  Faſtidita ſolum mens, ſuper aſtra manet.
Ille ſcit Oceani natalia cærula Patris,
  Unde trahat verſo tramite flumen aquas.
Cur ruat in pelagus Corus tiphonas amatus;
  At placido Zephyrus mulceat ore ſalum.
Unde pruina cadat, gelida cur grandine mixtus,
  Aridus hybernos Eolus urat agros

Cur matutinos potent viridaria rores;
    Vere novo terris Dædala prata micent:
Quando Dioneæ lactentia germina Matris
    Gemmifero citiùs crine roſeta flagrent.
Pallida ſi pariant teneros violaria fætus,
    An niveas referent alba liguſtra comas.
Ille ſcit ut primi cojerunt ſemina Mundi;
    Queis elementa modis mutua bella gerant:
Vt rudis haud poſſit vitam ſine ducere formis
    Indiga materies actibus uſque ſuis.
Vt volitet tempus, præſens ſit partibus expers;
    Et ſimul, alatus conterat omne Senex
Omnia ſcit Sapiens, illi famulantur & aſtra;
    Et ſua poſt Doctus fata, ſuperſtes erit.
Sed quæ Naturæ pandit ſecreta Magiſtra?
    Detegit arcanos quæque Sybilla lares?
Ipſa Ego ſum tripodis, me quæſo noſcere Vates
    Philoſophus, veſtram noſcere perge Deam
Ipſa Ego ſum, ſuperas cui juvit linquere ſedes;
    Juvit ad hæc celebris phana venire domus.
Et me ſolemnis deduxit ab axe triumphus,
    Vt reddam nivea feſta tributa die
Eſt decus hoc Caroli, ſunt celſa trophæa Brunonis;
    Qui noſtras toto pectore, potat opes

Ille

Ille meos auget ſemper; virtute decores:
Ipſa ſibi gemino fænore reddo decus.

METAPHYSICA.

Caroli honores, ceù proprios eſtimat.

CARMEN III.

ALter naſcentis tonet incunabula Mundi,
Ortuſque, Occaſus, quæ ſit origo canat:
Scilicet ut fuerit rudis, indigeſtaque moles,
Quæ modò perſpicua Machina luce micat;
Semper enim tereti Titan, haud ſplenduit auro,
Vſque nec argento Cinthia ſepta fuit:
Quà mare, quà tellus, & quà circumfluus aer:
His indiſtinctus tum locus unus erat.
Margine littoreo, Tethys non fregerat iras,
Non librata ſuo pondere ſtabat humus,
Vnica Naturæ facies, aderantque, profundi,
Et Terræ, & Cœli limina cuncta ſimul.
Sic mixta Æternus primúm Faber omnia fudit;
Quà non diſcreto protulit ore chaos;
Sedibus inde ſuis, poſuit quos fecerat orbes,
Juſſit & in propriis ficta manere locis

Fri-

Frigida ſejunxit calidis, rorantia ſiccis;
 Fecit humum ſtabilem, fluctiſuumque mare.
Aſtra canant alii, Phœbi, Phœbeſque labores,
 Ætheris inquirant multipliceſque globos.
Quippè ſuos cur Sol currus, caligine velet,
 Nec ſemper roſeis exerat ora genis
Delia quid ſphæram giro breviore pererret;
 Et reparet proprio menſtrua damna polo.
Tramite quid lento raptent ſua plauſtra Triones
 Plejadum ſpiſſo, ſed ruat imbre chorus,
Hæc aliis. At ego aſtra ſuper, convexaque Cœli
 Evolitans; animo nobiliora peto.
Rem ſcrutor, ſcrutorque Vnum, Verumq; bonumq;
 Omnibus imbibito, quidquid & ente fluit.
Non mea materiæ fines mens clauditur intra:
 Quid potis eſſe, mea ſub ditione cadit.
Sic gradiens nubes Jovis ales ima relinquit,
 Semper & alarum remige celſa ſecat.
Quin etiam miranda Animæ magnalia rimor,
 Quam Divina poteſt condere ſola manus.
Hæc, primùm ut ſociæ pervenit ad oſtia vitæ
 Mira fides, toto corpore tota ſedet,
Nec minus in cunctis ſedet integra partibus, & cum
 Solvitur; imperio libera mortis ovat.

Hæc

Hæc licet alta petam; nec fine coercear ullo,
In sola claudi mente Brunonis amo.
Illic nam sedes, illic tentoria fixi:
Divitias solus possidet ille meas;
Vnde suæ properans nunc ad præconia laudis,
Non est Brunonis nostra corona minùs.
Omnia cum Carolo fecit communia virtus
Ille meo vivit pectore, vivo suo.

ASTROLOGIA.

Auguratur felicitatem, ex adventu in signo Aquarii.

CARMEN IV.

Dicamus bona verba: Tonat nunc omine fausto
Juppiter, Æthereæ dant bona signa domus.
En Ego stellarum moderatrix, sideris auspex,
Pandere fatidica docta futura face:
Astrorum facies, hinc, illinc cerno benignas
Signifer, ut læto volvitur orbe cyclus.
Vrniger hybernos modo fundit Aquarius imbres
Huc recto Titan calle, reduxit equos,

Quem

Quem torvo saliens non aspicit ore Gradivus;
Proxima sed radiis Cypria Diva favet.
Auguror: Hæ Cœli, quas fundit Aquarius unde
Evadent Charitis vera fluenta Deæ,
Et quos fęlices portendunt lumina casus,
Evenient: dextro Numine stella notat.
Jam mihi venturi recluditur alea fati:
Ecbatano tueor sæcula fulva jugo.
Carolus innocua, sentes cùm falce recidet:
Carmeli propius surget ad astra caput:
Quippè renascentur Saturnia tempora: mellè
Arbuta sudabunt, flumina lacte fluent.
Hos precor Hydrochous, verses sed prodigus imbres:
Tù benè largifluo labere lympha polo.
Hanc amat alluviem Carmeli florida Cervix,
Cujus picta sinum gemmea vernat humus;
Sed sitiunt cœlestis aquæ, sata florea rivos;
Rura sed hæc solo rore, virere decent.
Labere lympha polo, si talia signa figuras,
Auspicibus Divis, labere lympha polo.
Eliæ fontes vndantibus amnibus auge,
Fertilior cunctis hic cataclismus eat.
Non me deludet Sortis cortina futuræ
Fallere nec potis est, luminis ille nitor

Ad-

Adventum Caroli portenta verenda ſequentur,
Axe pluent toto, ſtemmata lætitiæ.
Hoc veniente: novos Carmel potabit honores,
Quàm mage formoſi gloria collis erit!
Chaonias quercus, nec noxia robora gignet,
In nullo ſterilis tubere ceſpes erit
Floreſcet tellus, gemmantibus herbida plantis,
Pubeſcet gravido germine cultus ager.
Ergo adſis: Te noſtra vocant præſagia Bruno,
Nec Ganimedæi ſideris omen abeſt.
Ipſa Planetarum, fatali carmine Protheus
Si cano: diſplicitas Tù modò rumpe moras.

GEOGRAPHIA.

Plurima Brunonis itinera, peragrataſque Provincias commemorat.

CARMEN V.

FOrtè tuas taceam; cùm nunc Neomenia laudes
Imperet, ut plauſus omine menſis eat?
Ah pereat, quæcumque ſuas vel Scientia voces
Comprimit, aut mutum Muſa retardat ebur

Sunt ingrata ſatis, nec amica ſilentia Cœlo;
Vndique ſi vox, ſi vocis imago ſonat
Non ne Ego, Brunonis pro relligione labores;
Et vidi, & ſtupui? totque remenſa vada?
Ipſa eadem Caroli nudato calce fatebor,
Confectum Arctoi non ſemel orbis iter,
Euboicique maris ſuperata Caphàrea ſaxa
Boſphoricique ſinus oſtia Syndromadûm.
Cùm te divini urgeret certamen honoris,
Impuleratque tuos viſere cura lares.
Nam vix te patrio tenuit Burgundia tecto;
Cum juvit propias ter peragrare nives.
Vidiſti immenſos, ubi ſtat Germania campos;
Quos rigat expanſo flumine Danubius
Vrbs eſt Auſtriacas inter notiſſima terras,
Quæ magnum à reſono flumine nomen habet
Imperii ſedes, Aquilarum altrixque Vienna,
Hauſit ſudores ſæpius illa tuos.
Te Bavarus, Suevus, Moravus, viditq; Sicamber,
Quique Hebri gelidas ebibit Vnnus aquas.
Belgica te pubes, niveas excepit in ulnas,
Fœdere cui ſtabili jungitur Oceanus.
Te cultrix fidei; bellantum ſtrenua Mater,
Cæpit, liligeris Gallia læta plagis.

Quid

Quid memorem Latii transfactas culminis arces?
Visaque septeno Romula templa lucro?
Te, ratis Hadriaci vexit per cærula Nerei,
Desponsam Venetus quà sibi jungit aquam.
Ah quoties, Scyllam medians interque Charybdim
Est tibi visa Canis more, latrare Thetis?
Trinacris Ætnæis ubi percutit æthera saxis,
Scitque suam nivibus flamma fovere fidem.
Hinc nova Partenope, levibus comitata Napeis,
Qua venias sospes est reprecata Deos
Ipsa coronata pacata per æquora concha
Cunctas Sirenum prodiga fudit opes,
Hæc tamen haud bijugis raptus, celeriq; quadriga;
Calcasti at nudo Carole regna pede
Macte animi: Tantos celebrat mage fama recursus
Gratior arridens respicit ista polus;
Nam dum cornipedem, frænis, lorisq; decorum
Respuis, & currus commoda, spontè negas
Ipse tibi Elias, splendentibus ignea flammis,
Ut Cœlum ascendas obvia plaustra parat.

ARITMETICA.

Innumeras Caroli Virtutes enumerare desperat.

CARMEN VI.

IPsa canam numeros, numerorum Scientia; quāvis
Innumeras animo Carolus abdat opes.
Eliæ soboles, ò terque, quaterque beate,
Calcatus totiès illecebrosa pede!
Non mihi, si centum sint ora loquentia linguis,
Ferrea si fundant pectora, mille sonos
Immensas valeam laudum memorare catervas,
Et mentis dotes enumerare tuæ.
Non tot in Hybleis florescunt sidera pratis;
Cum nova de verno germine gemma tumet;
Nec tot sidereo collucent culmine flores,
Cum tetigit medium Cinthia noctis iter.
Quot sunt virtutes, quas imo corde recondis,
Aut tibi quot Charites dona dedere Deæ,
Eliæ soboles ò terque, quaterque beate,
Cum Mundi immundas viceris insidias!
Non tot Erythreo nascuntur gurgite conchæ
Patre orte Cœlo, Tethyde Matre satæ;

Nec tot flaventes Ganges evoluit arenas,
Totue Tagus gremio divite condit opes:
Quot tibi divinas tribuit Sapientia gazas,
Fudit largiflua quot pretiosa manu
Certet Achæmenius, picti scrutator Olympi
Astrorum innumerum, connumerare gregem
Computet arboreas frondes, guttasque profundi
Niliacus Vates, æquoreumque pecus:
Haud poterunt Caroli cumulum censere decorùm,
Claudere non meriti grandia tanta sui
Eliæ soboles ò terque, quaterque beate
Si tibi Terreni viluit orbis honor.
Hùc fidibus citharàque potens, hùc Musica tende
Adstrue concentus, barbita mille para,
Tu comes, atque meo subjecta pedissequa regno
Harmonicos nostris junge tuos numeros.
Detine lætantes repetitis cantibus aures
Rumpe moras, blando pollice tange lyram
Concordis reboent centum discrimina vocis;
Quin reflexa suis personet aura modis.
Quot Philomela ciet verno sub sidere cantus;
Ad vada Mæandri quot ciet albus olor,
Tu superes, numerisque tuis, melos insere nostrum
Insertos numeros, disticha texta sonent

Eliæ

Eliæ ſoboles ò terque, quaterque beate:
Si te ſidereus ſemper aduſſit amor.

MUSICA.

Concentus, ad triumphi lętitiam pręparat.

CARMEN VII.

ITe procul ſcelerum contagia, lurida peſtis,
Quæ mora? Tartareis i tumulanda vadis.
Jam Cœli patuere fores, comptiſque capillis
Candidior Titan exerit orbe diem.
Vos æterni ignes, ſtellatæ lumina Zonæ
Lucidius celſa fundite ſede jubar.
Carolus advenit, Carmeli gloria collis,
Carolus Arctoi gloria ſumma poli.
En Ego concentus numeroſis Muſica plectris
Præparo, me pecten, me lyra ſueta decet
Prævia multifido vadat ſymphonia nervo,
Vincat Apollineos cantio noſtra modos.
Ipſa canam fidibus venientis geſta Parentis,
Vt ſit Carmeli pompa ter aucta jugo;
Quacumque ingreditur, ſtygii date terga manipli,
Ad Phlegetontæos præcipitate ſpecus

Ille

Ille coronatas furias fugat anguibus Orci,
Tænarios mactat Numinis igne greges.
Deformis genius graveolentia ſtagna pererret;
Obſtupeatque putri ſceptra ſepulta fimo.
At Carolum ſequitur (magna ſtipante caterva
Semper virtutum) cælica ponè Charis.
It comes æthereis dives Sapientia donis,
Quæ celer, aſtriferæ prodigit arcis opes;
Quæ vox, quæ ſolito plaudentior aſſonat Echo?
In noſtro nunquam gratior ore fuit.
Ferre voluptatum nimbos, lux orta videtur,
Et ſimul auriferos velle referre dies.
Turbida diffugiunt, & amantes nubila ventos
Carcere componit, nulla procella furit,
Nulla ſupercilium nubes agit, omnis Eoo
Lux venit, auricoma cætera luce nitent
Non aliter micat orbe dies, ſic labitur axe
Sic Phębi roſeo purpurat ore jubar.
Hæc Ego non humili meditabor Muſica plectro:
Intonet hæc orbi ſollicitata chelys.
Dum ſocias fidibus comitamur Carole voces:
Accipe, quod grata fundimus aure melos.

ASTRO-

ASTRONOMIA.

Invitat Planetas ad triumphum.

CARMEN VIII.

PHæbe per aſtriferos revehis qui ſæcula giros
Siſte: quid alipedes ad juga jungis equos?
Parce citas agitare rotas, urgere jugales:
Nè tàm præcipiti decidat axe dies.
Aſpice. Carmeli tulit indulgentia Solis
Non intempeſtos; ſed ſine fęce dies?
Sortitus habuere ſuos, nunc vota, preceſque
Eliæ ſobolis, gaudia magna manent.
Sebeti celebres viſit jam Carolus undas
Venit ad Herculei littora grata maris.
Ipſa etiam ſphæræ, ſemper quæ commoror aſtris
Ipſaque ſiderei nota Magiſtra globi:
Ad terras properante gradu, nunc lætor eunda
Palladis ad palmas: ſit mihi terra polus.
Voſque etiam, celeres, hùc oro venite Planetæ
Lætitià plauſus, conſociate meos.
Adſis virgineum Phæbe ſuffuſa ruborem
Tù quæ fraterno lumine lumen habes

Adſis

Adſis plumiferis qui fers talaria plantis,
O' caducæi geſtitor, ore potens.
Tuque fave Nerei proles, ò Mater amoris,
Scilicet impuras quæ fugis illa faces.
Armiger hùc pronus tendas ad prælia Mavors;
Belligeræ micat hic Palladis altus honor.
Juppiter hùc venias, nutu qui concutis axem,
Cujus & ad fulmen, ſubdita terra pavet.
Divorumque Pater properes, Saturnia ſæcla,
Qui geris, & curvo cingeris enſe ſenex.
Vos ò ſtellatæ rutilantia Numina Zonæ,
Præcipuè clario limina tacta Deo:
Ad tantos animum convertitis oro triumphos,
Cum tellure, ſuos miſceat Æthra ſonos.
Dum dulces Siren juxtà Craterida cantus
Perſonat, & lepidum pangit ab ore melos:
Nunc ſimul æthereæ reſonet ſimphonia ſphæræ
Gloria ſitque ſolo, gloria ſitque polo.

MACHINATIVA.

Ad feliciora bella convertit instrumenta militaria.

CARMEN IX.

SEmper Ego Martis meditabor prælia? semper
Fumabunt votis classica, & arma meis?
Ah rigidis vivam semper devota maniplis?
Cessabunt numquam tela cruenta manu?
Guttura fulmineis sternentia mænia bombis
Vnica quid nostræ præmia laudis erunt?
Confractæ turres & erunt mea gloria mortes?
Seù cava sulphureis machina fœta pilis?
Vosque meæ vires liquefactus Mulciber? & vos
Plumigera ad celerem spicula nata necem?
Absit, ut immanis ferar ad confinia lethi
Semper, & ad funus semper anhelet amor.
Qui fuit, ignivomum per ahenea concava ferrum,
Qui prior explodit, ferreus ille fuit:
Illum Getulæ lactavit Tigridis uber,
Aut pavit libico nata leena solo.

Tunc

Tunc fœcunda truces auxit mage Parca triumphos,
Prosiluit multa plus Libitina via.
Vt tormenta suos eructant ore boatus
Fatiferoque pluit ferreus igne globus:
Non agger, non terra favent; septemplice quamvis
Obiice cingantur, vis nihil ulla valet.
Et muri, speculæque jacent, turresque fatiscunt!
Præcipitant fractis obsita claustra seris!
Sat Marti, Mortique datum; sat lusimus armis,
Nunc aliò belli, me vocat alter amor.
Prælia me pugnæque juvant, queis horrida Dytis
Ostia sternuntur, squallida regna cadunt.
Queis Phlegetonteæ vertunt sua terga Phalanges,
Queis nigra Tartarei proruit ara Jovis.
Vos amor, atque eritis mea sedula cura catenæ;
Nectere quas superus monstrat Amor femore.
Quæque cruentatis brumalia terga flagella:
Vos eritis nostri pectoris, unus honor.
O' strophium, & duræ salvete subucula lanæ,
Et tu villosæ flexile tegmen ovis:
Vestris Inferni doceam cum viribus Hostis,
Et Sæcli, & Carnis vincere blanditias.
Quin etiam Empirei super ardua scandere Cœli;
Nam patitur vires, Sidus, & Æthra suas

Auſpice te Bruno, novus hic demulceat ardor
Pectora bellari, tela rotare nova:
Nam Tu flagra manu docuiſti ſtringere forti
Queis madido fluxit ſanguine, palma recens:
Hinc Ego dediſcam poſt hæc horrentia Martis;
Talia ſed vitam vulnera Morte dabunt.

COSMOGRAPHIA.

Suadet Mundi Regnis, ut ad Palladis Triumphum dona afferant.

CARMEN X.

HÆc ſtabili fundata ſolo firmiſſima tellus
Inconcuſſa ſua mole librata manet.
Ipſam, Meridies, adverſaque reſpicit Arctos;
Heſperus hinc oritur, Lucifer inde ſalit.
Scinditur in partes, terræ globus iſte quaternas;
Non ſecus in geminos volvitur Æthra polos.
Primùm Aſia, armigeris apparet fœta carinis,
Quam premit indigno barbara Luna jugo.
Africa poſt ſequitur, latiis infeſta coronis,
Exuſtoſque colunt hos Naſamones agros.

Hinc

Hinc auro, felixque est, dives America gemmis,
　Quas fortunatus possidet Indus opes.
Jnde Europa suis splendet famosa trophæis;
　Et domiti victrix dicitur Orbis adhuc.
Eja age Palladio gestent hæc regna triumpho:
　Munera Brunoni dona superba ferant:
Portet Idumæas Persis celeberrima palmas,
　Et quæ Carmelus florida serta fovet?
Quosque immortali Libanus fert robore Cedro
　Donet; quæ Hierico, sacra roseta rubent.
Turcica laurigeros vectet Provincia fasces,
　Bethlemii semper quos aluere specus.
Vos ò quos rabido comburit Sirius astro
　Æthiopes, nigro quos notat ore polus:
Linquite Tithonis sedes, Titanis & arcem.
　Aurea gemmiferi pondera ferte soli.
Portate extremi tingentes vellera Seres,
　Puniceo munus quod dat Erithra salo:
Ite Arabes, precor huc merces afferte Sabei;
　Hybleos oleat palladis ara thimos,
Et quæ Panchæo consumitis igne fruteta
　Spargite, nunc festo dum micat axe dies
Auroræ populus, patrii conchilia Nerei,
　Detque tributa, suas aurifer Hermus aquas

Non

Non ſata nobilibus deſint donaria limphis;
Quæ Pretioſa Padus ſuccina flumen alit,
Vel quæ de Sicula virgulta corallina caute,
Eruta mox hauſto flamine ſaxa rigent:
Hæc Eliani vigeat quà gratia facti,
Omnia vos Mundi munera regna date.
Nam ſacra Carmeli luſtralibus eluit undis,
Gens, quos extrema ſub regione videt;
Et quos Romulea florentes reſpicit ara
Succenſo dii flaminis igne cremat.
Quare agite ad tàntum referatis munera, munus,
Voſque aſtra, & tellus plaudite muneribus.

GEOMETRIA.

Admiratur quod Orbis Conditor in Caroli pectore condatur.

CARMEN XI.

GNoſſiaci fugiens Minois, Dædalus arces,
Inſuetum penna præpete currit iter.
Obſtupui gelidas cum plumifer iret ad Arctos,
Cum peteret Cumas, Euboicaſque plagas.

Ille

Ille tenens medium, ſuper æquora, & aera motum
Remigio alarum, membra volaſſe dedit.
Prima Syracuſio fabrefacta eſt ſphæra Magiſtro
Qui juſſit vitreo volvier aſtra polo.
Obrigui, modico Chriſtalli pondere ſpectans
Immenſa ætherei balthea Zodiaci.
Illic Parrhaſides Arctoi cardinis Urſæ
Splendebant: tremula luce micabat Olor.
Perſeus anguineum ſtricto caput enſe ferebat
Pellicis: Orion ante fremebat Hydram.
Illic lanigeri tergum, Cephæa puella
Fulſerat: & roſeis Caſſiopea genis.
Nec Bereniceum deerat, ſertumque Ariadnæ,
Aut fera Męnalii robore victa Dei.
Obſtupui fateor: Sed cum te Carole cernam
Mira hæc non miror; ſed ſtupor omnis abeſt.
Nam tu dum celeri volitas ad ſidera curſu:
Nectitur haud dorſo cera liquata tuo;
Sed tibi dia Fides, Spes altaque mutuat alas,
Et cæleſtis Amor ducit ad aſtra gradus.
Sic etiam vitreum, poſtàc non miror Olympum;
Cum nunc viva tuo pectore, ſphæra micet,
Quam non armille, aut radius, quadrumque peregit,
Neve mathematicis ſtructa figura rotis.

Cudit

Cudit at æterni celsissima dextera Fabri,
Et superi vivum condidit axis opus.
Illic augusto fulgescit sidere Virgo
Uritur & sacro Dia puella foco.
Illic germano resplendet Castore, Pollux;
At geminis animis, fulgurat unus amor.
Lance pari stat Libra, dies, & noctibus æquat;
Taurus siderea cornua fronte gerit.
Nec non, Cancer inest, Leo flāmifer, Amphora, Piscis,
Et Phrixæo Aries vellere, membra tegit.
Quin immò, angusto Numen concludis Olympi
Pectore, quod Mundum condidit, astra regit.
Mira Fides, ut parva Deus componere magnis
Gaudeat! ut famula delicietur humo!
Sidera qui torquet, nutu qui concutit axem
Sæpius exiguo vivere corde cupit!
Quid non cogis Amor? cui flamma pepercit Erotos?
E' superis ad nos avolat ipse Deus!
Hæc Ego mirabor, sola hæc magnalia cernam,
Cætera despiciam, talia voce canam.
Stringitur in Carolo, qui sustinet indice Mundum.
Quemq; poli haud capiunt, pectoris urna capit.

OPTI-

OPTICA.

Despectis cæteris visù pulchris, ad solam Carmeli viriditatem convertitur.

CARMEN XII.

OPtica, quæ superas tueor lætissima sedes,
Quæ vaga sidereæ lumina cerno plagæ
Cuique Dioneos Cypris demonstrat amores,
Cinthia nec rosea cornua fronte negat,
Et quæ luminibus pelagi miracula poto
Quasque vehit refluas Oceanitis opes:
Desino jam Cœlo convertere frontis ocellos:
Nec venit ad superos impetus ire lares
Divitias, quas nutrit Eos, quas Bosphorus undis:
Vilia sunt oculis munera nota meis;
At quæ, Carmelus viridanti culmine servat:
Sunt nimis hæc oculis munera cara meis;
Illius umbroso Zephirus dulcissimus antro
Me vocat, atque suis aura jocosa sonis,
Illius invitant ruptæ de cespite gemmæ,
Arbutaqe ingentes expatiata comas
Alliciunt fontem, fontis, sociatque susurros;
Dùm canit è tenero palmite dulcis avis.

Hic & odoriferis æternùm vivere pratis
    Gaudet Flora, Noti neſcia damna pati:
Hic purum Narciſſe caput, fragrantia colla
    Exeris hic pictum Cariophille jubar.
Hic mixtus niveis ſplendes Amarante, Liguſtris:
    Et Granadille tui munera pandis hyber,
Tuque colorato Tulipa exornata decore,
    Porrigis hic varias, Iridis inſtar opes.
Eſt locus in medio collis, fons eminet inde,
    Qui vitreas riguo gurgite, fundit aquas
Lympha fugax, huc atque illuc ſata florida rorat
    Lympha, vel antiqui nomine ſacra Patris.
Circumdat plenis arbuſta virentia ramis,
    Et potant latices præcopa poma ſuos.
Vos igitur fontes, patulæque umbracula vitis,
    Et nemus, & cultæ vallis apricus ager,
Poſtàc ſola mei ſpectacula luminis eſte,
    Vos precor obtutus paſcite ſola meos
Vivite felices, oculorum pabula colles,
    Intuitus noſtri, deliciosus amor.
Nunc ſpecioſa tuis ubi creſcunt munera clivis,
    (Namque tuas Bruno ſemper adauget opes)
Deſpiciam maris, & terræ ſpecioſaque Cœli,
    Pulchrius hoc omnì lumine, lumen amat.

HYDRO-

HYDROGAPHYA.

Eliæ fontem colere, cæteras aquas despicere statuit.

CARMEN XIII.

SI quandò Driades, virides interque Napeas,
Lusimus algosis crinibus, uda caput,
Seù potius laticum cursus, undæquè susurros
Hausimus, ad rivos exilientis aquæ:
Doridis, aut inter teneras admixta puellas
Æquorei fuimus sedula cura chori:
Jam nunc flumineæ valeant, mea pompa Sorores,
Et valeant salso vortice, Nereides.
Sat vada muscosis prospeximus ista scatebris,
Sat fontana cavi vidimus antra laci.
Scilicet ut vario descendat spumea gressu,
Ut demissa suis evolet unda tubis,
Quæ nunc imbriferos properè sinuetur in arcus,
Nunc testitudinea permeet arte solum.
Sæpè etiam subito feriat vestigia nimbo,
Et mox sedato turbine, roret humum.
Sat, sat, cæruleos prospeximus æquoris æstus
Inter pacati murmura grata maris,

Ut non Eoliis Tethys violetur ab auris;
Sed lambat littus fluxile marmor aquæ:
Quà fortunatæ fulgent Crateris arenæ,
Vel quà Lucrinus cerula dona fovet!
Cimothoes choreæ, Neptunia regna valete,
Sat placuere gradus ò Galathea tui.
Nunc juvat Eliæ ad fontem convertere corda,
Et colere, & fas est, hæc celebrare vada:
Salvè Thesbitis Sanctissima limpha Prophetæ.
Tù verè ætherei liminis es speculum.
Te circum non nuda Dryas, Satyrusque bicornis,
Vel gaudet celeres ferre Napea pedes,
Sed vitreos Cœli circumdant Numina fontes,
Hæcque poli Charites alvea sacra colunt.
Quã vellet caput his immergere Phœbus in undis
Occiduo temnens mergier Oceano!
Fluctibus his mersus sua ducere plaustra Bootes,
Vellet, & undivago naufragus ire vado!
Roscida quàm cuperet lacrymas Aurora fluentes,
Linquere, & Eliæ fundere fontis aquam!
Ergo mihi tù sis Christallina limpha voluptas,
Tù sis cordis amor, limpida Vatis aqua.
Credideram è Cœlo sanctos descendere rivos,
Qui nunc Carmeli prata beata rigant.

Sed

Sed tibi, quæ super est Cœlos aqua mittit honores,
Et quæ sidereo lacte fluenta scatent.
Namque tuas Domini fertur per Spiritus undas
Ipse Deus placidis his requiescit aquis.

TOPOGRAPHYA.

Particularem locum, nempè Vesuvium ad Brunonis laudes convertit.

CARMEN XIV.

ME quoq; Palladii furor entheus impetit œstri,
Et meus ad Caroli est impetus ire calor.
Carminibus nostris non illaudatus abibit,
Vltima nec tantæ gloria lucis ero.
Sum potis ignitas montis convertere linguas
Flectere & ad laudes culmina summa suas.
Vesuje Trinacriæ (mora nulla) ò Æmule flammæ
Dic, precor ingressus gaudia quanta Patris?
Audite ò Superi, vicinæ Tethyos undæ
Ignivomus collis, quos ciet ore sonos.
Ingredere Herculeos Carmeli gloria campos
Amphytrioniadis regna vetusta pete

Hcæ

Hæc plaga, fumoſo ſemper famoſa camino,
Non minus annoſo fertilis ora mero,
Deſpicit Alcidis, Bacchi renuitque decores,
Quæque ſub ulmifero palmite dona nitent:
Hùc tu dum fauſto nunc dirigis omine greſſus,
Et celeres gaudes hùc glomerare gradus.
Poſt Lybicos tulit hùc perventùm Fama triumphos
Alcmenà genitum, Fana dicaſſe Diis.
Nam placuit tellus, Cœlumque affine Veſevo:
Eſt ubi perpetuo germine ruris honor,
Hic ubi odoratis geſtit flaveſcere pomis,
Autumnus, Scythicas nec timet ora nives.
Sic Nomen, Numenque dedit, Tyrinthius Heros
Quà divina ſolum ſtemmata ſervat adhuc.
Hos etiam colles, plus Niſæ Bacchus amavit,
Dilexit bromiis; hæc mage muſta cadis.
Hic etenim numeris inflectere membra canoris,
Hic placuit, dulces promere voce ſonos.
Vidi Ego largifluo ſata vina bibiſſe racemo,
Et dixiſſe ſàt eſt, hic mea regna manent.
Hæc tamen adventu vileſcunt omnia tanto,
Nunc procul à noſtra ſede, vetuſtus honor.
Cum nuper nebulis ructarem incendia nigris
Emoveremque cavo flammea ſaxa rogo

Non

Non fuit Herculeos animus vaſtare novales,
  Urere, non rabida tam ſata culta face.
Feſtivus fuit ille focus, lætuſque caminus
  Innocuo tantum lambimus igne polum.
Et quæ terrificis horrenda tonitrua bombis
  Fudimus, his feſto diximus ore veni.
Si Siren placidam cantu Crateridis arcem
  Mulcet, & auratum Carmine pangit ebur
Veſujus hinc feſto Carolum terrore ſalutat
  Miſſilibuſque ſuis ignibus inquit Ave.
Jure ergo Alcidis, renuo, Bacchique favores
  Sit Caroli ingreſſus, verus & unus honor.

F I N I S.

NATIVITAS BETHLEMICI INFANTIS.

CARMEN XV.

Uc properate gradus; celeres hùc fle-
ctite cursus
Est ubi Bethlea parvus in arce Deus:
Festinate viri: Festis en cantibus Æther,
Et triplici Phœbus lumine signat iter.
Scilicet in duris Infans projectus aristis
Stramineo relevat lactea membra thoro;
Quem modo Jesseo peperit de germine Virgo;
Quem tenet alpestri concava rupe silex.
Maturate viam: mæstas depellite curas,
Solvite corda metu, solvite fauce sonos.
Hæc est illa dies, roseo qua lumine primùm
Parvula nascentis cernimus ora Dei
Isacidæ quoties optarunt visere Patres!
Hanc quoties votis ingemuere suis!
Cernite Virgineo lætentur ut omnia partu!
Flat Zephirus, Zephiro quælibet unda silet.

Per-

Personat Angelicis, lætus concentibus æther!
Mille sonant, superis nablia festa plagis!
Mille coloratos, producunt germina flores!
Pinguntur vernis gemmea prata comis!
Nascitur æterno soboles æqueva Parenti,
Pax Superum, Verbum Numinis, Orbis amor.
Quem Dominum noscit tellus, cui paret aquarum
Moles, cui Regi militat Æthra suo.
Nascitur, & priscæ pereunt vestigia culpæ,
Polluto impurum profugit orbe nefas.
Solvitur æterna vinctus formidine Mundus,
Ad Cœlum è terris, hoc Duce facta via est.
Gestiat orbis io, pax aurea circuat orbem,
Pace micet tellus, sidera pace micent.
Sed tibi Die puer, placidam Præsepe quietem
Conciliat? vilis fascia membra tegit?
Cur te non tyrio cingunt sata vellera succo?
Nec tibi sydonio murice lana rubet?
Quid non tecta nitent, phrygiis innixa columnis?
Nec surgit pario marmore structa domus?
Sit satis humana Mundum lustrasse figura
Alme puer, terras sit coluisse satis.
Sit satis æternos Cœli liquisse penates,
Sitque satis, patrio desiliisse sinu.

Ah quàm te tetigit noſtræ miſeratio cladis!
Quantur amor dio ſtat tibi corde puer!
Auſus amor, Mundi lapſis ſuccurrere rebus
Te juſſit, rigido ſternere membra ſolo.
Dius amor juſſit latebras intrare ferarum,
Dius amor, duras ſuſtinuiſſe niues.
Idem te quantos olim tolerare labores!
Quanta olim coget triſtitia fata pati!
Auguror: exanimem duro te robore figet,
Teque adiget diram ſuſtinuiſſe necem.
Heù ſileam; teneras lædam ne Virginis aures,
Namque ſilet, gemitus mox dabit illa ſuos
Intereà magnæ miracula viſite Prolis,
Hæc potis eſt vobis pandere ſola fides.
Fundite purpureos flores, date lilia cunis,
Veſtraque naſcenti corda dicate Deo;
Nec puer his majora petit; vos aſtra parate
Luminibus nato fulgere Sole novis.
Ergo alacres, lætoque viri ſic dicite cantu
Æterna eſt nato Numine, nata ſalus.

AD CRUOREM
E'
IESU PUERO
CIRCVMCISO DEFLVENTEM.
CARMEN XVI.

THesauros, quos gignit Eos, quos fundit Hydaspes,
Quos alit Occiduis Oceanitis aquis;
Vel qua puniceo ditescit murice Tethys,
Vel qua Sidonio littore fundit opes
Despice: seù Siculo rubuere corallia ponto,
Seù flagret assirio sanguine, pota chlamys
Vilis quisque cruor, vili saturata cruore,
Vilia sunt oculis, gemmea dona meis.
O' valeant post hàc, Tyrio fucata veneno
Vellera sanguineis, dedecoranda notis.
O' valeat ridens prati decor omnis, & omnis
Gratia, purpureæ parta nitore rosæ.
Sivè tuos Hyacinthe, tuos seù pulcher Adoni
Sanguis alat flores, seù sata rura riget.
Nil nisi mæroris, foliis inscribit amoris,
Nil nisi spinarum conserit iste cruor.

At (cæleſtis Amor, parvo quem flumine fundit)
Aurea pro pretio ſidera ſanguis habet:
Nempè tuo ſic unda rubet, ſic nobilis oſtro
Decidit è membris alme puelle tuis.
Nobilis unda fluit, fluctuque beatior omni
Deciduo præceps fluctuat imbre liquor.
Quàm cuperet Titan, his naufragus ire ſub undis,
Divite & auratas mergere fonte comas.
Fluctibus, his loti, ſua flectere plauſtra Triones
Vellent, & roſeo delituiſſe lacu.
Tempeſtas pretioſa, tuis agitata procellis
Naufraga, vel raperet ſidera belle cruor.
Hoc mage Phæbeos videas igneſcere crines,
Hoc Aurora ſuum pingat in amne caput
Currere ſanguineas ſi quis mirabitur undas,
Et Cœlum omne tuo fluxile fonte vehi.
(Cum fluis alme cruor tecum lacrymantur amantes)
Commiſtas lacrymas dicat amoris habes.
Dicat amoris habes arcum, gravidamque ſagittis,
Nec pharetram exoptas, omnia amoris habes.
Ad tua tela cruor, rutilis animata favillis
Cæca ſoporatus lumina, Phœbus habet.
Quidquid alit Ganges, quidquid Pactolus arenis,
Quidquid agit celeri turbidus Hermus aqua,

Vile tibi pretium reor, & si Aurora nitentes
 Prodiga sidereo rore, liquaret opes
Tethyos hinc omnis merces, hic omnis Erithræ,
 Hinc rubet Eoi lucida concha maris.
Hinc Tyros, hinc rosa purpureos hinc forte colores
 Luna subit radiis invidiosa suis.
Nunc ò crudescat Boreas, modò gutta rigescat,
 Præpes & attonito sanguine sistat iter,
Sordida sidereos neù sugat terra liquores,
 Neù tam purpureo flumine dives eat.
Siste puer, teneros siccare cruoribus artus,
 Siste quid in pluvias sanguinis ire juvat?
An properas sparsisse rosas, & sanguinis ostrum?
 Astra carent ostro, lux & Eoa rosis
Effera nec tantùm potuit sævire leena,
 Armeniæ tantùm nec potuere tigres,
Non omnes potuere feræ crudescere tantum,
 Quantum te contrà sævit inermis amor.
Num te projectum dumosas inter aristas
 Antra pati tacita nocte coegit amor?
Num rigidas ventòrum animas illudere juvit
 Obvia & arctoo tradere membra gelu?
Ah lapis est! quicumque tuos, nec mæstus ocellos
 Neve pia teneros ebibit aure sonos!

Hei

Hei mihi cur ſævos geminare puelle dolores?
Cur cupis in pœnas Dædalus eſſe tuas?
Pupule ſi neſcis in me crudeſcis amantem,
Et meus ex iſto vulnere ſanguis abit.
Ecquis amor docuit, tot funera cernere amantum,
Totque animis uno vulnere, ferre neces?
O' Ego ne poſſim rores haurire cruentos:
Eſſe velim captus lumine, cordis inops?
Parce precor latici roſeo, jam parce cruori,
Neù terris largo flumine vilis eat.
Sit ſatis alme puer foveas penetraſſe ferarum,
Nudaque ſtramineo membra locaſſe thoro.
Sit ſatis hybernæ ſubiiſſe incommoda brumæ,
Sit ſatis alpinum ſuſtinuiſſe gelu,
Sit lacrymas fudiſſe ſatis, tepidoque decoras,
Ceù Phœbo ſimiles imbre rigaſſe genas
Vota cadunt: Variis obmurmurat unda querelis,
Quin mage præcipiti deſilit unda pede.
Scilicet, hinc largos roſeus cruor, ibit in imbres,
Quos bibat irriguo flumine, potor amor.
Has ubi pœnarum flagrans amor, hauriat undas:
Fonte ſciat roſeo: pellere poſſe ſitim.

DIVA ELISABETH
OB SECESSVM
BAPTISTÆ
SEPTENNIS IN DESERTO.
CARMEN XVII.

ERgo ne Nate, tuam potuisti linquere Matrem?
Scilicet ad silvas, tam citò ferre gradus?
Tanta ne, te patrii cæperunt tædia tecti?
Tantus amor, rupes, & nigra tesqua sequi?
Æneus ille fuit, fuit ille adamantina cautes,
Qui primus patrio prætulit antra thoro.
Dic quid nate juvat spelea subire ferarum,
Quà nulla humano semita trita pede est?
Non teneras lædunt hyemalia frigora plantas?
Non terit imbellem deflua bruma cutem?
Exue crudelem sanguis meus, exue mentem;
Quin celer ad patrios nate recurre sinus.
Hei mihi quid juvit superos flexisse precando?
Quid juvit steriles intumuisse sinus?

Si nunc

Si nunc antra, meo dira antra fruuntur ephebo,
Illa fovent animæ dimidiumque meæ.
Non ego te gelidis occurras rupibus Horman
Optavi; Bethagis neve moreris agris;
Sed tecum ut longæ satiarem gaudia vitæ,
Et rueret gremio nostra senecta tuo.
At mea nimbosæ rapuerunt vota procellæ,
Fudit maternas ventus, & aura preces.
Ecquæ tanta fuit silvas tibi causa colendi?
Quis furor, urbanos destituisse lares?
Forsitan alpestri tantum benè vivitur antro?
Aut solum agrestes sunt sine labe plagæ?
Falleris: Expertem noxæ, sine crimine vitam
Crede mihi urbanas vivimus inter opes.
Est tibi Progenitor, quo non est justior alter,
Et Mater, qua non altera candidior!
Illius auspiciis Divorum altaria fumant,
Sacrificata suo sunt holocausta foco,
Nec mea sacrilegæ mens est sibi conscia culpæ,
Nec cor sollicitant, impia gesta meum.
Sed si tantus amor, rigidos penetrare recessus,
Et juvat urbanos deservisse focos.
Vade age: parce tamen precor, his puerilibus annis
Sit pretium parvæ contribuisse moræ.

Scili-

Scilicet hoc placeat, tùm, cùm robuſtior ætas
Venerit, & firmo, firma juventa gradu.
Tunc poteris gelidas montis calcare pruinas,
Tunc poteris duras ſuſtinuiſſe nives.
Nunc tibi dura nocent hybernæ frigora brumæ,
Vel ſi cum pluvio Juppiter imbre ruit;
Nam tua per teneros ætas nunc incipit annos,
Natalemque tuum, ſeptima vidit hyems.
Me miſeram Zephyris jacto mea verba, preceſque,
Teque juvat ſilvis degere, more feræ
Fama refert, ſtrophio pectus texiſſe bidentis;
Molle ſed & duro fune, ligaſſe latus.
Fama refert, collo tegumen tribuiſſe camelos,
Ruſticaque indignas mella dediſſe dapes.
Hæc Ego dum recolo, gelidus formidine ſanguis
Hæret, & ex oculis humida gutta cadit.
Quin meditor: tellus forſan gerit illa colubros?
Quis ſcit an immanes nutriat illa leas?
Quæ rabidis dulces lanient mox morſibus artus?
Quæ tua mox avido viſcera dente vorent?
Nox quæ tellurem fuſcis amplectitur alis,
Feſſaque nectareo membra ſopore rigat:
Languida non umquam mulcet mea pectora ſomno
Heù fugit ex oculis umbra benigna meis

Hærent infixi, materno pectore vultus
Queis vaco; sed geniti semper imago manet
Te meditor, nitidum seù, Sol caput exerat undis,
Seù Tartessiaco gurgite, condat equos.
Sidera sint testes, nocturni lumina Cœli,
Sunt quoties lacrymis sollicitata meis!
Crudeles silvæ: nati fera culmina, fures,
Et geniti raptrix sæva caverna mei:
Ne tua sit tanti, modò sit tuus incola natus,
Ne tua sit tanti, sit tuus ille comes.
Auguror: hic Regis veniet præcursor Olympi,
Hic erit, æterni prævia Solis Eos,
Hic erit, hic dium populis, qui denotet Agnum,
Quique illum vitreis abluet amnis aquis.
Quare ne tantam silvæ mihi vellite prolem,
Redde precor lumen, cæca latebra meum
Sic vos fulmineis non terreat ignibus Æther,
Nec virides cædat, falx inimica comas.
Ah quid ego precibus silvas, antrumque lacesso,
Si modo te surdis auribus, esse juvat.
Si te nulla movent Matris pia verba rogantis
Te flectat, Patris pars quotacumque, dolor:
Respice Zachariam, sera modo prole beatum:
Mox miser innumeris fluctuat ipse malis.

Imbre

Imbre madent oculi, fædantur fletibus ora,
Tundit & infesta, pectora nuda manu:
Te vocat absentem, te te suspirat euntem,
Et de te noctes cogitat, atque dies.
Interdum vovet, interdum quod longius absis,
Dicit in alpestres aspera verba plagas.
Eja age: quam primùm dumosos desere lucos:
Ah tibi ne noceant frigora dura, fuge.
Sit tibi cura tui, cari sit cura Parentis
Fac properes cupido, portus & aura Patri:
Tunc ego qualis ero, canis annosa capillis,
Te foveam gremio, sarcina grata meo:
Mixtaque dem centum, cum dulcibus oscula verbis,
Hærebunt collo, brachia nostra tuo.
Hunc precor, hunc portet nobis Aurora micantem
Luciferum, læto Bosphore perge die.
Bosphore redde diem, ne Patris gaudia differ
Displicitæ tandem, tædia rumpe moræ.
O' niveas luces ò aurea tempora: quando
Te tibi restituent, restituentque Patri.

AD

DIVUM THOMAM AQUINATEM.

CARMEN XVIII.

O Cui sidereos Orbis largitur honores
Thomas, cui superas Cęli dat Regia pompas
Salve, pennigeris honor auctus Aquinas ephebis.
Ecquis amor nostræ properasse ad limina sedis
Carmelique hilari ingressu lustrare penates?
Nosco animos, noscoque tui, quam prodiga virtus
Velle pii nostrum solari munus amoris.
Quandoquidem lux illa micat, lux illa quotannis,
Quæ rediens, sacra nobis fert solemnia, queis tu.
Devictis superum terris allapsus es axem.
Nunc ubi festivo tellus, plaudentibus astris
Assonat auspicio, sonitusque audire tubarum
Fas est, & multa lucescere lampade Cœlum:
Nos quoque Carmeli pubes, quo possumus ausu
Luce sacra, plausus geminantes dulcius ambis

Colle-

Collectos manibus flores donamus odoros.
Palladios etiam partus, tabulasque sacramus
Proceris titulis, & vera laude refertis.
In queis, seù liceat Naturæ pandere causas,
Seù magis edocti, latebras volitare per entis,
Quidquid id est, semper Thomę petit æthera nomen;
Me tamen (exiles quamvis sint pectore voces
Vixque potis tenui meditari carmen avena)
Nunc deceat, capta testudine, tangere nervos,
Et septem numeris discrimina pandere vocum.
Adsis Calliope, Diuumque hominumque voluptas,
Tuque adeo Thomas, fœlicibus annue cæptis,
Atque tuo tenebras (quem defers pectore) Sole
Discute, neve sinas mentis noctescere lumen.
Incipiam. Quàm læta fuit, quo plena nitore
Illa dies, quà tu primævi luminis auras
Hauseris ò Thomas, vitam biberisque recentem!
O' quas Parthenope voces tunc fudit ovantes!
Quà, præter solitum dulcedine, gaudia sorpsit!
Illa mari patrio, Siren, nunc littora propter,
Nunc iterum, medias excurrens Doridis undas:
Concentu mulcere polos, sine fraude studebat:
Quam Glauci, Phorcique retrò grex cærula cantū
Tacta sequebatur, despecta gurgitis esca.

Præci-

Præcipuè , humentum , ſenior generator aquarum
Sebetus (quem juxtà hilari ſtant fronte Napeæ ,
Omnes nudæ humeros , virides pexæque capillos)
Lætantes veſtit vultus , & purior urna
Fundit aquas , cernens latè floreſcere ripas.
Mox ait:hæc quondã memini mihi gaudia, Protheus
Narrabat , Protheus mendax ſi cætera Vates ,
Attamen haud vacuum fudit tunc pectore carmen.
Adveniet Sebete tibi (mihi crede) puellus
Dicebat , claris de Regibus orta propago.
Qui te Danubium ſuprà , Gangemque , Padumque,
Et Tigrim , Nilumque ſupra ſeptemplicis oris
Tollet , Sideribuſque tuos æquabit honores.
Hic erit Angelicus dictu , bos mutus Aquinas.
Qui tandem fractis linguæ reticentis habenis ,
Mugitu terrere Stygem , terraſque novare
Gaudebit ſonitu , Cœloſque replere boatu.
Hic erit Alcides alter , face fretus amoris ,
Qui ſeptemgeminam cervicem conteret Hidræ
Hæreſeos , quò plus ructaverit ore venænum ,
Et tandem ceù Sol radiis luſtraverit orbem ,
Cùm medium ſecat ille diem , ſalit altius axem.
Hæc (Protheum memorans) Sebetus , fuderat ore,
Futilis haud augur , venturi præſcius ævi.

Mox

Mox quæ prædixit vidit properantibus annis:
Nam cum pubeſcens Thomæ floreſceret ætas,
Prima nec ante genas roſeas, lanugo vireret:
Omnis virtutum patuit ſibi ſemita, curſu
Quale Gygas propero, duri ſubit ardua callis.
Ille, latebroſos Sophiæ penetrare receſſus
Se ſolo eſt auſus, Naturæ & noſcere cauſas
Viribus ingenii, nulloque docente Magiſtro.
Scilicet aſtrorum, quæ vis animaverit ortus?
Et quo perpetuo Mundi ſtet machina motu?
Quis trahat è terris nubis vigor? imbrifer unde
Fœcundet campos, conteĉtâ Juppiter Æthra?
Undè rigor, candorque nivis? Cur aera venti
Eoliis ſpecubus palantes, ore flagellent?
Quid memorē cādorem animi? Quę pectore Thomę
Lactea virginitas cœleſtibus Æmula Divis?
Olli (cum rigidæ ſervarent juſſa Parentis
Incluſum caſtro, pro Relligionis amore)
Adfuit Idaliis edocta miniſtra lyceis;
Quæ puerile dolis pectus mox fallat inerme.
Illa ter, illa quater palmas extendit, & artus
Fæmineos voluit vicino jungere tactu.
Reppulit uſque puer: ſed jam non oſtia cernit
Prompta fugæ, clauſique vetant erumpere poſtes:

For-

Fortius inſtaurat, dùm Cypria bella puella,
Nec jaculis armare manus, armare nec enſe,
Fortè datum Thomæ: ſtrato videt ecce camino
Flammigerum torrem, focus illi præbuit arma,
Elatoque puer, pavidam fugat igne puellam.
Ex tunc Aligeri meruit famulantis honorem:
Quippe bibiſſe dedit totos Sapientia fontes.
Unde nec arcanæ Triadis latuere receſſus
Illum, nec Charitum ſecreta obſtructa fuerunt.
Scivit enim, qua mente, Parens fœcundus, in ipſum
Lumina dum flectat, ſua contempletur & ora
Unigenam generet patrio de pectore prolem,
Semper & æterno turgeſcat pignore fœtus:
Dumque pari flammæ naſcantur amore viciſſim,
Ex Patris & Geniti veluti de fonte perenni.
Elicitur mora nulla triformis forma: beatus
Spiritus, almus Amor, fax Numinis utrius una.
Sic etiam ſcivit, qua vi, Charis ubere Cœli
Plena, hominum mentes faciat prorumpere in actus,
Et tunc (mira fides) ſit libera mota voluntas.
Illa tamen Thomæ major laus extitit Orbi,
Detexiſſe ſacros diæ ſinaxis honores.
Scilicet, ut parvo latitet ſub mergite Numen,
Sub nive triticea condatur Conditor Orbis,

Qui ſe divinis epulis committat edendum,
Noſque velit Superúm menſis accumbere Diuûm.
Sic quoque ſub Bacchi quanam virtute figura
Extet ſanguineus mentita veſte Tonantis
Fons ? Ubi ſacrificus deprompſit verba, Sacerdos
Noſtram rore ſitim, Dioque cruore levandus.
Vocibus his Mundum docuit, ſic terruit Orcum,
Sic caput hæreſeos ter ſuſtulit Amphyſibænæ:
Tantus honor terris Thoma didiciſſe Magiſtro.
Demum vitales biberet cum ſpiritus auras,
Vix, & poſtremos vitæ ſentiret hiatus:
Cantica concinuit Sapientis ſacra Dinaſtæ:
Explicuitque Sulamitidis cantantis amores,
Quale ſolet, moribundus olor per ſtagna Caiſtri
Aera mulcentes è gutture fundere cantus.
Tu modò pennigeros inter numeratus Athletas
Angelicum terris es adeptus nomen Aquinas,
Nec fudiſſe polo ſacrarum flumen aquarum
Deſinis; unde ſuos fundat Sapientia rivos,
Quos bibit ore tenus, quiſquis vult lambere rores;
Fortius aut alter ſitibundus flumina ſorbet.
Præcipuè Carmelus, aquas de vertice ſummo
Colligit, Eliæ fonti miſcetque verendo,
Quas ſuper Æternus Monadis nat Spiritus undas;

Quaſque modò tanta tibi Thomas ſorte dicamus;
Hæc igitur noſtris cape munera debita votis,
Hæc cape perpetuo, nec amori dona neganda
Detineantque tuos oculos, queis aſtra ſerenas:
Annua dum redeunt celebri ſolemnia ritu
Feſtivoque diem, temone tulere jugales.

D. ANTONII
MUSETULÆ
Equitis Neapolitani, & Poetæ celebris.
GENETHLIACVS.
CARMEN XIX.

QUiſquis adeſt faveat, doctis qui collibus Iſthmi
Pegaſeæ celebres ebibit unguis aquas;
Vos modò Pierides, longos benè pectite crines,
Daphnæaque ſacras cingite fronde comas.
Aoniis vireant plus laurea ſtemmata ſiluis,
Largius Aſcreis amnibus vnda fluat.
Muſetulam canimus, Muſæ vos quæſo fovete,
Et nitidus claro lumine, Phæbus eat.

Veſtra eſt iſta dies: dantur ſolemnia Vati,
Pierii colitur gloria magna chori.
Felix heù nimium Sirenis patria tellus,
Dextera cui tantum Fata dedere virum.
Neù ſibi Smyrneo tumeat tam Grecia Vati,
Provocat haud noſtram Mantua Parthenopen:
Huic omnes faucre Deæ: dedit augur Apollo
Bellorophonteo mergere labra lacu.
Non hic ſeptenis impellens barbita nervis
Movit pangeo thracia ſaxa ſono;
Nec geticas Ornos, aut agmina dira ferarum
Traxit, biſtoniæ concita voce liræ,
Sed lepidas Charites, Paphios, & amena vireta,
Et Cypriam terno traxit ab axe Deam,
Et rigidos animos, rapuitque adamantina corda,
Movit & humanæ pectora dura feræ.
Æthereas animas teſtor: Vos ſidera Cœli
Dicite, quæque meo laberis aura polo:
Plangimus heù quoties, ægrum teſtudine amorem,
Ipſe cava ſolans fila canora ferit,
Sivè ſuos caſti ſuſpirat pectoris ignes:
Cogimur irriguas ſolvier in lacrymas.
Mox, ſive Hetruſcos percurrit floriger hortos
Me Zephiri, & Floræ currere regna puto.

Seù canit Heſperidum feralia funera amantum
Palleo, nec gemitu lumina mæſta vocant:
Seù tragico tangit mærentia plectra cothurno:
In formas Protheus mille, decenter agor.
Quid referam raucis inflat cum cum claſſica ſiſtris
Mæonioque libet cingere Marte nemus?
Jam glomerare manus fas eſt, jam ducor in arma,
Et juvat ardenti bella ciere gradu.
Jam, jam curvato torquemus ſpicula cornu
Aereas condunt martia pila plagas.
Sulphureis video reſonare boatibus Æthram,
Et piceos fumum tollere ad aſtra globos.
Sic auriga, ſolet ſpumantia Theſſalus ora,
Nunc hùc, nunc illùc flectere Cornipedis,
Quē modò calce citat, rapidas modo vergit in auras,
Mox jubet æquato flectere crura gradu.
Non aliter noſtras animorum torquet habenas,
Non aliter mentis pondera noſtra regit.
Laurea Pegaſides veſtro date ſtemmata Vati,
Cingite purpureis tempora docta roſis
Fallimur: exiles laurorum auferte coronas
(Si mereant) aliis nectite ſerta Deæ.
Nam cum Muſetulæ dulciſſima plectra ſequantur:
Spontè ſuas tangit laurea ſilua comas.

IN OBITU D. JOSEPH BAPTISTÆ EXIMII VATIS
LATIO, ET HETRVSCO IDIOMATE.
CARMEN XX.

ERrgò funerea frontem velata cupressu
  Huc adsis, mæstas Musa soluta comas
Flere decet, Sebete tuas age gurgitis undas,
  Auge, & funebri currere disce pede.
Vos patrii colles, innataque culmina flete
  Flete precor, fatum hoc flectere saxa potest.
Occidit Hetruscæ celeberrima fama Poesis
  Baptista, & Latiæ gloria summa lyræ.
Cui geminas Phœbus redimiuit fronte coronas,
  Laurea cui duplex serta relegit honos:
Occidit: Heù quantos rapuit mors una triumphos!
  Quot palmas una funere Parca metit!
Scilicet & cunctos urges Mors viribus æquis?
  Omnibus obscuras iniicis ipsa manus?

Nec

Nec te Pierii tetigit reverentia Vatis,
Aut flexit dulci pectine fida chelys?
Debueras doctæ non ſtamina rumpere vitæ,
Stamina non tacta candidiora nive.
Illum non Hermi flexit pretioſa procella,
Aut movit rubri lucida concha maris.
Turgida non rapuit ventoſis gloria bigis,
Nec novit vulgi conſcius ipſe dolos;
Sed ſua Cecropio maduerunt pectora rore,
Socraticoque animus flumine dives erat
Candor erat menti, ſunt qualia lactea pratis
Lilia, naſcenti roſcida Lucifero.
Quidquid & Aonio de flumine anhelat Apollo,
Quidquid & Aſcreo fonte Camena bibit:
Legit Pierius numeroſo carmine Vates,
Et cunctas hauſit Bellorophontis aquas.
Si perimunt nigra fata probos (ignoſcite linguæ)
Dicere jam nullos cogor ineſſe Deos.
Quid loquor ah demens, ſævus dolor omnia cogit,
Hic dolor imperii non ſinit eſſe mei.
Illum mortalis cæperunt tædia vitæ,
Et fuit in ſuperos impetus ire domos
Pertęſus terras Cœlum Baptiſta reviſit
Sic repetunt celſas Numina ſumma plagas;

Dum-

Dumque colit ridens ſtellantia tecta, querelas
Odit, quoſque graves fundimus ore ſonos.
Ite procul gemitus, procul ô ſuſpiria cordis,
Mæſtitiamque celer trans freta Caurus agat.
Exulat Elyſiis dolor improbus, exulat oris,
Solaque cœleſti gaudia ſede decent;
Ire tamen gemitus, curæ procul ire recuſant,
Et redit ad luctus ingenioſus Amor.
Acer Amor mentem, mentem dolor acrior urget
Unanimes cordi mutua bella gerunt;
Nam cum nulla mihi; ſine ſe ſint gaudia vitæ
Sarcophagum lacrymis ſollicitabo meis.
Quippè inter ſalices, & opacha vireta cupreſſus,
Ad ſonitum doleam prætereuntis aquæ
Pergam populeis incidere nomina plantis,
Baptiſtæ noſtræ falce notata manus,
Et quantum plantæ, tantum dolor impie creſces,
Creſce, atque in planctus improbe ſurge meos
Popule, quæ patula flentem me contegis umbra,
Et de lacrymulæ fonte, rigata vires.
Vive diù, noſtri non immemor uſque doloris,
Hocque precor tenero cortice nomen habe
Robora dum collis, fluvios dum piſcis amabit
Baptiſtæ æternum triſtitia fata querar.

D E

DE TELOSCOPIO
A FONTANA ELABORATO.
CARMEN XXI.

QVis mihi ſidereos vicinius ire per Orbes,
Et Jovis æthereas dat peragrare domos?
Non Ego Dædaleas agito moderamine plumas,
Non Phaetontea comprimo lora manu;
Nec me per teretes equitantem fortia Zonas,
Geſtant Pegaſei terga volantis equi.
Dicite quò propiùs nobis rotat ordine Cœlum?
Cunctaque ſcrutamur lucida ſigna poli?
Sunt hæc Fontanæ miracula ſplendida dextræ;
Qui vitro eſt ſuperos auſus adire lares,
Cui noua debentur Cœli commercia Mundo
Aſtraque terrenis conciliata plagis,
Edidit hic ternis convexum lentibus Orbem;
Et ſpeculatorem condidit arte tubum,
Ex quo ſtellarum, vigilem ſpectare Senatum
Poſſumus, & Sphæræ tranſiliiſſe rotas.
Hoc mihi cœleſtes fas eſt penetrare receſſus,
Et venit in celſos impetus ire cyclos,

Hoc

Hoc Solis lustrare domos juvat, aut mage quando
Concolor aurata Cinthia fronte rubet,
Vel cum bellaces Mavors ferus, evomit iras,
Vel qua terrisono Juppiter ore tonat.
Aut si Saturnus, tardo movet agmina gressu
Lentior, & lentas concitat axe rotas
Plejadesque Hyadumque choros, sine nube micātes
Cerno, sed & Cypriæ splendida damna Deæ.
Quid quòd, Marmarici quà flagrant ora Leonis,
Quaque ferunt calidos Sole furente dies:
Visimus, & niveam Andromeden, gelidosq; Triones,
Quà micat Arctoo Mænalis Ursa polo.
Me Berenicæum tangit coma regia sidus,
Meque Ariadneum vitta plicata caput,
Sed quid Tyndaridas, genialia Numina Fratres,
Parrhasidesque faces, Vergiliasque loquar?
Has potuit sapiens quondam reperire Vetustas,
Vilia sunt oculis astra reperta meis.
Proh mirum! furvo vidi nova sidera Cœlo
Non ptolomeeis lumina nota libris
Aspexi (nunquam priscis inventa papiris)
Obscura ignotas nocte patere faces!
Gloria summa tibi astrorum Fontana repertor;
Nam tibi debemus, sidera quanta valent.

Non Ego mirabor, Siculæ miracula dextræ,
Quæ potis in vitro fingere ſigna poli
Illa ſuum fragili dum mole affectat Olympum;
Picta dat in falſis ſidera nare globis.
Hoc opus, hic labor eſt, veras deducere Zonas,
Linceàque vagos pergere luce cyclos
Plaude tuo Siren, Fontanæ plaudite ſphæræ:
Talia cœleſti flumina fonte fluunt.
Scilicet his Cœli luſtramus lumina lymphis
Queis velut in ſpeculo, ſidera cuncta micant.
Ergo age: Fama tubis longum manſura per æuum
Fontanæ in chartis regna futura cane,
Vt vitreæ numquam moriantur fiſtulæ honores,
Nec Fons lætheas iſte, timebit aquas.
Ne tibi detecto placeas Columbe profundo:
Si Fontana novos repperit axe polos.

DE RURE.

CARMEN XXII.

RVra cano: comptis adſis hùc Phœbe capillis,
Et faueas dulci, blanda Thalia lyra.

Vos

Vos quoque flava Ceres, Fauni, Dryadesque puellæ,
Et tu pampineis candide Bacche comis
Pandite Vatis opus; viridi me cingite lauro,
Et mea castalio mergite labra lacu
Dicite Pierides, feriit quis vomere terram
Primus? quis junxit sub juga curva boves?
Primus araturos duxit sub plaustra juvencos,
Et teneram rupit Divus Osiris humum:
Credita tunc longis Cerealia semina sulcis,
Consita tunc facili rustica poma manu.
Gemmea tunc varios emisit gleba colores,
Et nituit pictis Dædala terra genis.
O' pereat quisquis Gangis, vel fodit arenas,
Aut legit tyrio germina rubra mari.
Non fuerat melius gemmantem floribus hortum
Construere, & culti ruris honore frui?
Quàm juvat Eoos Solis lustrare jugales,
Dum Flora æthereas replet odore plagas!
Labitur hic fluvius, nitidis argenteus undis,
Hic gelidus fontis gramina rivus alit.
Alitibus resonânt semper virgulta canoris,
Et semper querulo gutture, cantat avis
Hospita deciduis amicitur vitibus ulmis;
Pandit at intonsas æsculus alta comas.

Quid referam curvos pomorum pendere ramos,
Ut sua quas genuit vix regat arbor opes?
Aut cum flava Ceres fulventibus enitet arvis?
Non ne præunt pluvias spicea serta Jovis?
En gelidis placidi descendunt montibus agni,
Et populant teneræ fertile gramen oves.
Rusticus extructis Pastor modulatur avenis,
Quem stipant comites (fida corona) canes:
Et nunc, lactenti tepidum premit ubere nectar.
Nunc liquidum presso deiicit orbe serum,
Aut niveæ tondet, fluviis data vellera lanæ,
Mollit quæ tenera culta puella manu.
Parte boant alia raucis mugitibus arva,
Et clamat vitulum bucula lenta suum.
Quidquòd Cecropiæ funduntur candida circum
Lilia, & in viridi monte vagantur apes
Mellifer hybleos exercitus ordinat alveos;
Aut stipat ceras ingeniosa cohors
Dant cerasum rami, dant punica fraga rubeta
Æstivoque rubent mora cruenta die.
Et te Dive canam, proles Semeleja Liber,
Nec tua prætercam fervida musta pater;
Cum teneræ placidum declinat Virginis astrum;
Et propior verso sidere Libra nitet

Flave-

Flavescunt, pingues læneo sanguine colles,
Et nova puniceo purpurat uva mero.
Scilicet alternis spumat vindemia labris
Totaque Niseo munere, terra madet.
Sed citius recolam quot fulgeat ignibus axis,
Quotque pruinosos nutriat Hybla thymos,
Quam potero innumeros ruris memorare decores,
Quotque suo gremio divite, fundat opes.
Salve. Diva parens frugum dulcissima tellus,
Ruraque florigeris deliciosa genis.
Dum mihi sordescunt inimicæ Vatibus Vrbes,
Et vagus Astreæ turbida casta fugo:
Vos sequar, & virides campos, intonsaque Faunos
Numina, & Oreadum devia claustra colam
Discam Ego, depresso perrumpere vomere glebas,
Et stimulo tardi pungere terga bovis
Seminaque effossis spargam genitalia campis,
Turgeat ut plena spicea messe Ceres.
Palmite vitiferos pergam circumdare colles,
Vt cumulent vastos pinguia vina lacus.
Non me tædebit, patulos excindere crines
Arboris, & steriles demere falce comas
Venerit insitio: plantæ tunc vertice tonso
Rusticus ut dulcem ramus adoptet agam

Colle

Colle pecus paſcam, capiamq; ſub arbore ſomnum;
Nam mihi de molli gramine lectus erit
Mox me tanget amor ſtudium exercere Dianæ
Hortabor celeres teſqua per alta canes :
Panaque per ſilvas, præruptaque ſaxa precabor,
Vt cadat in laqueos plurima præda meos
Si glacialis hyems pluvialibus irruat Hædis
Feſtivo hybernas igne levabo nives,
Vel ſi ſub Tropico Phœbęus ſæviat ardor
Frondea ſolares conteget umbra faces.
Hæc præcor eveniant: Vulgi non triſtitia noſcam,
Et potero innocuis vivere luſtra feris
Adſitis nemorumque Deæ, Faunique bicornes,
Tuque tuo toto numine, Phœbe fave.
Sic vos perpetuò non fulmine terreat Æther
Caſta ſic æternum, ſit tibi Phœbe ſoror.

INVITAT

D. ANTONIUM

MUSETVLAM

Equitem Neapolitanum, ut Monumenta Puteolana conspiciat.

CARMEN XXIII.

Torrida non Nemees findit leo fervidus arva,
Nec rabidus calido Syrius axe latrat,
Non gelidas hybernus aquas minitatur Orion
Plejadum rapido, nec furit imbre chorus.
Auriferis Aries referavit cornibus annum,
Stelles æthereo Portitor Orbe micat.
Pingit humum foliis, gemmantia Flora colorat
Gramina, & Auroram verna salutat avis.
Jam redit arboribus viridis coma, frigore tonsa,
Jam nova de tenero palmite, gemma tumet.
Tẽpus adest nitidum, quo priscam convenit Vrbem
Visere, & Æneadum tot monumenta ducum

Annoſi placeat luſtrare pheretra Dycharchi
    Antoni, en animos allicit ipſe pavor
Quare age vectus equo: celeres huc dirige curſus
    Arcta magiſtrali concute lora manu;
Dum venies: cinis occurret tibi Vatis, & urna
    Pinguia qui cecinit paſcua, rura, Duces,
Cui Fortuna dedit niveis cunabula Cicnis,
    Sed cineres Siren fovit amica ſinu.
Atraque conſpicies laniati culmina Montis,
    Quas timet obſcuras Phœbus adire plagas;
Hæc hauſtis olim gemuerunt rupibus antra,
    Et cecidit latio foſſa ligone ſilex.
Aſt ubi tranſieris nebulas, caligine mixtas,
    Splendidior nitidos exerit Æthra polos.
Ridet ager, floreſcit humus, veſtitur & arbos,
    In viridi turget ſpicea fruge Ceres
Mox Thetis apparet, nullis ubi jura procellis;
    Nam ſemper placidis littora lambit aquis
Imminet æquoribus, ſcopuloſo Neſis amictu,
    Neſis, ceruleo ſemper amata Deo.
Stagna fluunt paſſim, triſtes pellentia morbos,
    Balneaque ignitus fervida ſudat ager.
Sulphurei latices, quonam vos dignabor honore
    Proxima qui canis fata fugatis Avis?

Per

Per vos Tænarius vacuam fert Navita puppim,
Longaque fatalis ſtamina Parca trahit.
Eſt locus, in medio Titan ubi flagrat Olympo
Fronte ſitus, ſedes qui Ciceronis erat,
Ex quo Peonius, calido liquor effluit amne,
Languida qui riguo lumine fonte levat
Conſuluit fatum; legitur nam Tullius Orbi,
Vt ſurgant oculos, quæ medeantur aquæ.
Aurea quà graiis nituere theatra columnis:
Vrgetur forti pingue bidente ſolum,
Atque ubi bellaci Mavors pugnavit arena
Ruſtica ſilveſtres fiſtula ducit oves.
Ardent Leucogeis victricia fulmina campis,
Phlægraque ſulphureas evomit ore faces
Vindicis ira Jovis, domitos dedit orbe Gigantes,
Et nunc perpetua fumigat urna pyra.
Poſt tu deſcendes, frænataque Tethyos arua,
Et vetitas cernes tundere littus aquas.
Molibus hunc jactis, Cajus ſuper æquore pontem
Struxit, ut edomitis plauſtra ſubiret aquis.
Hei mihi fumanti eſt tumulata Tripergula flamma,
Impius apricos Mulciber arſit agros.
Mons novus apparet, riguit quæ pulvere cautes.
Prodiit heù molli dura ſilex cinere!

Jam non Lucrinis ſaturatur concha lacunis;
Exiguum cingit canna paluſtris aquam.
Auriferos ramos, & Averni ſtagna videbis;
Hæc patuit ſtygiis ſemita ſola focis.
Addita piſcoſo cernes hinc clauſtra Lucrino;
Julia ut Eolias ſperneret unda minas,
Horrida fumifero fervent Hypocauſta camino;
Sed latet inferno condita fonte ſalus;
Bajanos quæ tacta ſinus, via pervia ſurget:
Hæc erat Herculei Numinis ara frequens.
Victori victos peragrabis ab Hercule Baulos
Ruraque in Elyſiis delicioſa plagis.
Saucia ſub parvo jacet Agrippina ſepulchro;
Sed celebris fato vivit in ore Virûm:
Miſeni occurret montis ſublime cacumen,
Invida cæruleum cui dedit unda rogum.
Poſt tu Cumanas gradieris Apollinis arces;
Eſt ubi Dædaleo ſculpta labore ſilex.
Hic latet innumero ſinvoſus tramite trames:
Hic deflet Minos, Icarus aſtra petit
Sacraque Deiphobes veniet cortina Sybillæ;
Immenſus quamvis occupet antra cinis.
Hac duce, Tartareas rupit Dux Dardanus ædes;
Tranſiliit flammas, tranſiliitque vada.

Hæc cecinit Romæ venturi præſcia ſortes,
Prædixitque tibi barbare Turne necem.
Hinc Gauri poteris generoſos palmite colles
Cernere, quos pleno Numine Bacchus amat:
Obvia nec deerunt Jovis, & Neptunia templa.
Illa nitent gemmis, hæc tumulata jacent.
Cætera quid mediter? condas tua barbita Clio
Non hæc ſunt humili geſta canenda chely:
Sed quæ Muſa ſilet; non viſibus illa latebunt:
Tu modo quadrupedis, fortia terga prem as.

PYTHON SAGITTIS
AB APOLLINE TRANSFOSSUS
AD PATREM NOSTRUM GENERALEM
FR. CAROLUM
FELICEM
A' S. TERESIA,

Dum Herculanum Collegium sua visitatione cohonestaret.

CARMEN XXIV.

ASpicis ut pandat ſinuoſa volumina Python;
Ex tumidis genitus Deucalionis aquis!
Horridus ut ſquamis, & tergore, jugera picto
Occupet! ut rabido virus ab ore vomat!
Remigio alarum, ſpatioſis aera terret
Motibus! horreſcit pectora mater humus!
At colubrum ſternit, citharæ pulſator Apollo;
Quæque manus plectrum noverat, arma jacit.

Frigi-

Frigida cæruleos ſubitò mors inficit artus:
Ille cadit Clarii præda ſuperba Dei.
Tù jaculis ſtygium potis es ſuperare colubrum
Fœlix, qui fidium fila movere potes:
Illaque ſueta manus, Davidis tangere chordas,
Mille cruentato tela Dracone vibrat.
Teque manet ſimilis Phœbeæ Carole forma;
Sic roſeum niveo promicat ore decus.
Felix quæ nobis lux attulit iſta Parentem,
Splendidior cunctis, emicet iſta dies.
Nunc ubi ſi quæ ſunt purgantur criminis umbræ,
Et vitium ſtigiis contumulatur aquis.
Quàm mage fulgeſcet ſolito Carmelus! Olympo
Proximior: purum tollet ad aſtra caput.
Hinc meritò tantos Siren Thyrrena triumphos
Concinit, & gratum pandit ab ore melos.
Nos quoq;qui gemina colimus cum frõte Veſevum,
Herculeæ quondam regna vetuſta plagæ:
Pierios numeros, Dircæi munera Phœbi
Pangimus, hic quantum fila canora queunt.
Adventu gaudere tuo, plauſuque ſonanti.
Lætari Herculeos igne videmus agros:
Hæc fuerant nuper rabidæ Vulcania flammæ;
Nunc ſunt Elyſii regna beata ſoli.

ÆTAS

ÆTAS AUREA
CARMEN XXV.

FOelix, Saturno meruit qui sæcula Rege:
  Sæcula, ter Domino candidiora Jove.
Illum non rigido deterruit ore Tyrannus,
  Nec movit rauci concita tuba fori.
Non dum bellaces clamaret ad arma cohortes
  Mavors, aut dederat bellica signa tuba.
Non varios puppis contempſerat æquoris æſtus,
  Aut niger inflarat candida vela Notus
Pectora ſciſſa truci gemuit non vomere tellus,
  Aut laniata dedit ſpicea ſerta Ceres.
Mella dabant quercus, fluitabant nectaris undæ,
  Frugibus alternis, ſpontè virebat ager
Lactea lactifluos pariebant flumina rivos,
  Ambroſias tulerat Populus alta dapes.
Vndique ridebant culti ſine ſemine flores,
  Ludebant Clyties alba liguſtra ſinu
Lilia pròh quantum niveis argentea conchis
  Fœdere gaudebant connubiale roſæ!
Queis nunquam furiit, Boreas baccatus ab Arcto,
  Aut venit Meroes Africus, ortus agris

Ver

Ver erat æternum: roſeis Aurora capillis
Geſtabat nitidas prævio amore faces.
Hæc primæva tulit Saturni temporis ætas
Aurea: non aurum noverat illa tamen.

RVSTICATOR TEMPORE
VINDEMIÆ
CARMEN XXVI.

ET Clarii, & Tenedi Pater alte, ſeveraq; Pallas
Ite procul, melicas abde Camena fides.
Me vocat aurifero redimitus tempora cornu
Ætneo partus fulmine, Bacchus ovans
Bacche fave: jam tempus adeſt, quo nectare fœta
Aurea calcantes inquinet uva pedes.
Zodiaco radiat minitator Scorpius ictus:
Proxima jam nituit lumina Libra pari.
Ergo Thyrſigeris comitatus Bacche maniplis
Huc ades, & lituis ebria turba ſonet.
Quacumque ingrederis plena tibi copia fruge
Sit comes, ut liquido nectare vina fluant.

Effice

Effice ne teneris viduentur vitibus ulmi,
Neve ſoporanti munere, muſta vacent;
Sed gravidus tumeat lacrymans ſua gaudia palmes,
Qui lacer obrizas undique fundat opes
Preſſaque purpurei nimbos vomat uva liquoris:
Non Autumnali parcius imbre pluat
Turbaque vernarum flavas dum comprimet undas
Dolia deficiant, deficiantque lacus.
O Ego cum pluvium mirabor lintribus amnem,
Spumabuntque novo cimbia plena mero,
Quàm Cyatho phialas fundã mage largus Ephebo!
Quàm tradam arenti gaudia magna gulæ!
Effugiam fluidos lymphis temerare pyropos:
Heù bibat infernas, qui mera læſit aquas.
Aſt ubi Lænei functo certamine Patris:
Mille hilaris pubes, promet ab ore ſales.
Ebriaque incipiet choreas glomerare juventus,
Gaudebit certis flectere membra ſonis,
Ipſe ſuo veniet genius plauſurus honori,
Et centum ludos, concelebretque jocos.
Hæc precor eveniant: tibi ſic ſit miſtica vitis
Sic niteas longis blande Liee comis.
En combuſta ſacra crepitat benè lampade laurus,
Jam læva ætherea Juppiter arce tonat,

Quod

Quod supereſt ævi, thuris tibi Liber odores
Fundam, quos Syrium per mere vectat Arabs,
Et tua pindarico meditabor bella cothurno,
Vectaque de tygribus plauſtra ſuperba canam
Fabor Briſtonii feralia fata Licurgi,
Parthica Niſeis agmina victa choris.
Turgida ſquammigeros, innaſſe per æquora Nautas,
Raptaque Thebani ſaucia membra ducis,
Auroramque tuis ſubdentem colla triumphis,
Strataque Rethei membra Gygantis humo
Per te Gnoſſiacis, micat ignibus aſtriger axis,
Fulvaque Pactoli pallet arena vadi.
Has ego non humili pangam teſtudine palmas;
Tu modo puniceo flumine Bacche veni.

VALETUDO
AUTHORIS
DISCRIMINI MORTIS PROXIMA.

CARMEN XXVII.

JAm Libitina mihi nigram denunciat horam;
Ægraque ſub terras, pergit imago mei:

Nec dum, nigrantes infecit virtice crines;
Nec venit sero, curva senecta gradu.
Parcite pallentes umbræ: quid palmite vitis
Crescentes uvas cædere falce juvat?
Ante thorum, stat mæsta Parens, resoluta capillos
Vngue secat vultus, & pia cura mori est.
Et longè ante alios Frater, tristesque sodales,
Infesta tundunt, pectora nuda manu.
Crudeles terras, crudelia sidera clamant,
Planctus & ex oculis imbris ad instar abit
Desinite ò Comites, fletu non flectitur Orcus:
Non lacrymis Acheron, desinit esse ferus.
Indefessa ratis, juvenes rapit illa, senesque,
Semper & ad stygium currit onusta vadum;
Sed me, nulla movēt Pariis monumēta sepulchris,
Non cor sollicitat marmoris urna meum.
Hoc precor ò socii: Nutu cui sidera parent
Has puro crebras fundite corde preces:
Sedibus ut mox Empyreis post fata quescam;
Et sit onus cineri non grave terra meo.

ERA-

ERATO EX OVIDIO

CARMEN XXVIII.

Quisquis amore flagrat, me flamine temperet æstus,
Meque flagret flãma quisquis amore riget,
Sed tamen infelix Erato, miserum inter amorem
Cogor lucificos ducere triste dies,
Nec meus est luctus, mea nec suspiria fundo;
Alterius lacrymis, collacrymare juvat
Me juvat, & fletus, & amantum audisse querelas;
Queis mea sæpè solet flebilis ire lyra.
Ah quoties pretiosa odia, atque ultricia dixi
Vulnera, quæ furtim fecerat acer Amor!
Penelopen quoties refero, Didoque relictam
Responsat querulo carmine pulsa chelys!
Improvisa cano quoties dum funera amantum,
Dat mihi amor subitas solvier in lacrymas,
Sivè tuos Hiacinthe, tuos seu pulcher Adoni
Sanguineos flores vulnera dira ferant,
Non nisi sæva movet funesto carmina visu,
Non nisi per luctus me ciet iste cruor,

Et vos Heliades lacrymis Phaetonta sorores
Flete, & gemmifero mergite fonte faces:
Scilicet irriguo currunt mea flumina lessu,
Et socio planctu flumina carmen agit
Flumina carmen agit:referam modò carmine luctus,
Et modò dent lacrymas carmina, carmen ago
Fęlices undæ, lacrymæ modò sitis amoris
Vnda licet lacrymis turbida; cara tamen
Nobilior gemmis decurrat amabilis unda,
Et lacrymis auctum, flumen amoris eas:
Flumen amoris eas fulvo pretiosius auro;
Namque tuo tumido gurgite, corda vehis,
Corda vehis, dulces inter jactata procellas:
Tristi ubi mærentum murmure, dulce sonant.
Ad lacrymas has, tristia ad hæc suspira versus
Tentat amor, rigidas cordis adire fores,
Quisquis & has lacrymas,& amoris negligit undas:
Huic fera præcingit pectora, dura silex
Si potuere olim rabidæ mansuescere Tigres,
Tigride quin rabida dirior ipse foret,
Si lacrymæ poterunt lapidum mollire rigores,
Quis lacrymis tactus non magè blandus erit?
Si rigidum poterit precibus mitescere ferrum,
Quisve ferox precibus non magè mitis erit?

Barba-

Barbarus in rigidos, in duros ſit quoque durus;
Mollibus at lacrymis is quoque mollis eat,
Turpe foret cordi, lacrymas contendere amantum,
Turpe, & Amoris erit, perdere velle reum.
Sive reum me reddat amor, ne deſpice amantem:
Forſan Amor doceat te ſimul eſſe reum.
Sive fleam ſupplex, ne ſupplicis abnue fletus
Forſinan, & ſupplex ſic quoque amoris eris
Sit ſatis, hauſiſſe ex imis incendia fibris,
Et tacito flammas occuluiſſe ſinu.
Sit ſatis, emiſiſſe alto hæc ſuſpiria corde;
Sit ſatis iratas ſuſtinuiſſe minas:
Sit lacrymas fudiſſe ſatis, tepidoque decoras;
Ceù Phœbo ſimiles imbre rigaſſe genas:
Ah lacrymis jam parce meis, jam parce querelis;
Quas jacit è tremulo gutture, triſtis amor
Mollibus hiſce armis, tibi nunc violabile cor ſit
Blandè irretitus; ſit quoque blandus amor.

CAL-

CALLIOPE
EX VIRGILIO
CARMEN XXIX.

ME tamen horrisono celerem vocat ænea cantu
Buccina Calliopen, tonitruque simillima rauco.
Jam cædes, & mille ciet discrimina rerum:
Sive parare juvat bellum, classemque minacem
Instruere, ipsique addere vela volantia ferro:
Seù peditum pubes, seù comprimat ungula campos,
Seù mage turrigeris pelagus frænare carinis:
Mens hiat, Oceanique æstus calcare furentes
Semper in arma feror, rigidoque aptissima bello
Plectra gero, referens non mollia carmina plectris.
Quà fera curvato torquentur spicula cornu,
Certatimque ruunt, volucri per nubila lapsu.
Hinc, atque illinc telorum qua ferrea nubes
Ingruit, & latè condunt hastilia Solem,
Quaque metalla boant, furiis agitata malignis,
Sulphureisque incensa animis, per mille requirunt
Spiramenta vias, laxis volat actus habenls

Ighis

Ignis edax, circumque ferens, ultràque, ſupràque
Fluminis in morem, flammarũ immurmurat agmen.
Aut ubi denſa acies, hoſtilia mænia circum
Obſidione premit, ſeù quaſſant ariete muros,
Limina ſeù vellunt ſonitu ruitura tubarum.
Ergo ubi dat ſonitum tuba, cædes inter, & hoſtes
Mænibus irrumpunt è millibus, agmine facto,
Quà loca quaſſa ruunt, murorum ex aggere ſtratis
Callidus inſultat, inimicave mænia complet.
Fortè alibi, vinoque graves, ſommoque jacentes
Opprimit incautos, tacitis obtecta tenebris
Improviſa acies, nec inania tela, nec ullos
Vulneris incerti, certos non dirigit ictus:
Non ſecus errantum venatica turba Leonum
In Leporem truculenta ruit, turbatque, voratque
Molle pecus, ſuadetque fames crudeſcere, & uncis
Parca cruentatis eviſcerat unguibus ora.
Hic jacet intereà, jaculis confixus acutis,
Lætiferoque alius, roſeum vomit ore cruorem
Confoſſus jugulo, conantem dicere, & illum
Occupat hic ferro; incerta ſub imagine vocis
It caput abſciſſum, queruloq; in murmure languet.
Parte alia accenſus flamma, excidioque ſuorum
Degeneres animos, Dux increpat; Heù quibus ille

Turbi-

Turbinibus fertur? quæ vulnera sæva minatur,
Obvia dum tela inter, ſpiranteſque furores
Irrequietus obit; fatales ecce per ictus
Mortem haurit, rabidoq; ſolum petit ore cruentum;
Tunc ita ſanguinea fatur revolutus arena.
Exoriare meo, quicumque es ſanguine proles;
Et Patriam, hocq; animis, teliſque ulciſcere fatum.
Dixerat, hæc inter fugientem verba, reliquit
Indignantem animam, atque ultricia tela ferentem.
Sed rabidis actam furiis, me pila quid ultra
Exagitant diverſam, aut quò me Martius ardor
Abducit, gaudetque meos animare furores.
O' ubi ſum? cytharæ pulſus mihi blandus Apollo
Temperet, & placidos ardoribus obvia tantis
Mens animos ponat numeros exoſa minaces.

TALIA EX FLACCO

CARMEN XXX.

SVblimis agor, blanda Thalia;
Si mecum agitur blanda voluptas;
Ridetque meæ citharæ cantus,
Cui quoque ridet genii luxus

Impro-

Improba votis dira libido!
Non benè ſat micat argentum,
Non ſat rutilum fulgurat aurum;
Neque ſat referunt Gargara meſſem,
Neque ſat pelagus pingue tributum,
Neque ſat Cœlum munera ferret.
Si in mella licet ſidera ruerent:
Inhiat ſemper laſciva fames,
Vorat immenſum ſitibunda lues,
Nec tamen ægri ſatiant animi
Triſte palatum.
Licet Eoi munera Gangis,
Licet auriferi vaga dona Tagi,
Quidquid Oceano conditur alto,
Quidquid undoſo clauditur antro,
Conditque ſinu divite Tethys
In Regum aulas fortuna vehat:
Spumet auratis trabibus lacunar,
Flagret ignitis nitidum pyropis
Cærulas gemmis imitetur undas,
Totque Sapphyri nitor aſtra pingat,
Parturit Tellus quot amena flores;
Tamen iratas feret ille minas,
Tamen infeſtos ſentiet ictus.

Sugget in auro dira venena;
Fera cum riſu lamenta bibet;
Atque ingentes ſimul inter opes
Cupiet gemitus, & cum lacrymis
Vulnera cupiet lenire ſua
Regius armus.
Nulla vis auri reprimet dolores;
Nec venenatos reparabit ictus,
Noxios hoſtis, neque contumaces
Cordis irati ſtimulos retardet
Fervidos æſtus animi, nec acres
Comprimet flammas, rabidique ſacros
Pectoris ignes.
Nulla gemmarum pretioſa merces,
Leniet curas, & amara dulci
Temperans potu, recreabit uſtos;
Horis hiatus.
O' recludant pectus Reges
O' ſi pateret plaga Dinaſtæ
Non ſufficerent pelagi lacrymæ
Non vocalis ſatis aura ſonos
Ederet atro murmure querulos.
Ibi, ibi lacrymæ triſte tributum,
Date vulneribus molle levamen,

Curet amatus vulnera questus
Plagas, luctus mulceat ater,
Quas injecit dira libido,
Quos imposuit blanda voluptas.

AD SERAPHICAM VIRGINEM,

ET MATREM NOSTRAM

D. TERESIAM A JESU.

CARMEN XXXI.

PVlchrior fulgat facies Olympi
Aurea pectet mage luce crines
Sol ab Eoo veniens, nec ulla
Misceat umbra.
Audiat Tethys cohibens procellas,
Audiat tellus redimita flore,
Quas tibi laudes canimus sonoro
Pectine Virgo.
Linque Tu sedes superûm beatas:
Hùc ades celso volitans ab axe,

Dum tibi facris crepitanda flammis
Thura vovemus
Tu Parens noftri, patriumque fidus;
Tu reformatrix Libani cadentis,
Tuque Carmeli ruitura fulcis
Culmina dextra.
Tu fimul Virgo, genitrixque prolis,
Quam parem numquam genuere fæcla;
Sed nec æqualem parient futuri
Tempora Mundi.
Aliger celfis veniens ab aftris
Sæpius te, ceu Famulus petivit,
Sed cor ignito jaculo Seraphus
Cufpide fixit.
Quin poli rector, fapienfque Verbum
A Patre Æterno genitum terebro
Deftinat fponfam, cupit atque clavo
Fœdus inire.
O' decus Cœli, Columen Salerni
Redditum nuper, tibi dum celebre
Solvimus feftum, fac ab axe nobis
Aftra pa[illegible]e.

PATRIARCHA ABRAHAM

Ducens Filium ad ſacrificium ſic tacitus inquit.

CARMEN XXXII.

FLuctibus alternis, curarum jactor in æſtu;
Hinc Amor, inde Themis, mutua bella gerunt.
Me Sator æthereus verbis dominantibus urget;
Vt feriam dura, mollia colla manu.
Patrius obſtat Amor, ſobolis dulcedine vinctus,
Et vetat innocuo ſanguine tingere humum.
Omnia ſed vincant æterni juſſa Tonantis.
Heù jaceat nexus compede, ſtratus amor
Quare age Nate veni; cervicem porrige ferro.
Sic jubet omnipotens, laus in amore mori;
Sed dum Nate, ſacra morieris cæſus in ara,
In lacrymis moriar naufragus ipſe meis,
Et Patris, & Nati vitam, teret unius ictus.
Conteret ille tuam, conteret ille meam.

AD

AD

DIVVM PAVLVM

DOMINICA VOCE STRATVM.

CARMEN XXXIII.

BElligero tonitru, atque ultricis fulgure lucis,
 Sternitur irato Numine, Saulus eques.
Saule quid inſequeris jurata lege Tonantem
 Vox tonat è Cœlo; quid fera bella cies?
Ah fruſtra invenies animum obduraſſe rebellem,
 Vt fruſtrà in calcar, calcitrat acer equus.
Te Duce, nō hoſte, expugnabit Olympus auernum,
 Propugnatorem te mihi Saule volo.

DIVVS JANVARIVS

In Amphitheatro Puteolano feris obiicitur.

CARMEN XXXIV.

AMphitheatrales edocta oſtendere ludos,
 Prima Dicharchei collis arena fuit.

Hic

Hic ubi ſpectator, ſpectandi condere leges
Cenſuit Auguſtus, quod foret orbe ratum:
Hic Nero crudelis, ſpectacula præbuit hoſpes
Gentibus Armeniis, ſub Tiridate duce;
Gloria, ſed major priſci eſt, & fama triumphi,
Quod Deus hic mites juſſerit eſſe feras:
Dira ubi frænavit Januarius ora leonum.
Qui blandè ad dios procubuere pedes.
Quid ſpectabilius poteras tribuiſſe Theatro?
Ne ſpectes aliud grandius ecce ruit,

AD DIVVM STEPHANVM EJUS NOMEN SONAT CORONA.

CARMEN XXXV.

AVrea purpureas, quæ nectit adorea ſtellas,
Et Stephani meritas ambit honore comas
Queis nitet æthereis per myſtica texta lapillis!
Quale jacit lumen! lumine quale decus!
Cernis ut hinc rutilet, radiante cruore pyropus!
Vtque adamas robur pectoris, inde notet!

Spem

Spem notat ille, imitans viridātia prata smaragdus!
Hæc fert virgineum, fulgida bacca jubar!
Te pretiosa decent hæc nominis omine digna:
Congrua tot gemmis sola corona tua est.

AD EVMDEM.

CARMEN XXXVI.

DIre feris Stephanum saxorum turbine Toror?
Vt ferius ferias, barbara corda rape.

AD EVMDEM: ALIVD.

CARMEN XXXVII.

DEsuper arce ruens, petiit Babilonius audax
Cimmerios aditus, Tartareumque chaos
Sors Stephano dispar. Lapidum sub mole fatiscens
Vt saliat Cœli, ter patuere fores.

IN

IN SOLEMNIIS
DIVI MATTHEI
EVANGELISTÆ

Ob servatam Urbem Salerni à Terræ motu.

CARMEN XXXVIII.

MUltifido sonitu, pavidisque boatibus aer
Mugit, & excusso cardine terra tremit.
Urbs ô ne timeas; tibi militat axe Patronus,
Hac prece, quæ feriant non habet arma Deus.

EJUSDEM APOSTOLI

Statua argentea solemni pompa circumducta.

CARMEN XXXIX.

HÆc sacra quæ Patriã decorans it põpa, reditq;
Nunquam letheis mersa peribit aquis.
Cernis ut æternis vivant sollemnia fastis:
Æthereo Divus nunc adamante notat!

AD IDEM SIMULACHRUM

In Cathedrali Ecclesia servatum.

CARMEN XL.

Quæ simulachra vides argentea fusa Salernũ:
Matthæi referunt, ora beata Patris.
Ah precor: hęc aris, hęc pectoris arce recōdas
Palladio melius, signa salutis erunt.

EIDEM PATRONO

Gratiarum actio, pro beneficio.

CARMEN XLI.

Urbis certa salus, te vidimus auspice, fulmen,
Nec cecidisse polo, nec titubasse solum.
Hinc tibi bina Charis, geminato fœnore grates
Reddit, dum Cœlum, dum tibi plaudit humus.

DE DIVA CATARINA SENENSI, ET DE DIVA TERESIA A JESU

CARMEN XLII.

NUm Catharina magis, nũ ſit Tereſia præſtans?
Et quænam à me ſit celſior axe petis.
Si conferre velis (reſpondeo) ſtemmata utrius
Doctior hæc, & non ſanctior illa fuit.

EXPROBAT DÆMONI, VIRIUM Imbecillitatem poſt Dominicam Paſſionem.

CARMEN XLIII.

EX quo quadrifida mortẽ cruce, Numen obivit
Vinxerunt ſtygium ferrea Vincla canem.
Hinc potis eſt rabida tantum, nunc fauce latrare,
Nec (niſi quiſque volet) dente ferire valet.

OB CUSTODIAM RERUM MODICARUM.

CARMEN XLIV.

O Qui pro Christo vitam vis morte pacisci;
Pro Christo refugis, verba pati levia
Fare age. Cur gladii, tunc non terreberis ictu;
Nunc ubi te folii dat pavitare sonus?

DIABOLUS NON OFFICIT
Nisi volenti.

CARMEN XLV.

NOs nobis bellū inferimus. Nos nō sine nobis
Dytis Avernalis vincere suevit hydra
Sustulit ad templi Dæmon pinnacula Christum
Dejice te dixit, præcipitemque trahe.
Aspicis, imbelles vires, & debile robur!
Nam suadere potest, vi superare nequit.

AD INVICTISSIMVM GEMINI ORBIS MONARCHAM

CAROLUM II. AUSTRIACUM

CARMEN LXVI.

CArolus, Austriadũ tot sanguine clarus Avorũ,
Jam parat exoriens luce nitere sua.
Exere Sol vultum, te totus ut Orbis adoret,
Exere Mars gladium, ne fremat orbe furor.
Nomine posterior, nulli virtute secundus
Claudere scis Jani, scis reserare fores.
Ah precor obstrictis fatis, tibi militet Æther,
Ah supplex, multa te prece terra colat.
Jam Belgas, Italos, Gallos meditaris & Indos
Danubio junctus, jam tibi Tigris ovat:
Sed cito cur gestis orbem complexus utrumque
Fortunæ immoto transigis orbe polos?
Ne properes Auguste gygas, consumere cursum
Festina lentè, serus ut astra petas.

AD

AD EMINENTISSIMUM ALEXANDRUM CRESCENTIUM S.R.E. CARDINALEM.

CARMEN XLVII.

JAm video, Latios Creſcentia ſerta per agros,
Et merita roſeum, fulgere fronte caput.
Jam nova tergemino ſuccreſcit Luna decore,
Terque ſuas pleno protegit orbe comas.
Debet Alexandro, nunquam decreſcere virtus
Sic tibi ſit ſemper creſcere Luna potis.
Eja age Creſcenti, creſcat tua gloria, & aſtra
Oſtrum ſi dederint, mox diadema dabunt.

AD PVRPVRAM EMINENTISS. DOMINI D. FORTUNATI CARAFA

CARMEN XLVIII.

FOrtunata viden, peperit jam Spina galerum,
Qualem ſub Pœſti non parit axe roſa,

Cui nec coccineos ausim componere succos,
Sivè tuos Tyrius, Sidoni sive tuos,
Sed cur immodica rutilat tua purpura flamma,
Insolitumque sacro est pectore nacta jubar?
Scilicet immeritam Fortunæ se putat, & dum
Fortunatum ambit fortius illa rubet.

AD EXCELLENTISSIMUM
D. CAROLUM
MARIA CARAFA
PRINCIPEM BVTERIÆ, ET RVPELLÆ.

CARMEN XLIX.

QVod tibi Trinacrias aperit Butèria gazas,
Quot siculo gemmas æquore Doris alit:
Alta quod Augustos tibi dat Rupella curules,
Fulgida quot supero cernimus astra polo:
Quod benè Magnates inter numereris Hiberos,
Jam Jovis hispani, lectus Atlantiades:
Magna quidem fateor; Sed erit tua gloria major,
Quod fueris Princeps tempus in omne tui.

DE

AD ILLUSTRISSIMVM

D. PAULUM CARAFA

EPISCOPVM ATTELLANVM.

CARMEN L.

NOmine ceù Paulo compar, cognomine cōpar:
Vtri dat Siren Parthenopea lares
Spina eadem, gemina reſerat cum prole roſetum
Semideus terris alter, & alter erat.
Deberent ambo ſubſellia ſcandere Petri,
Et quarto ſextum conſociare jubar.
Sed vetat impatiens Cœlum. Ad ſe namq; Nepotem
Elevat, adque polum dùm trahit inde refert.
Cætera te Pauli deceant; diſpar, ſed in uno es:
Serus iit Patruus, tu citus aſtra Nepos.

AD ILLVSTRISSIMVM DOMINVM

D. SIMONEM CARAFA

ARCHIEPISCOPVM MESSANENSEM.

CARMEN LI.

CErnimus ut tumidi compreſſus fræna Pelori,
Aſpera nectarea pectora voce domes.

Te Duce, Scillæus furor occidit, atque Charybdis
Paſtorem, poſita te feritate colit.
Inſuper, horriſonis non murmurat Ætna cavernis;
Sed benè CARAFAci, nix ſcit habere fidem.
Quid Mamertinos animos viciſſe ſtupendum eſt?
Illa potis ſtygios pungere Spina duces.

DE ADVENTV
D. PETRI ARAGONII
PROREGIS NEAPOLITANI.

CARMEN LII.

Concine Aragonios, Siren Tyrrhena triũphos,
Romuleo tandem, venit ab axe Petrus.
Ejice ſulphureis feſtiva tonitrua venis,
Tuque hilaris, læta plaude Veſeve face.
Nunc libet, & fas eſt, pulſas revocare Camenas,
Rurſus & Aonio fonte, levare ſitim,
Eja age Cicnęo ſociemus carmine nervos,
Et melicum digitis ſollicitemus ebur,
Pierio Petrum celebremus pectine: Fama
Ni tamen illa ſuis occupat omne tubis.

EJUSDEM SIMULACRUM ÆNEUM.

CARMEN LIII.

ÆNea quid vili procudere ſigna metallo,
Atraque tam claro fingere membra Duci?
Indica debuerant laniari viſcera ferro,
Et Petri auratis fundere ſigna globis;
Aurea namque meret ſimulachra, ille aureus Heros,
Aurea qui vexit ſæcula Parthenope.

PORTUS NEAPOLITANUS.

Porticibus, & Marmoreis Fontibus ab eodem Prorege conſtructus.

CARMEN LIV.

CUrrite regalis Dryades ad claſſica portus:
Quà viret umbriferū, ſtagna per uda nemus.
Degite marmoreis fluviis, properate Napeæ,
Candidior gelidis, quà fluit unda andis.
Sic Cardona jubet, liquido qui jura elemento
Dat: dum Parthenopes inclita regna beat.

Tuque novos glomeres, per amena novalia gressus
Sebete, & madido lætior amne fluas.
Hoc Petri pietas, Sirenis, fataque poscunt,
Vt gremio faustas experiatur aquas.

DE PORTV ARAGONIO. ALIVD.

CARMEN LV.

QVà steterat Cybeles, spatiātur Tethyos undæ
Saxeus & mediis nascitur arcus aquis.
Sic nova Numinibus præscribit limina Aragon.
Majorem fatis quis neget esse Petrū?

FONS MARMOREVS

Ante planitiem Templi Montis Oliveti ab eodem Prorege erectus.

CARMEN LVI.

HÆc vaga, marmoreis educta canalibus unda,
Dulcisono duras mitigat imbre feras.

Tres simul undantes rugiunt, hinc, inde leones;
Sed fundit placidas ille rugitus aquas:
Ne mireris enim, Cardona Principe, Monstra
Sæva licet, mores dedidicere suos.

NEPTVNVS

Scatebra marmorea Mediana.

CARMEN LVII.

Tollitur ad superos moles Neptunia campos;
Quæ liquido vitreas gurgite fundit aquas;
Quæque charistæis fulget decorata columnis,
Et sudant gelidis marmora vorticibus.
Vndique limpha salit, mox argenti ruit imber;
Qui Mæandræas itque, reditque vias.
Evomit albescens, adamantina flumina saxum;
Sirenumque præit murmure dulce melos.
Odit Nereides Neptunus, amatque Napæas
Aspicis ut dulci gaudeat amne tridens!

INVOCATIO AD PHOEBVM

CARMEN LVIII.

PHæbe, per æthereas ducis qui lampada sedes;
Et regis Aonia sidera picta chely.
Funde precor, superos Ascrei nectaris imbres;
Et mea Castalio tempora rore riga
Mens inflata jubet Dyrceos pungere cantus,
Et testudineæ plectra ciere lyræ.
Barbiton, ò Pęan, propio fac pectine compar,
Et gaude æquali reddere fila sono
Te decet, ut fidicen, lepidæ Sirenis alumnus
Pierium, grato fundat ab ore melos.

INTENTIO AVTHORIS.

CARMEN LIX.

DIvitias alius, Pactoli quærat arenis,
Aut legat è tyrio gemmea dona salo.
Indicus Eoas permutet Navita merces,
Findat & audaci Tethyos arva rati.
Sidereos Pharii declinent ætheris axes,
Dum tumida tollunt marmor ad astra manu:

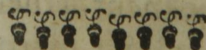
Me

Me juvat Aoniis Soles consumere Divis,
Meoniaque sacrum cingere fronde caput.
Pallida quid prosunt auratæ pondera massæ,
Omnia si sternit, si quatit atra dies?
Marmora Pierii superant monumenta laboris:
Vivitur ingenio, cunctaque fata premunt;
At virides canent numquam, per sæcla Camenæ.
Æterna est Licio flava juventa Deo.

TVMVLVS MARONIS.

CARMEN LX.

EN cineres, en urna, sacri monumenta Maronis,
Quem gemit, æternis proxima Doris aquis
En lauri viduatus honor; si fulmine Mortis
Laurigerum Vatem, non rapuisse potis.
At cineres condat, corpusque hæc marmoris arca:
Est sua sidereo gloria sparsa polo.
Sic Superis placitum. Dum cõderet ossa sepulchrum
E' tumba fugeret nomen ad astra suum.

CRY-

CRYPTA PVTEOLANA.

CARMEN LXI.

HIc ubi perpetua denſantur nocte tenebræ,
Et timet obſcuras Sol penetrare domos.
Mons erat, & curvo contundi ſaxa ligone
Juſſit Coccejus, ſic dedit arte viam.
Huc venit, Arctoo ſtupidus Germanus ab axe,
Nec putat humanum nobilis hoſpes opus.
Dumque cavum ſonipes pulſat calcaribus antrum,
Hinc reboat culmen, contremit inde ſolum,
Hæc ad Avernales, eſt congrua ſemita campos,
Phlægræis aditus hos, decet eſſe plagis.

PONS GALIGVLÆ.

CARMEN LXII.

QUæ ſcopuloſa ingens ſurgit teſtudine moles?
Fluctibus impoſiti ſemita pontis erat.
Sic frenum injectũ pelago fuit. Ilicet undas
Sterneret, & famulis plauſtra ſubiret aquis,
Nec mirum. Hunc tenuit Romana ſuperbia morem:
Quà fines terris, quà dare jura mari.

AD

AD EVMDEM. ALIVD.

CARMEN LXIII.

SAxea Romuleis, hæc pondera ſtructa triúphis:
Clauſa Dicharchæi clauſtra fuere freti.
Caligulæ referunt monumenta furentia ſævi,
Et Glauci ſolido regna ſubacta ſolo.
Heù ſunt, æquoreo ſcopulus nunc flebilis æſtu,
Fluctivagoque patent, ludicra preda ſinu.
Vindicat Æneadum faſtus ſic, atque trophæa
Immenſi pontis: pontus avarus habet
Quis mare non clamet, monſtrarum fertile regnum?
En Romana ſuo monſtra ruunt gremio!

AMPHITHEATRVM.

CARMEN LXIV.

HÆ, quaſcumque vides, merſæ tellure ruinæ;
Amphitheatrales emicuere lares.
Hic Romana dabat pubes, ſpectacula Martis,
Hic rubuit ſectis mollis arena fibris.
Theſſalus hic metam bigis auriga cavebat,
Gloria Circenſis pulverulenta gradus

Fuulus

Fulvus ab Euxinis leo vectabatur arenis;
Et Tigris humanas mox bibitura neces.
Heù pudet effari popularis gaudia plausus:
Cum caderent lybicis corpora cæsa feris
Proh scelus! Humano nutrire cruore leones,
Et nostro geticas pascere corde tigres!
Sed si primævos aluit lupa lacte Quirites,
Quid mirum cupidos sanguinis esse viros?

MONS PHLÆGRÆVS.

CARMEN LXV.

HIc ubi Phlægra, suos absũptos fulmine natos
Funerat, & miris deflet amara modis.
Scissa sinus ululat, squallentibus horrida saxis,
Funereoque graves evomit ore faces.
Albicat igne solum, flavescunt sulphure colles,
Et fumus piceos tollit ad astra globos.
Tale igitur, celebres funus meruere Gygantes:
Ignea ut æterno fumiget urna rogo.

CLIVVS LEVCOGEVS.

CARMEN LXVI.

QVi croceâ surgit clivus fuligine septus
Sulphureos ructans tetra per ora focos:
Fulmine dejecti phlęgræa est tumba Gygãtis,
Sideriis ausi bella ciere tholis.
Quippè bituminei montis testudine pressus
A' Jove victori præmia digna tulit.
Ausus in æthereos committere prælia campos;
Prælia nunc patitur sulphuris, ipse solo.

NEPTVNI TEMPLVM.

CARMEN LXVII.

HÆc quæ tota latet, spoliataq; marmore, & auro:
Clara procellosi Numinis ara fuit.
Felix, Romuleo meruit quæ poplite cultum;
Thura triumphali vidit & usta manu.
Hæc aderant pelagi penetralia Regis opimá
Indigetes Latii, quæ coluere patres.
Omina victoris tulit hinc Augustus honoris,
Cum novo Erithręas sanguine tinxit aquas:

At

At nemus,& lapides, Nerei modo limina condunt;
Populeus ſacram ceſpes obumbrat humum.
Vndique gramineæ tolluntur ad æthera frondes!
Tam nitidas ſerpens occulit hèrba domos!
Se propria ſtratum,haud reperit Neptunus in æde,
Et patitur ſtabili naufraga fata ſolo!

CICERONIS ACADEMIA.

CARMEN LXVIII.

FOelices lapides, Ciceronem audire tonantem,
Queis datum, & eloquii Principis ore frui.
Heù quoties animam pellectæ nectare vocis
Hauſiſtis, ſtupidi dum riguere viri!
Palladios vobis ceſſit vaga Græcia poſtes,
Riſiſtis Macedum culta lycea Patrûm.
At nunc vos volucrum comitatur muſicus orbis,
Qui dulci tenerum fundit ab ore melos:
Aut querulo funus Ciceronis gutture ploret
Mulceat aut veſtras turba canora plagas:
Quidquid id eſt. Ceciniſſe decet ſub Conſulis æde,
Qui Jovis æternûm vincere fecit Avem.

AD GAVRVM.

CARMEN LXIX.

GAurani colles, & amęna Dycharchidos arua,
Nataque Pomonæ rura virère Deæ,
Et vos Bacciferæ generoſo palmite vites
Salvete. O Patrui regna vetuſta mei:
Huc libet errantes, varios huc figere fleſſus;
Parthenopes valeant, atria rauca fori.
Sat rota, plus ſævo torſit me Ixionis orbe
Aſtrea irato fugit ad aſtra gradu.
Hic Ego, cum ſtratis ſurget, Tithonia conjux,
Et quadrigantes orta citabit equos.
Experiar, melico quàm fundat gutture cantus
Condita frondifero ceſpite lenis avis.
Roſcida me capiet, ſerpens per gramina rivus.
Seù placidus curſu, ſeù ſpatiatus agros.
Aſpiciam Tauros carpentes montibus herbas
Aſpiciam verno paſcere colle pecus.
Fortè aures alibi allicient paſtoria cannis
Sibila, ſilveſtri muſica grata Deo.
Aurea cum vernæ fulgebunt vellera ſtellæ,
Et rabidos Zephyrus pellet ab axe Notos:

Ipſe

Ipſe legam teneras per quadrua compita calthas,
Et te ſetigero ceſus Adonis apro,
Liliaque eruncam ſuperâ ſaturata pruinâ;
Et cum purpureis alba liguſtra roſis.
Forſitan, & bellax peraget ſpectacula Mortis
Agmen Apum: rapiam condita mella favis.
Sed cum flammifero Procion latrabit Olympo,
Tunc tua mirabor ſpicea dona Ceres,
Feſſaque nectareus capiet mea lumina ſomnus,
Vitet ubi æſtivos mitior aura focos.
Aurea divinos etiam dabit uva liquores,
Pendulaque arboribus, dulcia poma legam.
Hæc ego devenerer, Sirenis longior oris,
Et Cœli facie candidiore fruar.
Tunc veniet, flavis mage compta Thalia capillis;
Pollice mox avidam ſollicitabo chelyn.
Laurus amat ſilvas, rauca non naſcitur Urbe,
Et ſacer Aoniis vivit Apollo jugis.
Ergo Gaure ferax tanto dignatus honore,
Tu mihi Parnaſſus, tu mihi Pindus eris.

TRIPERGVLA MONS CINEREVS.

CARMEN LXX.

SÆva Dicharcheos dum flamma incederet agros,
Strataque contegeret plurimus arua cinis
Pulvereus Cœlo visus consurgere nimbus
Factusque ex illo est pulvere montis apex;
Sed qui pulvis erat, nunc est Marpesia cautes,
Et potuit mollis gignere saxa cinis!
Si cinis ut vivat potis hoc lapidescere Cœlo
Nostra quid in cineres tam citò vita perit?

AD EVMDEM.

CARMEN LXXI.

NOn satis, Iliacas vovisse ardoribus aras
Mulcibero, phrygios atque cremasse lares:
Æneadum vastare truci solatia flamma
Gaudet, & Euboicæ lampada ferre plagæ.
Nec mora sulphureas eructans faucibus ollas
E' cinere assurgit Pyramis acta silex.
Æneadum genitrix, nobis quæ dira cupido?
Cur sævire tui conjugis arma sinis?

Falli-

Fallimur: ut Memphys maneāt portenta Dycharcho
Tollitur hinc ſciſſo Pyramis alta ſolo.

LACVS AVERNI.

CARMEN LXXII.

ITur ad infernas ſedes, alta oſtia Dytis,
Quà tacitus ſtupidâ dormit Avernus aquâ,
Sed non alitibus, ceù quondam mortis hiatus
Spirat; quin læto germine ripa viret.
Hic tu conſpicies, populi veſtigia Martis
Marmoreos poſtes, balnea, templa, domos
Tantæ molis erat Romani gloria faſtus,
Ut Stygiis etiam deliciaret aquis.

APOLLINIS TEMPLVM.

Avernali Lacu collapſum.

CARMEN LXXIII.

QUà mutus fatuo ſpatiatur fluctus Averno,
Tartareaſque ſtupet, lubrica ripa vias

Auri-

Auricii fractæ mirantur Numinis arces;
Lapſaque Latoides limina ſacra ſolo:
En potuit tempus, Phœbi perfringere currum;
Et rutilas Herebo ſacrificare rotas!
Exclamare libet: Cuncta importuna prophanat
Mors, reddit majus ſi ſine luce jubar!
Aut ubi Letheos arcet Libitina triumphos
Si quoque Avernali Sol cohibetur aqua?

LACVS LVCRINVS.

CARMEN LXXIV.

EOliis numquam temerata furoribus unda,
Pigraque lucrinæ ſtagna ſilentis aquæ,
Quæ pretioſa cavis alviſtis dona lacunis?
Quæque tulit, vitreus munera glauca ſinus?
Nobilis aurifera fluxit minus Hermus arena,
Et vicit gemmas concha lucrina Tyri.
Curvus at æquoreos auxit Delphinus honores
Addidit & patriis cærula dona vadis.
Quem tener arcano revocabat Ephebus ab æſtu;
Mox dabat exigua pabula grata manu,
Et vixit donec vitæ puer ebibit auras,
Atque adiit pueri funere mortis erit.

Quid

Quid meruit Danaâ, Delphinus Arionis undâ,
Ut rutilet celſi fulgida pompa poli?
Si ſuperas piſcis meruiſſet ſcandere Zonas:
Hic erat æthereos dignus adire lares.

SINVS BAIANVS.

CARMEN LXXV.

QUicumq; Euboicos intras ò Advena portus,
Velaque Bajanas colligis inter aquas.
Aſpicis ut dulci fluctus ſubtermeet & æſtu!
Vt taceat ſalſo Phorcidis unda ſinu!
Hic tumidam Nereus rabiem, veſanaque ponit
Murmura, flabra cadunt, flamen & aura ſilet.
Hic glauco ludit, Triton ſpoliatus amictu,
Inter Delphinos, Nereidumque choros.
Hic æterna quies, nullis obnoxia ventis,
Nulla procelloſis hic data jura minis.
Hoc mallent Getici mare, quadrigare Triones,
Hoc velit Arctophilax delituiſſe ſalo.
Quin imò ſuperos faſtidit Juppiter axes,
Hiſque ſuum cuperet mergere fulmen aquis.

AD BAIAS: BALNEIS.

Salutiferas; Aere insalubres.

CARMEN LXXVI.

DIspereant Bajæ, scatebrisque tepentibus undę,
Mille salutiferæ ne celebrentur aquæ:
Tristi ubi pallentes baccantur funere morbi
Sævaque committit tot Libitina neces.
Si gravis aura nocet, si tellus funera spargit,
Cur nequeat dici, hoc littore Sardinia est.
Ne Bajana mihi promittat lympha salutem.
Est quam spondet aquis insidiosa salus.

HYPOCAVSTA

Sudorem emittentia.

CARMEN LXXVII.

QVa ruit occiduus, Bajanum Phœbus in æquor
Loraque puniceis aurea demit equis
Peonius calido fervescit gurgite fluctus;
Qui vacuam lethes cogit abire ratem.

Hunc

Hunc, arcana suis mersit Natura latebris;
Monstrat ubi angustum semita collis iter
Semita quæ nullis excisa furoribus ævi,
Sustentat pavidos, fida ruina gradus,
Ast ubi fumiferos tellus eructat hiatus,
Humidus exundat natus ab igne vapor;
Hincque patent aditus, simul ac Vulcania regna
Visuntur, Montes, Sulphureique lacus.
Hic Medicis fessos reparant ardoribus artus,
Quos gelidus torsit squallida membra rigor,
Mæstaque de curva pelluntur fata senecta;
Dum venit emisso fervidus imbre calor,
Et rosei redeunt vultus, amissaque forma;
Infecit teneras cui Venus ante genas
Salve Dive latex, Naturæ munus amantis,
Caraque Peonio vivida dona Deo.
Immodico Cicni celebrent te laudis honore,
Quos sacer Ascræo vertice Phœbus alit,
Vt sua vix tanto decurrat Castalis amne,
Et magis Aoniâ nobilis unda fluas.

AD EADEM. ALIUD.

CARMEN LXXVIII.

HIc ubi, tartareũ ſpirant hypochauſta vaporem
Fervidaque occultas permeat aura vias.
Clauduntur miſeri morborum indagine capti,
Vt flagret vitii flamine quiſque ſuo:
En premit exanimes ignitus anhelitus artus,
Et ſudore gravi corpora ſicca madent
Sic vitioſum vindex humorem excoquit ignis,
Et calido ſudor flumine membra levat
Vſque adeò ſudandum homini, dum vita fovetur!
Quæ ſudore caret, vivere vita nequit.

HERCULIS TEMPLUM

Bajanis aquis ferè ſepultum.

CARMEN LXXIX.

FLuctibus hæc mediis ædes conlapſa marinis:
Herculei quondam Numinis ara fuit.
Qui pelago fines poſuit, ſtatuitque columnas
Naufragus exiguis ecce laborat aquis!

Æquo-

Æquoreo jacet ille ſinu, Nereique triumphus;
Cui fuit immenſus ſarcina parva polus!
Frangere quem potuit, numquã germana Tonantis
Tethyos undoſo vortice fractus hiat!
Illum qui meritis Mundi replevit utrius
Limina, cæruleis occulit alga vadis!
Herculis ò Fatum. Grajæ jam victima flammæ,
Et nunc Bajano præda voluta mari!

VIA ARAGONIA.

CARMEN LXXX.

QVi veteres mõſtrat Cumas,& Apollinis arces
Callis, erat ſcabris invius ante jugis.
Horrida combuſto ſquallebant pumice ſaxa,
Rodebat curvas gleba maligna rotas.
Pendulus abrupto, nutabat vertice currus,
Orbitaque annoſa pigra tacebat humo;
Præbuit at faciles aditus Cardonius Heros,
Culmina qui Xerſes perforat orbe novus.
Protinus effoſſi gemuerunt viſcera montis
Mox ſolidis tumuit cautibus hauſtus ager:
Infera quin etiam novere cubilia lucem,
Quà patuit ſtructo ſemita recta ſolo.

Si po-

Si potuit Petrus, Thetydis ſubmittere regna:
Ne mireris, Opys, ſi modo ſaxa domat!

VENERIS TEMPLVM.

CARMEN LXXXI.

ASpice: Bajano ſquallet quà Cypridis ara
Littora, gramineis ſemiſepulta comis.
Si neſcis, Venus hoc currus compreſſit olores,
Hic juvit terni linquere regna poli.
Auroræ meſſis ſacris altaribus arſit,
Et quæ collegit thurea grana Syrus;
Sed quæ Cælicolam meruit concludere moles
Poſſe ſuo prohibet vivere terra ſinu.
Obruta ſic propriis extat tumulata ruinis,
Vt ſua vix habeant iam monumenta fidem.
Proh mirum! queis nata fuit propè Mater amorum
Æquoreas ſpumas, Cypria templa cadunt!

TEMPLVM DIANÆ.

CARMEN LXXXII.

STrata Thoanteæ cernis quæ mænia Divæ,
Fons ubi Peonias ad mare volvit aquas,

Quam

Quam geticis olim nituerunt fulta Lapillis,
Altaque Phidiacæ ſigna tulere manus!
Nunc heu Dædaleo ſordent nudata decore
Herbaque deciduas fundit ubique comas
Ambigis hic ne coli quondam Dictynna potuerit?
Marmoribus priſcis, ſic aſarota carent
Deficiant Hecates quid mirum templa ſub axe;
Si ſuperis etiam deficit ipſa plagis?

AGRIPPINÆ TVMVLVS.

CARMEN LXXXIII.

HOc tegitur genitrix tumulo Agrippina Neronis
Alternæ Solis quam coluere domus.
Ah ſcelus! inviſæ properavit fata Parenti
Natus, & infernis corpora merſit aquis!
Quæque pios toties, maris eſt experta furores
Occubuit prolis præda cruenta ſuæ.
Proh pudor! eſt ſobolis rabies feralior undis!
Humana immani ſævior ira mari!
At ſi ſanguineum peperit feritate Colubrum,
Fas erat à genito fata ſuprema pati.

PI-

PISCINA MIRABILIS.

CARMEN LXXXIV.

HAnc valido molem, pilarum cardine ſtructam
Irriguo immenſum, quæ tulit imbre vadum;
Non vt fama fuit bellax erexit Agrippa,
Nobile Luculli munere fulſit opus,
Cui licuit domitis dare jura fugacibus undis;
Nec mirum Xerſes, namque togatus erat.
Quin imo & Xerſis, Luculli & ſtemmata confer.
Molibus hic rapidas, ſtrictius anxit aquas.

MISENI PROMONTORIUM.

CARMEN LXXXV.

DArdanus hac jacuit, tubicen Miſenus arenā
Auſus Cæruleos ære ciere Deos.
Hic tumulum liquidos duro pro marmore fluctus
Repperit, Infernis, quà citò ceſſit aquis.
Hic quoque ſeceſſas venit redivivus ad auras,
Nomine cum vidit mænia ſtructa ſuo.
Nunc Miſene, nites viridi mons cinctus amictu,
Et tuus æterno palmite vernat ager

Auctus

Auctus honor: tremulis coopertus terga ſmaragdis,
Te fert perpetuis nunc magè Famatubis.

CVMANA PLAGA.

CARMEN LXXXVI.

Hoc nemus, hi colles, hæc culminis aſpera cervix,
Hæc ſemper reſono littora tunſa freto:
Chalcidici ſuprema ſonant, monumenta pheretri
Strataque Cumani priſca trophæa poli.
Hic ſe ceratis libravit Dædalus alis,
Poſt ubi ceù volucrem, ſe per inane tulit,
Et ſacra Latoo devovit mænia Divo,
Alarum fixit remigiumque tholo.
Proh Dii: Phœbeæ cecidere ſacraria lucis,
Fœdavitque ſacras atra ruina domos,
Atque ubi Dædaleæ ſteterant Hyperionis arces
Labitur æquoreis flexibus unda maris.
Sed ne Solaris ſtupeatur lampadis ara
Lapſa mari; eſt Clarii Numinis urna Thetis.

ANTRUM SIBILLÆ CUMANÆ.

CARMEN LXXXVII.

Qui veterum surgit, silicum compagibus arcus,
Quique patet, cæca concava rupe lapis
Horrida Cumanæ secreta stetere Sybillæ
Romuleo doctę fata tonare Duci.
Hic stygios carpsit per opaca crepuscula calles
Æneas, armis & pietate potens,
Et Phlegetontis opes, Anchisæ umbramq; senilem,
Vidit & Herculeo rupta labore loca
Vidit, & Elysiiis sobolem, spatiarier aruis,
Victuram gemini florida regna poli.
Omnia nam poterat fretus Junonis Avernæ
Ramo; lustrabat quo duce Dytis iter.
Jure ergo ut raperet Phrixeæ vellera lanæ
Æsonides, sævas primus adivit aquas
Si stygii flectunt adamantina pectora Regis,
Si reserant nigras aurea poma fores.

ARCUS

ARCVS FOELIX.

CARMEN LXXXVIII.

QUi vetus exurgit lapidum celſiſſimus arcus
Extitit Herculei Numinis altus honor.
Fęlix, qui prolé meruit decorare Tonantis,
Et ſub quo tendit, qui ſuper aſtra micat.
Ne tibi purpureo placeas pole ſignifer Arcu,
Nobilior terris ſi nitet Arcus ovans.

LINTERNVS SCIPIONIS TVMVLVS.

CARMEN LXXXIX.

ERgo ubi Scipiadis cineres requiere ſepulti
Æquoris in morem deſpatiatur aqua?
Dic precor unda, tuis ſorſan ſervare lapillis
Illuſtres cineres glauca per antra cupis?
An potius diros Pœnorum ulciſcier ignes
Optas, ut turbes nobilis oſſa Ducis?
Fallor, Scipiadem tantùm decet urna elementum.
Angusta haud poterant condere ſaxa virum.

REGALES ASTRUNI.

CARMEN XC.

O' Nemus ò ſilvæ,fulicis gravidæque lacunæ,
Et quæ ſetigeros antra fovetis apros:
Si mea ſincero curret rota mobilis axe:
Vos eritis curæ, deliciæque meæ,
Iſtic explodam nitroſa tonitrua ferro,
Aut rapiam celeri ſtridula tela manu;
Et modò cornigeros configam cuſpide cervos,
Nunc erit ignifero fulmine cæſus olor.
Sic rigidis caſtos tutabor ſaltibus artus,
Nec poterit jaculo figere pectus Amor.
Olim Martis aper, venantem cædit Adonem:
Nunc fera, me Veneris liberet aucupio.

TEMPLUM JOVIS AMMONIS,

Nunc Cathedralis Puteolana.

CARMEN XCI.

HIc ubi marmoribus cæſis tolluntur ad aſtra
Poſtibus auratis, gemmea fana Deo

Men-

Mendacis ſteterant olim delubra Tonantis,
Vanaque Romulei fama laboris erat.
Hic ubi Erithreæ miramur germina conchæ
Calphurnus Parias vexerat ante petras.
Hic ubi Martyribus redolens nunc fumat acerra,
Ammoni cecidit victima ſtrata Jovi.
Nunc veri Jovis ara nitet, virideſque ſmaragdos
Laurea Cęlicolum, poſcit & oſtra cruor.

DE DICEARCHEIS.

CARMEN XCII.

Ic ubi terrigenæ ſpirarunt bella Gygantes,
Altaque Leucogeus terruit aſtra furor:
Martia civiles agitat modo turba tumultus
In patrium gaudens tela rotare latus.
Scilicet eſt aliquid Phlægręo ſemine naſci,
Hinc ruit in vetitas gens truculenta neces.

IN

IN MALVM POETAM

Prefata vestigia immodicè deformantem. Ad Avitum.

CARMEN XCIII.

COndolear lætor vestris nova Musa ruinis,
Nec mirum est inter diruta sæpè ruat,
Quam rudis in rudus! quam rustica, ruris ad oras!
Carmine quam fracto, fragmina frangit iners!
Vestra tamen rerum superest ditissima clades,
Ipsa suum servant diruta tecta decus.
Plus quæ lingua nocens, quã quæ cariosa vetustas
Rodere consuevit saxa Dicharcha timent.
Nec tot tempus edax, operosa palatia sternit,
Quot conatur opes mergere, Musa bibax.

DE SPINA PRIMOGENITO

Insigni, totius Familiæ Carafæ.

CARMEN XCIV.

SPina fuit, Veneris pupugit, quæ cuspide talos,
Vnde tulit niveis muricis ostra rosis

Alte-

Altera Teutonico descendens Spina Boote
Ostra sub Æneadum scit peperisse polo:
Hæc mox imperii genitrix, sibi sceptra capessit:
Parthenopes quando florida regna beat
Pauca loquor: Fæcunda velut Berecinthia, terras
Currit, Semideúm cincta cohorte Ducum
Testis, conspicuæ soboles famosa Stateræ
Fulta olim compar, Vrbis, & Orbis onus.
Quid sit Spina parens, è germine nosce Stateræ.
Quid fons, si tantis rivus abundat aquis?

IN CLASSEM TVRCICAM

Venetorum armis disjectam.

CARMEN XCV.

THracia cæruleas peragrabat Tethyos aulas
Classis; ut Illyricis arma tonaret agris
Ira Ducum mediis fervens ardebat in undis,
Surgebat Nerei Martius ardor aquis,
Sed citò fulmineos tonitrus, experta Timavi
Æquoreo jacuit ludicra preda salo.
Protinus expetiit desertæ jugera terræ,
Dum sibi non fœlix Hadriæ arena fuit.

I nunc

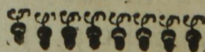
I nunc Thrax tumidus, Venetumq; lacesse Leonem?
  I nunc occiduo decide Luna mari.

D. JOSEPHO BAPTISTÆ

Latio Ætruscoque Carmine potenti.

CARMEN XCVI.

CLare vir, Aonio spiras qui pectore Pœbum,
  Et latices cunctos ex Helicone bibis,
Quem geminæ rorant gemino de fonte Camenæ
  Inque sacro volitas colle bilinguis olor.
Auspice te lampas Sirenis in urbe coruscat,
  Quæ sua multiplici nubila luce fugat,
Et repetunt bifidos Parnassia Numina montes,
  Exerit & binas docta Minerva fores
Parthenope venerare virum, cui posthuma reddet
  Æternum duplici fænore Fama decus.

GEN-

GENTILITIVM STEMMA
Hiſpanę Familiæ Chaves.

CARMEN XCVII.

QUà Tarteſſiacum ruit in mare Phœbus. Honoris
Ærato clauſum cardine, limen erat.
Viderat hoc, pennas centum, quæ lumina centum
Fama habet, atque ſuam juſſa liquere tubam
I ait in quinas melius mea buccina claves,
Has deceant clauſas mox reſerare fores.

ÆSTAS CALIDISSIMA AD CARVM.

CARMEN XCVIII.

TAm rabido numquam latravit Syrius aſtro,
Nec Nemees lybicos uſſit hiatus agros
Igneus æthereos fervor coquit undique campos,
Torrida conceptas vibrat & Æthra faces.
Ardet ager, ſquelleſcit humus, ſterileſcit & arbor,
E' viridi croceam germinat herba comam

CARE, vel obliquo propiùs, Sol tramite currus
Flectit, & assuetum currere liquit iter:
Aut iterum patrias Phœton assumpsit habenas,
Tam ferus è solito non volat axe focus.

MVNVS BACCHI.

CARMEN XCIX.

QUos Cumana diu servavit testa liquores
Mitto tibi. Aonii gloria magna chori:
Exigua ingentem testentur munera amorem
Dives Amor, quæ sunt parvula magna facit
Aurea det dives, dat rustica munera pauper
Divitias rapuit sors inimica Patrum.
Tu ne sperne: Jovi semper non hostia taurus
Concidit, est etiam victima grata pecus.

IN MORTEM SVPERBI.

CARMEN C.

TAm malè procumbit, telluri triste tributum,
Qui tumido nuper triverat astra pede.

Huc

Huc roſei recidunt ſpectata inſigna vultus;
Frigidaque exanimat pallidus ora cinis.
Mox eadem te fata manent, hàc itur ad imam,
Quæ tot majores contegit urna tuos.

AD MATTHÆUM CHYMICUM.

CARMEN CI.

FOedera quæ teneant lunari elementa ſub axe;
Quæ mare, quæ tellus prodigioſa ferant.
Quid ſalis aerii peragat penetrabile robur,
Quidve Dicharchęus ſulphure proſit ager:
Te Matthæe patent, arcanaque corpora rerum,
Dum reſeras clauſos, igne docente ſinus.
Mulcibero monſtrante viam, facibuſque magiſtris,
E' poſitis arces funera tetra rogis:
Japeti mendax jactet ne lampada proles
Raptam Sole: Tuo vivit in igne ſalus.

AD ANTISTITEM MARCHESIUM.

CARMEN CII.

DUm Caper hybernos Cœlo fert horridus imbres,
Et glaciem terris frigida portat hyems

Dius Amor, gelido Bethleæ rupis in antro
Nascitur, & superas exerit ortus opes.
Personat hinc festis lætus concentibus Æther
Pace micat tellus, astraque pace micant.
Omine tam fausto, niveos tibi candide Præsul,
Candidior semper lux vehat ista dies.

LIEI MVNVSCVLVM.

CARMEN CIII.

ACcipe Chalcidicis nuper sudata racemis,
Nunc servata novis aurea vina cadis.
Quam mallem Eois quidquid fodit Indus in arvis
Mittere, quæque vehit divitis unda Tagi.
Parva tamen nostri ne respue pocula Bacchi,
Pocula, quæ Vates fas habuisse sacros.
Scilicet hæc placeant cum sis Parnasside vinctus
Lauro, sic etiam Baccicha dona decent.

AD TVRRIVM.

CARMEN CIV.

IMmanes olim Turrim struxere Gygantes
Moturi æthereis impia bella plagis.

Nunc ſtruit Aoniam, Virtus attollere Turrim,
Ut de lætheo Rege trophæa ferat.

AD DOMINUM
D. FRANCISCUM
FLORILLO.

Sacerdotali Dignitate inſignitum.

CARMEN CV.

NVlla tibi potuit contingere gloria major,
Nec majore potes vincere ſorte decus:
Namque olim vitrea Cœlum qui condidit urna
Falſa dedit pictis aſtra rotare globis:
Tu vero dum verba tonas, deducis Olympo,
Et parvo immenſum contegis orbe Deum.

CARMINI SIC RESPONDET.

CARMEN CVI.

ARte Syracuſius trepidantia currere vitro
Juſſit, & in fragili volvier aſtra polo.

Juppi-

Juppiter obſtupuit, riſitque elementa recentis
Orbis, cui vitreo ducitur axe dies.
Aſt ubi circumſcripta tuo nova pondera Mundi
Carmine conſpexit; ſic dedit ore ſonos.
Quid ſtupeam (ſuperi) doctæ miracula dextræ,
Quæ potis in vitro fingere ſigna poli?
Ecce potens fidibus, vitreo qui tramite Mund
Edocet armonico pergere ſigna gradu.
Hoc opus, hicque labor, vitreus dum volvitur axis
Reddere Sirenum carmine dulce melos.
Diviſum imperium vitreo patiamur n orbe:
Reddidit ille polum, reddidit iſte ſonum.

AD DIVITEM E CVRRV LAPSVM.

CARMEN CVII.

DEdicit in terram Phaeton prolapſus in undas,
Vt malè ſuccenſas temperet indè faces.
Decidit in terram hic, argento, auroque gravatus,
Vt rectè in centrum proruat omne grave,
Sic ſolet oppoſito pelli medicamine morbus,
Sic humili caſu, tecta ſuperba ruunt.

AD

AD AMICVM.

CARMEN CVIII.

DVm me divini tangit nunc gloria ruris ;
    Euboicamque juvat findere bobus humum:
Accipe quæ legi pendentia ab arbore pruna,
    Hibleoque ferax nectare sume pyrum.
Hæc licet Alcinoi fuerint non lecta viretis,
    Poma, nec Hesperiis prosiliere plagis:
Non tamen exiguo veniunt comitata decore,
    Estque decor parvo in munere, grandis Amor

AD PROCOPIVM.

CARMEN CIX.

ITe Dicharchæum mea poma ascendite collem
    Procopii ad nitidos officiosa lares.
Vos gremio capiet, vultu quo lætus amico
    Herculeus cæpit rustica dona Deus.
Dicite quod Cœlum nobis hæc otia fecit
    Inter festivos vivere rura dies.
Sic Ego, sic vivam Cumana inglorius ora,
    Pectora nec punget cæcus honoris amor.

Scilicet Agricolam, ſi me Fortuna videbit,
Hoc ſat erit, domino, cætera mando Jovi.

DONVM AMPHORÆ VINI.

CARMEN CX.

NOn mihi mille latent viridi ſub palmite Montes,
Nec mea Niliacus rura colonus arat;
Parva ſed Euboicus mihi dat pomaria collis
Struxit ubi horrificam caſta Sybilla domum.
Hanc igitur gravidam, læneo ſanguine teſtam
Hanc cape, fęcundo protinus ore bibas.
Seù Sophiæ te tangit amor, ſeù læta moratur
Rhetorice, his patheris uſque diſertus eris.

IN CAVSIDICVM.

CARMEN CXI.

JActat Cauſidicus ſanctas pervertere leges,
Atque prophanati vendere jura fori
Impie ſic violas, quæ debes jura tueri?
Siccine juſtitiam tutor inique foves?

Sed

Sed ſcio, te tantum fallendi lege peritum
Scire tuum totum eſt, te ſtuduiſſe dolis.

IN N. ARCA.

CARMEN CXII.

ARca nihil condis, doctæque ignara Minervæ.
Tu non arca mihi, ſed magis Arcas eris:

VITI VOTVM.

Pro Authore Ægrotante.

CARMEN CXIII.

LAnguet Olor, Phœbe accelera, ſuccurrite Divę
Indignum eſt Cicnos ſupra Helicona mori.

CVI AVTHOR SIC RESPONDIT:

CARMEN CXIV.

PHhębe procul, medicas, Divęq; avertite palmas;
Sed tu Vite veni, pollice tange chelyn.
Te veniente retro gradiuntur munera vitæ,
Nec notat exanimis languida membra color.
Orpheus infernos traxit modulamine Manes,
Tu fidibus major, me Phlegetonte rapis.

AD EUMDEM MUNUS PHIALARUM.

CARMEN CXV.

DUlcior hybleo sapias cum nectare Vito
Bacche; tuum solito tollere ad astra decus,
Nec te sulphureis lacrymavit Vesbius Oris
Edidit, aut celebri colle Falernus ager.
Te de Cumarum Euboica, pudet esse lagena,
Ritè verecundo Bacche colore rubes.

AD N. PACE EX TIBULLO.

CARMEN CXVI.

HÆc, quæ pace nitent, rosei cape dona Liei,
Non indigna tuo nomine, dona cape.
Pax aluit vites, pax succos condidit uvæ,
Pace rubet pleno roscida gemma lacu.
Ostra petant alii, vel quos dant bella pyropos,
Te quæ pace nitet purpura, Pace decet.

AD PHALESIUM.

CARMEN CXVII.

QUisquis ad Herculei venies vineta Vesevi
Judice me palmam vina phalesa ferunt.

AD

AD AVITVM.

CARMEN CXVIII.

QVod mihi Gaurani misisti munus Jacchi,
Ambrosios redolent dulcis Avite favos,
Testaque Bacchæo manans pretiosa liquore,
Pergrati obsequii pignore, testis adest.
Non majora potest concedere munera dives,
Munera præstiterit quæ mihi dives Amor,
Nec mage gemmiferis hæc vina liquata racemis,
Pressa nec è prælo dulcior uva dedit.
Juppiter hoc nequeat melius conviva madere,
Ebrius aut fieri nobiliore mero.

AD TVRRICELLAM.

CARMEN CXIX.

GRande chaos linguis, peperit Babilonica Turris:
Pierios modulos parvula Turris alit.

AD EQVITEM D. JOSEPH CHAVES.

CARMEN CXX.

QVid pigros mittis Joseph, testudinis artus,
Qui regis aligerum Bellorophōtis equum?
Fallor: Largiri melicos testudinis armos
Te decet, Aonia qui feris arte lyram.
Bistonias Orpheus traxit testudine cautes,
Quam das testudo munere, corda rapit.

AD DIDACUM.

CARMEN CXXI.

MVta licet, loquitur Prothei grex squammea Mullus
Munificas Didaci, scit celebrare manus
Sidereos (inquit) superus ne jactet honores,
Nunc sibi Delphinus, quem dedit unda polo,
Quam mihi nunc melior, melius dat munus Arion
Vive tuo piscis Numine, vivo meo,
Nec mihi demptus honor, mortem subiisse tridente
Servitio Didaci, vita perire fuit.

EQVI-

EQVITI
D. JOSEPH CHAVES.
CARMEN CXXII.

UT dapibus geminis, animũ paſcamus, & aluum
Huc venis, & dextræ, pandis & oris opes.
O' quot ſquammigeri largiris munera Prothei!
O' quod pieria concinis arte melos!
Noſtra tuum (Chaves) ſapiunt convivia Phœbum,
Haud minus ambroſiæ copia dives abit.
Dum duplici, duplex bibimus, de nectare, nectar,
Quid paviſſe Jovis dulcius eſca potis?

AD SENEM ÆDIFICANTEM.
CARMEN CXXIII.

SVb vitæ occaſum, ſurgentes extruis ædes,
Quando ſepulchralis te magis urna docet.

REVERENDO ADMODVM P. NICOLAO DE RVGGERIIS. A SOCIETATE IESV.

CARMEN CXXIV.

NVnc ubi Sol calidæ ſcandit faſtigia Zonæ,
Et torret Cancri fervidus ignis agros
Ruggeri noſtros ne dedignare penates,
Cærula quos placido murmure lambit aqua.
Tecum aderit Gurgus, Theſeo nexus amore,
Ille tuæ Gurgus maxima pars animæ.
Seù vos tanget amor, percurrere Doridos aulam,
Vos modo cantantes picta carina feret;
Seù ſcopuloſam inter veſtigia flectere ripam,
Multus arenoſo margine Phœbus erit.
Quidquid erit: Gemino gaudebit Arione puppis,
Gaudebit geminum ripa tuliſſe Cicnum.

CVI SIC RESPONDIT.

CARMEN CXXV.

ME liquidi properare jubes ad cærula Nerei,
Cum Sol flammigeris æquora lustrat equis,
Et cum deposito, quo cingitur igne senescit,
Et cum supremo volvitur axe poli.
Circumfusa domum quando alluit Amphytrite
Tecum adero Antoni, nec sine parte mei,
Sed si non adero, venias quò collis amenam
Præbet humũ, atq; umbrã, & ludicra bella viris.
Trudiculis gnari, ignari ludemus ubi iræ,
Qui argumenta dedit, mitior indè tacet;
Qui victor lætas inito certamine voces
Comprimit, abjecto spes redit ingenio.
Seù studiis resonant ædes plausuque faventum
Victor io referunt, proxima tecta; Veni;
Seù luctu miscentur agri, victique dolorem
Ostendunt; celera: dulcior iste dolor,
Te veniente canam, te discedente silebo,
Tu lyra, tu carmen, tu mihi Phœbus eris.

AD AMICVM PAVPEREM.

CARMEN CXXVI.

EXpectat semper pavidam, sors alta ruinam,
Qui confidet humi, non habet unde cadat.

AD PALMAM PRÆSVLEM:

CARMEN CXXVII.

QVem procerum plausu, populi quem voce petebam
Venit io, flores, festaque serta date!
Exere lucidius roseum caput, exere Phœbe
Antistes properat: nunc mage pecte comas.
Macte animi, qui lætus honor! quæ gloria Cives!
Æthereo quantum stillat ab axe decus!
Me licet Herculeis decorarunt Fata triumphis,
Cæsareosque dedit Dardana Roma lares.
Omnia despiciam dum animorum frenat habenas
Palma, hinc pro cunctis hæc juga Fama canat.

AD AVARVM

CARMEN CXXVIII.

DIvitiis inhias, vitiis obnoxius hæres,
Aurum, & virtutem, non capit una domus.

SOLONIS DICTVM.

CARMEN CXXIX.

LEgibus æquales orditur aranea casses;
Queis fera parva capi, has rūpere magna solet.

IN MALEDICVM.

CARMEN CXXX.

DEnte ferox, cessa indiscretos rodere cunctos,
Cui bonus est nemo, est omnibus ipse malus.

IN DICACEM.

CARMEN CXXXI.

OMnibus ore madens, appares ebrius horis
Protinus eloquium corrige: siccus eris.

IN DOLOSUM.

CARMEN CXXXII.

FIt dolus ut doleam, ſed non doleo, ipſe dolebis,
Hæc vindicta mihi eſt, non doluiſſe dolo.

IN MACHINANTEM.

CARMEN CXXXIII.

IN mea damna vigil, noctùque, diùque laboras,
Plus te cura premit, quam mihi damna nocent.

IN TVRPILOQVM.

CARMEN CXXXIV.

TVrpe tibi cor eſt, ſi turpia lingua recantat,
Lingua eſt ægroti cordis & indicium.

AD DOMINICVM SEPVLCHRVM.

CARMEN CXXXV.

COnditur hoc tumulo, totius conditor Orbis,
Nec Cœli capiunt, quem lapis iſte capit.
Pergite fælices lapideſcere corda nocentes,
Dum cor ſit lapis eſt aptior urna Deo.

AD

AD
DIVAM AGNETEM.
CARMEN CXXXVI.

SImphonii proles, cui corde Cupido triumphat
Hos tulit Agneti fictus amore sonos.
Lumina Zapphyro, Carbuncho labra coloras,
Quæ rides gemitus crudior Agna meos.
Fulget onix dextra, currum quæ frænat amoris
Marmore membra geris, cor adamante riget.
His nunc si lacrymis, telisque Cupidinis obstes,
Quid mirum? è solido es corpore tota lapis.
Cui Virgo: meritò Christi, mox sponsa nitebo.
Cui petra, cuique lapis, nomina magna manent.

AD REGIVM CONSILIARIVM
PLANELLUM
DE VITA
P. FR. MARIANI
A S. BENEDICTO.
CARMEN CXXXVIII.

BAptistę catraphractus eques, Thesbitis athleta,
Cui mare dat nomen, sidera dantque lares.
Retrogradus terris modò non descenderet axe,
Ni lux Planelidis, ni foret umbra toga.

FINIS.

ERRATA	Corrige
muleris.pag.3.v.7.	mulieris.
ut ſolet.p.8.v.6.	ut ſcit.
Erithræ.p.8.v.6.	Erythræo.
purpureus p.10.v.5.	purpureos.
Nemæa.p.13.v.5.	Nemeæa.
elati.p.25.v.6.	alati.
ſceſſiſque.p.28.v.9.	ſciſſiſque.
nouit.p.33.v.17.	nocuit.
ſuſpendant.p.43.v.9.	ſuſpendunt.
advolitabat.p.46.v.16.	pervolitabat.
plectum.p.51.v.11.	plectrum.
panditur.p.54.v.5.	Panditor.
tegat.p.56.v.22.	tegit.
Io ſtrepet.p.62.v.19;	Serpat io.
Ceberides.p.71.v.15.	Cerberides.
victoria.p.77.v.12.	victoriam.
Panis.p.81.v.4.	Panos.
ſtrupro.p.88.v.22.	ſtupro.
ille.p.96.v.2.	illa.
genitus p.101.v.15.	gemitus.
herba.p.102.v.17.	verba.
Pytho minus.p.104 v.3.	Pythō haud
rabido.p.104 v.3.	tantum.
matutinas.p.105.v.19.	matutinos.
hymno.p.105.v.19.	hymnos.
feriant.p.109.v.20.	feriat.
Draco.p.112.v.3.	Draco voci
dona.p.114.v.5.	dena.
Æther eis.p.118.v.3.	Ætheris.
Tunais.p.120.v.10.	Tanais.
ſepteni.p.127.v.23.	ſepteno.
antea.p.128.v.8.	poſtea.
pectine.p.135.v.20.	pectine tacta.
pendens.p.138.v.14.	pandens.
Pytho de.p.144.v.11.	Python è.
tantem p.147.v.17.	tandem.
plauſum.p.151.v.7.	plauſu.
noſtris.p.152.v.1.	noſtri.
triſte.p.154.v.5.	triſtes.
tardo p.155.v.24.	tarda.
Æſonide.p.159.v.20.	Æſonides.
iungunt.p.166.v.9.	iungunt.
deſtruit.p.166.v.10.	deſtruis.
Aut quantis Iapygis.p.174 v.5.	Japidis aut quantis.
territæ.p.186.v.17.	territa.

ERRATA	Corrige
geminæ.p.187.v.9.	gemini.
ceraſtæ.p.187.v.9.	ceraſtes.
tenitrua.p.193.v.13.	tonitrua.
laudabilem.p.194.v.5.	laudabile.
viri.p.196.v.19.	viris.
attularat.p.197.v.17.	attulerat.
Cadunt.p.201.v.12.	cadant.
militæ.p.203.v.12.	militiæ.
ungibus.p.206.v.13.	ungui bu.
lætitæ.p.211.v.6.	lætitiæ.
tubit.p.221.v.2.	tulit.
quiſque p.243.v.19.	quiſquis.
Ibiadem.p.247.v.3.	Iliadem.
pelagos p.253.v.19.	pelaſgos.
attolet.p.256.v.10.	attollet.
trouo.p.268.v.13.	nova.
phalarico.p.272.v.13.	phalarica.
am.p.275.v.5.	Tam.
exultaret.p.281.v.11.	exularet.
itetabat.p.286.v.18.	iterabat.
Innocui.p.297.v.21.	Innocuus.
quandam.p.303.v.23.	quondam.
iſte.p.304.v.24.	ire.
ſtiam.p.306.v.2.	viam.
floſſas.p.309.v.16.	foſſa.
Nadayes.p.316.v.7.	Nayades.
ſtatio tuta rati.p.317.v.24.	tuta rati ſtatio.
geſtit.p.320.v.18.	geſtiit.
propioque.p.340.v.21.	propriorq;
optatus.p.348.v.19.	optatis.
aure.p.353.v.18.	aura.
quoſque.p.453.v.9.	quaſque.
cedro.p.453.v.9.	cedros.
fontem p.457.v.17.	fontes.
nubis.p.479.v.11.	nubes.
prouocat.p.483.v.6.	prouocet.
caſta.p.493.v.12.	caſtra.
quonam.p.496.v.23.	quo.
Briſtonii.p.505.v.5.	Biſtonii.
virtice.p.506.v.1.	vertice.
cedere.p.506.v.4.	cedere.
queſcam.p.506.v.19.	quieſcam.
forſinam.p.506.v.8.	forſitan.
Toror.p.520.v.6.	Tortor.
hoc.p.550.v.5.	hic.
Ia.p.557.v.9.	Hic.
venis.p.573.v.2.	vehis.

16